CARTEA
DE
VACANȚĂ

ion bodunescu

INSPECTORUL ȘEF

Coperta și ilustrațiile de ILIE VICTOR

ion bodunescu

INSPECTORUL ȘEF

EDITURA
SPORT-
TURISM
București - 1980

POVESTIRI
TIMPURII

Cunoștință cu o nouă artă

Cu prilejul unei reuniuni cultural-distractive date în onoarea „bobocilor", promoția de tineri locotenenți veniți în unitate l-a invitat pe inspectorul șef Banu să le vorbească. Dar despre ce anume nu-i precizase nimeni. Colonelul Banu știa însă că acestor băieți *mici,* aflați în treburi *mari,* trebuie să le spui, într-o asemenea împrejurare, ceva care să nu facă notă discordantă, ceva autentic, o poveste de viață. Desigur, și-a

nea certitudine. Și ceea ce îi împrospăta mintea și judecata nu ținea numai pentru el.

Un seminar profesional începuse într-o după-amiază și avea ca temă „Modul de obținere a informațiilor". Acestui tînăr i se dădu cuvîntul spre sfîrșit și... aproape că i-a prins miezul nopții în plină dezbatere. El exprima cu convingere ideea că activitatea de culegere a informațiilor este în fond o *artă* și că această artă datează de foarte multă vreme... de atunci de cînd „și zeii făceau spionaj"...

...Trebuie să mă explic, altfel veți crede că glumesc și fac literatură. În fond cred chiar că istorisirea mea poate fi utilă.

Acordul a fost repede formulat pentru că Banu avea faima unui povestitor plin de farmec.

...Arta de a obține informații s-a născut din necesitatea de a cunoaște, cu un ceas mai devreme, intențiile vrăjmașilor, pentru a putea lua măsuri de apărare corespunzătoare, sau pentru a ataca cu mai mari șanse de succes.

Cînd ne apare, așadar, pentru prima dată în istorie interesul pentru informații, în sensul în care azi folosim noțiunea de spionaj ?

Chiar în epoca bronzului și a fierului, chiar în comuna primitivă, apar „elemente de spionaj". Prezența lor devine tot mai pregnantă pe măsură ce omenirea evoluează spre civilizație. Acțiuni de spionaj întîlnim în istoria antică a Egiptului, Mesopotamiei, Feniciei și Palestinei, spionajul fiind practicat, de asemenea, în India, China, Persia, Grecia și mai ales, în Imperiul roman.

Prezentînd înfruntarea dintre oameni și zei, protectori ai grecilor sau ai troienilor, *Iliada* consemnează numeroase acțiuni în acest sens.

Necesitatea imperioasă a obținerii știrilor este evidentă în încleștarea dintre ahei și troieni. „Ce-or fi gîndind să mai facă troienii ?“ se întrebau adesea conducătorii grecilor. Urmînd sfatul înțeleptului Nestor ei trimit spre tabăra troienilor două iscoade încercate, pe Diomede și pe istețul Ulise, pentru ca, „...la marginea taberei lor, pe vreunul să prindă sau de la dînșii, din zvon, să afle cumva, să ne spuie ce-o fi gîndind să mai facă troienii ?“

În același timp Hector, cel mai viteaz dintre troieni, făgăduiește să dea un dar important celui care se încumetă „...pe la corăbii să meargă pe-ascuns ca să prindă de veste, dacă mai stau priveghind și-și apără tabăra aheii...“

Tînărul Dolon, feciorul lui Eumede, cu chip slut, dar neîntrecut în picioare, se hotărăște să pătrundă în tabăra aheilor, pînă în apropierea cortului lui Agamemnon, pentru obținerea știrilor necesare troienilor în vederea pregătirii de război. Iscoadele pornesc și se încrucișează pe drum. Cu toată iuțeala picioarelor sale, Dolon este prins de ahei. Captivul este supus de iscusitul Ulise la un „interogatoriu“ și informațiile se înlănțuie una după alta. După ce află amănunte cu privire la misiunea încredințată prizonierului său, Ulise se interesează de situația din tabăra lui Hector : „Ia mai răspunde-mi tu iară și spune-mi curat adevărul : unde lăsași la plecare pe Hector, a oștilor frunte ? unde sînt armele lui așezate și unde-i sînt caii ? cum stă cu paza și locul de mas al oștirii troiene ? ce gînd mai au după asta ? Mai vor ei pe loc să rămîie lîngă corăbii, departe de-ai lor, și spre zidul cetății nu se vor trage-napoi pînă nu-i vor înfrînge pe-ai noștri ?“

Dolon, fire slabă, n-are de ales şi furnizează informaţiile cerute de Ulise cu privire la Hector şi căpeteniile sale, la pază, la luptători şi dispunerea lor în tabără, la starea de spirit a populaţiei din cetate şi, în speranţa că astfel va dobîndi bunăvoinţa lui Ulise şi a tovarăşului său, şi, ca urmare, îi vor cruţa viaţa, le dezvăluie un punct vulnerabil în tabăra troienilor, prin care s-ar fi putut pătrunde fără riscuri mari. Fiind stors de informaţii, Dolon devine de prisos, iar Diomede, cu toate că îi făgăduise drept răsplată să-i cruţe viaţa şi să-l elibereze, îl ucide pentru ca „nici ca iscoadă pe-ascuns, ori chiar ca potrivnic pe faţă" să nu poată pricinui vreo pagubă oştilor aheene. Din punct de vedere tactic a fost — oricum — o greşeală. (Astăzi s-ar proceda altfel). Informaţiile primite de la Dolon sînt fructificate cu succes de cei doi eroi ai Iliadei. Ei pătrund în tabăra troiană, prin punctul vulnerabil dezvăluit de Dolon, pricinuindu-i acesteia numeroase pierderi în vieţi omeneşti şi materiale. Chiar Resos, craiul tracilor, venit în ajutorul troienilor, este ucis de Diomede. Folosindu-se de informaţiile exacte furnizate de Dolon, Ulise şi tovarăşul său, Diomede, se întorc victorioşi în tabără, aducînd cu ei o pradă bogată.

Ulise, legendarul erou al grecilor, apare astfel nu numai ca un înţelept, ca un războinic de seamă şi un vestit călător, ci şi ca un desăvîrşit cunoscător al tainelor informaţiilor. El pătrunde ca iscoadă în cetatea Troia pentru a o determina pe Elena să-i trădeze pe troieni, născocind cu mintea-i ageră acel fabulos dar, calul de lemn, în pîntecele căruia se va ascunde el însuşi împreună cu alţi 500 de ostaşi greci.

Războiul purtat lîngă zidurile cetăţii Troia şi povestit cu atîta măiestrie în poemul homeric îi aduce

şi pe zei în arena spionajului. Numeroase zeiţe sînt prezente pe cîmpul de luptă, îndeletnicindu-se cu observarea mişcărilor grecilor sau troienilor, străduindu-se să pătrundă în tainele deţinute de o tabără sau alta. Artemis, Atena, Afrodita sînt doar cîteva dintre zeiţele care se înfruntă pe cîmpul de luptă, culegînd, în acelaşi timp, informaţii în favoarea troienilor sau a grecilor, în funcţie de interesele şi conflictele existente şi în rîndul zeilor.

Aşa că afirmaţia mea iniţială nu a fost deloc o glumă, ea poate fi încă demonstrată !

Numeroase metode (practicate şi în spionajul modern) erau deja folosite. De pildă, exploatarea, în scopuri informative, a unor simţăminte omeneşti, îndeosebi a sentimentului de dragoste. Astfel, firul celebru al Ariadnei îl ajută pe Teseu să găsească scăpare din coridoarele întortocheate ale labirintului din Creta. Înşelînd însă credinţa şi trădînd iubirea Ariadnei, Teseu o părăseşte, după ce, s-ar putea spune, îşi îndeplinise misiunea, iar fiica regelui Minos nu-i mai era utilă. De asemenea, argonauţii reuşesc să-i răpească lui Aectes lîna de aur numai fiindcă Medeea, fiica regelui, se îndrăgosteşte de unul dintre tinerii eroi. Iason, sprijinit de Medeea, înfruntă pe Aectes şi, cunoscîndu-i toate tainele, reuşeşte să fure lîna şi să scape de urmărire...

Un alt exemplu : vastul imperiu persan a cunoscut, în timpul lui Darius I, chiar o organizare evoluată în acest sens, pentru acele vremuri. În scopul păstrării teritoriilor cucerite, imperiul a fost împărţit în districte denumite satrapii, administrate de trei funcţionari care nu depindeau unul de altul: satrapul, secretarul şi generalul conducător al oştilor. În afară de aceştia, exista însă şi un funcţionar secret, cu-

noscut sub numele de „ochii și urechile regelui", ce avea sarcina de a raporta suveranului informații cu privire la întreaga activitate.

Un interesant episod poate fi desprins din perioada războaielor greco-persane, exemplu din care se relevă una din numeroasele metode de spionaj folosite în acele timpuri. Pentru a culege informațiile necesare, grecii trimit în tabăra lui Xerxes trei spioni. Capturați în momentul în care își aduceau la îndeplinire misiunea, ei nu sînt executați de Xerxes (vechea greșeală nu se mai repetă!), ci sînt purtați prin toată tabără, oferindu-li-se astfel posibilitatea cunoașterii amănunțite a forței de care dispuneau perșii, pentru ca, la înapoiere, relatările lor să producă un puternic efect psihologic asupra grecilor. Dar aceștia nu se lasă intimidați de povestirile iscoadelor și Xerxes este înfrînt în luptă. Sau, Alexandru Macedon, mare conducător de oști, dotat cu o inteligență sclipitoare, prețuia foarte mult informațiile, acordînd atenție deosebită obținerii lor. El nu s-a aventurat niciodată în luptă fără a cunoaște potențialul uman și militar al adversarilor. Cînd luă parte la prima luptă, „merse el însuși iscoadă", iar înaintea bătăliei decisive de la Gaugamela, a îmbrăcat, potrivit legendei, hainele unuia dintre generalii săi și a pătruns, în chip de sol, în tabăra persană pentru a observa starea de spirit, pregătirile militare, dispozitivul de apărare. Fiind descoperit de unul dintre perșii care îl cunoșteau, el reușește să iasă din palatul regelui, recurgînd la un șiretlic, și scapă de urmăritori cu ajutorul lui Ducipal, celebrul cal.

Părăsind legenda, despre care ar mai fi de spus cîte ceva, să revin la istorie. În lucrarea sa *Războaiele civile*, pe lîngă faptele de arme obișnuite, Appian

prezintă şi unele acţiuni informative de spionaj. Cel de-al doilea război civil îl opune pe Cezar lui Pompei. Cezar nu scapă nici un prilej pentru a cîştiga aliaţi în rîndul armatei lui Pompei. El îi eliberează pe prizonieri, nu înainte de a le aminti purtarea sa omenească şi „dacă voi purtaţi recunoştinţă pentru aceste fapte ale mele, atunci să le spuneţi tuturor soldaţilor lui Pompei aceste lucruri".

Din cuvîntarea rostită de Cezar în faţa oştirii sale, înainte de a-l înfrunta pe Pompei la Pharsalla, rezultă o cunoaştere perfectă a efectivelor de care dispunea adversarul şi a unor alte amănunte legate de starea de spirit a ostaşilor lui Pompei, instruirea acestora, dispunerea pe cîmpul de luptă. Lumea antică ne oferă şi alte exemple cu privire la arta informaţiilor şi contrainformaţiilor, uneori chiar teoretizate.

Istoricul şi filozoful chinez Sun Tzu include în cartea sa *Arta războiului* şi un capitol intitulat „Folosirea agenţilor secreţi", în care enunţa numeroase principii, unele valabile pînă în zilele noastre. Definind activitatea informativă, Sun Tzu arată că aceasta „se referă la toate lucrurile ce pot fi cunoscute în vederea unei acţiuni", iar aceste lucruri nu pot fi obţinute „de la zei sau spirite, nici prin analogie cu evenimentele petrecute şi nici prin calcule". Ele trebuie obţinute cu ajutorul oamenilor care cunosc situaţia inamicului. Pentru Sun Tzu, prin obţinerea informaţiilor se urmăreşte un scop bine definit, fiind necesar să existe un cod de reguli şi principii pentru procurarea unor informaţii de calitate. Învăţatul chinez formulează recomandări privind organizarea serviciilor de informaţii, arătînd că acestea trebuie să fie ca o plasă de pescuit, cu ramificaţii

laterale, cu fire numeroase care converg spre un singur nod central. În aceeași lucrare, discută și o serie de laturi ale spionajului, ca războiul psihologic, dezinformarea inamicului, contrainformațiile etc. Sun Tzu se referă și la cei care se îndeletnicesc cu procurarea informațiilor, la oameni, clasificîndu-i în agenți „interiori", ceea ce înseamnă, în limbajul contemporan, „agenți pe loc", apoi agenți „dubli", adică agenții adversarului prinși și recrutați pentru propriul serviciu, „agenți de sacrificiu", care sînt trimiși pentru a-l induce în eroare pe inamic prin răspîndirea de informații false și, în sfîrșit, „agenți vii", adică cei care pleacă la inamic, culeg informații și se înapoiază în tabăra proprie.

În antichitate, spionajul a fost așadar practicat pe scară largă, devenind o adevărată artă. Putem crede și afirma că tot atunci au fost descoperite chiar și numeroase căi și metode de obținere a informațiilor, care sînt folosite și în epoca modernă. Cele mai multe deosebiri țin în special de tehnică... și de experiența acumulată de-a lungul secolelor.

Ce, astăzi recrutarea spionilor și agenților nu se face pe baza unei selecții riguroase ? În prezent nu sînt exploatate slăbiciunile femeilor, dragostea, așa cum au procedat și eroii din mitologia greacă și după aceea ?

Chiar și aviația, folosită nu o dată, în epoca modernă, în scopuri de spionaj a fost anticipată de imaginația oamenilor încă în antichitate. Și nu este departe vremea sateliților...

Unul dintre colegi a scăpat o undă de rîs.

Stai, Puiule, nu te grăbi cu rîsul pentru că am o „dovadă" și... „cine rîde la urmă, rîde mai bine !" Potrivit unei legende, Alexandru Macedon, purtat

de un vultur pînă la cer, a măsurat întinderea uscatului, munţii şi mările şi astfel a cunoscut teritoriile imensului imperiu străbătut şi cucerit mai tîrziu. Iată că şi cei din antichitate nu au exclus posibilitatea folosirii spaţiului aerian pentru procurarea informaţiilor necesare, dar... Alexandru Macedon nu a avut la îndemînă mijloace evoluate. În zilele noastre, avioanele „U 2", avioanele cu şi fără pilot, sateliţii artificiali de tipuri diferite fac parte din arsenalele de spionaj ale unor ţări.

Sînt necesare numai informaţiile cu privire la efectivul trupelor, la tehnica de luptă, spre exemplu, sau constituie informaţii utile orice date care se obţin de la inamic ?

Să vă amintesc, în acest sens, ceva interesant din trecutul, oricum mai apropiat, din timpul campaniei întreprinse de Napoleon în Rusia.

În timp ce armata rusă se afla în retragere, înfrîntă, în toamna lui 1812, la Kutuzov se prezintă un fierar jerpelit, purtînd cu el un rucsac. Toţi ofiţerii îl credeau nebun, cînd acesta le spunea că poartă în rucsacul său cheia victoriei. Bătrînul general l-a ascultat însă cu atenţie. Fierarul purta în rucsacul său potcoavele pe care le desprinsese de la copitele cailor ce aparţinuseră francezilor căzuţi pe cîmpul de luptă. La o examinare mai atentă se putea constata un fapt deosebit de important : potcoavele nu aveau colţi, erau plate. Făcînd din acest mic amănunt un aliat preţios al armatei sale, Kutuzov a atras, la Berezina, cavaleria franceză pe gheaţă, obţinînd victoria.

Prin urmare, orice informaţie, chiar dacă aparent este lipsită de importanţă, poate deveni deosebit de preţioasă pentru cel care ştie să o interpreteze şi să o folosească. Un agent bine instruit poate oferi ele-

mente pentru concluzii importante chiar și din simpla contemplare a ferestrelor iluminate ale unei clădiri în care lucrează un stat major. Astfel, el știe că în serile și nopțile liniștite, sînt iluminate doar anumite ferestre, iar cînd statul major face pregătiri febrile în vederea ducerii unor noi acțiuni, clădirea întreagă este inundată în lumină.

Am trecut în revistă, cu permisiunea dumneavoastră, doar cîteva din aspectele privind activitatea de informații, suficiente însă pentru a susține că preocuparea în acest domeniu nu este o invenție a epocii moderne, ci s-a dezvoltat și a fost practicată din cele mai vechi timpuri.

Sînt atîtea de spus, dar nu vreau să vă mai obosesc, poate altă dată !...

Și totuși măcar cîteva cuvinte despre arta informațiilor la români mai trebuie să adaug.

Pămîntul bogat al Daciei a fost ținta acțiunilor multor popoare războinice atrase de lanurile de grîu, de aurul munților, de mierea care „curgea în pîrîuri". Oamenii acestor pămînturi au știut să-și apere avutul și rodul muncii nu numai prin tăria brațelor, ci și prin ascuțișul minții.

Una dintre primele expediții pe pămînturile românești este cea întreprinsă de Alexandru Macedon. Expediția acestuia i-a surprins pe geți, care considerau că armata macedoneană nu putea să treacă Dunărea decît după construirea unui pod. De aceea, trecerea Istrului — cel mai mare dintre toate rîurile — cu ajutorul luntrilor creează elementul surpriză, iar geții înfrînți sînt nevoiți să se retragă.

Cîțiva ani mai tîrziu, în vremea lui Dromihete și Lisimah, conflictul dintre geți și macedoneni atinge

apogeul. În mai multe războaie purtate în jurul anului 300 î.e.n. Dromihete îi învinge pe macedoneni, reușind să-l ia prizonier chiar pe Agatocles, fiul regelui dușman. Eliberarea din prizonierat a lui Agatocles nu duce la încetarea conflictului între geți și macedoneni. În anul 292 î.e.n., Lisimah va porni din nou împotriva lui Dromihete. Epilogul acestei expediții este îndeobște cunoscut. Trufașul rege al macedonenilor cade prizonier, iar geții îi dau o lecție usturătoare, după care îl eliberează din captivitate. Procedeele de luptă folosite de Dromihete arată însă și desfășurarea unei intense activități de cunoaștere a celor ce se petreceau în tabăra adversă. Prin iscoadele sale, el a fost în permanență la curent cu situația din tabăra macedoneană atît în timpul expediției lui Agatocles, cît și a celei a lui Lisimah, ceea ce i-a permis să cîștige bătăliile și să-i captureze pe cei doi.

În timpul lui Burebista, al lui Cotiso, dar mai ales pe vremea lui Decebal, găsim iar numeroase elemente care atestă existența unei activități susținute pentru obținerea informațiilor.

Încă din cele mai vechi timpuri, în Dacia erau folosiți de către băștinași numeroși meșteri romani „pentru a le zidi cetăți, a le fabrica mașini de război, a le bate monede", de obicei, prin imitarea denarilor republicii romane. Acești meșteri erau recrutați, de regulă, dintre fugari, care primeau însărcinări multiple, oferind totodată informații și ducînd „negocieri diplomatice".

Făcînd portretul lui Decebal, Dio Cassius arată că acesta „era priceput în ale războiului și iscusit la faptă, știind cînd să năvălească și cînd să se retragă la timp, meșter în a întinde curse, viteaz în lupte".

În războaiele purtate cu romanii, Decebal s-a folosit adeseori și de informații.

Sînt semnificative faptele dramatice trăite de Micapora, fiica lui Decebal, în perioada de după victoria viteazului rege la Tapae asupra armatei romane și pînă după ocuparea unei părți a Daciei de către romani.

Tînăra și frumoasa Micapora, după campania amintită, la care ia parte ca oștean dac și înscrie fapte vitejești, înduplecîndu-și tatăl, pleacă cu o ceată de oșteni daci într-o misiune dificilă de cercetare și recunoaștere în direcția taberei inamice.

În această misiune ceata dacă cade într-o ambuscadă a armatei romane. Gallianus, comandantul detașamentului — care era și logodnicul Micaporei — și ceilalți sînt uciși în lupta de aproape cu săgeți. Micapora și Badunus (dacul însărcinat de Decebal să asigure securitatea fiicei sale) reușesc să scape datorită maiestuosului și rapidului cal Rosmarin. Ei cad însă prizonieri ai armatei generalului Tetinus Iulianus. Badunus este aruncat în corpul gladiatorilor, unde se va lupta cu tigrii și leii, iar Micaporei — dată fiind frumusețea și condiția ei de fiică de rege — i se acordă de la început statutul de *femeie liberă*. Treptat, generalul imperial se va îndrăgosti pînă la patimă de Micapora și aceasta nu are de ales decît să accepte căsătoria cu el. În timpul care va urma — peste 17 ani — pînă la războiul lui Traian împotriva dacilor, fiica lui Decebal va folosi din plin noua ei situație (soție de demnitar imperial), pentru a obține informațiile de care tatăl avea nevoie. Prin reușita aducerii în casa ei a lui Badunus (care este scos din arenă) și a unei femei dace — Dada, ca oameni de casă, își făurește un mic „stat

major" pe care se va sprijini din plin în planurile ei de obținere și transmitere a informațiilor către Dacia.

Mărturiile sînt desigur încă sărace pentru a contura tabloul artei procurării informațiilor pe pămîntul Daciei, dar suficiente pentru a dovedi existența acestei activități încă din timpuri străvechi, fiind folosită ca mijloc de apărare a independenței unui stat în care oamenii munceau pașnic, dar care luptau cu abnegație împotriva celor ce se încumetau să le calce hotarele.

De-a lungul secolelor se mai pot găsi și alte exemple.

În timpul domniei lui Basarab I, în Țara Românească se aplică, pentru prima dată în istoria medie, un nou procedeu de luptă, și anume retragerea din fața dușmanului și pustiirea locurilor din calea oastei lui, pentru a-i slăbi forțele prin înfometare și prin atacuri răzlețe executate prin surprindere, îndeosebi noaptea. Acest procedeu a fost reluat și în veacurile următoare, ori de cîte ori oștile române erau nevoite să lupte cu dușmanii care le copleșeau ca număr. Atragerea armatei lui Carol Robert în defileul de la Posada, „loc umbros și păduros închis cu întărituri", a fost urmată de o ploaie de săgeți și bolovani prăvăliți asupra oștenilor acestuia.

Este neîndoielnic că „spionii" lui Basarab I au însoțit în permanență armata lui Carol Robert, informîndu-l pe domnitorul român asupra situației din tabără dușmană.

Cu timpul vor fi folosite căi dintre cele mai variate : și negustori, și slujbași ai bisericii, și diferiți fugari ce-și găsesc adăpost la curțile domnești...

Astfel, la curtea lui Mircea cel Bătrîn, își găsește refugiu Musa, cel care, cu sprijinul domnitorului valah, va ajunge sultan, apoi șeicul Bendr-ed-Din, gîn-

ditor politic turc, care, sprijinit de acelaşi domnitor, va organiza o răscoală în Balcani împotriva Porţii. O seamă de fugari din Imperiul otoman se vor adăposti în Ţările Române şi în secolul următor, furnizînd domnitorilor noştri informaţii preţioase.

Atît în secolul al XIV-lea şi mai ales în secolul al XV-lea, pe lîngă faptele de vitejie săvîrşite pe cîmpul de luptă, mulţi domnitori s-au dovedit buni organizatori ai războiului ascuns, fiind deosebit de talentaţi în arta culegerii informaţiilor absolut necesare. Mircea cel Bătrîn, în aşteptarea momentului prielnic pentru bătălia de la Rovine, şi-a lăsat duşmanul să înainteze prin pădurile aflate în calea lui, fără însă a pierde contactul cu el, urmărindu-l în tot locul. Domnul a aplicat o energică apărare activă, sleind forţele duşmanului cu atacuri date prin surprindere, de obicei în timpul nopţii.

Lupte asemănătoare vor purta şi Vlad Dracul, Vlad Ţepeş, Ştefan cel Mare şi atîţia alţii.

În acţiunile sale războinice îndreptate împotriva cotropitorilor otomani, Iancu de Hunedoara a recurs şi el la acelaşi război ascuns, căutînd să fie bine informat asupra manevrelor duşmanului, asupra forţei şi înzestrării acestuia. Astfel, la asediul Belgradului, în anul 1440, „un bilet legat de o săgeată" informează garnizoana oraşului asupra unui atac prin surprindere plănuit de turci. Acelaşi domnitor apelează adeseori la serviciile populaţiei subjugate de turci şi astfel găseşte mari posibilităţi de informare asupra duşmanului.

Contemporanul său, domnitorul muntean Vlad Dracul, a folosit cu succes informaţiile dobîndite de localnici sau prin iscoadele trimise în faţa armatei sale. La cucerirea cetăţii Pereţ, el a aflat de existenţa unei subterane prin care turcii puteau fugi în

tainã din oraş, după care, aşteptîndu-i la ieşire, i-a măcelărit fără să-i scape nici unul. Cu alt prilej, Vlad Dracul, aflînd prin iscoadele sale că garnizoana turcească din cetatea Dîrstor este foarte puternică, renunţă la asediul ei, evitînd astfel vărsări inutile de sînge. În bătăliile purtate pe Dunăre, Vlad Dracul dă de ştire braşovenilor despre acest eveniment, cerîndu-le arcuri, săgeţi şi tunuri spre a întări cetatea „căci ea e tăria şi vouă, şi nouă şi tuturor românilor".

Un episod important, care relevă rolul deosebit al informaţiilor, este cel al cursei pe care Hamza, beiul de Nicopol, urmărea să o întindă lui Vlad Ţepeş pentru a-l prinde pe voievod. Aflînd la timp despre intenţia lui Hamza, domnitorul muntean îi hărăzeşte propria-i cursă, care îl va duce în final pe bei, împreună cu toată ceata sa, în pădurea de ţepi.

În timpul scurtei dar glorioasei sale domnii, Vlad Ţepeş reuşeşte să organizeze o intensă activitate de informare, fiind la curent cu mişcarea oştilor turceşti nu numai pe uscat, ci şi pe mare, ceea ce îi va permite să organizeze lupta de hărţuire a duşmanului.

Domnitorul muntean a iscodit oastea turcească şi a dat atacul în momentul oportun, pe timp de noapte, prin surprindere, realizînd, după cum spunea Nicolae Iorga, „unul din cele mai interesante episoade ale istoriei militare a osmanilor" întrucît pînă atunci „nu se întîmpină în istoria turcească un act de îndrăzneala atacului împotriva persoanei împărăteşti înseşi".

Interesante sînt informaţiile care prezintă importanţă din punct de vedere strategic. Îi scria de la Giurgiu Vlad Ţepeş lui Matei Corvin „cum se va deschide vremea — adică primăvara, au de gînd să

vie dușmănește, cu toată puterea lor (turcii — n.a.). Însă vaduri n-au, căci vadurile lor de la Dunăre, în afară de Vidin, am pus să le ardă, să le nimicească și să le facă pustii. Deoarece pe la vadul Vidinului prea puțin pot să ne aducă vreun rău, ei ar vrea să-și aducă vasele de la Constantinopol și Galipole, pe mare, la Dunăre."

Referindu-se la agentul său, Vlad Țepeș îi recomandă lui Matei Corvin : „Să crezi ce va spune Măriei Tale acest om al nostru, Radu Farma (Grămăticul) ca și cum am grăi noi de față cu Măria Ta."

Desigur, multe se mai pot spune despre „istoria" artei informative, dar de data aceasta chiar că mă voi opri.

— Bine Banule, întrerupem aici, a spus căpitanul Goga, șeful nostru de atunci. Dar ne mai rămîi dator. Va trebui să reluăm discuția peste o săptămînă și atunci să te ții, pentru că vom fi mai bine pregătiți și vom năvăli peste tine cu întrebări !

Acordul a fost general.

În sala de marmură povestirea colonelului Banu fusese ascultată cu interes și emoție. Mulți au priceput aluziile delicate și îndemnurile discrete ale comandantului către studiu permanent și răbdător, nevoia cunoașterii istoriei, în general, a istoriei patriei, în special.

— Să trecem însă de la istorisiri de fapte trecute, la prezent... continuă inspectorul șef. Partenerele vă așteaptă, muzica e gata... așa că...

Eu vă stau oricînd la dispoziție.

— Vă mulțumim tovarășe inspector șef. Vom organiza cît mai curînd o nouă reuniune la care vom fi onorați și fericiți dacă veți veni din nou în mijlocul

nostru și veți relua firul „povestirii". Acum, am fi bucuroși dacă ne-ați mai spune ceva și din activitatea profesională a tînărului Banu. Pînă la ora 21,00, cînd am programat dansul, mai avem timp suficient.

— Cu plăcere..., și colonelul primi provocarea de a retrăi puțin cîteva din paginile de viață pe care niciodată nu le-a uitat și nu le va uita...

Cheia cifrului

Era dimineaţa, negura se destrăma lăsînd să apară prin ger lumina lăptoasă, securiştii înaintaseră kilometri întregi, cuprinzînd aproape întreaga zonă într-un cerc viu. Nimeni nu se mai gîndea acum la paharele de şampanie negolite, la atmosfera caldă a revelionului, de la care fuseseră alarmaţi, la soţiile care îi aşteptau. Oamenii erau atenţi şi sco-

toceau ogașele și ravenele, pîlcurile de pădure de pe dealurile dezgolite de frumoasele podoabe de verdeață. Privindu-i, așa cum arătau în zorii dimineții, puteai crede că sînt niște vînători vrednici, ieșiți să-și caute norocul chiar din prima zi a noului an.

Era însă o vînătoare fără gonaci, fără prepelicari și fără focuri de armă, era o vînătoare grea, încărcată de liniște și de tensiune. Iepurii speriați tresăreau din tufișuri și alergau peste dealuri. (Dacă ar fi fost într-adevăr la vînătoare, în mod sigur n-ar fi întîlnit atîția iepuri !) Nici un indiciu, cît de mic, nu se descoperise încă, deși călcaseră numeroase locuri, și trecuseră peste sute de hectare.

Frigul îi „dezmierda" cu înțepături și iarna se desfășura uscată, cu țurțuri mici lipiți de ramuri. Era peste tot o tăcere de gheață. Nu se auzeau decît pămîntul tare și crengile uscate care trosneau uneori sub apăsarea încălțămintei. Era o iarnă a liniștii și oamenii îmbujorați de ger scotoceau pădurile.

Deodată, un foc de armă a spart tăcerea locurilor provocînd ecouri pînă departe, peste dealuri și văi.

Lanțul „vînătorilor" s-a strîns în direcția dinspre care se auzise împușcătura. Incertitudinile de pînă acum au primit brusc și ascuțit, ca un țipăt, o replică și oamenii se înviorară. Înaintau cu prudență, mai mult ascunzîndu-se după copacii pădurii, care, dezgoliți de frunze, nu ofereau totuși o prea bună mascare. Într-un luminiș... oameni. Curios ! Între ei se afla și un milițian, sau, cel puțin, așa părea după uniformă.

Îi studiară discret, dar cu atenție. Erau șase. Unul purta o scurtă din piele și pantaloni de motociclist, pe cap avea o căciulă țărănească de miel, doi aveau pufoaice simple, ca ale sondorilor, altul era învăluit într-un cojoc lung și gros, iar celălalt nu avea pe el

decît un flanel negru de lînă, lucrat într-un cîrlig și pantaloni de dimie. Mai era miliţianul. Un miliţian printre spioni paraşutaţi!? Banu era convins că aceştia erau spionii căutaţi de atîtea ore şi, privindu-i, îşi dădu seama că erau bine pregătiţi. Doi dintre ei strîngeau o paraşută, miliţianul şi cel cu scurta de piele discutau ceva, iar alţi doi studiau, după cîte se putea observa, aparatul de radio-emisie. Arme ? Da, aveau şi arme : cel în uniformă — o armă obişnuită, purtată de toţi miliţienii, şi pe care el putea să o strecoare nestingherit, în văzul lumii, prin gări, prin sate şi oraşe. Nu l-ar fi întrebat nimeni, purta doar uniforma de miliţian. Dintre ceilalţi, doi aveau arme de vînătoare, altul un pistolet pe care îl trecea dintr-o mînă în alta într-un fel de joc, iar lîngă cei cu paraşuta se vedea pe pămînt o armă automată.

Banu a analizat repede situaţia. Grupa pe care o conducea putea să facă uşor faţă celor şase, care nu şi-au luat nici o măsură de prevedere, fiind, se pare, prea siguri de ei, aşa că s-a decis să treacă la acţiune repede, fără să aştepte ajutoare. Făcu un semn şi camarazii lui s-au şi repliat, ocupîndu-şi locurile după copaci, după ridicăturile solului. Locotenentul, cu o voce hotărîtă, a strigat : „Sus mîinile şi aruncaţi armele !“

Luaţi prin surprindere, oamenii au ridicat mîinile, privind năuciţi în direcţia din care venise somarea.

— Sergent major, aruncă arma dacă nu vrei să-ţi demonstrez că sînt bun ochitor, s-a auzit din nou glasul lui Banu.

Falsul miliţian se execută imediat.

— La cea mai mică mişcare vă curăţ. E clar? Sergent Ionescu, împachetează-i urgent şi ai grijă de gulere ! Banu ştia din experienţă că, în gulerele că-

măşilor şi ale hainelor, se păstrau, de obicei, fiole de otravă şi, nu o dată, spionii şi-au pus capăt vieţii spărgîndu-le între dinţi. Era prudent şi nu voia să culeagă din pădure cadavre.

Sergentul Ionescu culese armele şi le grămădi ceva mai departe, apoi trecu şi le goli buzunarele şi, în acelaşi timp, le coborî mîinile fixîndu-le în cătuşe. Indivizii îi priveau năuciţi. Cel în haină de piele protestă.

— Tovarăşe sergent, eu sînt Nicodin Zavracu, preşedintele Sfatului din Valea Mare, greşiţi tovarăşe sergent. Noi am plecat...

— Gura !

— Sînt Nicodin Zavracu, preşedintele Sfatului, şi eu am plecat să caut spionii, nu sînt eu spionul.

— Lasă gluma, părinte Nicodin, ai un nume de călugăr şi vrei să fii preşedinte de sfat. Nu ţine !

— Am acte.

— Asta te cred. Ai venit pregătit !

Banu s-a ridicat, iar ceilalţi l-au urmat. Era şi cazul, pămîntul îngheţat i-a făcut să dîrdîie de frig. A mai dat un ordin scurt unui subaltern.

— Du-te, anunţă că am capturat şase şi aşteptăm noi dispoziţii.

— Permiteţi să raportez, tovarăşe locotenent.

— Pe scurt.

— Zice că e preşedintele Sfatului din Valea Mare, satul prin care am trecut azi noapte. Îl cheamă şi Nicodin, nume de la mănăstire. I-am spus că nu ţine, dar el vrea să ne demonstreze cu acte, are acte domnul...

— Bine sergent, o să vedem.

— Nu sîntem vinovaţi, tovarăşe locotenent. Eu sînt preşedintele Sfatului, iar el şeful de post.

— Am pătit-o tovarăşe preşedinte, eu am spus de la început să anunţăm securitatea, că nu-i de nasul nostru... zise cel în haină de miliţian.

— Ai spus pe dracu, mă grăbeai să plecăm să-i prindem noi şi ziceai că te face cel puţin căpitan, asta spuneai !

— Nu mai discutaţi nimic, să nu mai aud o vorbă! Supravegheaţi-i să nu mai vorbească între ei, să nu-şi facă semne ! Vînătorule, ia hai cu mine, urmează-mă ! S-au retras puţin mai departe de luminiş.

— Ia spune, ce-i cu voi ? Cum te cheamă ?

— Tănase Popescu, să trăiţi.

— Ce cauţi aici ?

— Am venit cu tovarăşul preşedinte.

— Ce vorbeşti, care preşedinte ? Nu minţi !

— Nu mint, să trăiţi. M-a chemat azi noapte pe la unu, aşa cred, că era după miezul nopţii.

— Şi ? !

— Mi-a spus că trebuie să prindem nişte spioni.

— Zău !

— Aşa mi-a spus.

— Şi tu te-ai simţit în stare cu puşca ta să ţii piept cu spionii ?

— Mi-a spus că mă aranjează dacă nu vin, că s-a zis cu permisul. Eu nu sînt vinovat, aşa mi-a spus, să trăiţi. Era şi şeful de post cu dînsul.

— Cum îl cheamă pe preşedinte ?

— Nicodin Zavracu.

— Şi pe şeful de post ?

— Caraculacu Nicolae, să trăiţi.

— Bine, pleacă la loc.

Privindu-l cu teamă, sergentul major s-a apropiat de Banu.

— Ţi-e frig sergent, ori de frică ?...

— De frig, tovarăşe locotenent.

— Mă, da v-aţi însuşit bine noţiunile ! De ce nu-mi spui domnule ?, fiindcă aşa eşti obişnuit. Ascultă, cine-i şeful tău ?

— Care şef ?

— Şeful tău direct.

— Tovarăşul căpitan Ariton Sîrbu.

— Şi alţii ?

— Tovarăşul locotenent Ionică Stanciu, tovarăşul maior Marcel Popa, iar la regiune şeful ăl mare, tovarăşul maior Harătău, pe care-i mai vreţi ?

— Bine informaţi, n-am ce zice, dar ia spune ce căutai aici ?

— A venit la mine Costică, să fi fost trecut de doiş'pe.

— Care Costică ?

— E aici cu noi, Costică a lu..., cum dracu-i zice?

— Nu contează, şi...

— Să fi fost trecut de doiş'pe, băusem, de, ca omul de Anul nou, să iertaţi, dar eram treaz. Dumneavoastră ştiţi că miliţianul întotdeauna este în post, chiar şi cînd doarme, veghează.

— Lasă astea, pe scurt !

— Cum zic, era trecut de doiş'pe, vine Costică, băuse şi el, se cunoştea. Mă cheamă afară şi zice : „Tovarăşe sergent, chefuieşti şi spionii coboară din cer peste sat". Eu zic : „Costică, eşti nebun, nu-mi strica cheful, că nu-mi arde de glume". El zice : „Să mă bată dumnezeu, tovarăşe sergent, au venit «americanii» cu paraşuta, eu i-am văzut cum te văd."

— Cum i-a văzut, că era beznă ?

— Aşa am spus şi eu, dar ăla, de colo, se blestemă cu măsa, care a murit astă-vară, şi zice că era în grădină : zbîrnîia un avion, lătrau cîinii. El stă la marginea satului.

— Ce făcea noaptea în grădină ?

— De, ca omul, avea stomacul greu după atîta mîncare de sărbători și...

— Bine ticluită și asta, pe toate le-ați calculat, fiecare lucru bine gîndit.

— Costică, ia fă-te încoace !

Cel cu flanelul negru se desprinse de grup și înaintă spre ei.

Banu intenționă să-l interogheze, dar se răzgîndi. O umbră de îndoială i se strecură în suflet. Dacă într-adevăr sînt din sat și e adevărat că au pornit și ei pe urmele celor parașutați, iar el întîrzie cercetările lungind o anchetă care poate fi de prisos ? ! S-ar putea lămuri repede printr-o identificare. Luă o nouă hotărîre. Se adresă sergentului Ionescu.

— Sergent, ești iute de picior ?

— Da, tovarășe locotenent, am făcut suta-n 11 secunde.

— Dă o fugă pînă în sat și te întorci cu primul cetățean pe care-l întîlnești !

Sergentul Ionescu și-a dezbrăcat mantaua și a pornit ca un alergător veritabil prin pădure spre sat.

Între timp au sosit și ceilalți.

— Aceștia sînt, locotenente ?

— Da, tovarășe comandant. I-am găsit și corpurile delicte vorbesc de la sine. Se pregăteau să le camufleze, să le ascundă, însă e o problemă : toți îmi spun că sînt din sat. I-am interogat, dar în zadar, mi-au mărturisit că și ei au plecat după același „vînat". Nu știu ce să mai cred. Ori sînt foarte abili, ori... Am trimis pe sergentul Ionescu să aducă pe cineva din sat să-i recunoască.

— Ai procedat bine, dar nu înțeleg.

— Nici mie nu-mi vine să cred că ar fi din sat. Îmi dau seama că sînt foarte abili, s-au îmbrăcat în așa fel, încît să nu atragă atenția și...

— Așteptăm, nu ne grăbim, așteptăm ca să lămurim pe deplin problema. Pînă atunci fixează elemente de pază care să continue scotocirea, cercetați cu atenție efectele aduse cu ei, actele, căutați dacă mai dosesc ceva, ordonă comandantul.

Din ascunzătoare, peste care au grămădit crengi uscate și frunze, mai scoaseră la iveală încă o parașută, două arme automate, muniții, cîteva grenade, bombe cu plastic, cîteva arme albe și încă o stație de radioemisie-recepție de provenientă daneză.

— Un arsenal întreg, spune șeful eșalonului 2. Fără îndoială, Banule, ai făcut o captură bună. Îl trase apoi la o parte și-i șopti amical : ai noroc în dragoste, dar și la infractori. Îți cad în mînă ca pe tavă, așa cum era curcanul din care n-am apucat să gust măcar.

— Îți arde de glumă, și eu...

— Tu ?

N-au mai continuat discuția. Printre pomi și-a făcut apariția sergentul Ionescu însoțit de un om.

— Tovarășe comandant, sînt sergentul Ionescu, permiteți să raportez ! L-am adus pe dînsul din sat !

— Bine, sergent.

— De unde ești, mă ?

— Din Valea Mare, să trăiți !

— Cum te cheamă ?

— Florea Condoi, oamenii îmi spun Flori, sînt lăutar s'trăiți.

— Bine, Flori, pe ei îi cunoști ?

— Cum să nu-l cunosc pe tovarășul major Caraculacu, că m-a ținut o noapte la post cînd l-am bătut pe Meri al lui Găleață, anul trecut la nunta lui Vrabie. A fost mare scandal atunci, mare dandana. Și pe

tovarășul președinte Nicodin să nu-l cunosc ! ? Dumnealui mi-a dat o grămadă de lemne, de nu mor de frig. Eu cînt și la cămin, nu numai la nuntă, dar mi-a dat o premă : lemne. Așa sîntem noi, nu cîntăm pe degeaba, că la noi vioara e profesie, din asta trăim.

— Și ceilalți cine să fie ?

— Păi, dînsul e Tănase, brigadier la gospodărie. Are și pușcă, e vînător. Și tu, vere Costică, ce dracu făcuși, ce cauți aici în pădure, că nu ești vînător, nu ești președinte și nici milițian ? !

— Eu am descoperit spionii.

— Spionii ?

Securiștii, auzind felul cum se exprimă lăutarul, au început să rîdă. Rîdeau chiar și de întîmplarea care, acum, le stîrnea ilaritate, după ce, la început, le-a produs neliniște, iar, mai tîrziu, desigur, supărări. Acum însă pădurea era încărcată de un rîs sănătos și general.

S-au lămurit repede. Cei căutați erau alții.

— Nesocotiților, voi știți ce-ați făcut ?

— Am vrut să facem un lucru bun.

— Pînă aici, totul e bine. Dar cine a tras ?

— Eu.

— Tu, vînătorule ? Mă mir. E drept, hăitașii fac zgomote, dar vînătorul pîndește și trage numai cînd e sigur.

— Nu știu cînd s-a descărcat. Îl cercetam, jucam arma pe deget și s-a pornit. N-am văzut un asemenea pistol pînă acum, deși am trecut prin război.

— El s-a jucat și vînatul a zburat. Banu, acum înfuriat, se apropie de ei.

— Nu știu ce-ați merita să primiți ! Ați pornit cu surle și tobe să-i urmăriți, să le dați de știre că îi căutați, bine că n-ați luat și feliniare cu voi.

— Lasă-i Banule, acum totul s-a consumat. E necesar să o luăm de la început. Un lucru este cert : pasărea și-a lăsat ouăle în pădurea aceasta. Și avem dovadă sigură că pe aici au trecut, dar de atunci sînt nouă-zece ore și ei se află, poate, departe.

Îi vom găsi chiar dacă s-ar dosi în bîrlogurile cele mai ascunse.

Unde s-or afla aceste bîrloguri ?

*

Cei parașutați, spioni și diversioniști, parcă au intrat în pămînt. Cu excepția unei radiograme, interceptată de stațiile noastre, nu se mai semnalase nimic. Nici o urmă. Nici un indiciu. Radiograma cuprindea doar două cuvinte și la cifru s-au făcut tot felul de prezumții asupra înțelesului. Logica era de fapt simplă : anunțau sosirea și au trecut în așteptare. Pentru un moment nu mai aveau ce transmite. Probabil mai tîrziu, dar trecuse prea mult de la prima transmisie.

Planul operativ, întocmit inițial la securitate, nu avansa cu nimic. Toate potecile, toate coclaurile au fost răscolite ; casele probabile, la care ar fi putut încerca găsirea unui adăpost, erau supravegheate cu atenție, paza obiectivelor de interes în zonă a fost întărită. Dar nimic. Și totuși spionii existau, dovezile materiale găsite erau concludente. Dar unde ? O pistă cît de mică ar deschide căi de cercetare, ar da speranțe de găsire, dar de la acel început de an nu s-a întîmplat nimic. Evident că nu vor acționa imediat și e greu să dai de urma unora care nu acționează. Inactivitatea lor nu oferea nici o posibilitate de căutare. Este încă timpul să credem că acei parașutați, aidoma ursului în zilele de iarnă, au trecut în hibernare ! Planul pus în aplicare la securitate nu a

adus decît cîteva indicii foarte vagi. Deşi s-au scurs multe zile şi nopţi, „afacerea", acum, în prag de primăvară, părea mai încîlcită decît în primele zile ale lui ianuarie. Dacă la început totul părea simplu şi momentul capturării spionilor paraşutaţi era doar treabă de ore, de zile, acum se prelungea în timp. Atunci erau necesare forţe multe, desfăşurate pe drum, prin păduri, era necesară verificarea atentă a persoanelor suspecte, fiindcă spionii nu erau încă stabilizaţi. De astă dată, urmărirea se prezenta sub alt aspect. În cele două luni care s-au scurs, ei au avut tot timpul să se ascundă şi... nu numai să se ascundă. Un gură-cască putea chiar să-i încadreze undeva în producţie, aşa că infractorul periculos putea oricînd să apară pe stradă, la muncă, ori nu mai ştiu unde, în postura unui om onorabil cu acte în regulă.

Toate acestea îl frămîntau pe Banu părăsind cabinetul de lucru al comandantului. Era mîndru de sarcina încredinţată, dar, în acelaşi timp, îngrijorat, copleşit şi marcat încă de ceea ce se petrecuse în pădure. Avea sub braţ dosarul 17. Filele, deşi multe, erau „goale", fără însemnătate. S-a oprit la masa sa de lucru, a răsfoit atent, filă cu filă, şi apoi, cu o mînă fixată în buzunarul vestei, a început să străbată gînditor, în lung şi-n lat, biroul său. Nici n-a observat cînd umbrele serii s-au furişat încet-încet în încăpere şi l-au învăluit. A învîrtit comutatorul. O lumină prietenoasă s-a revărsat în cameră. Într-un tîrziu, după ce a mai revăzut, pentru a cîta oară, ultima filă a dosarului, l-a închis mîhnit. Ocoli iar şi iar încăperea şi gîndurile au început parcă să se limpezească. A luat o hartă şi s-a aşezat în faţa ei. A tras cu creionul un cerc în jurul zonei în care au fost descoperite urmele paraşutiştilor. Cercul închidea cîteva oraşe şi zeci de sate. Zona mai cuprindea

obiective militare și de interes strategic care nu trebuiau omise.

A doua zi s-a prezentat la comandant și i-a înfățișat un plan de acțiune. Șeful a aprins o țigară și, în timp ce fumul îl învăluia, s-a concentrat asupra hîrtiilor pe care Banu își desfășurase pe larg gîndurile sale, concluziile la care a ajuns.

— E cam riscant, Banule, spuse comandantul într-un tîrziu.

— Fără risc nu se poate în meseria noastră !...

— Ai dreptate, dar în cazul acesta vrei să mergi singur în gura lupului ?

— Dacă el nu se arată, dacă nu vine spre noi, e necesar să-i aruncăm o momeală.

— Îmi vine să-ți dau dreptate și nu știu ce mă oprește. E riscant...

— Nu văd o altă soluție acum. Ar fi singura, tovarășe colonel !

— Dacă ar fi o alta nu am discuta, dar așa... Mă simt obligat să cedez. Aprob planul tău, dar am și unele precizări : să lucrezi cu multă atenție, să iei toate măsurile de siguranță ; caută, împreună cu Gănescu și ceilalți, să asigurați sincronizarea tuturor forțelor ; ei îți vor asigura spatele și tot ei vor fi legătura ta cu noi. Îți repet un lucru fundamental : vei avea sprijin în rîndul populației din zonă, al oamenilor cinstiți care trebuie să fie angrenați direct, mai ales în culegerea datelor. Avem nevoie de informații... Fii atent, planul se poate modifica de la o zi la alta în funcție de informațiile ce le veți avea, de situațiile inedite care apar. Pe linie de gonio trebuie să ne pice ceva informații, să dăm de firul mesajelor pînă la capăt. E timpul ! Îți voi comunica la momentul oportun tot ce vom afla, bineînțeles dacă e cazul. Mai ai nevoie de ceva ?

— Nu.
— Atunci îți doresc succes ! Cînd vrei să pleci ?
— Chiar în noaptea asta. Vă mulțumesc pentru indicații, tovarășe colonel.

•

Șapte mesaje ciudate, formate dintr-un nume propriu și cîteva cifre își așteptau dezlegarea în seiful căpitanul Bendescu de la cifru. Nu exista zi în care colonelul să nu se intereseze dacă cheia a fost găsită, iar pentru căpitanul Bendescu nu exista nici un moment de liniște. Se descurcase în repetate rînduri în situații deosebit de complicate și de fiecare dată enigmele au fost dezlegate cu multă repeziciune. E drept, în alte rînduri mesajele erau mai lungi și cheia cădea datorită unor repetiții. De data aceasta cele șapte mesaje înregistrate de radiști nu cuprindeau decît trei nume care se repetau : unul de patru ori, altul de două. Cel de-al șaptelea mesaj a fost înregistrat în urmă cu patru ore. Cifrele n-au revenit niciodată și în cele șapte mesaje nu au fost niciciînd mai mult de trei. Ele nu spuneau nimic, numele la fel. Și totuși ce putea să ascundă Luca sau Marcu ? Ce putea să însemne acest „Matei XXI—8—11", lansat în eter cu o noapte în urmă ?

A întors cifrele pe o parte și pe alta, a făcut numeroase legături, numeroase supoziții și prezumții, a construit diferite variante, dar cifrele nu se legau cu nimic, nu se legau între ele, nu ofereau nici o pistă pentru elucidarea cazului, pe care el l-a numit, neoficial, „Revelion X".

Căpitanul Grigore Bendescu era trecut de patruzeci de ani și lucra în securitate chiar de la înființare. Războiul l-a făcut la un stat major și de cifru s-a

ocupat încă de cînd era militar în termen. Avea o bogată experienţă în acest domeniu şi mai era ceva : căpitanul era un pasionat al treburilor încîlcite. El trecea drept un om cult, un om avid de lectură. Acasă avea o bibliotecă pe care ar fi invidiat-o şi un profesor universitar. Mulţi dintre tinerii ofiţeri înscrişi la cursurile universitare fără frecvenţă apelau adesea la cărţile căpitanului Bendescu. Împrumuta. Niciodată n-a refuzat pe nimeni. Cărţile sînt făcute ca să fie citite, spunea el, dar să nu-i fi înapoiat o carte pătată de ceva, ori cu colţurile îndoite, că pierdeai creditul. Ţinea la cărţile lui foarte mult.

A răscolit biblioteca sa personală, a răscolit biblioteca oraşului, a răsfoit cu atenţie tratate de matematică, a citit cu înfrigurare cărţi de specialitate, dar cifrele şi numele au rămas totuşi o enigmă. Comandantul, după ultimele mesaje, îl presa şi mai mult şi adesea se oprea în biroul său. Înţelegea graba pe care i-o impunea prezenţa comandantului, cu toate că acesta nu i-a reproşat niciodată faptul că nu a găsit încă înţelesul mesajelor din eter, mesaje care, logic, erau în strînsă legătură cu activitatea spionilor paraşutaţi în ianuarie.

A apucat de pe birou o coală albă şi a început să deseneze pătrate, aşa cum îşi amintea că făcea cînd era pedepsit la şcoală, în clasele primare, apoi căută să aşeze cele trei nume Marcu, Matei, Luca ; Luca, Marcu, Matei ; Marcu, Luca, Matei. Deodată se trezi că şopteşte cu glas tare : „cei patru evanghelişti au fost trei, Luca şi Matei".

Da, Luca şi Matei şi mai e Marcu...

A sărit deodată de la biroul său şi a pornit în goană pe scări. Ofiţerul de serviciu l-a privit uimit. Nu era obişnuit cu graba căpitanului Bendescu, nu

l-a văzut niciodată așa de agitat. Dealtfel oricine s-ar fi mirat. Era renumit pentru calm, pondere și echilibru.

S-a oprit pe strada Toamnei nr. 14. A sunat.

I-a deschis o femeie corpolentă care se legăna greoi. Părul alb îi trăda vîrsta înaintată.

— Părintele e acasă ? întrebă căpitanul, după ce o salută.

— Da. Poftim măicuță, că n-ai mai trecut pe la noi.

— Am avut foarte mult de lucru, se scuză el în timp ce grăbea pașii să intre mai repede.

Părintele Miltiade avea aproape șaptezeci de ani. Ieșise de mult la pensie, dar mai slujea la una din bisericile mărginașe ale orașului. Bendescu era prieten cu părintele Miltiade și aceasta se datora afinității pentru cultură. Părintele Miltiade se bucura de faimă, avînd o vastă pregătire și nu numai bisericească.

După ce a strîns mîna firavă a preotului, căpitanul a intrat direct în subiect.

— Părinte, dumneata poți să-mi spui cam ce ar putea să însemne „Luca XVII—10 ?"

— E un text din evanghelie. Dacă ai răbdare, îl căutăm. Își îndreptă ochii spre bibliotecă. Căpitanul trăia o emoție și o bucurie pe care aproape nu mai putea să le stăpînească. Dealtfel a rămas surprins de ușurința cu care a reacționat părintele. Să fie oare ?... Părintele răsfoi filele subțiri ale cărții. Luca XVII—10 ai spus ?

— Da, părinte.

— „Slugi netrebnice sîntem ! Ce eram datori să facem, am făcut."

— Iar „Marcu X—25 ?“

— Să căutăm fiule. Căutăm. Bendescu îl urmărea cu înfrigurare. Da, da ! Marcu. E o parabolă. Uite : „Mai lesne este cămilei să treacă prin urechile acului decît bogatul să intre în împărăţia lui Dumnezeu“.

— Ce se înţelege prin aceste parabole ?

— Fiule, evanghelia trebuie tălmăcită just.

— Părinte, nu poţi să-mi împrumuţi şi mie cartea ?

Căpitanul interveni precipitat în monologul preotului, care se voia lung.

— Ba da, fiule, cu toată dragostea. Şi să ştii de la mine că un om care nu a citit învăţătura bibliei nu poate fi considerat niciodată că este cult, oricîtă cultură ar fi adunat el din toate cărţile pămîntului, fiindcă biblia — pentru noi — este cartea cărţilor...

Vrednicul părinte zîmbi şi îi întinse cartea. Căpitanul Bendescu, cînd o avu în mînă, parafrază în gînd : de data asta este şi „cartea cifrului“ şi cheia mult căutată. Mulţumi părintelui şi refuză politicos invitaţia de a mai rămîne la un pahar de „grijanie“ şi se retrase.

În biroul său, în liniște, taina celor șapte mesaje începu să se dezlege, apoi îl sună pe comandant.

Acesta intră vijelios în biroul lui Bendescu.

Au trecut repede peste formulele obișnuite de introducere și au intrat direct în problemă. Bendescu explică concis și clar : comunică prin biblie, o ediție londoneză obișnuită.

— Nu mă interesează detaliile. Spune ce și-au zis pînă acum !

— În primul mesaj, cel din 5 ianuarie. Căutaţi în evanghelie, după Luca, capitolele XVII, paragraful al 10-lea.

— Băiete, n-am avut în viaţa mea o evanghelie în mînă. Arată tu, dacă te pricepi !

Căpitanul a deschis biblia la pagina 1012 şi a citit : „Tot aşa şi voi, după ce veţi face tot ce vi s-a poruncit, să ziceţi : Sîntem nişte robi netrebnici, am făcut ce eram datori să facem."

E uşor de ghicit ce se ascunde sub înţelesul acestor cuvinte : au ajuns şi s-au aranjat.

— Raţionamentul tău e just. În celelalte mesaje e ceva mai important ?

— Ultimul mesaj îi anunţă că soseşte cineva şi precizează chiar data.

— Cînd ?

— În Luca, capitolul al II-lea, la paragraful 46, se spune : „După trei zile l-am găsit în templu..."

— Şi mesajul cînd a fost recepţionat ?

— Ieri noapte.

— Deci trebuie să ne pregătim. Comandantul ridică receptorul.

— Un moment. Mai e ceva important în evanghelia lui Matei, tot din ultimul mesaj : „Cei mai mulţi din norod îşi aşterneau hainele pe drum, alţii tăiau... etc.", iar în Luca—II—33 se dau instrucţiuni să nu se folosească semnale luminoase.

— Despre loc nu se spune nimic ?

— Nimic.

— Mai cercetează amănunţit mesajele, poate mai găseşti ceva important. Îmi raportezi imediat !

— Am înţeles, să trăiţi !

Comandantul a ridicat receptorul telefonului. Sună. Lansă comenzi scurte şi după cîteva minute la sediul securităţii s-a produs o animaţie deosebită. Securiştii se aflau în alarmă.

La un moment dat cîinii de urmărire au luat-o razna și nu mai știau încotro să meargă, erau parcă tentați să pornească pe urmele pe care veniseră. Căutau mereu în același loc și iarăși se reîntorceau. Cineva a lansat ideea să se renunțe la cîini. Curînd toți s-au convins că patrupezii nu le mai pot fi de nici un folos, deoarece cel parașutat mai înainte cu o jumătate de oră a așternut pe urmele sale o soluție care inhibă mirosul cîinilor. Așadar s-a renunțat la cîini și s-a pornit grabnic înainte, pe direcția indicată de ei. Mergeau desfășurați în lanț și cercetau îndeaproape locurile pe care le străbăteau. Au ajuns după cîteva ore într-un sat. Chiar în marginea lui au întîlnit un sătean plecat de cu noapte spre cîmp.

I-au spus bună dimineața, apoi au intrat în vorbă.

— N-ai văzut pe nimeni pe drum ? întrebă Banu.

— Am văzut. Era un străin îmbrăcat într-o scurtă de piele și avea o geantă, o geantă mare. I-am dat bună dimineața.

— Încotro a luat-o ?

— Înainte, pe uliță. Cred că a mers la gospodărie. Cînd l-am întîlnit mă miram de unde o fi venit, că la ora asta nu trece nici o cursă.

— Vii cu noi să ne arăți pe unde s-a dus ?

— Vin, taică.

Au înconjurat sediul gospodăriei : o casă veche, un fost conac probabil, cîteva magazii și, mai în spate, o șură.

O femeie cam de vreo patruzeci de ani, cu niște mîini vînjoase, capabilă să țină ușor piept unui bărbat ca lumea, s-a apropiat de unul dintre securiști.

— Dumneata ești cel mai mare ?

— Da, îi spuse Banu.

— Hoțul e înăuntru, în șură. Îl pîndesc de vreo jumătate de ceas.

— Zici că a intrat în șură ?

— L-am văzut cu ochii mei cum s-a furișat. Cred că vrea să ne fure...

— Unul singur a intrat ?

— Numai unul am văzut. Hoțul a intrat singur.

— Mulțumim femeie că ne-ai spus. Te rog să nu mai vorbești tare și intră în casă.

— Ba eu vreau să văd cum îl prindeți.

— Ascultă de mine și intră în casă, dacă vrei să nu pățești ceva.

Tonul grav, deși în șoaptă, cu care Banu rosti aceste cuvinte, a convins-o pe femeie și ea se retrase.

De la geamul casei vecine femeia urmărea însă cu atenție securiștii care strîngeau tot mai mult cercul în jurul șurei. Comenzile se lansau de data aceasta doar prin semne și urmăritorii se fixau în tăcere, cu atenție sporită, cu degetele pe trăgaci.

Locotenentul Banu somă și schimbă locul. Nu se auzea nimic, nu se mai simțea nici o mișcare. După cîteva minute, el făcu un semn și sergentul Ionescu, cu ajutorul unei prăjini, și-a împins cascheta pe intrarea șurei. În acel moment se auziră împușcături. Cînd a retras-o, două găuri mari confirmau că individul știe să țintească bine. Cascheta era definitiv compromisă.

S-au privit în tăcere. Ecoul împușcăturilor se pierduse de mult. Banu tresări. Un tractor KD, care se găsea în apropiere, i-a sugerat o idee. L-a chemat pe plutonierul Tiberiu Marinescu, specialist în probleme mecanice.

— Poți să pornești tractorul ?

— Se poate.

— Atunci, dă-i drumul, dar repede !

După puțin timp se auzi duduitul motorului.

— Pune-l pe direcția șurei !

— Cîteva minute, să se încălzească.

Plutonierul porni tractorul înainte, încet. În spatele său — feriți de armătura metalică și de șenilele care mușcau pămîntul — înaintau Banu și plutonierul Tiberiu Marinescu. La intrarea în șură, tractorul se opri, poticnit de un stîlp, dar, sub puterea motorului, stîlpul plesni și căzu, lăsîndu-i cale liberă. În acel moment peste tractor zbură o grenadă. Cu o maximă iuțeală și spectaculoasă abilitate plutonierul a apucat s-o prindă, fără să-i permită să atingă pămîntul, și a azvîrlit-o mai departe. Ea a explodat la cîțiva zeci de metri, în curtea vecină. Ca dintr-un arc, Banu a sărit peste tractor, a atins șenila în mers și s-a prăbușit asupra individului care se pregătea să tragă. Arma lui, deviată de lovitură, s-a descărcat totuși, dar glonțul porni în altă direcție, fără țintă. Cînd tractorul ieși în partea opusă a șurei, se declanșă parcă automat lupta corp la corp cu banditul. Individul se dovedea bine pregătit ; bun boxer și bun cunoscător al jiu-jițului. Para cu dibăcie atacurile insistente ale locotenentului. Balanța luptei înclina cînd într-o parte, cînd în alta. Atacurile banditului erau furibunde. Securiștii s-au apropiat în grabă strîngîndu-i într-un cerc pe cei doi. Banu lovi năprasnic și necunoscutul se prăbuși. Spre el se repezi sergentul Ionescu și îi smulse reverul hainei, pe care acesta apucase să-l strîngă între dinți.

— Se otrăvește nemernicul, spuse el.

Pe reverul hainei se scurgea o substanță verzuie.

— Repede, căutați în vecini niște lapte și lansați semnalul pentru medicul F. Popescu, să vină urgent, le ordonă Banu.

Trei rachete, albastre, sparseră tihna cerului luminat de zori.

L-au întins pe o ușă și l-au transportat într-un loc mai ferit. Omul se zbătea în convulsii puternice și, cînd încercară să-i dea lapte, și-a încleștat fălcile cu disperare. Abia reușiseră să-i toarne cu forța laptele, cînd o mașină intră în curte în plină viteză. Medicul sări sprinten și se îndreptă spre ei. Din cîteva explicații înțelese despre ce este vorba. Îi luă mai întîi pulsul. Apoi începu tratamentul.

— E vreo speranță ?

— Pare să fie. Omul încă trăiește.

Doctorul începu o luptă aprigă cu moartea. Broboane mari de sudoare i se scurgeau pe frunte. Intervenția lui era însă prea tîrzie. Otrava acționase cu repeziciune.

— Nu mai e nimic de făcut, spuse — resemnat — medicul F. Popescu, după un timp, depărtîndu-se de ușa pe care era întins acum un cadavru. Antidotul ori era prea slab, ori a fost administrat tîrziu.

Armele și obiectele aflate asupra necunoscutului atestau că era spion. Urmau cercetările de identificare și... alte ipoteze.

Oamenii din sat, copiii și, mai ales, bărbații îl privreau pe cel care se lăsase cu parașuta pe pămîntul românesc, atunci, în anii aceia ai războiului rece, purtînd cu el un arsenal întreg de arme și gînduri vrăjmașe. În față nu aveau acum decît un cadavru. Cîteva babe începură, din obișnuință, să bocească.

*

Comandantul recapitula evenimentele ultimelor zile. În primul rînd s-a obținut pînă acum un cîștig serios : cifrul a fost dezlegat și nu mai reprezenta

nici o enigmă, ba mai mult, ultimele mesaje erau pe deplin confirmate. Exact la trei zile un avion străin a violat spațiul nostru aerian și au fost parașutați alți doi spioni : unul dintre ei a reușit să dispară, iar celălalt, cînd s-a văzut încolțit, și-a luat viața. De reținut : bandiții cunosc acest lucru. Ultimul lor mesaj confirmă :

„Arcașii au tras asupra împăratului Iosua și împăratul a zis slujitorilor săi : Luați-mă că sînt greu rănit.

Slujitorii l-au luat din car, l-au pus într-un alt car al lui și l-au adus la Ierusalim. A murit și a fost îngropat în mormîntul părinților săi."

Colonelul a subliniat cu stiloul în textul biblic cuvintele ce-l interesau.

În al doilea rînd „mortul" din șură a fost identificat. Actele găsite asupra sa erau false, dar, prin confruntări cu unele fotografii, s-a stabilit că era Filimon Iancu, individ cu o biografie care se confundă cu a altor fasciști transfugi. S-a încadrat în organizația legionară în 1937, iar în 1941 a participat la rebeliune. A fost arestat și judecat nu numai pentru participarea la rebeliune, ci și pentru un asasinat comis. Nu a ispășit cei zece ani de muncă silnică la care a fost condamnat, fiindcă a reușit să evadeze din închisoare și să fugă în străinătate.

Ce importanță mai avea acum un om mort ? Ce mai putea să ofere ?

Dar celălalt ?

Într-o poiană din pădure, copiii au găsit niște fîșii de pînză albă, așezate în formă de cruce. O substanță fosforescentă impregnată în pînză oferea un semnal deosebit de prețios pentru avion, vizibil și pe timp de noapte.

Se impunea o concluzie fără echivoc : în timpul paraşutării, careva dintre spionii veniţi mai înainte a lansat semnalul ; simţind primejdia, s-a făcut nevăzut.

În august, cîteva fapte petrecute în mai multe locuri din ţară au relevat că duşmanul a început să acţioneze.

Într-un sat, două incendii dezlănţuite simultan au mistuit sectorul zootehnic al gospodăriei colective şi casa secretarului organizaţiei de partid ; pe linia ferată Bumbeşti-Livezeni au fost demontate cîteva şine şi numai datorită vigilenţei unui picher s-a putut evita în ultimul moment o catastrofă ; în mai multe localităţi, în preajma zilei Eliberării, au fost împrăştiate fituici cu caracter subversiv.

Primind sarcina să localizeze punctul de unde se transmit mesajele, căpitanul Bendescu a stabilit împreună cu radiştii săi cîteva detalii semnificative : noaptea se emitea la aceeaşi oră — la unsprezece, iar ziua erau oarecari variaţii, probabil după necesităţi. Prin măsurători gonio s-a localizat, cu toată precizia, şi locul de unde se emitea. Mai mult chiar s-a aproximat pînă şi casa de unde plecau semnalele : era locuinţa unui bătrîn, fost jandarm.

De două săptămîni de cînd au stabilit acest lucru, Bendescu şi radiştii săi erau în alarmă. Au instalat un aparat de radio emisie-recepţie în turla bisericii, iar un altul într-o casă mărginaşă, unde, dealtfel, căpitanul Bendescu se stabilise împreună cu ajutorul său — radistul — şi un alt lucrător din securitate. Au venit în sat sub pretextul că sînt geologi şi, zilnic, purtînd după ei teodolitul, mire, jaloane, aparate

de măsură, își făceau de lucru pe dealurile din apropiere.

Întîrziau seară de seară lîngă aparat, așteptînd să surprindă în eter mesajul captat în nenumărate rînduri și pe care și l-au apropiat.

Ofițerul de sector, Nae Panduru, la indicația comandantului, venise de asemenea în aceste zile, în sat, pentru a da, la nevoie ajutor radiștilor și pentru a cerceta îndeaproape activitatea bătrînului jandarm. Era încă o verificare. A tras, ca de obicei, în casa bătrînului. L-au primit bine, chiar foarte bine. Bătrînul Anghel l-a cinstit cu țuică de prună din noua recoltă și au vorbit despre multe.

Bătrîna a răsturnat pe masă o mămăligă aspră, apoi au venit puii rumeniți bine și mujdeiul ...și tot așa, un păhărel, două... discuția s-a prelungit pînă tîrziu.

Satul devenise într-un fel un cartier general al securității. Se aștepta. Panduru n-a luat legătura cu căpitanul Bendescu, iar acesta nu s-a arătat de teamă să nu se desconspire. Îi convenea postura geologului și, în plus, nu avea nici o încredere în Popovici, ba chiar îl suspecta. Aparatul nu se putea înșela.

Seara s-a lăsat devreme, carele scîrțîiau pe uliți retrăgîndu-se spre case, prin curți oamenii mai trebăluiau, dar în curînd s-a așternut liniștea și doar cîinii mai hămăiau singuratici prin ogrăzi. Ici și colo mai licăreau lumini pe la geamurile unor case. Noaptea de toamnă stăpînea peste sat.

La geamul casei în care era găzduit, rezemat de pervaz, căpitanul Bendescu trăgea setos dintr-o țigară. Era aproape unsprezece și aștepta. Aparatul era deschis de cîteva ore și radistul îl supraveghea îndeaproape. Au trecut două săptămîni de cînd — seară de seară — așteptau.

Ca un făcut însă, de cînd s-au instalat în noul loc, nu s-a mai transmis nimic. Şi acum căpitanul îşi privi ceasul. Era unsprezece fără trei minute. Îl văzu pe radist încordat.

— Ei, se aude ceva ?

— A început să bîzîie. Cred că noaptea aceasta sîntem norocoşi.

— Stabileşte coordonatele imediat. Vei lua legătura cu turla şi îmi comunicaţi unghiul de întîlnire.

În cameră se auzea un ţăcănit uşor. Încordarea le-a oprit respiraţia şi nu se auzeau decît semnalele venite din necunoscut.

Era tîrziu şi peste satul adormit se lansau semnale vrăjmaşe.

Nici cinci minute nu s-au scurs de cînd staţia necunoscută a încetat să mai emită. Căpitanul era afară, urmat de radist, de sergent şi de gazda casei, un om de încredere, cinstit, căruia i se ceruse sprijin. De la biserică spre acelaşi punct porneau în grabă alţi doi securişti.

Calculele goniometrice le-au confirmat vechile ipoteze : se transmitea din casa fostului jandarm, din casa în care era găzduit chiar unul dintre ofiţerii de securitate. Nu mai era nici un dubiu, nu mai era nici o îndoială şi... nu mai era timp de pierdut. Căpitanul decise. Risca, dar era hotărît să înfrunte orice primejdie. A transmis la bază constatarea făcută şi, fără să mai aştepte răspuns, a şi pornit înainte urmat de ceilalţi. Mergeau prin grădini în linie dreaptă, pentru a scurta drumul.

În grădină, Bendescu îl instală, lîngă o claie de fîn, pe omul la care a stat şi i-a încredinţat pistoletul pentru lansare de rachete.

— Dacă simţi ceva, tragi în sus şi te adăposteşti. Ai făcut armata ?

Omul a răspuns afirmativ şi l-a încredinţat că va face întocmai.

A luat legătura cu cei din turlă. I-a fixat în posturi de pîndă, iar el cu ceilalţi doi s-au îndreptat spre casă.

A stabilit repede camera în care se afla colegul lor Panduru şi a bătut uşor la geam. Acesta a apărut după cîteva momente. În sat oamenii se culcă devreme. Şi ofiţerul fusese destul de repede „furat" de somn. Bendescu îi şopti încet despre ce este vorba. Lui Panduru nu-i venea să creadă.

— Eşti nebun, Bendescule ? Doar am fost aici !

— Nu sînt nebun. De aici s-a transmis în urmă cu un sfert de oră. Gonio a arătat cu exactitate această casă. N-are rost să discutăm, cum fiecare secundă e preţioasă, trebuie să căutăm.

— Urcaţi-vă pe fereastră, în linişte. Cîţi sînteţi ?

— Doar noi.

— Bine, hai să căutăm !

Panduru îşi luă arma. Au pornit să cerceteze casa. Pe bătrîn l-au imobilizat într-o cameră. Radistul rămăsese să-l supravegheze. Bătrînul — de reţinut — nu dormea în momentul cînd au pătruns în odaia sa.

În cîteva clipe toată casa a fost cercetată. Mai rămînea podul. Căpitanul Bendescu trecu în tindă şi începu să urce scara. În acel moment, din cameră, se auzi o bufnitură, care sparse liniştea nopţii. (Radistul avea să spună mai tîrziu de unde provenise zgomotul : bătrînul Popovici a cerut voie să aprindă lampa şi el i-a încuviinţat. Vulpoiul însă, prefăcîndu-se că o aprinde, a lovit-o cu cotul şi a răsturnat-o.)

Bendescu, ajuns în pod, a zărit printre ţigle lumina rachetei. S-a convins că pasărea zburase din

cuib. Se auziră și cîteva schimburi de focuri. Era negură și individul reuși să dispară în pădurea apropiată.

Cercetară pînă tîrziu, dar fără rezultat.

În hornul casei, care era fals, burlanul trecînd prin margine și fiind în același timp o sursă de căldură, au descoperit un culcuș și un adevărat arsenal, bineînțeles aparatul T.F.F. și o biblie. S-a mai găsit o listă cu oameni : activiști de partid și de stat. În dreptul multora dintre ei, fostul legionar, după un vechi obicei cîștigat la școala crimei, făcuse o cruce. Pe altă listă erau însemnate cîteva obiective economice mai importante, pe care desigur spionul le avea în vedere.

S-au lămurit și asupra modului cum individul a reușit să dispară. În streașina casei era tăiată o ușiță în dreptul căreia bătrînul proptise cîteva lemne, pe care se putea coborî ușor. Lemnele n-au trezit nici o bănuială, întrucît în mod obișnuit, pe aceste locuri, se propteau de case lemnele de construcții, pentru a se usca și a fi ferite de putrezire.

*

Dintre prietenii Leliei, cel mai mult i-a atras atenția lui Banu inginerul Calotescu. Era un bărbat frumos, bine legat, cu mult farmec și maniere excelente. Cu toate că era puțin trecut, se bucura de mare succes la femei.

Lelia Tănăsescu se îndrăgosti sincer de Calotescu și au început să frecventeze împreună restaurantele cele mai elegante și barurile de noapte. Calotescu o trata din belșug. Îi făcea cadouri dintre cele mai costi-

sîtoare și, sistematic, o obișnuia cu un mod de viață deosebit de cel cu care ea era deprinsă pînă atunci.

Domnișoara Lelia l-a prezentat mamei sale și Calotescu a intrat treptat în viața familiei Tănăsescu. Curînd traiul îmbelșugat de altădată a revenit în casa văduvei. Datoriile au fost plătite și cele două femei au început din nou să trăiască pe picior mare.

Văduva Tănăsescu dorea ca acest inginer strălucitor, și cu mulți bani, să-i devină ginere și nu avea nimic de obiectat ca el să-și petreacă o parte din nopți sub acoperișul ei.

Calotescu reuși astfel să devină stăpînul sufletesc al Leliei. Ideea realizării formalităților civile de căsătorie era însă amînată cu tact și îndemînare, încît pînă la urmă s-au mulțumit cu dragostea lui și cu... speranțe.

Calotescu și-a ales cu grijă momentul pentru a-i dezvălui adevărul Leliei. I-a vorbit despre „greutățile" situației sale de agent al unei puteri străine introdus în secret pe teritoriul românesc și i-a spus că superiorii lui din străinătate îl recheamă, fiind nemulțumiți de eșecurile din ultima vreme.

Lelia Tănăsescu n-a putut suporta ideea de a-și pierde amantul și, profitînd de slăbiciunea ei, Calotescu a încredințat-o că, dacă va reuși să-și ducă la bun sfîrșit misiunea, se vor căsători, vor pleca în străinătate, iar cu banii cîștigați vor putea trăi împărătește !

Fata a acceptat să lucreze pentru el.

Lelia Tănăsescu a devenit astfel o verigă în lanțul de spioni. Seara, îi aducea documente din uzină, pe care Calotescu le fotografia cu grijă, apoi ele erau repuse la locul lor ; altele erau direct copiate la mașina de scris de către Lelia.

*

Inginerul Calotescu era deosebit de sigur de sine: se înfipsese bine în uzină, într-un post cheie. A fost angajat cu ușurință, uzina fiind într-o perioadă cînd nevoia de cadre era mare, iar verificările s-au făcut superficial.

Locotenentul Banu, cuprins de gîndurile care se furișau cu repeziciune în ritmul cîntecului roților de tren, rememora faptele petrecute în ultimul timp, de cînd zilele și nopțile sale se întîlneau mereu cu cele ale inginerului Calotescu. În primul rînd, presupunerea că în uzină ar fi pătruns unul dintre spionii paraşutaţi s-a confirmat, dar cel mai greu a fost să fie identificat individul printre cei peste două mii de angajați.

Legăturile sale cu Lelia Tănăsescu l-au scos pentru început de sub orice bănuială (constituind o acoperire aparentă). Cu Lelia Tănăsescu a cutreierat mult, și, ceea ce nu era lipsit de interes, nu a neglijat nici o zonă cu mai mare pondere economică. Uneori, sîmbăta după-amiază, plecau în „excursie" de unde se întorceau duminica seara, alteori chiar luni dimineața. Erau mereu împreună și, după scurt timp, se vorbea chiar de însurătoare.

Trenul înainta cu repeziciune în noapte și Banu refăcea mintal drumul pe care l-a parcurs pînă aici, cînd se găsea poate la începutul unei noi misiuni, sau poate la o cotitură în activitate. Treaba pe care o făcuse cu multă discreție, de identificare a spionului, de urmărire apropiată a mișcărilor sale, era aproape pe sfîrșite și nu îl satisfăcea încă pe deplin. Tehnica folosită de inginer era limpede. Calotescu își fotografia iubita. La prima vedere, fapta părea cu totul nevinovată, firească, dar aproape întotdeauna obiec-

tivul aparatului era îndreptat și spre un viaduct, o uzină, un tunel și, mai cu seamă, spre unele obiective militare, pe unde inginerul „pasionat excursionist" își plimba iubita.

Lelia Tănăsescu îi oferea pretutindeni, în drumurile sale prin zona apropiată, o acoperire prețioasă. Doi îndrăgostiți care se fotografiază nu atrag niciodată atenția. Dar femeia nu era doar un simplu paravan, ea deținea și o funcție prețioasă în uzină. Ca secretară a directorului știa foarte multe, mai ales că era singura care răspundea de teleimprimator și se bucura de o deplină încredere.

Noaptea era lungă și lui Banu i se părea că trenul merge încet. La un moment dat îi văzu pe cei doi pe coridor. Fumau. Era întuneric și se conturau doar umbrele lor.

Sigur, gîndea Banu, colonelul are dreptate, nu a aprobat arestarea inginerului Calotescu dintr-un motiv foarte serios : ca să afle dacă lucrează singur sau nu. Lelia îi furnizează date, îl ajută, dar nu se știe precis dacă cunoaște scopul pe care îl urmărește Calotescu. Se aștepta o legătură care să-i ofere o nouă pistă.

*

Pătruns de frig, Banu s-a trezit. Simțea o durere ascuțită în ceafă și se văzu legat strîns peste brațe. În jur era un întuneric de nepătruns. Capul îi vîjîia. Nu reușea să-și amintească cum a ajuns în acel loc. Durerea era puternică și îi destrăma gîndurile. Încet, încet căuta să se obișnuiască și cu durerea și cu întunericul. Încerca să identifice mediul din jur. Primele reacții de orientare îi arătau că se află undeva, într-o subterană ; într-un beci, probabil. Își încordă

mușchii și, așa legat cum era, începu să se rostogolească. Paiele pe care fusese aruncat foșneau ușor. Se lovi de un perete și căută să-l simtă, să-l cunoască, deși nu putea să-l atingă cu mîinile și nici cu picioarele. Căpătă însă convingerea că se găsea într-un bordei săpat de curînd. Îl copleșea liniștea apăsătoare și grea. Se găsea parcă într-un cavou, fără putința de a se ridica. Se rostogoli în partea opusă și se lovi curînd de peretele celălalt. Bordeiul era strîmt, nu avea o lărgine mai mare de doi metri. Se găsea într-un loc necunoscut, îngropat de viu și fără posibilitatea de a acționa. Îl cuprinse furia și se rostogoli într-o parte și în alta, căutînd să găsească o soluție, dar nu întîlnea decît paiele pe care fusese aruncat. Cînd s-a convins că în grotă era singur, începu să se mai liniștească. Se opri într-un colț și își adună gîndurile. Revăzu drumul parcurs în noapte pe motocicletă în urmărirea trenului, revăzu călătoria cu trenul, îi reveniră în memorie imaginile proaspete din orașul de la poalele munților...

Căuta febril, depănîndu-și gîndurile, să-și explice situația. Unde se afla ? O urmărise pe florăreasă, care îl purtase pe o stradă mărginașă a orașului ; se furișase în curte și prin geamul întredeschis auzise o discuție importantă. Ce s-o fi întîmplat ?

Și cei de acolo care i-au dat ca ajutor o fată ! N-au găsit ceva mai bun ! S-o descurca ea cu inginerul Calotescu ? E om al dracului, s-a convins de acest lucru de cînd i-a devenit umbră. Se va sesiza ea că el lipsește și va porni în căutarea sa, neglijînd ce este important, neglijîndu-l pe Calotescu, care, nestingherit, va preda documentele în păstrarea sfîntului Antonio ? Și de acolo unde vor ajunge oare ? Tresări auzind zgomotul unor pași.

Închise ochii și se lungi pe paie.

— Ce faci ? Dormi ?

— Am ațipit puțin.

— Individul ce face ?

— Dracu știe. Cred că nu-și va reveni curînd. I-am dat o lovitură zdravănă în moalele capului, să-i țină.

Vorbele veneau dintr-un loc apropiat, printr-o deschizătură, pe care locotenentul nu o sesizase. Curînd simți pe fața sa fascicule luminoase, probabil ale unei lanterne.

— Ai dreptate, auzi el vorba. Nu și-a revenit, stă nemișcat.

— Ce-ai de gînd să facem cu el ?

— Îl lichidăm, ce să facem ?

— Altă posibilitate nu găsim ? Să-l aruncăm undeva !

— E riscant. Nu rămîne altă soluție decît să-l...

— Nu vreau !...

— Ți-e milă de el ?

— Nu din milă, dar n-am mai omorît oameni și mi-e scîrbă de treaba asta.

— Ascultă, nu mai fă pe nebunul. Îl lichidăm și gata.

— De ce spui îl lichidăm ? Nu mă băga într-o afacere pe care nu o accept.

— De ce, mă rog ?

— Fiindcă, ți-am spus, nu sînt criminal.

— Crezi că dacă te prind ăștia o să conteze că ai omorît un om ? E tot un drac. Tot moartea te așteaptă și pe tine. E clar ! Nu avem altă soluție !

— Ce faci cu pistolul, vrei să-l omori acum ?...

Pe fața locotenentului se iviră broboane mari de sudoare. Îl cuprinse groaza și fiori reci îi străbăteau tot trupul. Asista parcă la o deliberare din partea unui complet de judecată necunoscut, reprezentat

doar prin două voci grave, care răzbăteau înfundat printr-o firidă de pămînt. Ciudat, îi era groază de ce auzea, dar nu îi era teamă.

— Prostii ! auzi el vocea metalică, dură, continuînd dialogul. L-aș lichida chiar acum, dar vreau să aflu ceva de la el. Mă interesează ce știu ei despre noi. Îl fac eu să spună.

— O fi reușit neamțul ?

— Ar trebui să sosească.

— Mă gîndesc că totuși am procedat rău. Nu trebuia să se ducă la întîlnire.

— Nu e o întîlnire. Va lua din mers documentele. Mișcarea nu va fi observată decît de sfîntul... Înțelegi !

— Înțeleg, dar îmi mențin părerea.

— Se pierdea legătura. Nu mai aveam cum să-l anunț pe Calotescu. Misiunea noastră e riscantă și, în acest caz, riscăm. Dacă cineva nu se prezintă la sfînt să ridice servieta, e mult mai periculos.

— Ai dreptate, într-un fel. E mai simplă ridicarea servietei ; bătrîna în nici un caz nu mai putea să ia legătura cu el. Primejdia era mai mare.

— Cel care ne-ar fi creat-o e aici. Și mai e ceva. Am încredere în Kramer.

— Da, neamțul e prevăzător. Dacă va observa ceva suspect în biserică va ști să fie doar un credincios oarecare și să se retragă la timp.

— Te cred și eu. L-am instruit bine !

— Cred că și la înapoiere o să fie cu ochii în patru.

— Meticulos și prevăzător cum e Kramer, cred că o să ocolească tot orașul pînă să ajungă acasă.

Se auziră din nou pași pe pămîntul tare. Banu își imagină că încăperea alăturată a bordeiului este ceva mai mare. Un anume simț îl ajuta să se orienteze în catacombele subpămîntene. Simțea așezarea bordeiu-

lui, deşi nu putea să vadă aproape nimic, fiind cufundat în beznă.

— Pleci ?

— Plec sus. Îl aştept pe Kramer. Să mă anunţi dacă se trezeşte !

— Îţi spun. Voi avea grijă. Cine va pleca ?

— Tu sau Kramer.

— De ce tocmai eu ?

— Fiindcă întrebi !

— Sînt cunoscut acolo. Nu-mi convine deloc. Ai auzit ?, nu-mi convine.

— O să mai vedem.

— Bine !

Se aşternu o tăcere apăsătoare. Banu parcă visa şi, dacă legăturile nu l-ar fi strîns, dacă mîinile nu i-ar fi fost amorţite, poate ar fi trăit visul cu adevărat. Realitatea i se dezvăluia prin mîinile prinse în frînghii, prin pămîntul tare pe care fusese aruncat, prin gaura, aidoma unui mormînt, în care se găsea. Cerberul său începu să răsufle uşor şi Banu intui că adormise. Era momentul să încerce pe orice cale să se elibereze. Îşi încordă mîinile şi simţi sforile cum intră în carne ; era strîns legat. Dar, treptat-treptat parcă se realiza o anume întindere a legăturilor. Rostogolirile dinainte şi mişcarea ritmică a corpului deplasau cîte puţin laţul care-i strîngea trupul. O ! dac-ar reuşi să-şi aducă nodul legăturii în faţă ! Un răsuflat uşor răzbătea dintr-un loc apropiat. Paznicul continua să doarmă. Se întoarse pe o parte, apoi pe cealaltă, începu să aibă vagi speranţe. O durere ascuţită se strecură pe la încheieturi, dar altă soluţie nu exista. Paiele foşneau enervant.

În bordeiul întunecos locotenentul Banu era chinuit de gînduri negre. Îl apăsa liniştea, îl dureau braţele. Îl obseda ideea eliberării.

Deodată tresări. Cu un efort care i-a provocat chiar un geamăt, pe care cu greu şi l-a putut acoperi, reuşi să-şi treacă picioarele prin legătură. Acum mai avea o armă. Putea spera să desfacă nodul cu gura.

Se apropie cu greu de peretele bordeiului. Îşi propti umerii şi se ridică în picioare. Timp ! Avea nevoie de timp ! Mîinile îl dureau din ce în ce mai tare, dar dinţii prinseseră zdravăn nodul laţului. Încă puţin ! Încă puţin ! Simţi ceva cald cum se prelingea pe mîini. Era sînge. Muşcase din greşeală din propria lui mînă. Întunericul era tot mai adînc, cînd, într-un tîrziu, nodul cedă. Era liber.

Era obosit, capul îi vîjîia, braţele îi tremurau vizibil şi avea nevoie de puţină odihnă. Puţină ! Măcar puţină ! Timpul nu iartă şi n-avea voie să facă greşeli. Clipele de încordare maximă îşi spuneau cuvîntul. Răsufla din greu şi inima îi bătea să se spargă. Pipăind peretele, ajunse în dreptul despărţiturii de cealaltă încăpere subterană. Auzea bine răsuflarea odihnitoare a celui care îl păzea. Dormea şi ar fi putut să-l ia prin surprindere. Dar dacă...

*

Calotescu, după ce făcu un tur de orizont, se opri în dreptul sfîntului Antonio, pentru care părea că are o mare admiraţie. Marga Enescu era ceva mai departe şi se arăta preocupată să fotografieze cîteva detalii de la vechile covoare expuse pe pereţii interiori ai bisericii. Era o oră matinală şi în biserică se găseau puţini vizitatori. În afară de ei mai erau doar vreo trei bătrîne cernite, care se rugau, iar la intrare un cerşetor şchiop. Cufundată în extaz, Marga privea covoarele vechilor meşteri, privea covoarele aduse, în depărtate vremuri, din Orient, iar inginerul sta

nemișcat. Unul din colegii Margăi își găsise de vorbă cu cerșetorul, iar celălalt se așezase în genunchi și murmura versuri învățate la școală, închinîndu-se din cînd în cînd. Marga, cînd îl văzu în această postură caraghioasă, de-abia se abținu să nu zîmbească. În biserică, lovind ușor mozaicul cu un baston, intră un bătrînel roșcat, cu pistrui pe față. Cercetă cu privirea în sus, trecu pe lîngă Marga și chiar o atinse ușor, era foarte aproape. Inginerul, preocupat de sfîntul Antonio, așeză servieta pe postamentul pe care se găsea icoana și se îndepărtă puțin.

Bătrînul se apropie și el de soclul unde de veacuri a fost pictat portretul sfîntului, iar Marga presimțea că se va petrece ceva important, că, probabil, bătrînul pistruiat era cauza venirii inginerului la biserică. Continuă să fotografieze ținînd în cadrul imaginii pe cei doi. Cînd bătrînelul se apropie, inginerul îl atinse imperceptibil, făcu o plecăciune, apoi se îndreptă încet spre ieșire. Colegii Margăi îi luară urma. Ea a rămas cu ochii țintă spre bătrîn. Acesta, firesc, ridică servieta neagră de vinilin și o porni spre ieșire. Fata plecă după el. Afară o aștepta un coleg care îi șopti că inginerul nu mai are servieta. Ea îi arătă discret direcția în care a pornit bătrînul. Indicația era clară. Porniră după el. Trecură prin piață, trecură prin cîteva prăvălii și magazine, se opriră în fața unui centru de pîine, la un chioșc de legume și fructe, poposiră la un bufet unde cel supus observației sorbi calm un sfert de vin. Apoi el îi purtă spre marginea orașului. Pistruiatul mergea agale și, din cînd în cînd, își întorcea capul înapoi. Drumul său pe străzile mărginașe șerpuia aidoma unui labirint încîlcit, cu întretăieri. Părea că nu vrea să ajungă nicăieri.

Cînd au intrat pe strada Vîntului, Marga era purtată la braț de colegul său. Bătrînul intră fără teamă

într-o curte, la numărul 3. Marga și colegul său s-au întors, după ce au ocolit pe la capătul străzii. În dreptul numărului 3, s-au oprit... să studieze în liniște locul unde intrase bătrînul.

Casa era așezată într-un cadru destul de plăcut, printre pomi fructiferi și flori. Boschetele de trandafiri bine îngrijite, celelalte flori de pe alei vădeau o mînă pricepută și grijulie. După cîteva momente tinerii porniră în sus pe stradă, cu aceeași tandrețe, ca doi îndrăgostiți autentici.

*

Banu tresări. Se auzeau pași în încăperea alăturată. Pașii răzbăteau încet pe pămîntul tare.

— A venit neamțul ? întrebă vocea somnoroasă a celui pe care îl mai auzise vorbind cînd celălalt îi hotăra moartea.

— A venit, dar mai încet cu „neamțu" că iar se șucărește Kramer.

— Și ? !

— A adus documentele. Le-a dat tîmpitul. N-a avut încotro, trebuia să le dea. Voia să se întîlnească cu mine să-i ascult laudele, să-mi arate că el s-a descurcat bine și să ne impute că noi n-am realizat nimic.

— Cum n-am făcut nimic ? Dar manifestele răspîndite în București, dar fotografiile făcute pe culmile munților ?

— Ai fotografiat și tu niște cai și ai făcut mare brînză.

— Cai spui ? Tu, domnule Mavropol, niciodată nu ești mulțumit ! Nu știu ce isprăvi aș putea să fac, ori să facem, ca să fii mulțumit.

— Tu n-ai ştiut că treaba asta nu e potrivită pentru tine ? Tu eşti bun doar să mănînci şi să dormi şi să nu faci absolut nimic. Ciupitule, nu te-a interesat nici repararea aparatului T.F.F. şi stăm cu mîinile legate şi nu ai pic de iniţiativă ! Ţi s-a sculat „amicul" ?

— Amicul meu, de ce ? Ce crezi că am cu el ?

— Te-am întrebat dacă s-a sculat.

— Cred că nu, nu l-am auzit. Doarme dus. L-a înnebunit şi lovitura şi cloroformul.

— Mă duc să-l scol. Am nevoie de el.

Individul, Mavropol, se apropie de intrare fără grijă. Purta într-o mînă o lanternă şi cînd ajunse la firida în care se găsea locotenentul, o îndreptă în jos, spre locul ştiut. Descoperi cu uimire că locul e gol şi vru să se întoarcă spre celălalt. Nu apucă să schiţeze decît un gest şi o lovitură năprasnică îl ţintui locului. Banu nu-i oferi timp să se dezmeticească şi o nouă lovitură cu stînga îl trimise definitiv la pămînt. Locotenentul nu mai pierdu nici un moment, sări peste el, îndreptîndu-se spre locul unde presupunea că se află Ciupitu. Îşi subaprecie însă adversarul, poate fiindcă îl auzise mai înainte luîndu-i oarecum apărarea, poate că îl credea încă adormit, aşa că fu surprins cînd în drumul său se poticni de o izbitură puternică primită în burtă. Banu se aplecă şi o durere ascuţită îi paralizâ mîna stîngă. Norocul său a fost că lovitura s-a oprit în antebraţ şi nu l-a atins din plin în plex ; putea să-i taie răsuflarea. Într-o fracţiune de secundă a stabilit poziţia adversarului cu tot întunericul dimprejur şi a izbit cu capul în direcţia de unde venise lovitura. Nimeri bine şi amplifică şocul prin cîteva directe de dreapta pînă cînd şi acest adversar se prăbuşi la pămînt. Era stăpîn pe situaţie, dar se găsea într-un întuneric de nepătruns.

Bîjbîi cu mîinile împrejur pentru a găsi ceva. Nu știa prea bine ce. Umbla după o lumină — un chibrit ori lanterna pe care știa că o au banditii, dar pipăia și pereții sperînd să dea de urma ieșirii spre lumină. Nu găsi nici ieșirea, nici ceva cu care să facă lumină și se reîntoarse spre locul unde stătuse legat, să caute lanterna banditului care venise să-l omoare. Se aplecă pipăind pămîntul. Locul era strîmt și simțea respirația celui pe care îl doborîse, dar nu-i dădu nici o importanță, fiind preocupat de găsirea lanternei. O lovitură nu prea puternică, dată pe neașteptate, îl făcu însă să-și piardă echilibrul și să ajungă la pămînt. O neatenție de cîteva secunde îl readuse din nou în dezavantaj. Banditul sări ca o panteră peste el și îi apucă gîtul încercînd să strîngă cu putere.

De cînd devenise ofițer de securitate, lui Banu i-au prins bine puținele lecții de box și antrenamentele de judo.

Adversarul său credea că i-a venit de hac și a slăbit strînsoarea, dar se trezi încleștat într-un dublu nelson și azvîrlit cu putere în peretele opus. Banu simțise puterea banditului și nu mai ezită nici un moment. Îl așteptă să revină cu brațele încordate. Lupta reîncepu, o luptă corp la corp. Banu lovea cu putere și se ferea, schimbînd locul. Lupta se desfășura în tăcere. Nimeni nu vorbea, se auzeau doar loviturile seci, doar icniturile celor doi. Se regăseau în beznă mai mult prin intuiție și prin răsuflarea sacadată. Banu, după ce primi în plin o lovitură, se aruncă asupra banditului și îl cuprinse cu brațele, imobilizîndu-l. Riposta a venit la timp. În momentele următoare au fost cuprinși într-un fascicul de lumină.

— Trage, spuse cel pe care Banu îl strîngea ca într-o menghină.

— Ești nebun, cum să trag, vrei să te omor ? !

— Trage, cînd îți spun !

Banu știa că individul nu va trage atîta vreme cît îl va avea în mîini pe Mavropol și își schimbă poziția. Era sigur că dacă acesta s-ar fi găsit în locul lui Ciupitu ar fi tras și i-ar fi omorît pe amîndoi, dar așa, discuția auzită îi dădea siguranță că acesta nu va fi în stare să tragă și țeava cu amortizor a pistolului, care se arăta lîngă lanternă, nu-i inspira teamă.

— Trage, strigă din nou.

— Nu am cum să trag.

— Încetează odată, porunci Banu, altfel... Nu mai continuă, dar își încordă brațul și omul se zvîrcoli. Îl împinse cu genunchii înainte, ieșind din locul strîmt în care se găseau. Lanterna, urmărindu-i cu fascicolul ei de lumină, era supărătoare. Cu mîna liberă, Banu scotoci la iuțeală buzunarele omului pe care îl avea la discreție și-i scoase pistoletul.

— Domnule Ciupitu, am împrumutat pistolul „amicului", așa că te rog împrumută-mi-l și pe al tău.

— Cum, ce ?

— Aruncă pistolul !

În loc de răspuns, pe la urechea lui Banu țiui un glonț.

— Aruncă pistolul !

Se auzi un nou glonț șuierînd.

— Te-am avertizat, domnule Ciupitu, te-am rugat chiar, spuse Banu, și în momentul următor trase. Glonțul se opri undeva în tavanul bordeiului, fără să-și atingă ținta. În momentul în care a apăsat pe trăgaci, Mavropol s-a smucit. Dar a doua oară Banu trase mai atent și un strigăt prelung dovedi că lovise în plin. Culese apoi pistolul și lanterna, purtîndu-și prada înlănțuită strîns. Lumină bordeiul și găsi firida prin care aceștia ieșeau afară. Plimbă din nou

lanterna prin încăpere. Omul se zbătea și gemea, dar rana nu era prea gravă. Glonțul îi atinsese doar mîna și el se văicărea de se prăpădea. Locotenentul a reușit să-l rănească doar.

În bordei se găseau trei paturi înguste, improvizate din scînduri, și o măsuță pe care se odihneau un gestetner și un aparat T.F.F. demontat. Banu nu avea prea mult timp de pierdut și ghiontindu-l pe Mavropol îl făcu să o ia spre firidă. Urcă niște scări tăiate în pămînt printr-un loc strîmt. Omul nu se mai împotrivea și acest lucru îi dădu de gîndit lui Banu.

Se arătă o lumină și el grăbi înainte. Clipi de cîteva ori și rămase uimit cînd, în loc să nimerească în odaia pe care o aștepta, se trezi într-o seră încărcată cu flori. N-avu timp să admire florile, nici să se orienteze bine asupra locului în care se găsea. Zări un stilou întinzîndu-se spre el, ținut de o mînă ascunsă într-un boschet, și totul se așternu în negură. Ceva, ca o ceață, se lăsase peste el. Mavropol se smuci și scăpă din strînsoare. Din instinct, Banu sări într-o parte și nimeri lîngă o etajeră pe care simți prezența unor ghivece de flori.

— Ce-ai făcut Kramer, m-ai orbit și pe mine ?

— Ce-ți faci probleme, știi doar că e verificat stiloul și pînă mîine îți trece, dar îl avem în mînă pe nemernic. Altfel te căra cu el pînă la securitate.

Banu azvîrli un ghiveci cu flori în direcția de unde auzea vocea. Se auziră geamurile sparte ale serei, care vădeau puzderie. O idee îl străfulgeră. Aruncă la repezeală alte ghivece în diferite părți ale serei. Voia să atragă atenția, dar neamțul și-a dat seama de intențiile sale. Aerul pătrundea în seră din mai multe părți și geamurile sparte de pe acoperiș se mai scurgeau, plesnind la întîlnirea cu pămîntul. Între

Kramer și Banu se încinse o luptă pe viață și pe moarte. Împiedicîndu-se, Banu se lungi la pămînt, iar Kramer se aruncă asupra sa și îl burdușì bine, lovindu-l cu cizmele pînă ce locotenentul își pierdu cunoștința.

*

Se trezi într-un coșmar. O sudoare grea îl cuprinse și ceva îl țintuia locului. Încercă să se ridice, dar o durere ascuțită răzbătu prin tot corpul. — Stai liniștit ! Auzi o voce caldă, dar imperativă, care i se părea cunoscută, însă nu-și dădea seama a cui poate să fie. Era cu ochii larg deschiși și totuși nu distingea nimic. Era în plină noapte. Își încordă din nou toate forțele să se ridice, dar nu reuși.

— Vasile, tu ești ? !

— Eu.

— Ce s-a întîmplat cu mine ?

— Nimic grav.

— Nu mă pot ridica.

— Stai liniștit !

— Spune ce s-a întîmplat cu mine. Nu văd nimic, absolut nimic. Nu se poate face lumină aici ? Tu cum ai ajuns aici ? Ne aflăm tot în bordei ? Te-au prins și pe tine ?

— Nu mai sîntem în bordei.

— M-au burdușit rău ticăloșii. Simt dureri peste tot ! M-am împiedicat. Nu-mi amintesc precis cum a fost, dar...

— S-a dezlănțuit fascistul cu furie asupra ta. Cred că te omora dacă nu picam la timp.

— Unde sîntem ?

— Undeva în deplină siguranță.

— Îmi amintesc totul pînă la un punct, de acolo nu mai știu nimic. Acum îmi explic de ce nu văd. De ce nu ești sincer, Vasile, de ce ocolești adevărul ? Știu de ce nu văd. Mi-au dat cu ceva în ochi. Kramer ăla avea o siringă sub formă de stilou, de care-mi amintesc, și m-a orbit cu un lichid.

— Așa e !

— Atunci de ce cauți să te ascunzi de mine ?

— Mă gîndeam să evit provocarea unui șoc, acum după ce ți-ai revenit. Medicii analizează soluția și speră să-i găsească antidotul.

— De unde au soluția ?

— Cîteva picături din cele rămase în stilou ; în pistolul-seringă...

— Lucrează degeaba. Ce oră e acum ?

— E noapte, e chiar noapte. A trecut de unsprezece.

— Pînă mîine îmi voi reveni.

— Ce te face să fii așa de optimist ?

— Mavropol e în aceeași situație cu mine.

— Tu de unde știi ?

— Păi, nu-l aveam în brațe, nu mă luptam cu el cînd a apărut Kramer și ne-a orbit pe amîndoi ? ! Ce s-a petrecut mai departe, nu știu, dar îmi amintesc perfect că înainte de a sări asupra mea, neamțul i-a spus că soluția are efect trecător, nu durează mai mult de douăzeci și patru de ore.

— E bine, dacă...

— Mă doare însă tot corpul. Sînt parcă bătut în cuie.

— Te-a lovit rău, nemernicul ! Stai liniștit ! Totul este bine. Au fost prinși pînă la unul.

— Cei de aici ?

— Da ! E necesar să strîngem cercul și să-i capturăm și pe ceilalți. Mă gîndesc la cei din capitală.

— E o codiță și la...

— De unde știi ?

— Mi-au spus-o ei în subterană. Mai precis, i-am auzit discutînd. Ai văzut ce arsenal aveau în bordei, ce organizare și-au făcut ?

— Da ! Le-am adunat pe toate. Și armele, și aparatul T.F.F., care era defect. Acum îl reparau. Avem și gestetnerul cu matrițele.

— Cum ați dat de urma mea ? Sînt curios să știu.

— Tovarășii de aici au preluat firele părăsite de tine și Calotescu i-a pus pe urmele tale din nou.

— Deci, cineva a fost la întîlnirea de la biserică ?

— Evident ! Avem și fotografii, păcat că nu le poți vedea. Au acționat prompt colegii noștri de aici. Kramer i-a purtat prin tot orașul, dar pînă la urmă tot acasă la el au ajuns. Era cunoscut individul pentru colaborarea cu naziștii. Eu, să-ți spun, m-am bucurat cînd am aflat că pe alte căi ai fost condus spre același loc, strada Vîntului, cartierul general al spionilor. Îi am în obiectiv de aproape două luni. Am fost ca o umbră a lor și n-au făcut un pas fără să știu.

— Înțeleg, dar de ce nu i-ai arestat dacă știai, dacă le cunoșteai bîrlogul ?

— Așteptam legături, te așteptam pe tine.

— Glumești, Vasile.

— Nu glumesc deloc. N-am venit noi atunci cînd ne-ai dat semnalul, cînd ne-ai chemat ?

— Eu ?

— Tu !

— Nu înțeleg.

— Nu tu ai aruncat ghivecele de flori de ai prăpădit frumusețe de seră ?

— Am făcut-o într-un moment de furie, de disperare, dar și ca să atrag atenția...

— Ei, să știi că florile ți-au salvat viața. Kramer era hotărît să te omoare. Se dezlănțuise bestia din el. Noi ne găseam în apropiere, așteptam semnalul să descindem. Dacă nu aruncai ghivecele cu flori interveneam poate prea tîrziu, interveneam cînd nu mai era nimic de făcut. Tu erai fără cunoștință și te pisa fiara, așa că am intrat în momentul cînd se mai auzeau zdrăngănind geamurile ce se scurgeau de pe acoperișul serei. Totuși a fost o intervenție oportună, am fost pe față. Nu ?...

— I-ați luat ca din oală, cum se spune.

— Nu chiar așa. Într-o rezervă alăturată e un sublocotenent de aici pe care nemernicii l-au rănit. Au tras asupra noastră.

— Cine ? Că eu le luasem două pistoale și unul dintre ei era orb ca și mine.

— A tras Kramer și a opus rezistență cu o armă automată și cel din subterană, Ciupitu, dacă-l știi.

— Îl știu și pe el. E rănit rău colegul nostru ?

— În umăr. Cred că nu va avea nici o urmare. O să-i treacă repede.

— Calotescu, ce s-a întîmplat cu el ? V-a scăpat ?

— Cred că a fost foarte surprins cînd s-a văzut așteptat în gară, la sosire.

— A fost arestat ?

— Și el, și iubita sa, frumoasa Lelia.

— Deci s-a încheiat un capitol.

— Cam așa.

— Atunci pot să te urmez în bătălia finală.

— Crezi că e bătălia finală ?

— Sper că în curînd vom reușit să lichidăm întregul grup.

— Da, și eu cred că e spre sfîrșit, dar încă mai avem de lucru.

— S-au rupt niște fire pe undeva. Dar le venim noi de hac. Pornim din nou.

— Nici nu te-ai ridicat din pat și ești gata de drum ? Pînă una alta stai liniștit. Comandantul îți trimite felicitări și e de părere să te refaci și să te odihnești.

— Mulțumesc, dar mîine sînt refăcut. Precis voi fi gata de drum.

— Pînă atunci, am să-ți fac o surpriză. Cineva a venit lîngă tine de cîteva ore și este nerăbdătoare să-ți audă vocea. Ia să vedem, cam cine poate fi ?

— Marga ?

— A tremurat pentru tine și aici.

— Păi ce mă ții de vorbă !

— Ai fermecat-o într-un timp atît de scurt. Am observat eu că are ceva în suflet pentru tine. Și nu-i urîtă fata !

— Să știi că atunci cînd eram singur în beznă m-am gîndit la ea. Era de fapt ultimul om cu care am stat de vorbă...

Vasile rîse și o invită pe Marga să intre.

Cînd îi auzi vocea caldă, fața lui Banu se lumină și ochii săi, care încă nu vedeau bine, erau cuprinși de zîmbet.

O promisiune respectată

Reuniunea următoare a tinerilor a avut loc după două săptămîni. Inspectorul Banu, după cum promisese tinerilor locotenenți, dădu curs invitației. Se așeză în același fotoliu și reluă povestirea.

— Înainte de a mai evoca una dintre acțiunile concrete de luptă, trebuie să vă relatez ce s-a mai întîmplat cu dezbaterea teoretică.

Învățămîntul profesional a reluat tema pusă în discuție : „arta informațiilor", de data aceasta însă în prezența unor cadre superioare.

La grupa lui Gănescu, grupa în care tînărul Banu a avut intervenţia pe care v-am povestit-o, a venit chiar comandantul regiunii — colonelul Calousec. Colonelul, informat de tot ce s-a discutat anterior, a intervenit discret :

— Vreau să văd ce ştie şi cît ştie fiecare despre problema informaţiilor şi, fiindcă am aflat că proaspătul ofiţer Banu şi-a întrerupt data trecută comunicarea, aş dori să-şi dezvolte mai departe ideile. Sper că nu ai nimic împotrivă să te ascultăm şi noi, Banule ?...

— Nu, tovarăşe comandant, dar trebuie să recunosc că sarcina este cu mult mai grea pentru mine acum, dacă adaug emoţiile şi...

— Lasă emoţiile şi dă-i drumul, îl încurajă colonelul.

— Data trecută am selecţionat cîteva exemple din istoria universală şi din istoria poporului nostru pentru a demonstra vechimea, tradiţiile şi importanţa acestei „arte".

Voi încerca acum să completez această imagine cu alte fapte pe care documentele ni le pun la îndemînă.

Aşadar să o iau de unde am rămas.

Demnă de menţionat este acţiunea întreprinsă de Ştefan cel Mare cu ocazia primei campanii turceşti din Moldova, cînd reuşeşte să-şi plaseze unul dintre oamenii săi (un muntean) drept călăuză a oştirii turceşti. Acesta, după aducerea turcilor acolo unde moldovenii aşteptau ascunşi, la pîndă, a trecut la Ştefan. Călăuza pe care „şi-au luat-o" turcii era desigur justificată. Pătrundeau pe teritoriul Moldovei şi erau cuprinşi de nelinişte. Se puteau aştepta la orice.

Ştefan va realiza însă un fapt de o nemaipomenită îndrăzneală. El va trimite o solie moldovenească încărcată cu daruri la puternicul Mahomed al II-lea, cu misiunea „să-i aducă la cunoştinţă că nişte tîlhari, nişte izgoniţi şi surghiuniţi au călcat hotarele Moldovei, pricinuind multe pagube şi că ceata de hoţi a fost nimicită". Dar solii lui Ştefan cel Mare mai cereau „ca pe cei care au mai rămas din aceşti tîlhari, dacă cumva s-au refugiat prin părţile sultanului, să-i dea pe mîna lui ca să-i pedepsească cu aceleaşi meritate pedepse ca şi pe ceilalţi"...

Solii moldoveni nu au fost ucişi la Constantinopol şi nici aruncaţi în Bosfor (conform obiceiului), ei s-au întors acasă aducîndu-i lui Ştefan cel Mare veşti despre „mînia şi oştile mari pe care le adună turcii să le trimită asupra sa".

Îndrăzneala solilor moldoveni apare deci ca un act de abilitate tactică şi subtilitate diplomatică pusă în slujba nobilelor ţeluri ale domnitorului.

Foarte interesante sînt de asemenea acţiunile întreprinse de Despot Vodă în relaţiile sale cu habsburgii. Astfel, Ioan Belsius şi Martin Literatul — agenţi ai habsburgilor pe lîngă Despot Vodă — „vor fi trimişi şi puşi de voievod să lucreze în favoarea sa, să trimită stăpînilor lor scrisori pe care el le dictează". Ioan Belsius, venit în Moldova cu instrucţiuni precise de la habsburgi, ascunde sub oblîncul de la şaua calului un cifru pentru întocmirea rapoartelor. Imediat ce ajunge la Suceava, este prins şi recrutat şi de Vodă Despot, acţionînd, din acest moment, cu credinţă pentru domnitor, îndeplinind rolul de agent dublu. Maximilian de Habsburg, cel pentru care lucra Belsius, desigur nu prea putea să se aleagă cu prea multe din informaţiile primite de

la agentul său „datorită stilului încîlcit în care acesta îi trimitea rapoartele și a unor fapte obscure pe care le prezenta". Desigur, era și normal, deoarece rapoartele trimise sînt inspirate chiar de Despot Vodă și ele treceau sub tăcere aspecte importante, transmițînd doar fapte mărunte, neesențiale.

Multe momente interesante pe linia activității informative și contrainformative găsim și în epoca lui Mihai Viteazul.

Peste tot el a trimis oameni de încredere care îi reprezentau interesele, iar în caz de primejdie, de război, îi ofereau informațiile necesare. Iată doar cîțiva dintre cei care au slujit în felul acesta cauza voievodului și a Țării Românești. Dionisie Rali Paleologul, mitropolitul de la Tîrnova, l-a informat fără întrerupere pe Mihai Viteazul cu privire la situația din Imperiul otoman și l-a îndemnat să lupte, găsindu-și, la rîndul său, adăpost în Țara Românească cînd a fost gonit și urmărit de turci ; la Constantinopol, raguzanul Niccolo di Luca Lovicali și grecul Dimo Celebi, împreună cu fratele său, au adus servicii importante voievodului muntean, dovedindu-i credință ; Dimo Celebi se află în serviciul lui Mihai Viteazul pînă în toamna anului 1600, cînd turcii, „după ce îl schingiuiesc groaznic, tăindu-i nasul și urechile, îl împușcă din milă" ; ca să nu-l mai amintesc pe bănișorul Mihalcea — cel care se ocupa direct de culegerea informațiilor și era mîna dreaptă a voievodului în ale diplomației.

Amintesc că, în acțiunile sale, Mihai a folosit și mijloace de dezinformare a inamicului. Astfel, Sinan scria la Constantinopol că : „...s-au arătat pe celălalt țărm creștini fără număr, poloni, transilvani, moldoveni și alte neamuri", iar un bătrîn capturat de turci

îi informează că „oastea lui Mihai, care cuprindea peste o sută de mii, s-a tras spre București". E ușor de înțeles că... moșneagul era pus anume de Mihai să dea turcilor vești de felul acesta. Și tot așa de bine înțelegem că legendele puse în circulație erau un chip de a încetini marșul dușmanilor.

Reprezentativi în legătură cu modul cum și-au organizat serviciile pentru culegerea de informații sînt și Constantin Brâncoveanu și Dimitrie Cantemir, dar să ne apropiem de epoca modernă.

În timpul revoluției de la 1848 și după instaurarea guvernului provizoriu, o mare atenție asupra activității de informații și contrainformații a acordat-o generalul Magheru care, prin subordonații săi, reușește să organizeze o rețea activă, bine pusă la punct, la Dunăre, în zona Calafatului. Prin aceasta, a reușit să cunoască din timp pregătirile și mișcările trupelor turcești de la Vidin și Nicopole.

Puțin mai tîrziu, în epoca lui Cuza, nevoia de informații a fost deosebit de acută, chiar vitală pentru existența tînărului stat românesc și domnitorul era conștient de aceasta. Cuza, pentru a sonda din timp intențiile pe care le aveau puterile Europei, pentru a obține recunoașterea „faptului împlinit" al Unirii și a celorlalte reforme care au fost înfăptuite, a organizat un serviciu de informații și diplomatic de seamă, pe care l-a folosit cu succes în acțiunile sale, sub forma unor misiuni speciale și sub forma unor reprezentanțe particulare cu caracter semioficial.

În această perioadă, poșta a fost trecută în patrimoniul statului, iar în conducerea serviciului telegrafic Cuza numește pe Cezar Libricht, unul dintre bunii săi agenți secreți. Acesta nu s-a rezumat nu-

mai la culegerea informațiilor din interior sau din afară, ci a înființat și o rezidentură personală, plasînd în diferite posturi agenți care îi erau credincioși, pregătindu-le slujbe, în special în cadrul serviciului telegrafic.

În 1876, colonelul Alexandru Cernat desfășoară pe lîngă activitatea militară și o activitate intensă informativă și contrainformativă în Oltenia, organizînd apărarea frontierei între Turnu Severin și Calafat. El și-a asigurat observatori și a cules informații asupra operațiunilor militare ce se desfășurau între sîrbi și turci, care se aflau deja în război, și îndeosebi despre armata turcă, despre capacitatea ei de luptă, armamentul, înzestrarea tehnică, strategia și tactica ei.

Oare dacă această activitate ar fi fost mai amplă și mai penetrantă — în timpul Războiului pentru Independență din 1877 — victoria strălucită de la Griviția ar mai fi fost însoțită de numărul acela impresionant de pierderi omenești din partea armatei române ? Poate am fi știut din timp structura redutelor și a întregului sistem de apărare organizat de turci și atunci.

În perioada următoare, la începutul secolului XX, datorită unei mai bune organizări și interesului depus pentru obținerea de informații, serviciul secret român reușește să obțină date foarte utile cu privire la activitatea de spionaj pe care o desfășurau diplomații străini acreditați la București.

Astfel, folosind procedee diversificate, pline de îndrăzneală, organele contrainformative române au stabilit că cei doi miniștri de la București ai Germaniei și Austro-Ungariei desfășoară o activitate de

spionaj, provocînd căderea rețelei de agenți pe care aceștia o utilizau.

Cazul contelui Czernin a devenit celebru. Acesta, ambasadorul austro-ungar la București, a fost „prădat" de o voluminoasă servietă în care avea importante documente diplomatice și de spionaj, între care și cifrul pe care îl folosea. Autoritățile române au fost prompte în „găsirea hoților" și au înapoiat servieta diplomatului, bineînțeles nu înainte de a fotocopia prețioasele hîrtii.

Contele Czernin, derutat de organele române care „au depus mult zel în căutarea servietei și în restituirea ei intactă", într-un timp scurt, nu a luat măsuri pentru schimbarea cifrului, ba mai mult, de teama consecințelor pentru neglijența sa, a trecut sub tăcere acest fapt. În acest fel contele diplomat austro-ungar, a acceptat tacit o colaborare cu serviciul secret român, care s-a folosit timp de doi ani de cifrul diplomatic austro-ungar, intrînd în posesia unui bogat material informativ.

Remarcăm ingeniozitatea dovedită în acest caz de lucrătorii de informații români pentru etapa respectivă, căci nu au propus expulzarea lui Czernin (după vechi uzanțe), ci au considerat mai importantă folosirea sa, utilizînd cheia cifrului corespondenței diplomatice austro-ungare, cu acordul tacit al contelui. Viitorul ministru de externe al Austro-Ungariei în perioada neutralității, contele Czernin, fusese nevoit să îndeplinească rolul unui agent dublu, făcînd astfel jocul serviciului de informații român.

Nici Von den Bussche, ambasadorul german, care cunoștea probabil pățania colegului său, nu a fost lipsit de o surpriză asemănătoare, servieta sa diplomatică dispărîndu-i chiar în ziua cînd se pregătea să

plece din Bucureşti, misiunea sa terminîndu-se prin începerea războiului. Cum de data aceasta nu mai exista nici o obligaţie faţă de Germania, documentele diplomatului german au rămas în original la dispoziţia organelor de siguranţă române ; cîteva liste cuprindeau numele celor care, pentru mărcile date cu dărnicie de spionul Von den Bussche şi emisarii săi, au trădat ţara.

Spionajul feminin, învăluit în mister şi legendă, care a dat naştere unei întregi literaturi după război şi unor controverse care nu s-au încheiat nici azi, a avut reprezentante demne şi pe meleagurile româneşti. Vreau să amintesc doar două cazuri.

Romînca Chiajna, fiica lui Petru Rareş, ne apare şi în ipostaza unei veritabile şi abile spioane a secolului al XVI-lea. Doamna Chiajna, ajungînd prin farmecul frumuseţii sale în corpul de cadîne al sultanului, obţine informaţii importante, chiar din seraiul turcesc, în favoarea ţării sale, reuşeşte să impună pe fiul său, Petru cel Tînăr, în conducerea Ţării Româneşti. Se ştie însă că tînărul Petru — numai de 18 ani — nu putea să cîrmuiască ţara, aşa că mama sa, devenită preferata certă a sultanului, era cea care cîrmuia. Ciudata Chiajna se dovedeşte însă şi un iscusit diplomat întrucît ceea ce tranşa era în cele din urmă în favoarea ţării sale.

Mult mai tîrziu, agentul „B 9" prezent activ în Banat, era căutat cu febrilitate de serviciul de contraspionaj austro-ungar şi autorităţile austriece care ofereau sume fabuloase pentru capturarea sa.

„B 9" era o femeie, originară din Banat, şi fusese recrutată la începutul războiului de către serviciul secret român. Prin relaţiile cultivate cu ofiţerii germani şi austro-ungari din Timişoara şi Arad, agen-

tul „B 9“ a adus imense servicii României și Serbiei în anii primului război mondial.

Agentul „B 9“ a oferit serviciului român informații asupra pregătirilor militare și asupra mișcării trupelor austro-ungare din Banat, precum și planurile pe care Puterile Centrale le preconizau împotriva României. Agentul „B 9“ nu a putut fi identificat de organele de contraspionaj austro-ungare foarte mult timp. Fisura s-a ivit undeva la București, astfel că, în cele din urmă, serviciul de spionaj al Puterilor Centrale află în frumoasa Maria Bălan, care era dirijată să se afle mereu în anturajul ofițerilor germani și austrieci, pe versatul agent. Căutata spioană, descoperită astfel, a fost imediat arestată și judecată de un tribunal militar care, conform obiceiului, a condamnat-o la moarte prin spînzurătoare. În graba lor de a o executa, autoritățile austro-ungare îi refuză cererea de grațiere către împărat, acordată pînă atunci tuturor osîndiților la moarte.

De aici înainte întîmplările adevărate par de domeniul fanteziei și merită să fie povestite. Zorii unei zile tulburi cu nori cenușii... călăii se îndreaptă spre celulă pentru a ridica osîndita să o așeze în funia spînzurătorii pregătită din vreme. Dar, stupoare : celula e goală ! „B 9“ dispăruse ! Maria Bălan a apărut după cîteva zile la București. Evadarea a fost organizată de serviciul secret român printr-o combinație deosebit de curajoasă, bine pusă la punct. Maria Bălan, ajunsă la București după evadare, este primită cu onoruri de către serviciul secret român și bine recompensată pentru informațiile care le-a furnizat, pentru serviciile aduse României. Această femeie frumoasă și inteligentă, care a scăpat ca prin minune de funia spînzurătorii, s-a bucurat la vre-

mea respectivă și de o mare popularitate. Un ziar din perioada postbelică, referindu-se la activitatea ei, menționa „că planurile serviciului de spionaj al Vienei erau dejucate de o spioană desăvîrșită", iar cotidianul francez „Paris soir", asemuind-o cu Mata Hari, o numește „faimoasa Maria Bălan, regina spionajului"...

În perioada dintre cele două războaie mondiale numărul exemplelor crește în mod firesc ; serviciul secret român a avut, pentru o bună perioadă de timp, în persoana lui Mihail Moruzov, un organizator capabil, stăpîn desăvîrșit al artei informațiilor și contrainformațiilor, abil și de o îndrăzneală uluitoare.

În decembrie 1917, pe cînd era șeful serviciului secret în Deltă, acesta intră în legături oficiale directe cu reprezentanții serviciului de spionaj german și bulgar — prin intermediul agentului său „Fomino". Avea să conlucreze mai mult cu Hans Heling care îndeplinise funcția de subșef al serviciului de spionaj al Puterilor Centrale din Dobrogea. Colaborarea dintre cei doi avea să continue pînă la moartea lui Moruzov. Contactul direct cu spionajul german a reprezentat, pentru omul plin de inteligență, o sursă de informații pe care a știut s-o exploateze cu pricepere și folos pentru țară.

După 1933, printr-un intermediar, Moruzov reia legătura cu Heling, acum ofițer superior în Abwehr, care se afla la Regensburg, iar în anul următor, acesta vine în România pentru a se întîlni cu el, acceptîndu-i colaborarea într-o perioadă în care era o adevărată vînătoare de spioni. Este de crezut că M. Moruzov a găsit de astă dată motive mai substanțiale de cointeresare pentru Heling. Cert este însă că, încă din această perioadă, M. Moruzov reușește

să aibă un informator preţios în serviciul secret al armatei germane. Prin intermediul lui Heling, va obţine informaţii valoroase privitoare la organizarea amănunţită a serviciilor informative şi de poliţie germane. Pe această cale află, în amănunt, şi programul preconizat pentru România în anul 1934 de către căpeteniile naziste : Hitler, Rosenberg, Hess, Himmler şi Heydrich, program care avea caracter strict secret şi la care nu putea ajunge decît un om ce lucra în culisele spionajului nazist. Prin Hans Heling, Moruzov este informat, după 1935, şi despre fricţiunile care existau între diferite servicii de informaţii germane, mai ales între Abwehr şi Gestapo, şi se foloseşte cu pricepere de acestea mai ales în perioada de după 1938 cînd agenţii Gestapoului începuseră să se infiltreze în ţară, ajutaţi şi de unele elemente legionare.

Hans Heling a colaborat în secret cu Mihail Moruzov chiar şi după ce între şeful său suprem, amiralul Canaris, şi Moruzov se stabilesc contacte oficiale nemijlocite.

Arestarea lui Moruzov a fost motiv de mare panică pentru Hans Heling.

În toamna anului 1940 (cînd Moruzov se afla arestat de legionari), Heling vine în ţară sub pretextul controlării rezidenţei abwehr, dar cu scopul principal de a sonda şi a para eventualele indiscreţii pe care le-ar face Moruzov şi pentru a pune eventual mîna pe documentele compromiţătoare. Heling locuieşte la Bucureşti în lunile septembrie şi octombrie, iar în noiembrie şi decembrie 1940 la Ploieşti. Tensiunea de excepţie în care a trăit în aceste patru luni, frica de a nu fi descoperit de către legionari şi dat pe mîna şefilor săi i-au creat o stare psihică atît de

nefavorabilă încît a înnebunit. Heling nu știa că putea să fie foarte liniștit, întrucît omul versat — care a fost șeful serviciului secret român — nu era capabil de indiscreții, iar în privința documentelor care l-ar fi putut compromite, acestea nu mai existau, ele fuseseră distruse de Moruzov cu cîteva ore înainte de a fi arestat.

În timpul celui de-al II-lea război mondial, organele informative românești, conduse de Eugen Cristescu, pe care-l amintesc trecînd peste aspectele negative ale activității lui, cu toată colaborarea care le-o impuneau serviciile germane, au păstrat și clare rezerve față de acestea, reușind uneori să lucreze chiar împotriva lor.

În primul an al războiului îi este semnalat de către o femeie oarecare parașutarea, în apropiere de Alexandria, a unui grup de spioni englezi. Despre acest grup vor afla și nemții, dar primii ajung oamenii lui Cristescu.

Grupul de englezi ascuns în clădirea jandarmeriei din București, ferit de ochii nemților și organele lor de spionaj, care-l cereau cu insistență, a fost pus să lucreze pentru România, fiind determinat să ducă tratative cu forțele engleze de la Cairo în vederea încheierii unei păci separate între România și Puterile Aliate.

Așadar, exemple ! Ele se pot înmulți, indiferent de epoca pe care o supunem cercetării. Vreau să cred că din ele putem și astăzi trage învățături utile.

Istoria „artei informative" nu este în primul rînd o „lectură" palpitantă și, uneori, picantă; ea este o sursă inepuizabilă de pilde atît pentru cei ce lucrează nemijlocit în acest domeniu, cît și pentru toți oamenii, căci se poate învăța și din succese și din

greşeli, mai cu seamă că, nu o dată, ni se înfăţişează impresionante caractere şi destine omeneşti.

Tocmai de aceea m-a pasionat tema şi dacă vreodată voi avea răgaz de studiu şi de scris poate...

Îmi amintesc cîteva cuvinte din cartea maiorului Chiriţă T. Atanase, *Tactica informaţiilor în micile unităţi,* apărută între cele două războaie, carte pe care chiar tovarăşul comandant mi-a împrumutat-o. Vorbind despre cel care lucrează în acest domeniu, autorul scria : „el trebuie să fie setos mereu după informaţii noi, dotat cu imaginaţie şi plin de curiozitate şi, în acelaşi timp, un psiholog discret şi nerăutăcios"...

*

Nu vă mai povestesc discuţiile care au urmat. S-a vorbit despre selectarea informaţiilor, despre verificare şi rigoare, despre intuiţie şi instrumentare pe baze ştiinţifice, s-au pus întrebări, s-au corectat interpretări. A fost o şedinţă furtunoasă pe care ne-o mai amintim şi astăzi noi cei tineri pe atunci.

Mai am însă o datorie faţă de dumneavoastră. V-am promis că vă voi mai relata şi alte episoade din activitatea practică a tînărului Banu. Mă gîndesc să vă vorbesc, de data aceasta, despre...

Confruntări cu pirateria

În biroul comandantului intră în grabă locotenentul Miu. Raportul a fost scurt :

— Tovarășe comandant, acum un minut și jumătate am interceptat un mesaj ciudat : „Sîntem L.1.2. ! Sîntem L.1.2. ! Ne aflăm în pericol, cerem ajutor ! Sîntem atacați !"

— Ce se întîmplă ? ! — a sărit ca ars comandantul. Locotenent Miu, dă-mi coordonatele !

— Linia aeriană București—Timișoara !

— Continuați recepția și păstrați cu orice preț legătura !

Imediat, comandantul a sesizat unitatea de aviație și a solicitat grabnice verificări. Între timp s-a primit și un telefon fulger de la șeful securității dintr-o zonă învecinată. Acesta informă că, deasupra satului Măciuca, un avion de pasageri zbura cu totul anormal. Face tot felul de viraje și rostogoliri de parcă s-ar afla la o demonstrație aviatică. Da, ceva nu e în regulă ; se întîmplă lucruri grave ! își zise comandantul. Unitatea de aviație a confirmat și ea că e vorba de cursa de pasageri București—Timișoara și că echipajul a schimbat brusc linia de direcție și se află în mare pericol. Care să fie motivele ? Radarul indicase repetatele sforțări ale echipajului de a ateriza.

*

Ofițerul Miu intră din nou în biroul comandantului :

— Tovarășe comandant, L.1.2. nu mai lansează nici un mesaj și nici nu răspunde la apelurile insistente ale bazei. Sîntem informați că avionul a aterizat forțat într-un lan de porumb din apropierea localității Măciuca.

Se impuneau măsuri urgente pentru a salva supraviețuitorii, a preveni un eventual incendiu și a cerceta cauzele aterizării forțate.

Forțele locale de securitate erau insuficiente și, în circa 20 minute, un elicopter își făcu apariția la locul întîmplării. Din el a coborît un grup de ofițeri de

securitate de la regiune, printre aceştia găsindu-se şi proaspătul căpitan Banu, care primise misiunea de a proceda la cercetări minuţioase, spre a clarifica enigma.

Avionul de pasageri a fost găsit, cu roţile strînse sub el, nedesfăcute, cu fuselajul înclinat mult în jos, gata-gata să intre în pămîntul reavăn, ce părea arat. Avea o aripă distrusă.

Spre locul aterizării veneau în grabă zeci de săteni atraşi de eveniment. Curiozitate firească... Cu teamă, ei se apropiau, făcînd inel în jurul avionului înfipt în pămîntul umed, răvăşit. Pasagerii nu-şi reveniseră încă din spaima prin care abia au trecut. Aveau chipurile palide şi nu înţelegeau mai nimic din ce s-a petrecut.

Şi-a făcut apariţia şi şeful securităţii locale — tînărul locotenent Marin. Neprevăzutul eveniment l-a găsit pe sălile maternităţii, unde aştepta venirea pe lume a primului său copil. Avusese multe emoţii, dar vestea primită l-a făcut parcă să uite de ele, să uite chiar de bucuria firească a ivirii noului-născut.

Fără să piardă nici o clipă, au început cercetările. Grija iniţială a fost să se dea primul ajutor pasagerilor şi să se asigure evitarea unui incendiu. Pilotul Condoiu le-a spus de la bun început că a fost victima unui atac pirateresc şi că autorii au reuşit să fugă.

Căpitanul Banu a şi ordonat să se înceapă cercetarea împrejurimilor cu ajutorul sătenilor, dealtfel gata să sprijine organele securităţii. S-au stabilit primele legături.

— Ei, tovarăşe Condoiu, acum te rog — clar şi pe scurt — relatează cum s-a întîmplat. Ai grijă să nu

uiți nimic ce m-ar putea ajuta, mai cu seamă fă-ne descrierea ticăloșilor.

— Cursa asta a fost o aprigă înfruntare cu moartea. Eram în cabina de pilotaj împreună cu Dragomir, mecanicul de bord, și cu radiotelegrafistul Cernăianu. Atenția ne era încordată, deoarece în zori vizibilitatea fusese mult redusă. Deodată, ușa a fost izbită cu putere. Patru indivizi înarmați cu pistoale au năvălit asupra noastră. Au încercat să ne imobilizeze. Unul dintre ei voia cu tot dinadinsul să se instaleze în locul meu, în carlingă. S-a încins o luptă pe viață și pe moarte. Mînuiam maneta și mă apăram atît cît puteam. Am acționat imediat în raport cu situația critică ivită. Într-o fracțiune de secundă, am coborît în picaj cu o viteză nepermisă prin defileul dintre cele două dealuri, cam înalte, ce străjuiesc cursul Oltețului. Să te strecori, cu o astfel de viteză, prin valea asta îngustă și cu un avion greu, e o treabă foarte dificilă, cred că mă înțelegeți ! Cu mușchii și nervii încordați la maximum, am pilotat cîteva minute în culoarul în care m-am băgat spre a provoca deruta și dezechilibrul făptașilor, urmărind să găsesc neapărat și un loc propice pentru a pune pe burtă aparatul. Voiam ca treaba s-o fac în apropierea unei localități, pe un teren cît mai plat, pentru a evita catastrofa. De pasageri uitasem aproape cu totul. Majoritatea dintre ei, și chiar cele trei femei, acelea pe care le-ați văzut cu rochiile rupte, au reacționat totuși cu mult calm.

Pilotul vorbea agitat, cu răsuflarea întretăiată. Broboane mari de sudoare i s-au scurs pe față. Spaima prin care trecuse nu-l părăsea încă.

— Și acum să vă dau semnalmentele atentatorilor...

Foarte mulţi săteni s-au oferit voluntar să-i sprijine pe urmăritori. Participanţii au început scotocirea terenului. Toţi erau animaţi de dorinţa de a-i prinde cît mai grabnic pe infractori. S-a format un fel de centură vie în jurul localităţilor, conform planului stabilit de Banu.

Era de rezolvat un caz deosebit. Aceşti infractori, piraţi ai aerului, urmăreau ceva, aveau probabil un plan şi legături, păreau, indiscutabil, nişte teroriştі. Emoţia răspunderii pentru această misiune şi o uşoară nelinişte se puteau citi pe faţa căpitanului Banu, altfel calm şi ferm în decizie. Era o experienţă nouă, căci se confrunta concret cu o realitate pe care, pînă acum, o studiase doar teoretic.

*

Înaintînd spre versanţii dealurilor, căpitanul îşi verifica continuu planul. Desişul verde al pădurii oferea ticăloşilor condiţii bune de fugă, puteau să se ascundă cu uşurinţă... Dar dacă fugarii şi-au găsit adăpostul în vreun sat, în vreo casă de oameni cumsecade pe care acum îi ameninţa ? Sînt doar înarmaţi ! Cum să acţionezi ? Să verifici toate casele? Să scotoceşti toate coteţele ?

Mda, om vedea-o şi pe asta ! Trebuie să reuşim capturarea lor, trebuie ! Nu se poate altfel.

Cercetaşii, înarmaţi fiecare cu ce avea — pari, ciomege, furci — păşeau precauţi, iscodind cu atenţie postaţa de teren dată spre observare. Banu i-a prevenit pe toţi să fie atenţi pentru că teroriştii sînt

înarmați, cu siguranță că n-au scrupule și că trebuie prinși vii.

Acțiunea continua. Din cauza urcușurilor și coborîșurilor pe un sol umed, alunecos, înaintarea devenea din ce în ce mai greoaie. Cercul se strîngea treptat. Eforturile păreau însă că rămîn fără rezultat. La un moment dat urmele dovedeau că elementele fugare au mers în direcția satului Spălății.

*

Un zbîrnîit de telefon îl făcu să tresară. Ridică receptorul cu un gest scurt.

— Da, vă rog !

— Să trăiți ! Sînt Pascu din Spălății. Vă informez că în satul nostru se tot învîrt niște indivizi suspecți. Acum se găsesc la bătrîna Oana din capul satului și se dau drept geologi, sau... așa ceva. M-am gîndit că o fi ceva în legătură cu avionul acela de care ne-ați făcut atenți. De aceea vă și telefonez, poate vă interesează...

Locotenentul Marin mai-mai să izbucnească în strigăte de bucurie, dar s-a abținut.

— Caută-l urgent pe șeful de post și repetă-i tot ce mi-ai spus. Să organizați o strictă supraveghere cu oamenii din sat ! Nu acționați mai mult. Venim imediat.

— Am înțeles, tovarășe locotenent. Fiți liniștit. Eu am fost sergent în armată.

Marin a și pornit spre comuna cu pricina luînd între timp legătura cu Banu, pentru a-l încunoștiința de noua descoperire. Dealtfel și căpitanul plecase în aceeași direcție.

La marginea satului, lume multă strînsă cerc. Doi indivizi cu mîinile legate fedeleş, iar în faţa lor un munte de om le striga :

— Vă puneţi voi cu un fost sergent din armata română, nefericiţilor !

Şi Banu, prezent printre oameni, cărora le mulţumea, zîmbea la această scenă.

...De la începutul acţiunii trecuseră cîteva ore. Căpitanul nu se arătă totuşi prea încîntat de rezultatul final. După informaţiile pilotului trebuiau să fie cinci. Unde sînt ceilalţi ?

*

Pe masa de lucru a căpitanului Banu se adunaseră teancuri de informări, sesizări, scrisori. Cutia poştală, instalată în apropiere de noul sediu, se dovedea din ce în ce mai utilă.

Se lăsa noaptea. Se aprindeau luminile. Deşi obosit, Banu continua să studieze datele misiunii sale. Însăilă mintal proiectul de pătrundere acoperită în incinta cetăţii.

Analitic, perseverent, căuta să nu omită nici un detaliu care ar fi putut să-l ajute în cursul acţiunilor ce vor urma.

Gîndurile ofiţerului Banu căutau să străpungă liniştea austeră a cetăţii, scufundată în noapte, încercînd să ghicească aşezarea duşmanilor, punctele lor slabe.

Liniştea îi fu însă întreruptă de uşa deschisă brusc, în grabă.

— Am sosit, tovarăşe căpitan ! A rămas surprins bătrînul protopop.

— Ce-a zis ?

— Pentru domnul Banu dau toată garderoba. Ne-a rugat numai să nu afle ăi mari ai lui.

— Nu i-ai spus, noi și Dumnezeu ? ! Bine, Puiule ! Acum intră-n legătură radio cu locotenentul Doru, vezi frecvența II. Întreabă-l dacă are ceva pentru noi și înștiințează-l că, peste o jumătate de oră, unul din noi pătrunde acolo în straie duhovnicești.

— Am o părere, tovarășe căpitan. E rost de luptă aici. Știți că mă pricep. Aș vrea...

— Ce vorbești, Puiule, te pomenești că vrei să mergi tu în locul meu ? ! Cel mai bine ar fi să mergem amîndoi ! De acord ? Ia asta, poftim și fesul. Îți vine bine ? Mda, mie văd că-mi pică... De m-ar vedea mama, s-ar închina precis !...

— Oricine s-ar închina, cred că ne-ar pupa și mîna.

— Mai ales femeile... Ai grijă că ți se vede browningul și popă cu pistol... doar în filme poți întîlni.

— Să-l țin mai bine în buzunarul din spate. Doru a reținut mesajul. Nu are de comunicat nimic deosebit.

— Putem merge. Mai întîi, eu o să-i fac o vizită „protocolară" părintelui Dănilă așa cum i-am promis. Poate mai are ceva de zis. În orice caz, ar fi ideal să ne găsească nemernicii în bîrlogul lor. Ești pregătit să încasezi ?

— Sînt pregătit să... tovarășe căpitan.

— În astfel de situații nu poți numai să dai, ci... mai și încasezi. Important e cine cîștigă și, în cazul de față, trebuie să-nvingem numai noi. Avem și avantajul costumului, adică vreau să spun că derutăm, și loviturile vor veni... ca de la Dumnezeu.

Peste o jumătate de oră, după ce a transmis indicaţiile pentru acţiunea „Dumbrava", căpitanul Banu se afla cu părintele Dănilă.

— Arătaţi ca un adevărat prelat, domnule căpitan !

— De, sfinţia voastră, glumi Banu, nu toţi putem fi salariaţi pe statele domnului...

Zîmbiră, în timp ce gazda îi invită la o plimbare prin cetate.

— Părinte Dănilă, există oameni care, cînd e vorba de lucruri ce nu-i privesc direct, au impresia că nu au reţinut nimic. De data asta înţelegeţi ce aş dori de la dumneavoastră ?

— Ce pot să vă spun, parcă le-am luat şi eu seama ! Păreau tineri. După cum v-am mai spus, vin mereu tîrziu. Nu m-am uitat atent la ei, iar îmbrăcămintea şi-o schimbă. Mă surprinde totuşi şi pe mine ţinuta lor. Acum înclin să cred că sînt mai degrabă diavoli decît... cercetători.

— Să mergem să vizităm şi, pe drum, vă rog să-mi spuneţi tot ce vă mai amintiţi.

— Da. Poftiţi !

„Cercetaşii" în sutane au ajuns în chilia pusă la dispoziţia „cercetătorilor" — fosta cameră secretă a cetăţii — situată în partea de sud, şi au zărit o bucată de hîrtie pe care era scris următorul text : „Kulman, Cernavoda a rămas obiectivul de bază. Vineri vom explora în final. Ar fi bine să vii aşa cum ne-am înţeles. Dacă nu mai poţi fi cu noi, te priveşte, descurcă-te".

Biletul găsit în fosta cameră „secretă" avea deci un destinatar. Acesta trebuia să apară !

Cantonul din apropiere devenise punct de observație pentru partea sudică a vechii mănăstiri-cetate. Izlazul despărțea calea ferată de zidurile mănăstirii, iar cîțiva pomi răzleți nu împiedicau vizibilitatea. Erau așteptați la gară, dar nu erau neglijate nici alte zone ale orașului. Cei care i-au văzut pe „cercetători" îi descriau cu lux de amănunte, dar identificarea lor se efectua, încă, dificil. Doar în ascunzătoare nu era postat cineva ; acolo, pînă la această oră, nu fuseseră așteptați.

*

Au trecut zile în care nu s-a întîmplat nimic. După o vreme, cînd se putea crede că indivizii își părăsiseră cuibul, de la canton sînt în sfîrșit semnalați doi inși care se îndreptau spre o spărtură din zidul vechi al cetății. Unul purta o sacoșă albastru închis, ținînd-o în mînă, îmbrăcat ca un sportiv, celălalt fredona ușor un cîntec la modă, mergînd cu mîinile înfundate în buzunare. Erau doi trecători oarecare, ori cei așteptați ? La prima vedere puteau fi doi călători care scurtau drumul prin curtea mănăstirii. Deodată însă ei au dispărut printre vechile ruine. Căpitanul Banu decise să-i abordeze în sutană...

Seara se lăsa încet deasupra orășelului dintre dealuri. Trecătorii erau din ce în ce mai răi. Între ei, trei preoți, învăluiți în negurile serii, se grăbeau spre mănăstire. Preotul Dănilă se dovedi curajos și nu a ezitat să-i însoțească spre a le camufla drumul. Mai stătuse de vorbă cu indivizii și cît de cît îi cunoștea. Curajul lui era dat și de o anume temere ; îi era frică să nu rămînă fără prețioasele icoane adăpostite în

lăcașul sfînt ; erau icoane dăruite mănăstirii de Vodă Brâncoveanu și păstrate cu multă grijă.

Au intrat pe poarta principală, o poartă masivă din stejar, care era deschisă. Așa stătea mai tot timpul, în ultima vreme. Un turn ridicat deasupra ei era, în vremuri trecute, de restriște, loc de veghe și bastion de apărare. Prin zidurile groase se deschideau crenelurile de unde se putea trage cu flinta.

Se mergea în șir indian, cu părintele Dănilă în față. S-au oprit în pridvor pînă ce acesta a descuiat ușa. În interior era întuneric și preotul a aprins o lumînare așezată pe un sfeșnic. O lumină palidă se răspîndi în jur. Părintele își îndreptă privirea spre altar.

— Sînt aici, spuse el.

Banu, instinctiv, duse mîna spre pistoletul aflat sub sutană.

— Ce spui, părinte ? Unde ?

— Acolo. Sînt toate la locul lor. Nu le-a mișcat nimeni.

Urmărind privirea bătrînului, Banu înțelese că era vorba de icoane. Pe figura părintelui se distingea o evidentă liniștire.

— Să urcăm spre turn !

În aceeași ordine, încet, pășeau pe scara întortocheată care ducea spre clopotniță. Preotul purta în față sfeșnicul său.

Nu se simțea nimic, nici o mișcare. Priviră afară, dar în zadar. În negura serii nu se putea zări mare lucru, ceea ce-i făcură să creadă, cel puțin pentru un moment, că indivizii erau încă în camera lor.

Acea cameră „secretă" se afla ceva mai departe, în latura sudică, fiind așezată în apropierea izvorului, chiar lîngă zidul de apărare. Se îndreptară într-acolo și s-au oprit cîteva clipe la izvor unde au

gustat din apa rece, atît de plăcută la gust, și atît de binevenită. Ca un ghid veritabil, stareţul Dănilă le explica rostul izvorului, rostul boltelor din apropiere.

— Se spune că în spatele izvorului ascuns de piatra aceea, pe vremuri, era un tunel care ajungea pînă departe, la Tomanda. Era un loc pentru refugiu în cazul căderii cetăţii. Tot loc de refugiu, un ascunziș iscusit, era și sub un foișor — un fel de cameră ascunsă, chiar aici deasupra, în zid. Sub acest foișor se găsea camera secretă.

— Se poate ajunge pînă acolo ? întrebă Banu cu voce tare.

— Se poate. E cam întuneric acum, dar se poate. Poftiţi după mine.

Părintele se apropie de zid și începu să urce pe scara veche din lemn. În urma lui veneau, atenţi și gata de orice, Banu și Puiu. Au trecut de mijlocul zidului, mai aveau puţin pînă sus în momentul cînd, pe marginea foișorului, apăru o umbră.

— Cine-i? strigă o voce cu un ușor accent străin În negură se distingea cu greu o făptură omenească.

— Eu, părintele Dănilă, stareţul cetăţii.

— Văd că nu eşti singur, părinte ?

— Am o vizită de la centrul eparhial. Părintele Ioachim și părintele Paul sînt în trecere prin oraș și doresc să vadă cetatea.

— Ce să vadă acum, noaptea ? Mîine nu e mai bine ?

— Pleacă mai departe spre Severin. Au tren peste două ore.

— Aha ! Am înţeles. Dar aici ce să vadă ?

— Le explicăm rostul acestui fort al mănăstirii, e foarte important...

— Vă sfătuiesc să nu urcaţi !

Tonul vocii semăna a amenințare. Stareţul Dănilă se trase înspre zid aşa cum se stabilise, făcînd loc căpitanului să treacă, urmat de Puiu. El continua să discute cu individul pentru a le da celor doi răgazul să ajungă în foişor, sau, oricum, să mai cîştige teren.

— Vă prevenim să nu mai urcaţi, că o păţiţi !

— Ce spui, fiule ! Oare nu mai sînt eu stăpîn aici ? Mănăstirea încă nu aparţine Departamentului Monumentelor. Nu aveţi nici un drept să daţi porunci !

— Coborîţi şi lăsaţi-ne în pace, altfel...

— Altfel ce ? se auzi pentru prima oară vocea lui Banu.

— Altfel, veţi coborî cu forţa, vă arunc de pe zid. Nu glumesc, părinţilor ! Nu vă permit să urcaţi !

În bătaia lunii, căpitanul observă sclipind în mîna „cercetătorului" lama unui cuţit. Era însă prea tîrziu.

Dintr-un salt, Banu se şi află lîngă el şi-l cuprinse peste braţe. După cîteva clipe, sări şi Puiu care se înfruntă cu un al doilea individ apărut din întuneric. Acesta se smuci cu putere, plasîndu-i o lovitură zdravănă şi ofiţerul, pierzîndu-şi echilibrul, se prăbuşi în gol.

Căzuse prin chepengul prin care se ajungea în camera secretă. În cîteva secunde, căpitanul Puiu se afla imobilizat de noul apărut.

Situaţia era dificilă. Banu, pe un spaţiu strîmt, purta o luptă îndîrjită, cu cel care îl întîmpinase. Sutana largă îl incomoda. Tînărul blond se dovedea sprinten şi vînjos. Prin chepeng se arătă şi umbra celuilalt. De acolo de jos se auzi strigînd :

— Kulman, aruncă-l de pe zid, lichidează-l că nu e popă. Eu l-am lichidat pe al meu...

Intuind primejdia, Banu îşi încordă forţele. Ştia că în stareţul Dănilă, care se afla probabil pe undeva,

pe aproape, pe lîngă fîntînă, aşteptînd sfîrşitul confruntării, nu îşi putea pune vreo speranţă. Puiu dispăruse prin chepeng, ameţit de loviturile ticălosului. Îşi încordă braţele şi îşi izbi puternic adversarul cu o lovitură năprasnică în care-şi pusese toată speranţa, dar şi toată disperarea. Acesta se prăvăli prin chepengul în care dispăruse mai înainte Puiu. În cîteva secunde, Banu îi urmă în interiorul strîmt al camerei pe care apucase s-o cunoască în amănunt.

Stînjenit de ţinuta „de ocazie", continuă să lovească şi să se apere de atacul celuilalt. Zări în lumina venită de la sfeşnicul stareţului, care se apropiase de locul luptei, lama cuţitului.

Avu timpul să sară într-o parte.

În clipa următoare, cuţitul se frînse în zid şi braţul ce-l purtase se trezi încleştat. Căpitanul reuşi să-i răsucească braţul la spate, făcîndu-l să îngenuncheze.

Cei doi indivizi zăceau acum jos şi, alături de ei, se găsea Puiu. Banu îl invită pe preotul Dănilă să coboare. Acesta privi scena, făcîndu-şi semnul crucii, dar nu putu să-şi stăpînească rîsul, mai cu seamă că Puiu începu să-şi revină.

— Domnule Banu, aţi avut dreptate. Aştia sînt draci nu cercetători, cum mi-au spus. Nu ştiu cum am putut să-i cred aşa de uşor !

— Nu-i nimic, prea sfinte ! Bine că i-am prins, cu toate că, după textul pe care l-am găsit, sînt cu siguranţă mai mulţi. Oricum unul ar mai trebui să vină.

— Dacă nu mă-nşel, pe aici au trecut vreo cinci. E posibil să-i împingă Dumnezeu şi pe ceilalţi să vină. Vă anunţ imediat. Puteţi să-mi lăsaţi mie ăla...

cum îi zice, emițătorul, „știorn-ul", cum v-am auzit pe dumneavoastră că-i spuneți. Cu ăsta pot vorbi și cu duhul sfînt....

*

Sirena navei „Cernavoda" șuieră prelung, anunțînd plecarea în larg. Pe Dunărea liniștită în acest fapt al dimineții de aprilie sunetul său se răsfrîngea în ecouri. Ultimii călători întîrziați se grăbiră să urce pe punte și, după cîteva momente, nava se desprinse de țărm. Se auzeau comenzile scurte, precipitate ale marinarilor. Motorul duduia puternic și paletele turbinei se înșurubară treptat în apă mișcînd nava spre firul fluviului, căutînd culoarul de navigare. Pe punte era o mare hărmălaie, oamenii își căutau locuri pentru ei, pentru bagaje, alții fluturau batiste, luîndu-și rămas bun de la cei care i-au condus pînă în port. Caporalul Nicolae Călin răsuflă ușurat, avusese de lucru cu controlul actelor. În timp ce se îndrepta spre postul său de veghe de la pupa vasului, examina sumar fețele călătorilor. Pe unii îi știa, mai călătoriseră pe acest traseu, alții, cei mai mulți, erau pasageri noi ; îi vedea pentru prima dată. Ostașul se instală la pupa, își rezemă arma de genunchi și lăsă privirea să-i lunece pe întinderea fluviului. Era ca într-o vrajă. Privirea îi zăbovea pe urmele lăsate în apă de mișcarea navei care înainta lin. Drapelul, aflat pe catargul ce se ridica la pupa, flutura în adierea vîntului. În față, la proră, colegul său, caporalul Ion Frangulea, scruta cu privirea întinsa și lina cale de apă. Se distingeau geamandurile, stîncile, care, la Porțile de Fier, străpungeau valurile.

Dimineaţa părea liniştită şi vîntul care adia uşor aducea de pe munţi aroma primăverii. Înspre Cazane mai stăruia ceaţa învăluind în pîcla ei munţii. Se apropiau de Ada-Kaleh, străveche insulă-cetate din mijlocul Dunării. Marinarii, care pînă atunci trecuseră neobservaţi, se agitau din nou. Se făceau pregătiri pentru a se ajunge la ţărm. Pasagerii se înghesuiau în partea stîngă a vasului, curioşi să vadă peisajul insulei. Au coborît grăbiţi cîţiva pasageri, care, în răgazul de douăzeci de minute, anunţat de căpitanul vasului, voiau să se dezmorţească pe chei sau să servească o cafea turcească la bufetul din port.

După ce vasul porni din nou şi pasagerii schimbară impresii despre aroma şi gustul cafelei turceşti, despre turcoaica ce îi servise, desprinsă parcă dintr-o poveste orientală, după ce trecură şi de Orşova, pe punte se aşternu monotonia. Erau cîteva ore de cînd vasul pornise din Turnu Severin şi majoritatea pasagerilor moţăiau, legănaţi de valurile calme ale Dunării.

„Cernavoda" înainta prin Cazane şi marinarii erau atenţi la fiecare mişcare a vasului. Pasagerii de pe navă priveau valurile şi apele învolburate, munţii învăluiţi în ceaţa ce se lăsa ameninţătoare peste fluviu. Marinarii, care în atîtea rînduri trecuseră prin acest loc, erau obişnuiţi şi cu Cazanele şi cu peisajul Dunării, şi cu pasagerii mereu înghesuiţi să vadă această curiozitate a naturii, a cursului Dunării.

Ceaţa stăruia încă şi cerul începuse să se înnoureze. Erau semne că se strică vremea. Totul devenea din ce în ce mai cenuşiu.

În postul său de veghe de la pupa, caporalul Călin, rezemat de armă, era purtat de gînduri. Pe vas era din nou linişte ; oamenii îşi regăsiseră locurile şi moţăiau. Vremea aceasta, îşi spuse ostaşul, te trage

spre somn. În spatele său, doi pasageri priveau peisajul pe care-l lăsau în urmă. Îi privi cîteva clipe, apoi se întoarse cu spatele spre ei. Gestul i-a fost fatal. În momentul următor cei doi se repeziră asupra lui și, luat prin surprindere, caporalul se trezi într-o situație mai mult decît dificilă. Se propti în armă și îl împinse cu putere pe unul dintre adversari, nerealizînd încă bine despre ce este vorba ; celălalt era încleștat de brațul său drept și ostașul îl îmbrînci cu furie. Caporalul, deși luat prin surprindere, ripostă cu hotărîre și cei doi agresori se retraseră pentru un moment. Călin era în primejdie și înțelegea bine acest lucru. În fața lui sclipi lama unui cuțit. Pară și această lovitură cu patul armei, dar locul era prea strîmt și nu-i permise să aplice o lovitură mai puternică atacantului, reuși doar să ricoșeze lovitura în brațul său stîng. Caporalul știa să se apere în lupta corp la corp, dar bandiții erau doi. Unul se năpusti spre el și nu mai avu cum să evite lovitura. Simți arsura cuțitului. Strigă ! Dar vocea sa se pierdu în zgomotul produs de motorul vasului. Lupta caporalului Călin era disperată și fără sorți de izbîndă. Se gîndi cum să dea alarma. Strigătul n-avea nici un efect. Trebuia să facă ceva. Încercă să se apropie de arma care-i căzuse undeva pe jos. Dar n-avu timp. Un al treilea bandit a apărut ca din senin :

— Ei, ce faceți ?

Era momentul ! Adunîndu-și ultimele forțe, caporalul se aruncă asupra noului venit care, surprins și speriat, trase în plin. Zgomotul armei, zgomot dorit, fu ultimul lucru pe care-l mai auzi caporalul. Căzu și sîngele începu să se întindă pe podeaua punții. Bandiții s-au apropiat de el, l-au ridicat și l-au azvîrlit peste bord. Repede, corpul caporalului fu în-

ghiţit de ape şi cei trei ucigaşi se îndreptară spre cabina comandantului navei.

Focul de pistol a produs agitaţie pe vas, marinarii alertaţi alergau care-ncotro, să vadă ce s-a întîmplat. În faţă, la proră, încolţit şi el de doi piraţi, caporalul Frangulea ducea şi el, cu disperare, o luptă inegală. Focul de pistol îl prevenise şi atacul îl găsise în gardă.

Radiotelegrafistul de pe navă începu să emită cu insistenţă :

„S.O.S. ! S.O.S. ! „Cernavoda" în pericol ! S.O.S. ! „Cernavoda" în pericol ; un ostaş a fost ucis. Se dau lupte. S.O.S. ! S.O.S. ! Sîntem la mila..."

Sirena navei lansa şi ea, cu disperare, semnalele de alarmă.

Comandantul navei, căpitanul Erghevițeanu, îi întîmpină pe cei doi banditi, care înaintau spre cabina sa, cu compasul în mînă şi făcu din el o adevărată armă.

Pe vas era o hărmălaie teribilă. Femeile îşi înălţau glasurile într-un cor de ţipete. Marinarii loveau cu frînghii şi cu ce apucaseră în mînă, uneori nu tocmai în cine trebuia. Nu se cunoşteau pe deplin agresorii. Cîţiva săriră în ajutorul căpitanului şi reuşiră să-l elibereze pentru un moment. Se auzeau focuri de armă. Lotul Bobolea îşi făcuse dintr-o frînghie un fel de lasou şi îl aruncă spre banditi. La un moment dat reuşi să prindă pe unul din ei şi, trăgînd cu putere, l-a răsturnat şi l-a tîrît pînă aproape de cală. O zdravănă lovitură marinărească îl aruncă pe bandit în interiorul calei.

Din cînd în cînd şuierau gloanţe şi, odată cu zgomotul lor, creştea şi panica. Un marinar s-a prăbuşit lovit de glonţ. Ceilalţi se îndîrjiră şi se năpustiră

asupra piraților, care încercau să formeze un front, înspre pupa.

Comandantul coordona lupta marinarilor care treptat reușiseră să echilibreze raportul de forțe.

— Depuneți armele, depuneți armele ! striga în port-voce comandantul.

Nimeni însă nu lua în seamă apelul său. Pirații trăgeau fără milă, căutînd să se apropie de cabina de comandă.

Lupta era încă inegală. Agresorii erau mai bine înarmați dar marinarii transformau în arme tot ce le pica la îndemînă : cutii, butoaie, geamantane, tot felul de bagaje...

Semnalele radiotelegrafistului sunau continuu în eter :

„Aici „Cernavoda", „Cernavoda". S.O.S. Sîntem în pericol. Nu mai putem rezista. Teroriștii au cu ei arme de foc."

— Cernavoda, Cernavoda ! Mă auzi ? Treci pe recepție !

— Am înțeles. Trec pe recepție.

— Aici „Săgeata". Sîntem pe urmele voastre. Rezistați încă puțin, unde vă aflați ? Comunicați-ne...

— Am înțeles.

Timonierul, la ordinul comandantului, îndreptă brusc nava spre țărm. Bandiții, în urma virajului, se descumpăniră, dar continuau să atace.

— Curaj, marinari ! Curaj, marinari ! strigă căpitanul în port-voce. Ne sosesc ajutoare. Ochește bine Frangulea, curaj, îndemna comandantul.

Din aval duduiau motoarele unei nave care își anunța prezența. Sprijinul care se apropia i-a încurajat pe marinari, care atacară cu mai mare înverșunare. Unul dintre atacatori s-a aruncat asupra cîrmaciului doborîndu-l cu lovituri puternice. Nava s-a

dezechilibrat şi se legăna bezmetic. Piratul, după ce-l făcu inofensiv pe cîrmaci, îi luă locul şi întoarse timona. Era însă prea tîrziu.

Comandantul a apucat să ordone oprirea motoarelor iar vedeta „Săgeata" ajunse deja în dreptul navei atacate de piraţi.

Şeful bandei ordonă teroriştilor să se arunce în apă.

— Scăpaţi cum puteţi. Ne regăsim la locurile stabilite.

El sări primul, urmat în grabă de ceilalţi.

Căpitanul Banu venit cu o vedetă rapidă dirija de pe „Cernavoda" pescuirea bandiţilor care înotau spre ţărm. Acţiunea nu era fără riscuri. Unii dintre bandiţi continuau să mai tragă chiar şi în timp ce încercau să se îndepărteze.

Banu urmărise grupul de piraţi şi legăturile lor încă din momentul încercării de deturnare a avionului şi al evenimentelor din satul Măciuca. I-a supus unui presing strîns, urmărindu-i pas cu pas. Doi au fost prinşi mai repede, alţi doi i-au dat de furcă la cetatea medievală. Al cincilea reuşise să scape şi să stabilească legături cu grupul, căutat de mai multă vreme, de pe Valea Dunării. Pe ăsta l-a însoţit Banu pînă la Cazane. Semnalul de pe „Cernavoda" l-a găsit pregătit. Acum îl căuta în apele învolburate ale Dunării.

Trecuse aproximativ o oră şi echipa căpitanului ajutată de toţi marinarii a reuşit să-i pescuiască, unul cîte unul, pe toţi piraţii.

„Cernavoda" se întorcea pe Dunăre în aval cu o încărcătură neobişnuită pentru cursele sale. Era pentru prima dată cînd nu atingea punctul terminus al destinaţiei, însă nici unul dintre pasageri nu protesta. Cei şase bandiţi se găseau legaţi şi bine păziţi.

În tăcerea care se lăsase, bucuria tuturor era ciuntită. Trupul caporalului Călin nu fusese găsit. Mort la datorie, el dăduse semnalul care a putut permite echipajului să reziste. Căpitanul Banu stătea la pupa şi se gîndea că aici, în aceste locuri, s-a consumat un suprem act de eroism. Simţea nevoia să spună : „Caporal Călin, nu te vom uita niciodată. Îţi mulţumim !“ şi discret a trebuit să-şi ridice mîna pentru a-şi şterge obrazul ce se umezise.

*

Căpitanul Banu intră în biroul comandantului. Respectuos, cu un uşor zîmbet la colţul gurii, cu ochii jucîndu-i a bucurie, ceru voie să raporteze.

— Spune, căpitane Banu !

— Tovarăşe comandant, grupul de piraţi care au acţionat începînd cu încercarea de deturnare a avionului L.1.2. a fost în întregime lichidat. Permiteţi să vă depun dosarul şi să vă informez că întregul grup duşmănos se găseşte reţinut ; putem începe ancheta...

— Căpitane Banu, îţi mulţumesc ţie şi întregii echipe. Acum, hai să bei o cafea cu mine. Ştii, mi-a venit o idee ! Astă seară trebuie să mă întîlnesc cu tinerii. Este reuniunea noastră tradiţională de la Casa Armatei. Am despre ce să le vorbesc... Sper că familia Banu nu va lipsi. Nu de alta, dar am auzit că te pricepi şi la dans...

— La ordin, tovarăşe comandant !

— Ăsta nu e un ordin, Banule. E o rugăminte. În fond este foarte probabil ca tu să-mi preiei ştafeta. Ai grijă, nu confunda niciodată rugămintea cu ordinul...

POVESTIRI TÎRZII

Atac la Crinul

Înconjurat de culmile tocite ale dealurilor, orașul din sudul țării, prin care trece una din magistralele cele mai circulate ale Europei, a fost cunoscut multă vreme numai pentru depozitele sale de cereale, din care morile acționate mecanic, de vînt sau de ape, aduceau în căpistele plămădeala celei mai gustoase pîini din România, lucrată cu trudă de meșteri brutari locali. Apa potabilă era tocmai de la Lăceni, unde

țîșneau o puzderie de izvoare. Sute de sacale, în caravane, trase de măgari, cărau apa atît de necesară pîinii, atît de necesară vieții.

Cu timpul, prefacerile noi, contemporane au produs schimbări în zestrea orașului, iar zecile de mii de hectare irigate ale Burnasului aveau să aducă pîine și mai bună și mai multă pe masă. Da, multă pîine pe masă. Apa, pompată mecanic de la binefăcătoarele izvoare, peste zece la număr, este acum din abundență. Sacagiii, oameni întîlniți pe drum, în caravane sau la umbra unei prăvălii „de colț" din orașul de odinioară, sacagiii care-și făcuseră o îndeletnicire de bază din adusul apei, nu mai pot fi văzuți azi pe străzile largi și drepte.

Și așa se face că, precum florile de diferite culori din scuarurile orașului, s-au înmulțit și profesiile celor care trudesc în acest sud de țară românească și meșterii brutari căpătară noi frați, care își rumenesc fețele în dogoarea instalațiilor fierbinți ale chimiei, la bîlbăra gazului metan, sau la tăiatul voltaic al barelor de metal prefăcute apoi, tot la mari temperaturi, în gogoloaie pe care alunecă roțile automobilelor.

Era prin septembrie cînd s-a petrecut evenimentul de care este vorba. Orașul devenise foarte aglomerat, iar la hotelul „Parc", pentru a obține o cameră, îți trebuia ceva bani în plus sau o „relație". Nu era însă cazul să aibă grija hotelului nici Zarcu și nici Vlase, care erau obișnuiți cu „rezolvarea" imposibilului.

*

Doamna Irène, soția unui tehnician străin, specialist în irigații, cazată împreună cu soțul ei la hotel „Parc", etala mai în fiecare seară trei brățări masive

de aur pe brațul stîng, iar la gît purta un splendid colier, împodobit cu briliante și smaralde. Mărturisea că îi fuseseră făcute cadou de un fermier din Congo, unde-l însoțise pe Davis, soțul ei, cu trei ani în urmă, și că bijuteriile ar data de vreo trei secole. Ce l-o fi găsit oare pe fermier să se debaraseze de valori atît de vechi și scumpe ? Să fie la mijloc frumusețea Irènei și farmecele ei — care, ce-i drept, erau într-adevăr evidente ? Să fie bijuteriile false ?... Doamna Irène nu făcea deloc economie la vorbă. O rupea destul de bine românește, dar găsise printre interlocutori și din cei care știau engleza. Se afla cu regularitate, seară de seară, în salonul principal al restaurantului de la parterul hotelului, unde lua masa, de obicei împreună cu soțul. Aici au cunoscut și pe cei doi, care, dealtfel, de cîteva zile, fuseseră cazați într-o cameră vecină. Ei s-au recomandat a fi tehniceni din București, veniți în detașare, pentru cîteva zile, la Fabrica de rulmenți, pentru a instala un agregat. Urcau cu toții în lift la etajul VI, unde locuiau, și, fie unii, fie alții, mai luau ceva „tărie" pentru a face mai agreabil jocul de cărți în cameră, întrucît localul se închidea la miezul nopții.

Doamna Irène se pricepea bine la jocul de cărți chiar mai bine decît soțul ei, și-i deposedă repede pe parteneri de vreo 900 de lei. Cum cîștiga banii îi și introducea într-o poșetă gravată cu niște romburi metalice aurii, pe care o ținea mereu agățată de cotul drept. La terminarea partidei restituia cîștigul, cu tot „protestul" interlocutorilor. Pasionată de jocul de cărți, gusta cu voluptate drama mută din jurul mesei. Îi plăceau mobilierul confortabil din lemn de stejar masiv, fotoliile comode ; îi plăcea să simtă, sub brațul drept, pe care își ținea poșeta, atingerea paharului rece cu șampanie sau căpșunică roșie de

prin partea locului și admira îndelung o copie după „Cap de copilă" de Grigorescu, atîrnată pe perete. În timpul jocului, nu-i adresa soțului nici o vorbă, nici un gest, pentru că, așa cum se vedea, doamna Irène era o pătimașă și respecta strict „regulile jocului". Asta o știa bine și Davis și au înțeles-o și ceilalți doi parteneri de joc. Asemenea scene s-au repetat de cîteva ori. Într-o seară, oboseala și-a spus cuvîntul și, la un moment dat, doamna Irène n-a mai rezistat, s-a ridicat de la masa de joc, în ciuda dorinței soțului ei și a partenerilor de a mai rămîne. Era trecut mult de miezul nopții, astfel că ură tuturor distracție frumoasă și *good luck* și se îndreptă spre camera ei, însoțită, politicos, de Zarcu.

Acesta, după ce sărută mîna delicată a doamnei și-i ură noapte bună, mai rămase cîteva secunde în hol. Se aplecă și observă, prin gaura broaștei de la ușă, cum gazda, dezbrăcîndu-se, dădea la iveală, fără să știe că este văzută, frumosul ei trup, cum își scoate prețioasele podoabe și cum își împachetează colierul într-o cutie de fildeș, și ea foarte valoroasă, pe care o așeză pe noptiera din dreapta patului.

*

Ziua loviturii a fost hotărîtă pentru luni noapte, imediat după *sărbătoarea recoltei,* și zvonul spargerii marelui complex „Crinul", cu nu mai puțin de treizeci și două de magazine în el, avea, cu siguranță, să umple de comentarii diverse, și multă vreme, gura localnicilor. Alegerea acestei date fusese făcută, pesemne, și datorită faptului că, lunea, marele magazin avea mai puțini vizitatori decît în celelalte zile ale săptămînii. Cu puțin timp înaintea închiderii, cei doi

au făcut o ultimă incursiune de recunoaștere în sectorul bijuteriilor, au dat tîrcoale prin locul unde era instalată casa de bani. Au studiat, așadar, ultimele amănunte în legătură cu posibilitatea pătrunderii, ajungînd la concluzia că altă cale decît a *efracției* nu există, mai cu seamă că obiectele de interes se aflau la parter. S-au retras, trăgînd niște înjurături nu prea delicate la adresa arhitectului și a constructorului pentru neprevederea nici unei ferestre la acest nivel. Avînd în mînă cîte o sacoșă, ca orice localnic aflat în vîltoarea cumpărăturilor de seară, Zarcu a mai dat o raită prin magazin să mai vadă și partea din spate a „Crinului", pe unde se părea că-i posibil de pătruns fără a fi observați, adică prin intrarea de serviciu. Pe aici, de regulă, se făcea și aprovizionarea cu mărfuri.

S-au instalat apoi într-un separeu al restaurantului „RA", „Răsărit de soare", cum le place localnicilor să-l numească. În timpul acesta, încercau să-și memoreze cît mai exact toate amănuntele legate de poziția salonului care adăpostea sectorul cu bijuteriile, precum și drumul din stradă pînă la ultima ușă, gîndindu-se cu ciudă că atîtea obstacole nu prea mai avuseseră în cariera lor de spărgători.

— De două ori cîte un Milcov mare ! comandă bine dispus Zarcu.

— Și cîte o minerală, completă celălalt.

După ce a sorbit gînditor aproape un sfert de pahar, făcîndu-și complicele nerăbdător, Zarcu îi făcu semn acestuia să-l asculte cu atenție.

— Va trebui să folosim fie sudura, fie o rangă metalică. Spatele are două uși. Prima este masivă și are un sistem de broască mai complicat, dar cred că îi venim de hac cu setul nostru de chei. A doua ușă,

pe lîngă încuietoare, are și un lacăt care, dacă nu reușim în același fel, va trebui să-l decupăm cu flacăra. Sper că arzătorul cu plasmă e în ordine ?

— E în ordine, șefule. Azi, în baie, cît ai fost „prin vecini", i-am schimbat duza de ejecție...

— Ușa a doua ne va da de lucru, are încuietoare dublă și mă gîndesc la lacăt, cum să-i venim de hac.

— Lasă, șefule, că-i dezlegăm noi ochetele, cît ar fi secretul de mare, îl întrerupse Vlase, sigur de el.

— În ce privește poarta, poarta cea mare prin care se intră mai întîi în curte, am observat că nu o încuie nimeni, iar paznicul se plimbă pe o rază mare. L-am văzut aseară tocmai pe la cinematograf ; se pare că nu are de păzit numai „Crinul", ci și altele. Și-apoi, să nu ne facem probleme, una după ceafă, și se mai trezește mîine.

— Dacă se mai trezește...

Vlase s-a reîntors la hotel „Parc" pentru a-și lua ustensilele și bagajul și, fără a achita hotelul, a revenit la masă unde, în lipsa lui, „șeful" mai „trăsese" un Milcov mare, după care comandase și de două ori mușchi de vită „în sînge" și un roșu de căpșunică. Au terminat de înfulecat pe îndelete și au dat pe gît ultimele pahare de vin.

— În regulă, șefule, exclamă supus Vlase, bătînd darabana cu degetele pe masă. Să știi că sufăr cînd te văd că manifești neîncredere în mine ; eu, care am lucrat la fabrica de lacăte, să nu fiu în stare să... Pentru mine este, să știi, o jucărie să mîngîi cu mîinile astea, uite, cu degetele astea cam strîmbe, metalul dur al oricăror uși și încuietori. Și-ți voi dovedi că în noaptea asta o să lucrez mai simplu.

— Adică, cum ? !

— Simplu, cu o rangă rezolv totul...

— Vrei să laşi neapărat urme, nepriceputule ?

— Eu, urme ? Se poate şefule ! Am avut grijă să mă asigur. Nici o grijă.

— Fii atent, s-ar putea să faci zgomot fără să vrei şi ratăm totul.

— N-am mult de lucrat. Prima uşă o voi deschide repede. La a doua, o să mă folosesc de o rangă, doar este sus, în interior, şi zgomotul n-o să se audă. Îmi va trebui o bară. Începem acţiunea la ora 24,00. Tu îmi deschizi poarta şi-mi asiguri intrarea. Restul mă priveşte pe mine.

— Bine, a răspuns Zarcu, dînd amîndoi pe gît conţinutul paharelor care, între timp, fuseseră iar umplute. Au achitat consumaţia, fiind deosebit de atenţi cu „slăbiciunile" ospătarului şi au plecat ca doi oameni paşnici şi nevinovaţi.

Vlase şi-a procurat cu uşurinţă o bară de metal de la şantierul aflat la numai 25 de metri mai încolo şi, profitînd de liniştea şi întunericul nopţii, au procedat întocmai planului stabilit.

Dimineaţa, la ora deschiderii, vînzătorii şi directorul au intrat în „Crinul", spre a-şi ocupa fiecare locurile lor de muncă. Ca de obicei, fiecare povestea banalităţi, tot felul de evenimente ale zilei de ieri, mai cu seamă meciurile echipei „Unirea", din divizia „B", pe care o simpatizau. Cînd au ajuns la raionul bijuteriilor, au îngheţat şi toţi au rămas muţi de surpriză şi spaimă. Uşa metalică, inertă şi grea, era lăsată întredeschisă, iar pe jos, ruptă în bucăţi, toarta lacătului cu care fusese încuiată. A doua uşă, de jos, deschisă şi ea. Încasările din ziua precedentă, de cîteva zeci de mii de lei care, din neglijenţă, nu fuseseră duse la bancă, dispăruseră. Au dispărut însă şi o parte din bijuteriile de aur, care valorau cu mult mai mult...

O primă analiză scurtă la inspectorul șef a emis ipoteza că spargerea era opera unor inițiați, ca să nu le spunem maeștri ai genului, și că la ea trebuie să fi participat cel puțin două persoane. Sistemul de încuietoare al celor două uși de metal fusese făcut „șah mat", iar lacătul de la ultima ușă fusese transformat în bucăți cu ajutorul unui corp contondent de o duritate cel puțin egală cu a lui. „Urme" nu prea erau. Numai la prima ușă, cea de la intrare, rămăseseră ceva semne la broască, probabil făcute de spărgători pentru a-și modela cheia universală în așa fel, încît să poată fi deschisă numai prin descuiere și, după ce ei vor fi plecat cu prada, s-o poată încuia, spre a nu trezi bănuieli prea devreme. Ceea ce n-au mai făcut.

Totul arăta că nu era vorba deci de niște amatori. Se simțea mîna unor recidiviști. Datele dosarului au fost transmise, din ordinul inspectorului șef, în cursul aceleiași dimineți, tuturor milițiilor județene, cu rugămintea de a conlucra la rezolvarea cazului. Telefoanele date au determinat pe colegii din alte județe să-și consulte dosarele, cazurile asemănătoare și fișele delicvenților.

— Căpitane Popeangă, întocmești o hartă „operativă" a spargerii, pe care să putem efectua toate calculele, schițele, ipotezele, asemenea stat-majoriștilor în preajma declanșării unei ofensive de capturare a inamicului ! Soliciți date și informații de la Inspectoratul General al Miliției privitor la cazuri similare de pe teritoriul țării, periodicitatea aceluiași gen, mișcările mai frecvente, în zone anumite, ale diferiților infractori.

— 'Nțeles, tovarășe colonel !

Au fost adunate și supuse analizelor și probelor de laborator bucăți de metal găsite la fața locului, au fost fotografiate porțiunile unde ar fi putut fi lăsate urme sau eventuale amprente care să fie supuse relevării ; cu ajutorul unui furtun aspirator s-au adunat fire de păr, particule de praf, sortînd microelementele, supuse apoi analizei chimice și microscopice. Cu toate insistențele în cercetări, rezultatele scontate se lăsau, în continuare, așteptate.

S-a ivit apoi o piesă esențială la dosar : raportul subofițerului pe care Dox, cîinele de serviciu, l-a tîrît pînă la gară. Era deci de presupus că hoții s-au urcat în primul tren. Ipoteza s-a dovedit convingătoare.

Au început verificările tuturor suspecților din raza județului, în conformitate cu ordinul comandantului.

Curînd, au început să sosească și primele date în legătură cu prezența fiecăruia dintre suspecți în noaptea cu pricina. Dar, timpul trecea și cercetările, investigațiile nu aduceau încă elemente deosebite. Informațiile erau chiar contradictorii, fotografiile presupușilor infractori, prezentate unora dintre lucrătorii magazinului și hotelului din apropiere, n-au folosit, cei mai mulți declarînd că nu i-au văzut niciodată pe indivizii din fotografie. Alții pretindeau că recunosc numai anumite amănunte : pigmentul pielei sau privirea ochilor etc.

Telefonul inspectorului șef zbîrnîi insistent și centralista ceru permisiunea să dea legătura cu o persoană feminină pe care n-o prea înțelege, căci amesteca cuvinte străine și românești. În orice caz, persoana dorea să vorbească numai cu comandantul.

— I want to speak to Mr. chief of inteligent service from this area... I am Irène Davis, Davis tehnician's wife, we live at „Parc" hotel.

— Yes, the person who you look for is hire, chief inspector Banu, răspunse colonelul, într-o englezească nu tocmai perfectă.

Oricum, persoana de la capătul celălalt al firului a înţeles cu cine vorbeşte. Dorea, atît ea cît şi soţul, să reclame ceva, o întîmplare neplăcută, gravă, „care ne apasă şi dorim să ne ascultaţi personal".

Este întrebată de inspector despre ce este vorba în mare, spre a şti pe cine să trimită spre ajutor.

— Plunder, robbery, Mr. inspector...

— Even robbery ? ! I shall send someone to you, as soon as, if I can I come myself...

Inspectorul şi-a început deplasarea lentă în lungul biroului, gest atît de binecunoscut de toţi colaboratorii : „kilometrii şefului". Un gînd încolţit de timpuriu dădea tot mai multe semne de viaţă. Nu cumva există o legătură cu furtul de la „Crinul" ? Hotelul este lîngă marele magazin şi n-ar fi exclus ca autorii să fi fost cazaţi în acelaşi loc. Ca urmare şi ia hotărîrea să discute personal cu străinii. Însoţit de căpitanul Dumitru, care stăpînea mai bine ca el engleza, în cîteva minute ajunge în holul hotelului „Parc", unde soţii Davis aşteptau.

— Este chiar comandantul, îi făcu atenţi Stănica, recepţionera hotelului, o fată blondă, frumoasă, ca mai toate recepţionerele. Povestiţi tot fără sfială, cu deplină încredere... bineînţeles vă rugăm să nu exageraţi.

— Colonel Banu ! Am făcut tot posibilul să vin personal.

— Doamna Irène Davis şi domnul John Davis ! făcu ea prezentările.

Sînt cu toţii de acord să ia loc în fotoliile din hol, şi, de îndată, un tînăr ospătar aduce pentru fiecare

cîte un pahar de campari, pe care inspectorul s-a și grăbit să le plătească, cu tot protestul interlocutorilor care, se pare, au făcut comanda mai înainte. Interlocutorii se întreținură destul de bine în românește, apelînd la engleză numai pentru precizarea unor nuanțe.

— Ce necazuri ziceți că vi s-au întîmplat în orașul nostru, doamnă și domnule Davis ? îi întrebă colonelul.

Cei doi încercară să explice, ajutîndu-se și de gesturi, că ea, doamna Irène, fusese prădată, în împrejurări pe care nu le poate fixa, de un frumos colier, o brățară din aur și 300 de dolari, toate acestea fiind ținute în poșeta sa, iar soțul fusese văduvit de un aparat de filmat, altul de fotografiat și un casetofon, obiecte valorînd cam 2 000 de dolari, care au fost luate din portbagajul Mercedes-ului parcat în fața hotelului.

— Explicați-mi, vă rog, cîteva lucruri, cîteva împrejurări de detaliu : locul unde era ținută poșeta, timpul cînd s-ar fi putut fura bijuteriile și banii doamnei Irène, iar în ce privește aparatele tehnice, cum s-au putut fura. A fost spart portbagajul mașinii, s-au folosit chei potrivite ?...

Prima se grăbi cu explicații doamna Irène, care se arăta oricum mult mai volubilă decît soțul ei, dar și mai agitată :

— Banii îi țineam întotdeauna în poșeta pe care, cînd plecam la plimbare sau la restaurant, o luam cu mine, iar bijuteriile, la gît. Cînd plecam să fac piața sau la cosmeticiană nu luam cu mine nici poșeta, nici colierul, nici brățara. Le lăsam în camera noastră, pe noptieră. Așa am făcut de un an de zile de cînd ne aflăm aici, soțul meu fiind chemat pentru

asistență tehnică la irigații, dar nu ni s-a întîmplat pînă acum nimic.

— Eu cred că aparatele mi-au fost luate noaptea din portbagaj. Am impresia că am uitat portbagajul deschis, altfel ar fi fost greu de desfăcut și nu este nici o urmă de a fi fost folosite alte chei. Și eu, ca și soția mea, am trăit cu ideea că aici nu mi se poate întîmpla nimic. Acest lucru m-a făcut să fiu mai neglijent. Dorința noastră ar fi să fie găsite măcar bijuteriile soției.

— Acum, dacă nu vă supărați, mai am încă o întrebare : aveți vreo bănuială ? Ne-ați mai putea furniza anumite indicii ?

Soții Davis s-au uitat unul la altul și au rămas puțin pe gînduri invitîndu-se cu privirea. Cum era de așteptat, dă relații tot Irène.

— Știți, domnule inspector, noi am cunoscut aici multă lume, dar, de bănuit, am bănui doar pe doi bărbați, tehnicieni din București, a căror cameră era lîngă a noastră. Uneori luam și masa împreună, seara, aici, în restaurantul „Parc". Le-am făcut, în cîteva rînduri chiar și vizite în cameră, fiind invitați pentru a juca cărți. Englezii sînt politicoși din fire și nu i-am putut refuza...

În timp ce doamna Davis povestea, John Davis s-a deplasat la bar spre a comanda încă un rînd de cam-pari, probabil pentru a demonstra politețea englezească sau pentru a nu rămîne datori față de inspector. Irène profitînd de lipsa soțului, destăinuie inspectorului și faptul că unul dintre „tehnicieni" îi făcea o evidentă curte, la care însă ea a rămas, firește insensibilă...

La cererea inspectorului, Irène încearcă să-i descrie pe cei doi indivizi, completată, din cînd în cînd,

de soţul ei, revenit între timp. Acesta se dovedea a stăpîni bine ceea ce în criminalistică se numeşte „portret vorbit". Ba, mai mult, John Davis reuşeşte să deseneze pe cîte o bucată de hîrtie din bloc-notesul lui capetele celor doi, priviţi din faţă. Mînă bine antrenată de desenator, nu glumă, la acest John Davis !

— Pot să reţin desenele ?

— Evident, pentru aceasta le-am făcut, poate vă sînt de vreun folos. Aş fi chiar mîndru dacă ele ar reprezenta ceva în găsirea celor doi, cu toate că nu m-aş bucura să fie tocmai ei hoţii. Prea erau simpatici.

Colonelul era însă acum convins că cele două portrete în creion îl vor ajuta în cercetarea cazului şi mulţumi.

Au mers împreună spre a vedea locul de cazare al celor doi cetăţeni străini, locul unde ţinea Irène geanta ei aurie cu bijuteriile dispărute, cît şi camera în care au locuit „tehnicienii", vecinii lor, dispăruţi în noaptea precedentă fără să mai achite hotelul. Inspectorul observă că, de pe fereastra din camera „tehnicienilor", se putea vedea destul de bine spatele marelui magazin „Crinul", locul unde se dăduse atacul prin efracţie. Relaţia bănuită începea să se contureze ca certitudine. Deci, de aci, hoţii şi-au putut face o parte din calcule. Nu întîmplător luaseră chiar acea cameră.

Apoi au studiat portbagajul maşinii din care au dispărut aparatele amintite. Într-adevăr, nici o urmă de striaţiuni, de forţare.

Înainte de despărţire, John mai spuse un amănunt inspectorului :

— O precizare care, poate, v-ar interesa : unul din „tehnicienii" pe care-i suspectăm spunea că tre-

buie să ajungă într-un oraș Văieni, Văceni, Văleni, sau cam așa ceva, și m-a rugat să-i duc acolo, dacă pot și am timp, cu mașina. N-am putut onora cererea lor, întrucît eram foarte ocupat la serviciu ; tocmai acum se pun în funcțiune cîteva din punctele principale care împing apa din Dunăre pe canale, și trebuia să fiu prezent.

Inspectorul mulțumi soților Davis pentru datele furnizate și le spuse :

— Ne vom strădui să-i găsim pe hoți. Este adevărat că la noi sînt mai puțini infractori ca în lumea din care veniți dumneavoastră. Societatea noastră luptă să nu mai fie nici unul, sau să rămînă cît mai puțini. Dar, cum știți, nicăieri în lume nu există păduре fără uscături... Vă vom da de știre și, sperăm, cît mai curînd.

— Good bye.

— Good bye and thank you very much, dear inspector chief.

Întors la birou, inspectorul aprecie, împreună cu cei ce lucrau dosarul, informațiile obținute de la soții Davis. Era acum convins că hoții care au dat atacul la „Crinul" sînt tocmai aceia care-i furaseră și pe străini. Ordonă imediat fotografierea portretelor întocmite în creion de John Davis și trimiterea lor la organele de miliție din toate acele localități din țară care poartă denumirea de Văleni (evident numele real al orașului aproximat de soții Davis). Ceru sprijin din partea tuturor organelor în identificarea celor ce ar semăna cu cei din portrete, întîi și întîi să fie comparați cu foști și actuali infractori, fie cei din detenție, fie cei liberi, să se constate cu ce s-au îndeletnicit toți cei suspecți în ultimele zile, pe unde s-au aflat, cum își motivează lipsa din localitate etc., etc.

Ba, mai mult, inspectorul ordonă să plece cîte un lucrător în localitățile cu numele Văleni, avînd fiecare în buzunar copii fidele după *prețioasele* portrete în creion.

Nu trecură nici douăzeci și patru de ore și primele comunicări au și început să apară. Ele însă nu aduceau încă nimic pozitiv în cazul cu pricina.

A doua zi, telefonul din biroul inspectorului șef îi întrerupse acestuia mica ședință profesională legată de acest caz.

— Alo ! Doresc cu tovarășul inspector șef.

— La aparat.

— Sînt locotenentul Monea, permiteți să raportez.

— Da, Monea, te ascult.

— Cred că am dat de „porumbeii" de la „Crinul".

— Ești sigur ?

— Mai bine de nouăzeci și opt la sută. M-a ajutat mult portretul venit de la dumneavoastră. Cer permisiunea să-i bag la colivie, spre a nu-i scăpa.

— Nu, nu te grăbi, Monea. „Porumbeii" aceștia vor căuta să mai găsească și altă grămadă cu grăunțe bune, știu ei locurile din care să se înfrupte copios, nu degeaba au poposit acolo. Lasă-i să se năpustească pe o nouă grămadă, și atunci le pregătești colivia... împreună cu prietenii de acolo. Îl trimit în grabă cu o mașină și pe Popeangă, să te ajute ca să nu scapi „porumbeii".

— 'Nțeles, tovarășe inspector șef.

*

Șase ore îi trebuiră căpitanului Popeangă ca să ajungă la Văleni. Îi găsi pe locotenent și pe ceilalți băieți, localnici, în plină desfășurare de forțe.

Cei doi urmăriți s-au foit de cîteva ori în jurul magazinului cel mare din oraș, cînd pe dinăuntru, cînd pe dinafară, s-au înfundat apoi în restaurant, au mîncat și au băut copios, apoi au luat un taxi cu care au mers și la „Hanul Salinei", unde iar au mîncat, și iar au băut pînă spre seară, antrenați și cu niște oacheșe, cunoscute de localnici ca „rele de muscă", cu care își completară tabloul zilei.

Între timp, căpitanul Popeangă, în baza aprobării pe care o avea, trecu la verificarea amănunțită a bagajului lor de la hotel și nu mică-i fu mirarea cînd dădu cu o ochii de o geantă cu bijuterii, între care și un colier și o brățară, negravate, semn că erau chiar ale doamnei Irène. În geamantanul din piele de la capul patului, greu de nu-l puteai ridica, se aflau aparate și iar aparate : de filmat, de fotografiat, casetofoane, cîteva pachete de cărți de joc cu femei goale pe ele, o brichetă „Ronson", o mînă de bancnote — dolari americani — și alte mărunțișuri. Toate obiectele au fost fotografiate și lăsate la locul lor, conform instructajului făcut la plecare de inspector.

•

Către orele 22 eroii au venit la hotel, însoțiți de cele două oacheșe. După ce au controlat camera, a urmat orgia pentru care, dealtfel, brunetele au fost aduse, după care traseră cîteva ore zdravene de somn. Scenele interioare au fost „observate".

Între timp, căpitanul Popeangă l-a sunat pe inspectorul Banu și l-a asigurat că, într-adevăr, „porumbeii" respectivi sînt aceiași cu cei de la „Crinul".

Banu ordonă să se acționeze numai cînd și numai dacă vor pleca cu „marfa", altfel nu. „Să-i supra-

vegheați mai departe și, pe cît posibil, să-i filmați și să fotografiați momentele care ar interesa cercetarea și documentarea cazului. Poate mai au și alte „legături !"

La ora 23, cei doi scot din cameră oacheșele cu tot protestul gălăgios al acestora. Ei mai rămîn pînă la orele 24, cînd părăsesc camera, fără bagaje, doar cu geanta pe care au avut-o și ziua asupra lor. Au coborît pe scara de serviciu în stradă. Lucrătorii, fixați la locurile lor, emiteau semnale către căpitanul Popeangă, cu privire la terenul și direcția spre care protagoniștii se îndreptau.

— Au ajuns lîngă magazinul cel mare.

— Sînt la ușa laterală, care este asigurată cu un lacăt.

Cei doi se uită discret în dreapta, se uită în stînga, privesc cu atenție înapoi... umblă la geantă și scot de acolo o mînă de chei, pe care le încearcă, pe rînd.

Nu trec 5 minute și lacătul este deschis. Se vede, își zise Monea, că aici nu a fost nevoie de efracție, ca la „Crinul". Hoții intră tacticos în „inima" magazinului, trăgînd după ei ușa, siguri că nimeni nu i-a observat. Se îndreaptă direct spre raionul cu bijuterii, locul care îi atrăgea cel mai mult.

Lumina se aprinse brusc. Patru oameni, în civil, apar ca din pămînt.

— Sus mîinile, hoților ! Miliția ! îi somă căpitanul Popeangă, în timp ce locotenentul Monea îi și fotografiază. Nu avură încotro, se executară. Au fost apoi conduși la „domiciliul" din hotel, unde, la o cercetare mai atentă, s-au mai găsit bani și alte obiecte furate, deosebit de scumpe.

În dimineaţa următoare, „Aro-ul“ rula către oraşul păgubit, transportînd o captură aparte : cei doi spărgători şi „agonisita“ lor avere. Aceasta urma să reintre în posesia proprietarilor de drept.

Reconstituirea de la „Crinul“ a fost asistată de mulţi dintre cetăţenii oraşului. Îşi exprimau astfel şi satisfacţia şi respectul pentru cei care atît de discret şi eficient le-au redat liniştea şi au făcut dreptate. Printre ei se găseau şi soţii Davis care, dincolo de dificultăţile de limbă, au înţeles totul şi au simţit nevoia să-şi adreseze personal mulţumirile. Nu trecuse nici o săptămînă şi hoţii fuseseră prinşi...

Atenție la ... nebuni!

Trecuse de miezul nopții. Începea o nouă săptămînă. Noaptea era calmă, senină. În stația R. era așteptată sosirea acceleratului de la București. Pe peroane era, ca de obicei, o mare vînzoleală. Glasul crainicului de la informații anunță o întîrziere. Operatorul, analizînd situația, dădu cale liberă spre Craiova trenului de marfă 11003.

Mecanicul, după ce şi-a primit documentele de bord, a pus în mişcare locomotiva, care trăgea 24 de vagoane mari, încărcate cu minereu de fier.

— Acceleratul ne va ajunge din urmă tîrziu. O să cîştig un avans bun şi, pe la două, voi fi la Craiova, şi-a spus în gînd mecanicul, în timp ce conducea locomotiva spre ieşirea din gară, mărind tot mai mult viteza.

Traseul îi era cunoscut. De cînd lucra ca mecanic, l-a străbătut de nenumărate ori şi cunoştea foarte bine fiecare amănunt al drumului. Se apropiau de podul de pe Bratcov. Bordul îi indica peste 40 de kilometri la oră. Viteza nu era mare. Abia porniseră la drum şi se gîndea că, în curînd, va trebui să oprească pentru a aştepta, într-o gară, trecerea acceleratului întîrziat. Era cald. A deschis geamul, ca să privească noaptea de primăvară, cu cerul încărcat de stele. Era o noapte calmă. Ajutorul său şi-a aprins o ţigară.

Deodată răzbătură pînă la ei zgomote şi lovituri puternice. Locomotiva începu să se clatine într-o parte şi în alta. Într-o fracţiune de secundă, mecanicul se repezi spre panoul de bord. Trase cu repeziciune toate contactele de la tabloul de comandă, frînînd şi, în acelaşi timp, oprind motorul „Diesel". Colosul de oţel, împins de inerţie, mai înaintă, legănîndu-se, şi cu un zgomot asurzitor se izbi de banchetul de piatră. Zgomote puternice continuau să se audă din spate, unde vagoanele săreau de pe linie sfărîmîndu-se în albia rîului, care îşi avea vadul la vreo douăzeci de metri sub pod. Locomotiva era înclinată şi în pericol de a se rostogoli. Mecanicul strigă celor doi însoţitori să părăsească locul şi, îm-

preună, cu mare greutate, din cauza poziției înclinate a locomotivei, reușiră să deschidă ușa și să sară.

Îi întîmpină un tablou de-a dreptul dramatic. Vagoanele răsturnate tîrîseră, în cădere, pomi. Coloșii de fier, rostogolindu-se, se turtiseră. În întunericul nopții imaginea era și mai înfricoșătoare.

Nu aveau timp să caute cauza accidentului. Mecanicul luă repede hotărîrile de rigoare : pe unul dintre însoțitori îl trimise, pe jos, spre R., pentru a anunța accidentul, pe celălalt îl postă de pază lîngă trenul avariat, iar el porni, pe linie, în direcția opusă, pentru a putea semnaliza în caz că vreun tren ar fi venit spre locul accidentului. Era extrem de necesar acest lucru, deoarece observase că vagoanele deraiate avariaseră și blocaseră și al doilea fir al liniei. Se impuneau de urgență măsuri pentru a preîntîmpina o nouă catastrofă.

N-a parcurs mai mult de o jumătate de kilometru și auzi, din sens opus, zgomotul unui tren. S-a tras în marginea liniei pregătindu-și lanterna ca să facă semnale de oprire. Trenul avea viteză mare. Începu să agite lanterna făcînd tot felul de socoteli între viteza pe care o aproxima și posibilitatea de frînare... Se mai liniști puțin cînd observă că semnalele sale au fost recepționate, înțelegînd, după scrîșnetele roților, că mecanicul lua măsuri de frînare rapidă a trenului. Și totuși...

Un nou zgomot asurzitor se lăsă în ecouri peste cîmpie, spărgînd tihna nopții de primăvară. S-a produs o a doua deraiere, într-un interval de cîteva minute. Fiind cu o viteză prea mare, mecanicul n-a mai putut să oprească definitiv marfarul și acesta a apucat să lovească cele două vagoane deraiate, care ocupau gabaritul firului doi al liniei.

În gara R., acceleratul a fost oprit. Cei aproape 700 de călători își manifestau dezaprobarea pentru întîrziere. Era gălăgie, oamenii erau nervoși, întîrzierea încurca multora treburile planificate.

*

Inspectorul Banu sosi în plină noapte la locul accidentului. Echipa sa de cercetare își începu lucrul imediat. Prima întrebare a inspectorului a fost dacă sînt victime.

— Nu sînt, tovarășe colonel, nu sînt, dar puteau să fie... Pe aici, la ora accidentului, trebuia să treacă acceleratul.

În fața spectacolului pe care-l privea, colonelul Banu își închipui pentru o clipă ce s-ar fi putut întîmpla și se îngrozi. Puțini călători ar fi scăpat cu viață.

— În toată nenorocirea am avut totuși puțin noroc, spuse maiorul Fătu, șeful echipei, care era deja gata să dea primul raport.

— La circa 25 metri, înainte de intrarea pe pod, pe firul exterior al căii ferate, s-au găsit demontate ambele eclise de la joantă, precum și elementele celelalte care fixează șina de traverse. Se pare că este vorba de o acțiune premeditată.

În puțină vreme, organele din subordinea inspectorului Banu erau alertate. Toți suspecții din noapte erau supuși unei investigări riguroase. Era de presupus că cel care săvîrșise actul criminal nu putuse ajunge departe.

Pîcla nopții, încet-încet, începea să se destrame. Scheletele metalice ale vagoanelor cu minereu de fier răsturnate, sfărîmate în cădere, distruse de pro-

pria lor greutate în timpul rostogolirii, zăceau încolăcite peste pământul răscolit, un copac bătrîn, retezat pe jumătate, un altul, cu rădăcinile scoase din pământ, aminteau de forţa impactului. Sub pod, aproape de firul Bratcovului, alte vagoane, căzute, au fost turtite pur şi simplu. În lumina începutului de zi, spectacolul era de-a dreptul cutremurător.

Echipa de cercetare ajutată şi de doi specialişti din centrală sosiţi de urgenţă lucra cu febrilitate.

Se făceau măsurători, deducţii, calcule, însemnări, toate căutînd un răspuns precis, clar, la întrebările : cine ? cum ? în ce împrejurări a produs catastrofa ?

Ochiul rece şi obiectiv al aparatului de fotografiat înregistra insensibil amănuntele dezastrului.

Vagoanele trenului de marfă zăceau răsturnate pe pod, ca şi în vadul rîului : patru vagoane erau prăbuşite în vadul pîrîului, iar alte şase, împreună cu locomotiva, deraiaseră pe terasamentul liniei. Intacte, salvate de greutatea mare a încărcăturii, de viteza redusă, şi de eforturile depuse pentru frînare se aflau doar celelalte paisprezece vagoane.

Odată cu ivirea zorilor, printre piesele sfărîmate ale trenului avariat — tampoane, conducte de frînă, uşi, părţi laterale, arcuri — printre bucăţile metalice rupte din structura podului şi printre minereul aruncat de vagoanele în cădere, au început să fie puse în evidenţă cîteva date edificatoare. Se înjghebau primele elemente, primele probe.

În locul în care calea ferată a fost avariată prin desprinderea ecliselor şi a buloanelor, prin deşurubarea piuliţelor, s-au găsit : un creion de culoare roşie, un magnet în formă de U, avînd pe unul dintre braţe imprimat un N, un ciocan, o bucată me-

talică de formă cilindrică și o bucată de sîrmă zincată.

Indiciile erau încă insuficiente și greu de însumat într-un unic raționament.

În curtea unui gospodar din Măldăeni, cea mai apropiată comună de locul catastrofei, Fătu, însoțit de Mihalcea, șeful miliției județene, după întocmirea formelor de rigoare, și asistați de doi vecini, ca martori, au început verificările.

Ion Putredu făcea parte din „faună", cum îi plăcea să spună inspectorul șef. Tînărul de 26 de ani era deja în atenția miliției. Ținuta sa, barba și pletele, hainele țipătoare, stridente, consumul de băutură și țigări, lipsa de ocupație, cu toate că era în plină putere de muncă și avea și o meserie căutată, aceea de mecanic, la care se adăugau și desele călătorii frauduloase pe C.F.R. erau cîteva din indiciile care au condus la includerea lui pe lista celor suspecți și, ca urmare, vizita făcută la el acasă devenise necesară.

Putredu nu era de găsit. Plecase în seara trecută. Fratele său, Alexandru, care i-a întîmpinat pe cei veniți în cercetare, nu știa să spună încotro o apucase. A precizat doar că el a plecat în sat, la o nuntă, pe la orele 19, și Ion era încă acasă, iar cînd s-a înapoiat, după zece, nu l-a mai găsit.

Plecarea precipitată a lui Ion Putredu nu era pentru familie un motiv de îngrijorare. Erau obișnuiți cu astfel de dispariții. Înștiințările de amenzi, ce se păstrau, dovedeau că Ion avea un obicei statornicit în a călători pe trenuri fără rost.

În camera lui Putredu, în afară de o mare dezordine, nimic neobișnuit. Ochii exersați ai ofițerilor

care cercetau nu au scăpat însă amănunte care, la prima vedere, erau fără importanţă. Între probele instrumentate, au adunat de pe masă 5 coli de hîrtie pe care se deslușeau vizibil urmele unui scris apăsat, mai multe bucăţi de hîrtie rupte și aruncate între masă și pat, iar în curtea casei mai descoperiră un fapt semnificativ — o piuliţă nouă, identică cu cele folosite la buloanele de la calea ferată. O sîrmă galvanizată, asemănătoare cu cea văzută la locul faptului, nu scăpă nici ea atenţiei maiorului Fătu.

Pe la nouă dimineaţa, în timp ce mergeau, împinși de curiozitate, spre locul gravului accident, doi copii au descoperit într-un salcîm, dintr-o lizieră de lîngă calea ferată, un plic mare, albastru. Tot în direcţia aceea, cîinele-lup îl trăgea după el pe plutonierul Petrașcu, parcă zicîndu-i : pe aici a luat-o, simt urma !...

Cei doi elevi priveau spre pod.

— Să ducem plicul tovarășei diriginte, spuse Ghiţă, cel mai mic dintre ei.

— Eu cred că-i mai bine să-l ducem miliţiei.

Ezitară cîteva momente. Știau că nu e voie să se apropie de locul accidentului. Pînă la urmă, și-au înfrînt teama și s-au apropiat de pod.

I-a întîmpinat subofiţerul în uniformă albastră.

— Ce-i cu voi, băieţi ? N-aveţi ce căuta aici ! Locul vostru e la școală.

Marian își luă inima în dinţi :

— Spre dumneavoastră veneam, tovarășe căpitan.

Nu cunoștea gradele, dar știa că în armată există căpitani...

Marian nu mai spuse nimic și îi întinse plicul albastru, plic pe care era gata-gata să-l înșface cîinele, parcă necăjit că i-o luaseră înainte niște copii.

După lectura textului găsit în plic, inspectorul șef Banu ordonă ca un echipaj să cerceteze de urgență librăriile din zonă. Plicul nu era unul obișnuit și cel care îl cumpărase ar fi putut să atragă atenția vînzătorului de la papetărie. După vreo oră și jumătate, echipa de cercetare s-a întors.

La librăria 3, responsabilul Petrescu își amintea că sîmbătă după-amiază a vîndut un astfel de plic unui tînăr de peste douăzeci de ani, care purta barbă și plete și o haină în carouri. A reținut doar atît, faptul că avea o ținută extravagantă. Dar și faptul că asemenea plicuri mari erau cerute foarte rar...

Cînd sosi și maiorul Fătu din sat, s-a formulat ipoteza că există o identitate între cumpărătorul plicului și Ion Putredu. Probele erau concludente.

Trebuia găsit de urgență Putredu !

Colonelul Mihalcea socotea că acesta nu putea fi decît undeva, printr-o gară, ori într-un tren. Obiceiurile lui anterioare, amenzile date de organele de control ale C.F.R.-ului justificau o asemenea variantă.

La indicația inspectorului șef, pe lîngă alte măsuri, s-a și alcătuit un „portret vorbit" și, prin C.F.R., acesta s-a răspîndit în toate stațiile.

Inspectorul Banu era sigur că ceferiștii îi vor ajuta, că îl vor găsi pe Putredu. Nu de puține ori, în acțiunile sale, atunci cînd avusese de rezolvat ecuații grele, găsise sprijin de seamă în rîndul populației.

Concomitent, pe altă filieră, erau alertate miliția și securitatea. Portretul vorbit al infractorului ajungea din ce în ce mai departe.

Către ora prînzului, după ce s-au scurs aproape douăsprezece ore de la comiterea accidentului, unele rezultate începură să se arate.

Se continua cercetarea amănunțită a împrejurărilor. Trebuiau cît mai multe detalii. Cei doi mecanici de locomotivă nu observaseră nimic. Au declarat că, la un moment dat, s-au trezit că părăsesc linia ferată. Au frînat trenurile, apoi au acționat în sensul evitării altor accidente. În împrejurimi, cu toate că era noapte cu cer senin, n-au observat nimic deosebit, nici o mișcare suspectă...

Cei din echipa de cercetare la fața locului și-au pus, firesc, întrebarea : care era mobilul faptului grav ?

S-au emis iar multe ipoteze. Ele trebuiau analizate și selectate.

Pe baza exploatării urmelor și a dinamicii autorului la fața locului s-a conturat o concluzie. Încet, dar cu siguranță, unele dintre variantele formulate încă în faptul nopții erau eliminate. Dintre numeroși suspecți — „fauna" — a căror verificare era făcută cu minuțiozitate de către ofițeri, pista centrală rămînea tot Ion Putredu. Colonelul Banu nu renunța nici la celelalte verificări.

Cercetările au condus spre un punct, spre o soluție. Să fie aceasta și rezolvarea cazului ?

Acarul Savu Dan, care era de serviciu, a informat și el că a zărit, pe la miezul nopții, pe unul Putredu, pe care pretindea că-l cunoaște, trecînd prin apropiere. Părea speriat — spunea acarul — și mergea cu fereală prin liziera de pomi, uitîndu-se cînd înainte, cînd înapoi. Pe cărarea pe unde trecuse Putredu, cărare indicată de acar, s-a găsit și o cheie.

Este adus cîinele Dox, unul dintre cei mai buni urmăritori pe care îi avea inspectoratul și care iden-

tificase și urma cu plicul. Este pus să ia noua urmă și, după multe ocolișuri, o luă drept înspre sat, oprindu-se... la locuința acarului. Ușoară stupoare !

Ofițerii încep verificarea și la domiciliul acestuia. Le-au atras atenția traversele de cale ferată depozitate în curte, iar într-o magazie, în spatele casei, au găsit chei, cleşti și ciocane ce se foloseau de revizorii de cale la verificarea și repararea liniilor. Savu Dan făcuse un adevărat depozit.

Cine este acarul S.D. ? Nu ar fi prima dată cînd un infractor se oferă să ajute organul de miliție pentru a îndepărta bănuielile, mai cu seamă că, de data aceasta, acarul era cunoscut ca un element veșnic nemulțumit, cîrcotaș, era cunoscut pentru răutatea sa. Fusese impiegat de mișcare, dar a fost retrogradat pentru încălcarea repetată și gravă a instrucțiunilor de circulație. Era și reclamagiu cunoscut, dar nici una dintre sesizări nu avea temei.

Să fie el oare cel care a demontat linia ?

Din sat, cîinele Dox refăcu și un traseu invers.

La casa lui Putredu, situată pe aceeași direcție, i se dădu să miroase o pereche de pantofi, din cei purtați de tînărul pus în urmărire.

— Miroase, Dox, miroase, băiatule ! îi zise subofițerul care îl conducea.

Cîinele, după ce mirosi pantofii, porni iar să adulmece urma. Căută prin curte, intră în pătul, apoi porni pe uliță spre marginea satului, intră într-o vie, o luă apoi spre liziera de pe marginea liniei ferate și, după cîteva ocolișuri, apucă spre podul de pe rîul Bratcov.

De la locul faptului, din nou prin liziera de pomi, cîinele îi conduse spre gara orașului.

Cineva confirmă că, imediat după miezul nopții, îl văzuse pe o bancă în gară pe același Putredu.

Datele conduceau tot mai mult spre această ipoteză și erau prea multe ca să nu fie verosimile.

Și totuși ?

Colonelul Banu și-a strîns oamenii și a făcut o analiză operativă a cazului.

Rînd pe rînd, s-au prezentat succinte rapoarte asupra verificărilor făcute, asupra cercetărilor în general.

„Fauna" a fost supusă unui filtru total.

S-au analizat cazurile și s-a eliminat tot ce nu avea vreo legătură cît de mică cu accidentul supus investigației.

S-au purtat discuții aprinse. Ofițerii superiori din centrală : Gheorghiță Vlaicu și Miroiu Pavel, precum și cei de la departamentul căilor ferate — Nițulescu și Anghelache — alături de inspectorul Banu (un fel de comandament înființat ad-hoc) au supus analizei toate ipotezele.

Pe umerii lui Banu se afla însă răspunderea hotărîrilor ce trebuiau luate.

Varianta „Putredu", cu toate că părea cea mai verosimilă, mai trebuia verificată. Un lucru nu stătea încă în picioare. Nu se găsea încă un motiv plauzibil care să explice de ce un tînăr de 26 de ani comisese un act atît de grav.

*

Pe peronul gării din Botoșani cobora un tînăr zvelt, bine făcut, cu mustața în furculiță, cu perciuni pînă aproape de bărbie, și cu plete lăsate pînă pe umeri. A privit în toate părțile, și apoi a trecut pe la biroul de informații.

Un impiegat de mișcare l-a observat și a remarcat asemănarea cu „portretul vorbit" pe care tele-spi-

cherul îl lansase. Făcu semn unui alt ceferist să se apropie și reușiră să-l alerteze și pe șeful postului de miliție T.F., plutonierul major Irimescu, care apăru imediat.

— Cred că e vorba de bărbosul de acolo, tînărul care, răzimat de un geam, privește absent prin gară.

— Să nu ne scape, spuse plutonierul major, în timp ce se apropia, urmat de impiegatul de mișcare.

— Să mai chem ajutoare ? întrebă impiegatul.

— Nu e nevoie ! răspunse plutonierul major, apropiindu-se și mai mult de pletos. Acesta îl privi cu neliniște. Cînd s-a convins că plutonierul major îl vizează pe el, a încercat să fugă. Prea tîrziu. Dintr-un salt, plutonierul major l-a și ajuns și, împreună cu cei doi ceferiști, l-a imobilizat.

— Stai frumos, Putredule, avem puțină treabă, o chestiune de rezolvat...

Tînărul, încolțit, și bine „încadrat" făcea pe nevinovatul. Era uimit că în această stație depărtată cineva l-a putut cunoaște. Faptul că plutonierul i s-a adresat pe nume l-a dezarmat complet.

*

Maiorul Fătu, cu toată experiența sa și cu tot calmul care-i era caracteristic, se simțea cuprins de nervozitate, de supărare. Infractorul nu voia să recunoască nimic.

— Lăsați-mă în pace, n-am făcut nimic ! spunea acesta de fiecare dată.

Inspectorul Banu era și el obosit, dar se arăta mai calm :

— Cum ai călătorit de la Botoșani încoace ? întrebă inspectorul.

— Bine !

— Nu te-a supărat nimeni pe drum ?

— Nu m-a supărat şi nu m-a mai amendat nimeni. De mult doream eu să fac un drum lung, cu maşina mică. Mi s-a împlinit dorinţa...

— Şi ce altă dorinţă mai ai ?

— N-am apucat să văd mormîntul lui Eminescu de la Botoşani, aş fi vrut să-l văd.

— Mormîntul lui Eminescu ?

— Da. Voiam să-i văd mormîntul.

— Dar mormîntul lui Eminescu e în altă parte, nu la Botoşani.

— Nu se poate.

— E în altă parte, mă mir că nu ştii atîta lucru, tu, care te pretinzi...

Putredu se lăsă astfel antrenat în discuţie. De unde pînă acum nu ieşise din „nu ştiu", devenea treptat tot mai volubil.

Inspectorul Banu îl examina plin de uimire. În îndelungata sa activitate se obişnuise cu fel de fel de infractori, chiar criminali înrăiţi, se obişnuise cu căutătura lor cruntă, cu privirile furişe, cuprinse de şiretenie sau de spaimă. Putredu arăta însă altfel. Nu-şi putea explica, cum, după catastrofa declanşată, tînărul mai purta veselie în ochi, iar faţa îi exprima chiar blîndeţe. Cu nasul său cîrn, cu ochii săi aparent blajini, Ion Putredu era de-a dreptul simpatic.

— Ia spune, Ioane, cum ai reuşit să demontezi linia ?

— De unde ştiţi că am demontat-o eu ?

— Ştim tot, absolut tot ceea ce-ai făcut de cînd ai plecat de-acasă, dar vrem să auzim de la tine cum s-a întîmplat. M-ai înţeles, Putredule ?

— Aș vrea să fumez o țigară, dacă se poate.

— Serviți-l cu o țigară și, de ce nu, chiar și cu o cafeluță.

Putredu și-a aprins țigara oferită de maiorul Fătu. Trase de două ori cu sete.

— După cum știți — începu el să povestească — de cînd am terminat profesionala nu am lucrat nicăieri. Am 26 de ani și nici o ocupație. Am devenit un om inutil. Acasă nu aduceam decît înștiințări de amenzi. În ultima vreme, din cauza situației în care mă găseam, trăiam într-o permanentă stare de nemulțumire. Umblam fără rost, fără nici o ocupație și fără bani. La toate acestea se mai adaugă și faptul că părinții mei plăteau tot mai des amenzi pentru călătoriile pe care le făceam, fără bilet, cu trenul. Atît părinții, cît și fratele și sora mea îmi reproșau tot mai des aceste fapte. Doar mama, săraca, mă înțelegea. Toți banii de la C.A.P. îi cheltuia cu mine. Conflictele între mine și familie erau din ce în ce mai mari. Îmi spuneau, de fiecare dată, că, după ce nu fac nimic, nu aduc bani în casă pentru mîncare, din cauza mea mai trebuie să plătească și amenzile C.F.R.-ului.

— Așa ai ajuns la concluzia că trebuie să te răzbuni pe C.F.R. ?...

— Toate astea mi-au creat o stare de nemulțumire și...

Putredu se opri. O tăcere lungă se așternu în biroul de anchetă. Inspectorul șef sesiză impasul.

— Mai vrei o țigară ?

— Cred că da.

Fătu îi întinse pachetul cu țigări.

— Erai nemulțumit și te-ai gîndit să provoci o nenorocire.

— Da ! Așa e !

— Cînd ai luat această hotărîre ? În ce împrejurare ?

— În ziua de vineri, 7 mai, pe la prînz, cînd veneam de la București. Controlorul mă amendase iar.

— Pentru o amendă, pentru că nu erai încadrat nicăieri — adică pentru fapte care, toate, se întîmplau din cauza ta — te-ai hotărît să te răzbuni pe oameni nevinovați, să-i ucizi, zise tăios Banu. Nu te-ai gîndit că în trenul acela ar fi putut să fie chiar și mama ta ?

— N-avea cum. O lăsasem acasă. Așa că... M-am decis să iau cîteva sute de vieți omenești, „simplu și rece".

Inspectorul și maiorul Fătu s-au privit scurt. Formula era identică. Din dosar Banu scoase plicul găsit de cei doi elevi și începu să citească : „Acum, cînd scriu aceste rînduri, iau cîteva..."

— Recunoști scrisoarea, Ioane ! ?

Putredu păli, dar încercă să braveze :

— E scrisoarea mea !

— Cum poți fi cinic la douăzeci și șase de ani, băiete ! Cinismul e o atitudine studiată, rece, o adopți atunci cînd nu mai trăiești cu adevărat.

*

Ce se ascundea în spatele acestei atitudini cinice a tînărului Putredu ? Cine l-a împins la monstruoasa crimă ?

Interogatoriul a continuat zile în șir. S-au făcut expertize grafologice și tehnico-științifice, au fost adunate și alte probe.

Nu mai rămînea nici un dubiu. Numai el provocase deraierea trenurilor, singur, fără ajutorul nimănui, fără să fie împins de cineva spre a provoca catastrofa. Pagubele se ridicau la peste 5 milioane de lei.

Erau pagube serioase pentru economia națională : locomotiva și 6 vagoane distruse, calea ferată și podul scoase din funcțiune, minereu de fier care n-a mai putut fi recuperat total, perturbarea traficului de circulație etc... și încă a fost un mare noroc. Putea trece acceleratul !

În procesul verbal de începere a urmăririi penale, maiorul Fătu, chiar în ziua comiterii faptului, scria că a fost săvîrșită infracțiunea „prevăzută de art. 163 c. pen.", articol ce prevedea și pedeapsa capitală.

Cînd Putredu Ion a luat cunoștință de conținutul ordonanței, nici n-a clipit măcar. A ascultat în tăcere, apoi a început să rîdă.

*

Încă de la începutul anchetei, colonelul Banu a înțeles că Putredu nu era în deplinătatea facultăților sale mentale, că fapta a săvîrșit-o fără discernămînt. Era însă doar o convingere intimă, care trebuia probată.

După analiza amănunțită a cazului, Putredu a fost încredințat spre examinare medicilor. A urmat expertiza medicală. Adică expertize, pentru că mai multe comisii cercetară cazul. Cele trei comisii succesive de sub egida Institutului de expertiză medicală au ajuns la concluzia fermă că Putredu suferă de *psihoză discordantă* și că, atunci cînd a săvîrșit accidentul, a fost lipsit de discernămînt. „În mo-

mentul săvîrşirii faptei — se preciza în raportul de expertiză medico-legală —, avînd în vedere pregătirea acţiunii şi modul cum a acţionat, cu toată motivaţia delirantă a faptei, opiniem că discernămîntul său era diminuat".

Au fost însă şi păreri contrare, tot din partea experţilor medicali. Unii susţineau, şi nu fără temei, că Putredu a acţionat cu discernămînt din momentul pornirii infracţiunii şi pînă la finalizare. Ba, mai mult, autorul, dîndu-şi seama de consecinţe, a dispărut fugind cît mai departe. Aceasta înseamnă că nu a acţionat conştient, deliberat ?

— Bine, chiar dacă am accepta raţionamentul că Putredu a avut discernămîntul faptelor în momentul comiterii lor, analizele medicale scot în evidenţă elemente de paranoism profund. Şi, de cînd lumea, nebunii sînt ocrotiţi. Ei şi aşa sînt pedepsiţi de soartă, susţineau alţii dintre specialişti...

— Dar valorile, valorile acestea mari, care au fost distruse, nu ar fi trebuit să fie ocrotite ? Dar dacă ar fi trecut acceleratul, cu cei 700 de oameni, condamnaţi să dispară „simplu şi rece ? !"

Părerile au fost împărţite. Cei mai mulţi dintre specialişti au rămas adepţi ai „ocrotirii" nebunului şi, drept urmare, vinovatul scăpa de prevederile articolului 163.

Populaţia ar fi dorit o pedeapsă exemplară. Dar, pînă la urmă, mărul putred fu izolat de cele bune şi Ion Putredu fu predat organelor medicale.

Şi totuşi un gust amar rămăsese în sufletul lui Banu. Oare nimeni nu sesizase gradul de periculozitate al nebunului ? Cum a putut acesta să trăiască printre ceilalţi oameni sănătoşi şi nimeni să nu acţioneze în sensul prevederii vreunui act necugetat ?

Cîte învățături nu se pot desprinde dintr-o asemenea tristă și reală întîmplare ?

Încă un caz fusese rezolvat, dar ce bine ar fi fost dacă el nu s-ar fi petrecut. Și se putea. Trebuia numai ca oamenii să privească cu mai mare grijă și responsabilitate la tot ce se petrecea în jurul lor.

*

De la accidentul respectiv s-a scurs mai bine de un an, oamenii au început treptat să uite. Pe locomotivă se afla același mecanic care, într-o noapte de mai, părăsise cu o LDE acostamentul liniei. Începuse și el să uite momentul de groază și trecea iarăși cu locomotiva peste podul de pe Bratcov, fluierînd vesel.

Inspectorul Banu privea, de la geamul unui vagon al acceleratului, cîmpia bogată a toamnei. Peisajul îi era cunoscut. Trăise aici ore întregi de înfrigurate căutări și neliniște.

Iată și zgomotul caracteristic trenului atunci cînd trece un pod : podul de peste firul de apă.

Acceleratul avea viteză.

La pupitrul de comandă al locomotivei, acul indică 100 kilometri/oră.

Inspectorul șef își aminti că aici puteau să moară tragic, din cauza unui nebun, aproape 700 de oameni...

Fata cu ochii de ciută

Era o dimineață caldă. Sergentul de la punctul de control, încremenit parcă în aerul uscat și cald, cu o mînă ușor sprijinită pe automat, privea la fata care s-a oprit în fața lui. Era frumoasă și zveltă, cu o rochie transparentă, vaporoasă, de vară. Avea ochii de ciută și obrajii catifelați, de piersică. Cu o mișcare tinerească, fata își aruncă pe spate părut căzut pe frunte și întrebă :

— Aici e securitatea ?

Sergentul Petrică, un ins negricios, cu pigment de indian, şi cu mustăţi bogate, nu părea să audă. Se uită mai departe, uşor descumpănit, la fata ce se oprise în faţa lui. Apoi, revenindu-şi :

— Da. Ce doriţi ?

— Vreau să merg la comandant, sau, cum să spun... la cel mai mare de la dumneavoastră.

— În ce problemă ?

— Ceva urgent şi foarte important.

Era atîta hotărîre şi candoare în glasul şi privirea fetei, încît Petrică se hotărî pe loc şi o conduse la ofiţerul de serviciu. Locotenentul Florea Dănuţ o invită în biroul său.

— Vreţi neapărat să mergeţi la tovarăşul comandant ?

— Aşa aş dori, dar pot să vă spun şi dumneavoastră. În orice caz, să ştiţi că e foarte important şi că nu suferă amînare, trebuie imediat luată o decizie.

— Chiar aşa ? !

Locotenentul se lăsă şi el impresionat de firescul şi siguranţa fetei şi ceru încuviinţarea s-o aducă în biroul comandantului.

— Mă numesc Maria Stănescu, sînt elevă într-a zecea la industrial... am aflat ceva foarte grav.

— Ei, ce-i aşa de grav, fetiţo ?

— La noapte, satul nostru va arde, ca Roma pe timpul lui Nero.

— Nu mai spune, zîmbi colonelul. Ce cărţi ai citit în vara asta ?

— Multe, dar n-are importanţă acum. Satul nostru va arde.

— ...Ca Roma pe timpul lui Nero.

— Nu rîdeți, că nu mint. Pe cuvîntul meu că vă spun adevărul. Eu nu mint, se precipită fata.

— Ei, dacă e așa...

— Gheorghiță nu m-a mințit niciodată, tovarășe colonel.

— Cine e Gheorghiță ?

— Un băiat din sat. El mi-a spus. Cum să vă explic. Gheorghiță e băiatul unui... zurbagiu, al unui fost bogătan, care acum face pe iehovistul — Vall îi spune, poate ați auzit de el. Băiatul a fost coleg cu mine la elementară. Acuma, taică-său nu-l mai lasă la școală. Zice că nu-i trebuie. Dar, vara, cînd sînt în vacanță, Gheorghiță îmi cere cărțile mele. Eu i le dau. Așa că sîntem prieteni, și încă prieteni foarte buni. Gheorghiță mi-a spus că taică-său plănuiește niște lucruri rele ; cică să ardă satul... Mi-a mai spus-o, dar nu l-am crezut pînă azi. Zicea : „Să nu dormi noaptea asta, fiindcă vei vedea un spectacol". El, tovarășe șef, vrea să fugă de acasă, că taică-său îl bate mereu, nu-i dă voie să citească decît versurile lui Iehova, nici la cinema nu-l lasă și... nici nu-l lasă să vorbească cu mine. Noi ne întîlnim pe ascuns.

Fata vorbea pe nerăsuflate și colonelul Banu o privea atent :

— În noaptea aceasta, spui ?

— Da, în noaptea asta.

— Îți mulțumesc, fetițo, îți mulțumesc și să n-ai teamă !...

*

Trecuse mai bine de un ceas de cînd tînărul locotenent Dănuț Florea, care primi misiunea, supraveghea discret o casă de pe ulița mare a satului. Nu

observase încă nimic suspect şi începu să se plictisească. Îl cuprinse şi dorinţa unei ţigări.

Îi trecea prin cap fel de fel de ciudăţenii ; de pildă, ce-ar fi să inventeze un aparat-mască pentru fumat pe timp de noapte, fără să fie observată ţigara ? Apoi, se gîndi la altele şi altele...

Noaptea era frumoasă. Greierii ţîrîiau şi, dinspre cîmpie, odată cu miresmele aduse de adierea vîntului, venea o simfonie molcomă, odihnitoare. Căuta cu privirea pe elevul sergent Pascu — aflat în stagiul de practică — care-şi fixase un loc de pîndă lîngă pod şi, cu toate că-l simţea aproape, nu putea să-l descopere. Luă o ţigară şi începu s-o preseze între degete. Un scîrţîit uşor şi, din casa pe care o supraveghea, două umbre, ca nişte himere, se furişară în noapte spre uliţa mare. Locotenentul le luă urma, simţindu-l înapoia sa şi pe elevul sergent Pascu. La o răscruce, cînd siluetele se opriră un moment, ei s-au retras uşor în umbra unui gard.

— Nu ţi se pare suspect că au pornit-o în partea asta, Pascule ?

— E ceva. Ar fi trebuit s-o ia în direcţia opusă !

— Ştii ce, te întorci şi rămîi mai departe la post. Supraveghează orice mişcare. Cu indivizii ăştia mă descurc eu !

— 'Nţeles, şopti elevul şi se înapoie la postul lui.

Locotenentul luă din nou urma celor două umbre, avansă atent pe uliţă, pînă aproape de marginea satului. Înainta cu mişcări feline într-o linişte mormîntală. Numai cîteva case mai rămăseseră pînă la marginea satului şi cele două umbre se opriră din nou. Rămase lipit după un pom. Unul dintre indivizi, cu mişcări furişate, trecu gardul într-o grădină, iar celălalt se plimba scurt de colo, colo. „Aha..., îşi spuse locotenentul, unul stă de pază şi altul acţionează...

Să vedem ce intenţii au". S-a tras puţin mai în urmă, a urcat gardul, lăsîndu-se apoi uşor în grădină. Aici rămase nemişcat cîteva clipe. Auzi un fîşîit. Cineva smulgea fîn dintr-o claie apropiată. Acum l-aş putea face inofensiv, gîndi ofiţerul. Se răzgîndi însă brusc. Ei, şi ce dacă arde o claie de fîn ? ! Nu asta e important, important este să prindem întreaga bandă... Individul provoacă un incendiu ca să creeze panică în sat, să atragă atenţia în partea aceasta a satului. Totul va fi, desigur, dincolo... Asta trebuie să fie !

În timp ce astfel de gînduri îi sugerau modul de acţiune, mogîldeaţa se îndepărtă de căpiţă şi sări gardul. Locotenentul rămase puţin descumpănit : nu se arăta nici o flacără. Şi totuşi ? !... Se apropie de locul reperat. Într-adevăr, nimic deosebit. Cîteva smocuri aruncate pe jos... Ce-a făcut nemernicul ? ! Vru să aprindă lanterna, dar abandonă imediat ideea. Pipăi cu mîinile şi găsi locul de unde fusese smuls fînul şi... o sudoare rece îi alunecă pe spate. Într-o fracţiune de secundă, îşi zise, aş putea muri, dacă a lăsat aici o bombă cu explozie întîrziată. Sîngele îi năpădi în obraz. Scotoci totuşi cu înfrigurare prin fîn. Nu mică-i fu mirarea cînd scoase afară nişte cîlţi. Îi desfăcu repede şi găsi doi licurici abia fumegînd — o iască simplă, ca acelea din care foloseau bunicii în timpul războiului, cînd îşi aprindeau luleaua de la amnar. Da, e o explozie întîrziată — îşi spuse locotenentul. Sistemul nu e opera unui ignorant, nu sînt proşti ; trebuie acţionat cu băgare de seamă. Sînt chiar foarte periculoşi. A rupt iasca fumegîndă şi a strivit-o de pămînt. A luat apoi, cu băgare de seamă, corpul delict şi s-a întors pe acelaşi drum, grăbindu-se să nu-i piardă din urmă pe cei doi indivizi.

— Au intrat acum, îi şopti elevul Pascu.

— Ia drăcia asta ! S-o dai şefului şi să-i raportezi că s-a încercat provocarea unui incendiu la marginea satului. Cred că, în cel mult o oră, vor fi dincolo. E clar ?

— Da. Să trăiţi !

— Eu rămîn aici. Poate vin împreună cu ei. Aşa, ca să nu se „rătăcească" vreunul...

— Mă întorc şi eu ?

— Nu, rămîi acolo. Mi-e teamă că, întîlnindu-i pe drum, o să-mi sperii „păsărelele".

Pascu plecă. Locotenentul se instală din nou la postul său. Acum era mai liniştit. Îşi cunoştea adversarii şi parcă pofta unei ţigări nu mai era aşa arzătoare. Îşi aminti cuvintele fetei : „Satul nostru va arde ca Roma în timpul lui Nero" — şi-i păru rău că nu-i acordase deplină încredere. Dacă fetiţa aceea atît de frumoasă n-ar fi venit la noi, aşa se întîmpla — ardea satul. Ce înseamnă să acorzi importanţă informaţiei, chiar dacă pare neverosimilă ? !... Totul trebuie verificat.

Îşi privi ceasul fosforescent şi observă că trecuse mai bine de jumătate de oră de cînd cei doi au intrat în casă. Îl cuprinse grija şi începu să-i pară rău că nu acţionase cînd indivizii puteau fi prinşi în flagrant la locul faptei.

Greierii ţîrîiau în continuare şi satul părea adormit. Auzi un zgomot aproape imperceptibil de la o uşă deschisă, îi stabili direcţia şi privirea îi lunecă spre casa din faţă. Nu mai încape îndoială, claia de fîn a fost folosită ca un pretext menit să deruteze, ei vor acţiona în altă parte. Dar unde oare ?

Gîndurile se derulau cu rapiditate şi ochii urmăreau umbrele care se furişau în uliţă şi iscodeau îm-

prejurimile. „Dacă mă observă unul, pot fi pierdut", își spuse ofițerul și, instinctiv, duse mîna la buzunarul în care-și ținea pistolul. Se auzi un sîsîit ușor și cîteva umbre o porniră în sus, pe stradă, în șir indian.

Cîțiva purtau în mîini ceva, ceva ce semăna cu niște damigene sau canistre. Măi, ai dracului, s-au pregătit să facă incendiu în lege, duc cu ei bidoane și damigene cu benzină... că de vin, în afaceri din astea, nu au nevoie ; ori le-o fi plătit bogătanul arvuna dinainte... La răscruce, grupul s-a desfăcut fără ca vreunul să se oprească din drum, fără șoapte, doi plecară spre cîmp, iar ceilalți trei spre...

Deci planul — se vede — era ticluit la amănunt. Locotenentul așteptă ca indivizii să se depărteze, apoi se îndreptă spre un podeț, unde se afla șeful de post, și strigă încet :

— Grigore, ești aici ?

— Aici !

— Urmărește grupul care a apucat-o spre cîmp. În caz că merg în altă parte decît spre sediul cooperativei agricole, îi oprești înainte de acționa. Dacă merg la sediu sau la sectorul zootehnic — cunoști consemnul ! Nu acționezi decît în caz de nevoie.

— 'Nțeles, să trăiți !

După acest schimb de cuvinte, locotenentul se furișă înainte pe drum și nu-i slăbi din ochi pe cei trei care se legănau în întuneric.

La fîntîna din fața sediului gospodăriei umbrele s-au oprit.

După puțin timp, doi plecară, iar unul, surprinzător, a rămas la fîntînă. Ce voia oare ? I se făcuse sete dintr-o dată ? Omul meșterea ceva acolo și zalele lanțului se loveau una de alta. Între timp cei doi s-au îndepărtat și locotenentul s-a decis să acționeze. Ceva

îl oprea însă ; nu intuia intenția omului... Deodată îl străfulgeră o idee : omul voia să facă fîntîna de nefolosit. Atunci... Se apropie încet, fără prea multe precauții, fiindcă individul, preocupat de munca lui, nu avea cum să-l observe, și l-a lovit scurt, după ceafă. Apoi, în cîteva clipe, l-a legat bine și dădu să plece după ceilalți. Dar, după cîțiva pași, s-a întors și l-a împins pe individ imobilizat în șanț, „să nu încurce circulația", și-a spus el...

O rachetă roșie brăzdă cerul nopții și se auzi o voce tunătoare : „Aruncați tot ce aveți cu voi și sus mîinile ! Nici o mișcare !" De undeva, dinspre grajduri, ca un ecou, răsună altă voce : „Sus mîinile !" Era șeful de post din comună. Derutați, cei care duceau damigenele ridicară mîinile. Priveau speriați în jur, surprinși că din întuneric se desprindeau oameni. Președintele cooperativei, Niță Pogoreanu, un om șugubăț din fire, se apropie de ei :

— Hei, Vall, te pregătești să faci chef la sediu... și chiar cu invitați, hai ?

Dinspre grajduri apăru alt grup, escortîndu-i pe ceilalți. Locotenentul primi damigenele. Răsturnă ceva din conținutul uneia : benzină.

Privi către cei cu mîinile ridicate și, în timp ce-și fixa probele de vinovăție, din nou îi apăru în gînd fata cu ochii de ciută, gravitatea cu care, în contrast cu suavitatea chipului, spusese ce avea de spus... Își amintea limpede vorbele ce i s-au părut, atunci, puțin ridicole : „Va arde satul nostru, ca Roma pe timpul lui Nero". Într-adevăr, ce ar fi ieșit dacă liceana M. Stănescu nu ar fi anunțat organele de securitate ? Se gîndi la ea și, dacă ar fi avut-o alături în clipa aceea, ar fi sărutat-o. Fu întrerupt din gînduri de prezența comandantului sosit la fața locului.

— Unul unde e ?

— Îl aduc imediat, l-am lăsat afară. E „asigurat" bine și cred că, încă o oră, nu va ști ce s-a întîmplat.

— Dacă-i așa, să descurcăm locul. Dădu cîteva ordine scurte și trimise pe cineva să anunțe telefonic pompierii că „exercițiul s-a terminat, nu mai este nevoie de intervenție"...

Peste sat se așternu din nou liniștea.

A doua zi, a început ancheta.

Rînd pe rînd, se conturau și se reconstituiau acțiunile dușmănoase plănuite de fostul bogătan și actualul „ostaș al domnului" — Vall, din Satul cu Plopi. Arderea sediului și a sectorului zootehnic cu aproape 1 000 de animale erau doar o parte din acțiunile pe care voiau să le săvîrșească, fără a mai vorbi de calomniile răspîndite de sectant în rîndul oamenilor.

*

În dimineața următoare, locotenentul Florea Dănuț fu chemat la comandant, așteptau împreună pe cineva. Pe poarta sediului intrau și doi elevi de liceu. Fata părea mai îndrăzneață. Au fost conduși în biroul comandantului.

— Eh ! Copii, îi întîmpină colonelul Banu, la voi în sat a fost totuși o noapte liniștită.

— Mulțumită dumneavoastră, care ne-ați dat crezare, zîmbi recunoscătoare fata.

— Eu trebuie să vă mulțumesc și chiar să vă cer scuze. Am crezut, o clipă, că totul nu era decît născocirea unor copii... și cînd colo am dat peste violența și prostia unor oameni mari. Pînă una alta voi aveți grijă ce faceți la școală. Sper că n-o să mă faci de rușine, Gheorghiță ? Nu-i așa ? E drept că o să-ți fie puțin mai greu acum la început — că ai cam rămas în urmă — dar cu ajutorul Mariei...

Vinovatul se pune în gardă

Președintele era un om trecut de a doua tinerețe, dar se remarca printr-o impresionantă energie. Pînă și cuvintele le rostea parcă într-un fel anume. Simțeai în ele și căldura și înțelegerea, dar și forța acestui om care, dealtminteri, era deosebit de prietenos, deschis și plin de umor.

Avea zi de audiențe. Cineva bătu la ușă. Își făcu apariția un bărbat vînjos, cu riduri adînci pe față. Omul avea capul bandajat, iar pe marginea bandajului, ca și pe obraz, se vedeau urme de sînge închegat.

— Sînt Epurescu Vasile din Crînguleni. Am venit la dumneavoastră să-mi faceți dreptate, începu el,

precipitat. Mă vedeți în ce hal sînt. Am fost bătut crunt de Pandele Iancu, de la noi din comună. Pe degeaba, tovarăşe preşedinte. Zău că pe degeaba. Nici plutonierul major Andrei, şeful de post, n-a vrut să mă asculte. Că ăsta care m-a bătut e om mare în comună.

*

Fiind posibilă o încălcare a legilor, fapt pe cît de neplăcut, pe atîta de nedorit, preşedintele ridică receptorul telefonului şi-l sună pe inspectorul şef.

— Banule, îți trimit un om care a venit la mine în audienţă. Vedeți voi despre ce este vorba şi să-i trageți la răspundere pe vinovați. După cum mi-a explicat, s-ar putea să fie vorba de o încălcare a legilor făcută chiar de către oameni ai legii. După ce clarifici situaţia, informează-mă şi pe mine.

*

Ofițerul de serviciu de la inspectorat îi conduse pe Epurescu şi pe soţia acestuia în cabinetul colonelului Banu.

— Luați loc, îi invită Banu, făcînd gestul caracteristic spre cele două scaune de lîngă masa de lucru.

După ce s-au aşezat amîndoi, ca la o comandă, au şi început să vorbească. Mai ales soţia lui Epurescu, o femeie micuţă, care spunea că lăsase acasă şi un sugar de trei luni, toca cuvintele cu o viteză de mitralieră.

— Vă rog, lăsați-l pe soţul dumneavoastră să vorbească, pentru că dînsul este în cauză, îi spuse calm colonelul.

— Ştiţi... sînt bolnav, tovarăşe colonel, şi, fără să fac vreun rău, am fost bătut de un consătean, începu să se plîngă Epurescu. N-am vrut să ajung pînă aici, la judeţ, dar în comună nu mi-a făcut nimeni dreptate.

— Cum s-a întîmplat ?

Epurescu s-a aşezat mai bine pe scaun şi a început să explice.

— Mă duceam la vie şi a sărit la mine Pandele Iancu, secretarul de la primărie. Eu n-am dat, să nu păţesc ceva, că puteam să-l birui...

După ce l-a ascultat, Banu l-a rugat pe Epurescu să-şi dea uşor bandajul jos, pentru a se convinge dacă a fost, într-adevăr, bătut rău, aşa cum reclama. Epurescu începu să se vaite : că-l doare, că simte nişte înţepături, ca de cuţit, în cap. Atunci, inspectorul chemă medicul unităţii, care sosi imediat. Rănile nu erau cine ştie ce. Medicul Lepădatu, un specialist foarte bun, a stabilit că era spartă o bubă mai veche crescută după ureche, dureroasă ce-i drept, şi că se mai vedeau urme de zgîrieturi.

Comportarea lui Epurescu începu să devină suspectă, rănile nu erau pe măsura reclamaţiei, şi, pentru a elucida cazul, colonelul hotărî să-l ducă şi la medicul legist pentru stabilirea unui act oficial. Între timp doctorul Lepădatu i-a curăţat rana cu spirt, i-a şters şi zona cu urme şi nu l-a mai bandajat deşi Epurescu îi cerea cu insistenţă să-l „aranjeze“ la fel cum a arătat la început. Inspectorul şef a chemat apoi pe ofiţerul de serviciu.

— Căpitane Popeangă, te rog să-l duci pe dumnealui la medicul legist. Să-l examineze şi să ne dea în scris concluzia, ordonă Banu.

Peste o oră raportul a şi sosit : Epurescu nu avea leziuni, ci numai cîteva zgîrieturi pe faţă şi o veche

bubă redeschisă, probabil urmări ale unei încăierări. Lepădatu a avut din nou dreptate.

În tot acest timp Epurescu și nevasta au asistat, puțin agitați, la poziția inspectorului șef.

Colonelul Banu le-a spus să meargă acasă, să fie liniștiți, că de cazul acesta se va interesa personal. Vor veni în comună cadre competente și se va face lumină.

După plecarea lui Epurescu, colonelul Banu chemă pe maiorul Melinte căruia îi ordonă să meargă în comună pentru a verifica cele semnalate. Mai mult, s-a simțit obligat să-i atragă atenția că ceva nu i se pare normal în toată povestea.

Maiorul Melinte a trecut la executarea ordinului. A luat cu el și pe maiorul Dobrescu și au ajuns în comună în după-amiaza aceleiași zile.

A doua zi, cei doi ofițeri erau deja în posesia unor date care întăreau tocmai suspiciunile inspectorului șef. În anul precedent Epurescu fusese eliberat din penitenciar și, deși i se oferise un loc de muncă, nu a vrut să se încadreze.

Mai rezulta că, într-o zi, Epurescu a avut o discuție la bufetul din comună cu Pandele Iancu care, văzîndu-l în stare gravă de ebrietate și pus pe scandal, l-a avertizat. Intervenise atunci și ajutorul șefului de post și lucrurile se aplanaseră, iar Epurescu fusese condus acasă.

*

Ofițerii ajung cu cercetarea și la ziua „evenimentului". Totul s-a petrecut dimineața. O dimineață obișnuită ca multe altele, cu soare generos. O dimineață ca ieri, ca alaltăieri, cînd...

...Marga plecase de acasă să culeagă strugurii rămaşi în vie. Era singură, soţul avea o mulţime de probleme de rezolvat în sat. În împrejurimi nu era nimeni, căci ceilalţi oameni culeseseră strugurii mai înainte. Pe la capul viei, trecu un om. Îi dădu bună dimineaţa, pentru că nu era încă ora 10, şi merse mai departe. Peste cîteva minute, omul s-a întors şi s-a oprit lîngă ea. A intrat chiar în vorbă.

— Singură ?

— Singură. Iancu are treburi în sat, răspunse Marga. Nu vedeţi, a rămas aci doar via noastră neculeasă şi am venit eu s-o culeg. Nu e cine ştie ce, dar cîteva vedre de vin nu strică.

Amabil, omul s-a oferit s-o ajute să ridice şi să pună în cărucior cei doi saci plini cu struguri şi femeia îi mulţumi. Apoi Marga apucă proţapul căruciorului, iar celălalt îl împingea din spate.

După nici douăzeci de metri, omul lăsă căruciorul şi se repezi în spinarea femeii, trîntind-o la pămînt. O prinsese de gît, ameninţînd-o cu moartea în cazul că nu-i cedează. La ţipătul femeii, bruta o lovi şi îi smulse fusta. Marga cuprinsă de disperare încerca să se apere de furia dezlănţuită a bărbatului...

Istovită şi dezbrăcată, Marga reuşeşte la un moment dat să scape din mîinile huliganului şi să fugă spre comună. Întîlneşte pe ciobanul Pamfil, un om în vîrstă, căruia, cu ruşine şi scîrbă, abia reuşeşte să-i explice cele întîmplate, rugîndu-l totodată să meargă el la vie să-i aducă căruciorul şi obiectele de îmbrăcăminte. Ciobanul se îndreptă spre vie. Huliganul, văzînd că se apropie cineva, a rupt-o la fugă. Pamfil abia reuşi să-l vadă, în treacăt, din spate. Dar cine era acest om ?

În corespondența zilei, inspectorul șef dă și de o scrisoare venită din satul Caravaneț, o reclamație a unei femei, Floarea Ferecatu, care i se plînge că, ducîndu-se la cîmp, a fost atacată „precum leul bivolul", trîntită la pămînt și batjocorită de un individ străin de sat ; ea credea că ar fi de prin părțile Crîngulenilor, că într-acolo a luat-o. Mai relata că s-a luptat cu el și de-abia a scăpat din mîinile lui datorită vocilor unor oameni, care treceau întîmplător pe acolo, ceea ce l-a făcut pe individ s-o ia la fugă.

N-o fi chiar clientul nostru ?

După ce își rezolvă problemele curente, șeful inspectoratului luă mașina și se deplasă personal la Crînguleni.

În biroul șefului de post, tăcerea se lăsă grea, plină de sensuri.

— La ce concluzii ați ajuns pînă acum, Melinte ?

Maiorul Melinte își mișcă brusc capul către inspectorul șef, gest ce-i trăda nervozitatea, și, cu un glas răsunător, foarte sigur, spuse :

— Așa cum vă raportam, ne aflăm în fața unui caz tipic de viol. Cred că infractorul nu este altul decît acest Epurescu, tovarășe colonel, și eu propun să-l reținem...

— Stai, nu te grăbi cu reținerea, Melinte. Ce probe aveți ? De ce trebuie să ne grăbim cu reținerea ? Fără probe concludente nu reținem pe nimeni. Nu e prima oară cînd vă spun acest lucru.

— Tovarășe colonel, dar ăsta trebuie luat, sări de alături șeful de post, un tînăr cu vreo trei ani de meserie, vă rog să aprobați propunerea tovarășului maior, e justă, ăsta e individul !

— Nu reţinem pe nimeni fără dovezi absolute, repetă Banu. Pentru aceasta ne trebuie probe, probe evidente şi categorice.

Toţi tăcură simţind în cuvintele colonelului o notă de supărare. Prezentară apoi informaţiile, datele culese, declaraţiile, fixările fotografice la faţa locului etc., pe care inspectorul le examină pe îndelete.

— Un lucru esenţial nu l-aţi efectuat încă : o anume confruntare. Haideţi s-o punem la cale. Chemaţi-l pe ciobanul Pamfil...

...Epurescu fu condus în zona şi pe traseul identificat în aşa fel ca el să fie zărit numai din spate de către ciobanul martor, avîndu-se grijă ca acesta să nu poată fi văzut. Reacţia lui Pamfil a fost atît de spontană, încît era cît pe aici să se demaşte.

— Ăsta-i nemernicul, tovarăşe comandant, ăsta s-a luat de femeia secretarului, îl recunosc, spuse, din ce în ce mai încet, la semnele disperate ale celui ce-l însoţea.

*

Epurescu a fost readus în biroul şefului de post şi stătea lîngă uşă. Maiorul Melinte îi oferi un scaun şi-l pofti :

— Ia loc !

Epurescu se aşeză sfios, privind lung înainte.

— Trebuie să lămurim nişte lucruri, îi zise maiorul în timp ce descuia fişetul. Mîinile îi întîrziau anume pe rafturi, degetele se plimbau de la stînga la dreapta, peste coperţile unor dosare, oprindu-se îndelung pe cîte unul. Epurescu îl urmărea încordat. În sfîrşit un dosar a fost aşezat pe birou. Mai căută

prin sertar niște formulare și le puse alături. Pe urmă se așeză pe scaun, deschise capacul stiloului și începu să întrebe :

— Numele ?

Omul răspunse. A răspuns și la întrebările următoare și privea mîna ofițerului care completa rubricile. Cînd termină, ofițerul nu-l mai întrebă nimic, și simți cum pe celălalt îl irită tăcerea. Ofițerul se uita drept la el, iar lui Epurescu îi venea greu să privească așa clipe în șir. Se mai uită în jos și peste birou, își căuta parcă, cu ochii, vîrfurile pantofilor, își aranja mîinile pe genunchi...

— Ascultă, Epurescule, declară-mi tot ce ai făcut. Cînd ai acostat-o pe Marga la vie ?

— Eu ? Pe Marga ?

— Da. Acum patru zile.

— Nici n-am fost la vie. Nu știu nimic. Care Marga ? Ce-i cu Marga ? Cine este Marga ?

— Întrebările le pun eu, tu doar răspunzi.

— Nu știu despre ce vorbiți.

Era limpede că Epurescu încerca să se țină tare și n-avea de gînd să recunoască.

— Bine. Continuăm mîine. Pînă atunci, caută să-ți amintești.

*

A doua zi, cînd Epurescu intra din nou în birou, Marga tocmai ieșea. Ofițerul îi arătă scaunul și omul se așeză.

— A spus că i-am făcut ceva ?

Melinte arătă spre ușa pe care ieșise Marga. Făcu semn șefului de post să închidă ușa rămasă întredeschisă.

— Ţi-am mai spus că întrebările le pun eu.
— Da, dar să ştiţi că nu i-am făcut nimic.
— Nimic ? !
— Nimic, tovarăşe, zău ! Are cineva pică pe mine şi mă face vinovat pe degeaba.
— Deci, eşti nevinovat ? !
— Să ştiţi că dacă ea spune ceva, minte !
— Atunci vinovat e cel care spune că te-a văzut în vie. El o fi atacat-o şi a fugit cînd ai apărut tu. N-ai văzut pe nimeni ? Poate ne ajuţi...
— N-am văzut !
Imediat păli, înţelesese că a intrat în cursă şi a recunoscut că a fost în vie. Broboane de sudoare începură să-i curgă pe obraz.
Melinte se făcea că nu observă panica lui Epurescu şi îşi continua meticulos planul.
— Dar zgîrieturile astea de unde le ai ?
— ...Nevasta, ea mi le-a provocat, ne-am tupşit în parte mai acum cîteva zile, cînd am venit eu turmentat...
Şi din nou simţi că a greşit. Nu vorbise nimic cu femeia lui şi dacă...
— Bine. S-o chemăm şi pe ea, să vedem dacă confirmă.
Este adusă soţia lui Epurescu, femeia aceea micuţă, care de vorbă, ce-i drept, era bună, dar să-l bată pe ăl găligan... Stătea cu spatele la Epurescu şi cu faţa la Melinte.
— Ţi-ai bătut bărbatul, femeie !
— Tovarăşe ofiţer, eu... nimic, nu mă bat cu omul meu, este adevărat că el vine cîteodată beat, dar nu ne-am lovit niciodată, eu îl las în pace, că, după ce doarme, îşi revine singur.
— Da. Bine, mulţumesc. Puteţi pleca.

Femeia ieşi încet şi Epurescu se lăsa tot mai mult cuprins de panică.

— Ce ai de zis, Epurescule ?

— Nimic. În orice caz, nu eu sînt cel pe care-l căutaţi, eu sînt om paşnic, sînt un om lacrimă de cuminte...

Maiorul se ridică de pe scaun şi deschise o uşă ce dădea în biroul alăturat. În prag apăru colonelul Banu.

— Vreau să-ţi facem cîteva surprize, Epurescule, spuse inspectorul şef. Întîi să-ţi revezi o altă dragoste pătimaşă... greşesc : o altă victimă a patimei tale pentru femei singure, lipsite de apărare...

— Tovarăşe colonel, să nu mintă, că eu nu i-am făcut nimic. Spune drept !, se adresă el femeii, care pătrunse în cameră. N-ai fugit cînd te-am luat în braţe ?

— El este, el m-a batjocorit, e un huligan fără leac, pedepsiţi-l tovarăşe colonel, spuse femeia îndepărtîndu-se cu scîrbă.

— Ai luat-o în braţe şi ai violat-o, Epurescule ! zise colonelul. Dar cu Lina, cu Lina din Baduleni cum a fost ? Acum două săptămîni, de astă dată în casa ei ?

— Eu ? Acum două săptămîni ?

— Da.

— Nu-i adevărat !

Colonelul se îndreptă spre uşă. Epurescu se ridică şi el :

— Nu, nu mai este nevoie s-o chemaţi, tovarăşe colonel. Este! Este şi asta, vorbi grăbit Epurescu. Dar nici ei nu i-am făcut nimic, că a ţipat nebuna şi a fugit... Am intrat în casă la ea, este adevărat, dar atît...

Fu chemată totuși Lina. Aceasta, o femeie măritată, povestește cum Epurescu a intrat cu forța în domiciliul său, spărgînd fereastra, a strîns-o de gît, i-a pus piciorul în piept, înfricoșînd-o că, dacă nu va accepta, o va omorî. A țipat după ajutor. Pînă au venit vecinii, tîlharul a dispărut.

— Așa am scăpat, tovarășe colonel !

Lina ieși din birou.

— Și acum Epurescule, după ce ne-ai mințit pînă acum de trei ori, mai am o surpriză. Să-l vezi și tu pe cel care te-a văzut. Dar să stai cuminte că ăsta e un munte de om și s-ar putea să nu reușim să te scăpăm.

În birou intră ciobanul Pamfil care s-a oprit un moment în fața lui Epurescu aruncîndu-i o privire plină de dispreț și apoi spuse cu un glas puternic :

— El este nemernicul ! N-am nici o îndoială. El este ! N-aș strica pe un asemenea om care și-a bătut joc de o femeie cinstită nici măcar ciomagul ăsta, că, mă iertați, dar bîta mea e din lemn curat.

— Bine, Pamfile, pleacă liniștit. Avem noi grijă să pedepsim ticăloșii, conform legii.

— Recunosc, tovarășe comandant, căzu în genunchi Epurescu, sînt un nemernic, vă rog să mă ajutați, am și eu nevastă, un copil...

— Ai recunoscut doar cîte ceva pentru că n-ai avut încotro, dar n-ai declarat tot...

— Declar tot, tovarășe colonel.

Epurescu simțea cum privirea colonelului Banu, ațintită asupra lui, îi sfredelește străfundul gîndurilor.

— Să revenim la Marga. Cum a fost cu Marga ?

— Cu Marga, soția secretarului ?

— Da, da, în legătură cu ea te întreb. Mai cunoști și o altă Margă ?

Epurescu Vasile nu mai putea lega cuvintele.

— Spui sau nu spui, Epurescule ? Eu sînt un om foarte ocupat şi n-am timp să aştept. Eu pot să-ţi închei interogatoriul negativ. Cred că te-ai convins că posedăm destule probe. Ţi-ai bătut joc de o seamă de femei împotriva voinţei lor, cu forţa, în mod brutal, animalic. Aceasta se numeşte viol — infracţiune socotită dintre cele mai grave. Şi dacă fapta este făcută premeditat este şi mai grav. Singurul lucru pe care-l mai poţi face este să-ţi recunoşti faptele, poate obţii ceva circumstanţe atenuante...

— În dimineaţa aceea, începu el, am plecat de acasă cu gîndul de a mă duce pînă la un prieten. Trecînd pe la vii, am văzut-o pe Marga încercînd să urce într-un cărucior nişte saci. M-am oprit s-o ajut şi ea a acceptat. Era frumoasă Marga şi, de la spate, părea şi mai frumoasă. Am dat s-o sărut, dar ea m-a împins. Am prins-o în braţe. Ea s-a zbătut şi m-a ameninţat : „O să te spun soţului. Şi te spun şi la miliţie, să ştii". Dar eu mă îndîrjisem şi i-am pus piedică, trîntind-o la pămînt. M-am aruncat peste ea şi nu mai ştiu ce-a fost. Eram tare înfierbîntat. Ştiţi... cum e omul. Asta e tot, am greşit, tovarăşe colonel, recunosc, dar n-am să mai fac. Dealtfel, sînt bolnav, sînt bolnav, am fost accidentat şi de un tractor, ştie tot satul...

— ...Şi ai rămas cu damblaua asta, de a ataca femeile singure, fără apărare ! Minţi, Epurescule ! Eşti un huligan şi legile poporului nostru nu iartă ticăloşia şi violenţa.

Colonelul Banu, după ce ordonă măsurile legale, părăsi postul de miliţie din comună cu sufletul încărcat de mîhnire. Ajuns la sediul inspectoratului ceru de urgenţă legătura cu cabinetul preşedintelui pentru a informa cu privire la situaţia reală.

Asasinul era pe aproape

În acea zi de octombrie, în sufletul lui Costea se adunaseră parcă toate necazurile lumii. Se întorcea de la cîmp, înnegurat și gînditor. Ploua de zece zile, fără contenire, în dușmănie, și recoltele erau amenințate să se strice. Înainte de a intra în sat, s-a oprit la S.M.A., pentru a se ruga de vreun tractorist să-i aducă și lui acasă porumbul, să-l pună la adăpost. Dar toți erau ocupați pînă este cap. Costea își tufli

căciula pe ceafă, fluieră a pagubă şi o luă spre casă, cu paşi tîrşîiţi, cercînd cu bastonul drumul noroios.

Ce să facă ? Muncise toată vara, şi acum ? ! ? ! Ridică privirea spre cer, într-o ameninţare mută, şi oftă, ca şi cum ar fi ieşit dintr-o apă adîncă şi tulbure...

La cei 55 de ani ai săi, Costea arăta destul de bine. Era de statură potrivită, bine legat, cu părul roşcovan, înspicat de fire albe, pe care-l purta tuns perie şi acum, după ce ieşise la pensie din armată, unde fusese subofiţer de administraţie. Pensia era bună, dar Costea se mai ocupa şi de agricultură. Nu putea sta locului, şi pace. Avea obrajii arşi de soare, iar de sub streaşina sprîncenelor stufoase te priveau ochii limpezi, căprui. Avea un mers domol, ca de urs mare şi blînd, vorbea rar şi apăsat. Prima nevastă se prăpădise repede, după o boală căreia medicii nu-i putuseră veni de hac. S-a recăsătorit, după un timp, cu o văduvă. Stăncuţa Suruianu era o femeie care avusese şi ea necazurile ei. Împreună au luat viaţa de la început...

Ajuns în faţa casei, Costea s-a oprit, ca şi cum ar fi vrut să-şi tragă sufletul. Peste casă cădea ploaia, subţire şi repede, bătînd darabana pe acoperiş, iar printre salcîmi se încurcaseră zdrenţe de pîclă urîcioasă şi neagră, ca o presimţire...

A doua zi, pe islazul comunei, Costea fu găsit mort.

*

Organele de miliţie stabiliră că ar fi vorba de un autoaccident. Costea, bănuiau organele de miliţie, în al cărui sînge analizele stabiliseră o inhibaţie de alcool, încercase să sară gardul şi căzuse cu faţa în

cuie. Alte urme nu se mai găsiră la faţa locului. Cadavrul prezenta leziuni în pometii obrazului, de parcă ar fi fost înţepat.

Cum auzi despre ce este vorba, inspectorul şef Banu se deplasă la faţa locului. Moartea paşnicului gospodar i se păru ciudată. Să fi fost chiar un autoaccident ? Dar dacă...

Victima n-avea duşmani, nici avere la care să fi rîvnit cineva. Zile în şir inspectorul a condus cercetările cu dorinţa firească de a stabili adevărul, cu atît mai mult cu cît mereu avea sentimentul că ceva nu este în regulă. Dar cam bătea pasul pe loc. Flerul îi spunea că oamenii cu care a stat de vorbă nu au mărturisit tot ce ştiau. Nici lui, nici celorlalţi lucrători de miliţie care erau angrenaţi în elucidarea cazului... Banu avea impresia că cineva coborîse parcă o cortină grea peste tot ce se întîmplase. O cortină pe care el şi cu oamenii săi trebuia neapărat s-o ridice încet, şi cu grijă...

— Moartea bătrînului este suspectă, tovarăşe colonel, a spus, la un moment dat, un om din sat. De 30 de ani, poate, nimeni de aici nu-şi aduce aminte să se fi întîmplat în comuna noastră aşa ceva. În afară de mici furtişaguri, nimic deosebit n-a fost pe la noi...

Vestea găsirii cadavrului lui Costea se răspîndise şi ceva ce aducea a spaimă i-a cuprins pe cei din sat... Curiozitatea, şi poate nu numai ea, le purta paşii spre locul unde Costea fusese găsit mort... Oamenii comentau, făceau fel de fel de presupuneri, o întrebare venea pe buzele fiecăruia : cine l-a omorît pe Costea ? De fapt, întrebarea era şi o certitudine, o convingere intimă a fiecăruia şi parcă şi o concluzie a tuturor : Costea nu murise de moarte bună,

cum se spune, ci fusese ucis. De cine și de ce ? Erau întrebări la care ar fi vrut să afle răspunsul și inspectorul șef.

Trecu o zi, trecură două, și lucrurile se încurcară. Puținele probe se spulberară ca stropii de ploaie. Anchetatorii umblau printre oamenii locului, întrebau, căutau. Dar, nimic. Nici o urmă, nici un indiciu...

...Veni și ziua înmormîntării lui Costea. În urma carului mortuar, cele mai apropiate rude, cei mai apropiați prieteni. Tristețea era grea ca și norii ce atîrnau jos, deasupra pămîntului.

Înmormîntarea îl interesa în mod deosebit pe inspectorul șef. Ordonă ofițerilor Fătu și Ionașcu să participe la înhumare în mod discret și să observe tot ce se întîmplă... La cimitir, discuții de tot felul. Unul spunea că auzise un cățel lătrînd ; o femeie auzise un cocoș cîntînd într-un mod ciudat ; un om, pe care nimeni nu-l cunoștea, trecuse pe uliță în ajunul crimei ; unul se exprima bănuitor la adresa unui văr al mortului — Tîrnoveanu Stan.

Lui Stan îi ajunseră aceste vorbe la ureche și, fără să-i ceară cineva, începu să se disculpe că toată noaptea dormise tun, cum se spune. Chiar soția sa, Veta, care era bolnavă, știa că soțul său nu plecase nicăieri în noaptea crimei.

Mărturisirile unor săteni i-au atras însă atenția inspectorului. Îi ascultă cu atenție pe doi din ei : Minică și Iorgu, de la care află că Tîrnoveanu Stan, văr cu victima, fusese văzut adesea pe acasă pe la Costea cînd acesta lipsea. Se spunea chiar că soția lui Costea „s-ar avea bine" cu Stan. Erau elemente noi, deși putea fi o bîrfă oarecare.

Sînt restudiate probele criminalistice, este dezhumat cadavrul și, împreună cu procurorul și medicul

legist, este reexaminat. A reieșit și mai clar că este vorba de o crimă. Da, o crimă ! Bătrînul a fost „înțepat" de cineva. Păcat că urmele acestui atac nu au fost evidențiate de la bun început. Petele negre de la tîmpla stîngă nu au fost reținute și cercetate inițial.

Pe baza datelor și indiciilor obținute la dezhumarea cadavrului și după efectuarea unei necropsii, conform părerilor exprimate de specialiști din cadrul Institutului medico-legal „Mina Minovici", solicitați să participe la dezhumare, precum și ale reprezentantului Procuraturii Generale, se apreciază că leziunile faciale și petele de la tîmplă ale victimei sînt profunde, efectuate cu un corp contondent, dur, neapărat metalic. Nimeni însă nu se poate pronunța asupra împrejurărilor producerii lor. Așa că greul rămînea tot pe seama organelor locale de cercetare.

Inspectorul șef Banu analizează din nou situația. Atenția i se concentrează tot mai mult asupra a doi cetățeni : Stanca și Tîrnoveanu. Fixează că principala sarcină a celor doi anchetatori și a șefului de post este să stabilească comportamentul celor doi, moment cu moment, atît înainte cît și după comiterea crimei.

Hotărăște, de asemenea, s-o abordeze direct pe Stanca, soția victimei. În primele sale declarații, Stanca susținuse că în acea seară soțul ei venise acasă băut. Fusese de-și luase pensia și apoi se abătuse și pe la M.A.T. S-a întors acasă cam tîrziu și parcă mai supărat ca de obicei. Nu găsise nici un tractorist care să-i aducă, de pe lotul personal, bruma de porumb. „Mi-a spus că se duce să caute în altă parte, avea el un prieten cu care se mai cinstea din cînd în cînd. Pe Bică al lui Goanță. Șade la patru case de noi. Ăsta venea des pe la noi. Cunoștea toate ale casei. Cine

știe... Eu am adormit, am auzit parcă ceva pe la ora zece seara, dar obosită cum eram nu m-am sculat. La ziuă, am văzut că nu era acasă și m-am speriat. Pînă la urmă am aflat prin vecini că este pe izlaz, mort. Asta e tot ce știu. Îmi pare rău, nespus de rău și vă rog, tovarășe comandant, să-l găsiți pe criminal... Cine a putut să-mi facă răul ăsta atît de mare ? !..."

*

Puțin mai tîrziu este chemat și Tîrnoveanu Stan, la postul de miliție. Acesta îl ia pe „nu știu, n-am văzut" în brațe, așa cum făcuse și Stanca.

— Nu știu nimic, n-am nici o legătură cu crima. Cum, credeți că aș fi fost în stare să-mi ucid vărul ? Nu tai nici un pui de găină. Știți... sînt milos din fire...

— Ai fost văzut în mai multe rînduri în gospodăria lui Costea, cînd acesta nu era acasă, zise cu un ton ceva mai ridicat, ieșindu-și ușor din fire, locotenent-colonelul Mihalcea.

— Nu neg... sigur, mă duceam, doar sîntem rude... O mai ajutam pe biata Stăncuța la treburi. Știți dumneavoastră... și pe străini îi mai ajuți, darmite pe-ai noștri... rude apropiate.

Banu ordonă întreruperea anchetei la acest nivel și le dădu drumul acasă la amîndoi. Apoi îi chemă în biroul postului de miliție pe toți cei care lucrau în acest caz. Ceru mai întîi dosarul și citi vreme îndelungată. Reluă de mai multe ori unele declarații luate celor din cercul de bănuiți și sublinie cîteva rînduri care i s-au părut mai interesante. Cerceta cu

grijă dacă se ivesc pe undeva nepotriviri. Nu. Nu erau și n-avea rost să le inventeze.

Într-un tîrziu, zise :

— Crima este destul de bine pusă la punct chiar și în „simplitatea" asta a ei. Înseamnă că ea a fost concepută la rece, iar autorii aveau bine înfiptă în cap ideea de a ucide. Deci, victima îi incomoda, le provoca complicații. Drumurile ne conduc către casa victimei și se cam încurcă în jurul acestui prea iubitor văr. Așadar trebuie să vedem comportarea lui Stan Tîrnoveanu. Trebuie să-i vedem prietenii, poate apare vreun indiciu. Apoi, trebuie să supraveghem bine casa și ca urmare ordon să stabilim un punct de observație — discret și eficient. La nevoie vom mai face o percheziție. Tovarășul procuror ne va da aprobare. Și acum la treabă !

*

— L-am găsit, cred, pe criminal, tovarășe comandant, spuse, intrînd fără să mai bată la ușă, locotenent-colonelul Mihalcea. Verificările pe care le-am efectuat asupra lui Bică stabilesc că a fost văzut pe ulița satului în seara crimei, în jurul orelor 21,30, cu Costea. Despre Bică se mai știe că a mai fost condamnat pentru tentativă de crimă. În timp ce lucra pe un șantier din Galați a fost surprins în apartament de un cetățean făcînd dragoste cu soția lui. Ca să scape, a încercat să-l sugrume. Deci, ceva aproape asemănător. Cred că trebuie să-l arestăm, să nu dispară.

— Să nu ne grăbim, îi răspunse calm inspectorul șef. Am mai pățit noi de-astea. Vinovații ăștia prea evidenți nu toți, pînă la urmă, sînt vinovați. Aduceți-l totuși să discutăm cu el.

Peste aproape o oră, subofițerul de la post trimis să-l aducă pe Bică se înapoie și raportă că nu este de găsit acasă. Plecase în satul vecin.

— Perfect, exclamă locotenent-colonelul Mihalcea. A observat că desfășurăm aici ancheta și a șters-o discret.

— Îl vom găsi repede. Dacă nu azi, mîine tot va trebui să vină la interogatoriu, replică Banu, și dădu sarcină unuia dintre subofițerii de la post să-l aducă pe Bică imediat ce acesta se va înapoia acasă.

— Înseamnă că nu-i prea face plăcere să vorbească cu noi și caută, pe cît posibil, să amîne discuția. Asta spune multe, tovarășe colonel, completă Mihalcea.

— Poate că o să ne ducem noi la el acasă, imediat ce va apare. Acolo putem să discutăm și cu soția lui. Cred că ar fi cazul să fie abordată mai înainte. Infractorii caută întotdeauna să se acopere cu fel de fel de argumente. Trebuie să probăm tot.

A doua zi, Bică a apărut acasă. Colonelul Banu, împreună cu locotenent-colonelul Mihalcea s-au deplasat la domiciliul lui. L-au găsit pregătindu-se să mănînce.

După ce au intrat și s-au legitimat, Banu îndreptă discuția spre ceea ce îi interesa. Apoi, îl lăsă pe Mihalcea să continue...

Înainte de a răspunde la întrebări, se părea că soții se consultau din priviri. Faptul nu-i scăpă colonelului Banu. Discuția se înteți, dar răspunsurile soților erau date ca la... carte. Ca și cum ar fi fost pregătite dinainte. Ori n-aveau ce ascunde, declarînd totul cinstit, ori aveau și, în acest caz, se înțeleseseră de minune.

— La ce oră v-ați culcat în seara aceea ?, îl sfredeli cu privirea pe Bică.

Bică ezită cîtva timp înainte de a răspunde.

— Nu-mi aduc aminte exact. Să fi fost zece, poate zece și jumătate.

Banu se ridică de pe scaun și se apropie de el.

— Am nevoie de un răspuns precis.

Soția îl privi speriată. Bică încercă însă să fie calm și răspunse chiar cu o oarecare îndrăzneală :

— Vă dați seama, tovarășe colonel, că nu m-am uitat la ceas taman în momentul cînd m-am culcat!...

— Să vă ajutăm... Hai, să recapitulăm. Ce ziceți că ați făcut în seara aceea ?

— Ce să facem ? Ca de obicei. Am întîrziat puțin în sat. Cînd m-am întors acasă a venit la mine Costea, vecinul, adică mortul, să mă roage să-i aduc niște porumb din cîmp. Știți... eu sînt tractorist. I-am promis că-l servesc a doua zi și el, de bucurie, m-a invitat la M.A.T. să mă cinstească. Am plecat cu el. La M.A.T. mai erau oameni. Vi-i pot spune. După ce ne-am cinstit, am luat-o spre casă. Cu noi a mers și Ion Cărbunaru. La poartă, ne-am despărțit. Costea și Ion au mers mai departe, spre casele lor. Stau în aceeași direcție. Eu am intrat în casă și am mîncat. Poate să vă spună și Cărbunaru.

— Și după aceea ? De aici încolo ne interesează ce ai făcut !

— De fapt, n-am mai făcut nimic, sau aproape nimic. Cred că am mai stat puțin de vorbă, iar pe urmă am stins lumina... și am adormit... Asta-i...

— Sînteți siguri ?

— Da... altceva nimic. Poate să vă spună și ea.

Soția lui Bică izbucni într-un plîns nervos, aproape isteric, hohotind zgomotos. Soțul ei o privi o clipă, apoi se întoarse speriat spre cei doi.

— Ce vreți de la noi ? Ce vreți ? Întrebați-ne ! Nu cumva vă gîndiți că eu...

După cîteva minute, ofițerii Banu și Mihalcea ieșiră din casa lui Bică.

Trebuia să se discute și cu Ion, pentru a verifica cele declarate de Bică. Ion era agent fiscal la primărie. A confirmat că, într-adevăr, pe Bică l-a lăsat acasă, iar de Costea s-a despărțit la poarta acestuia.

În cele din urmă, colonelul Banu spuse :

— Dragă Mihalcea, dacă Bică avea de gînd să-l omoare, nu-și permitea să fie văzut în seara crimei cu victima. Și apoi, el ne-a probat tot ce-a făcut. Eu cred că nu este el, anii de pușcărie l-au învățat minte. Să renunțăm deocamdată la el.

*

După ce au plecat de la postul de miliție, cei doi, Tîrnoveanu și Stanca, s-au despărțit ca și cum nu s-ar fi cunoscut niciodată.

Ea, gînditoare și abătută, a mers direct acasă și, plină de neliniște, a început să se învîrtească prin odăi, frecîndu-și mîinile. Trecură cîteva ore și concubinul nu-și făcu apariția, așa cum se aștepta.

Stan Tîrnoveanu s-a oprit mai întîi la M.A.T. și, la repezeală, a tras patru „albe", fără să scoată o vorbă. Părea frămîntat de ceva și avea o figură gravă. Gestionarul îl văzu că nu-i sînt boii acasă și-l întrebă de vorbă. Stan a mormăit ceva neinteligibil și a ieșit în uliță. Gestionarul privi în urma lui, întrebîndu-se ce-o fi avînd. Nu-l văzuse niciodată așa cătrănit și avid de băutură. Mai mult de o „mastoacă" albă, nu lua niciodată.

Stan se opri la poarta casei și stătu acolo, parcă pironit, mai bine de o jumătate de oră. În sfîrșit, își luă inima în dinți și se îndreptă spre locuința Stancăi, mergînd cu fereală, să nu-l vadă cineva. Des-

chise ușa și intră în casă. În acel moment, căpitanul Popeangă, care era la punctul de observație, părăsi locul discret și se apropie încetișor de fereastră cu speranța că va putea distinge ceva. Peste sat se lăsase deja liniștea și căpitanul, puțin surprins, descoperi că discuția putea fi ascultată de afară, destul de clar.

— Pleacă ! Pleacă cît mai repede ! Te-a văzut cineva că ai intrat ? Îmi spune mie ceva, nu știu ce, că ăștia o să ne dibuie. Este și ăla mare al lor aici, comandantul, ăsta unde se duce află tot.

— Nu fi proastă, se auzi glasul răgușit al concubinului. N-au cum să ne găsească, dacă ne ținem tari. Nu trebuie să recunoaștem nimic. Dacă o să ne mai cheme la post, ai grijă să spui tot ce-am spus și ieri. Am avut eu grijă și-am ascuns roaba. Unde ai pus șurubelnița ?

Stanca o căută în ulcică, acolo unde o pusese. Dar șurubelnița dispăruse. Stanca simțea cum o scutură fiorii și presimțirea îi întunecă fața. Se grăbi să-l expedieze pe Tîrnoveanu fără nici o explicație.

Pe la orele 22, locotenent-colonelul Mihalcea raportă inspectorului șef, care între timp fusese chemat la sediul județului, la o ședință de comandament :

— Tot ce ați ordonat, s-a executat ! Am găsit și roaba ascunsă la domiciliul lui Tîrnoveanu Stan și, lîngă roabă, o cîrpă pătată de sînge.

— Să le trimiteți urgent la analiză, să meargă cei de la criminalistică, iar pe cei doi să-i aduceți aici, la județ.

Grupa sanguină de pe cîrpă și șurubelniță corespundea cu cea a victimei, iar amprentele erau ale lui Tîrnoveanu. Nu mai exista nici un dubiu.

Ancheta era condusă de inspectorul șef. Cei doi continuau să nege cu încăpățînare, dar, pînă la urmă, puși în fața probelor zdrobitoare, au fost nevoiți să recunoască. Mai întîi Stanca și apoi Stan, care țînuse să exclame că „a făcut ceea ce a făcut datorită ei, acestei femei, care este dracul pe pămînt."

Costea băuse de supărare, de bucurie. Băutura însă l-a prins repede. În casă nevasta lui, Stăncuța, pe care, cu toate că o bănuia că-i cam „rea de muscă", o iubea. Cam bănuia el și cu cine își împărțea patul Stanca în lipsa lui. Cu vărul lui primar, vecin de casă, pe care de atîtea ori l-a scos din necaz.

Lui Costea totuși nu-i venea să creadă ochilor. Cum, chiar el, vărul lui, cu Stanca ? Nu apucă însă să spună ceva, că se trezi înșfăcat și trîntit pe pat. Tîrnoveanu singur n-ar fi putut să-l răzbească, dar l-a ajutat ea, Stăncuța. A crezut la început că e o glumă, dar cînd a văzut că vrea să-l sugrume, a încercat să riposteze. N-a mai avut însă timp, căci a fost lovit în cap cu ceva tare și a leșinat.

— Dacă nu-l omoram noi, tovarășe colonel, ne omora el pe noi, spuse, la un moment dat, holbînd ochii, Tîrnoveanu Stan. M-am gîndit să-l ducem pe islaz, să-l lăsăm acolo, să se creadă că s-a înțepat singur în cuiele din gardul părăginit. M-a ajutat și Stăncuța, că era tare greu.

— Și i-ați pus lîngă el și căciula. El fusese văzut în seara aceea fără ea.

— Așa este, dar cînd.. nu-ți mai dai seama.

— Nemernicia este nemernicie, indiferent dacă îți dai sau nu seama. Ce-ați făcut voi are un singur nume : crimă cu premeditare și legile statului nostru pedepsesc un asemenea act. Luați-i din fața mea !

Efracție în lanț

Dimineață de toamnă tîrzie. Halate albe și albastre, o aglomerare de oameni, într-o nemișcare de piatră. Dacă aruncai un ac, nu avea unde să cadă. Mulți veniseră fără să fie anunțați. Între ei, primarul orașului, directori, medici, ingineri, maiștri constructori, personal C.F.R. etc. Lîngă aceștia, puțin mai la o parte, în dreapta, într-un spațiu rămas gol, se aflau urcați pe două piedestale : Victor Ciortu, Ma-

rin Deac și alți trei indivizi, asupra cărora privirile asistenței cad greu, ca plumbul.

Locul acestui „scenariu" adevărat : piața centrală. Personajele principale : doi infractori recidiviști. Stau în văzul locuitorilor orașului, incapabili de a scoate un cuvînt. Unul din ei are acasă o soție și un copil ; amîndoi au meserii frumoase — primul, instalator sanitar, al doilea, lăcătuș. N-au înțeles însă să muncească, n-au înțeles că satisfacțiile adevărate omul nu le poate obține decît prin muncă cinstită.

Primarul orașului, un bărbat între două vîrste, om cu mare prestigiu în fața urbei, ia primul cuvîntul...

— Iată, așadar, adevărata față a acestor falși eroi. Victor Ciortu are doar 20 de ani, este descendent al unei familii descompuse din satul Călmățeni. Doar de cîteva luni se află în libertate, adică de cînd a beneficiat de decretul prezidențial. Era ultima lui condamnare — spun ultima pentru că el a mai fost condamnat și în 1974, și în 1975, pentru furt din avutul obștesc.

Știți cu toții, dragi concetățeni, că avem multe de făcut în orașul nostru, în care și noi, ca pretutindeni în țară, sîntem și producători și stăpîni ai tuturor bunurilor. Aceste bunuri sînt avutul obștesc, averea noastră, a tuturor. Iată însă că sîntem nevoiți ca, la această adunare, să dezbatem niște fapte rușinoase. Nu e nimic mai neplăcut decît să constați că mai sînt oameni care disprețuiesc munca și violează spiritul cinstit al existenței noastre. Este vorba de cei doi din fața dumneavoastră, tineri, dar hoți, care parcă au vrut cu tot dinadinsul să ajungă din nou în fața instanței de judecată. Aceasta este calea pe care au ales-o, prin faptele săvîrșite. După cum ați văzut din reconstituirea efectuată în fața dumneavoastră, ei au

escaladat aceste ziduri înalte ale marelui magazin al orașului, folosindu-se de cabluri și de alte scule pentru a pătrunde înăuntru și a scoate marfa într-un mod aproape gangsteresc. În loc să escaladeze schelele de construcție chiar de aci, din centrul orașului nostru în plină ridicare, în loc să muncească alături de noi au preferat înălțimea marelui magazin, pentru un „spectacol" nedemn și condamnabil. Te-ntrebi cum e cu putință ? Și ca să nu ne mai întrebăm atîta, ca să nu mai avem asemenea cazuri, am hotărît să-i punem în discuția dumneavoastră. Cine are ceva de spus ?

Făcîndu-și destul de greu loc, se apropie Pîrvan Victoria, vînzătoare la unul din raioanele complexului comercial „Macul", prima care s-a desprins din mulțime :

— Oameni buni, cînd am venit dimineața la serviciu și am observat mărfurile împrăștiate și locuri goale în rafturi, mi-a venit rău. Dezaprob faptele săvîrșite și rog ca vinovații să fie pedepsiți exemplar!

— Țin să mulțumesc celor care i-au prins, interveni apoi Costea Aurel, șef de raion la același magazin, și vreau să le spun celor doi că au luat-o pe un drum greșit și rușinos. Vor cu orice preț să trăiască pe spinarea altora, să-i nenorocească pe alții, pentru ca ei să se îmbuibe. Nu-i pot considera decît ca pe niște nemernici, niște hoți. Am și eu copii, cam de aceeași vîrstă cu a lor, și mi se rupe inima cînd știu că niște tineri vor fi pedepsiți de instanță. Dar ei nu sînt la prima greșeală, ci la a douăzecea. Nu merită nici o indulgență. Își merită pedeapsa, iar nouă să ne fie învățătură.

— Împlinesc 50 de ani în această toamnă și 30 de ani de muncă, spune Voicu Gheorghe, muncitor la o

uzină din oraş. Faptele celor de faţă m-au jignit grozav. Victor Ciortu era un bun meseriaş, dar în ultima vreme am observat la el o nedorită schimbare, lipsea des de la serviciu, iar după aceea n-a mai venit deloc. L-am întîlnit prin oraş şi mi-a spus că lucrează în altă parte. L-am crezut, în acel moment. Îl văd acum aici şi-mi dau seama că s-a angajat, dar nu la muncă, ci la hoţii. E destul de ruşinos. Desigur că instanţa îl va pedepsi. Ca om cu părul alb şi ca tată de copii, mă doare sufletul pentru el, că şi eu am un copil, dar trebuie să răspundă. După faptă şi răsplată.

S-au perindat şi alţii la cuvînt şi ar fi vrut să spună cîte ceva mulţi, foarte mulţi dintre participanţii la adunarea populară pentru înfierarea faptelor celor doi infractori.

În timpul acesta, prin mintea inspectorului şef, aflat şi el la dezbaterea publică, se depănau treptat tablourile eforturilor depuse zile şi nopţi de lucrătorii din subordine, pentru prinderea infractorilor.

*

În biroul inspectorului şef au fost chemaţi în miez de noapte şeful miliţiei judeţene, colonelul Mihalcea, şi şeful judiciarului, căpitanul Popeangă.

— De necrezut, se adresă Banu celor doi. A douăzecea spargere de acest fel chiar în această noapte. Trebuie, de data aceasta, să se acţioneze foarte operativ, cît timp urmele sînt încă proaspete. Contactul efectuat imediat cu locul faptei poate aduce indicii utile, dacă nu chiar clarificări ; cred că sînteţi de acord cu mine !

În 15 minute, echipa de cercetare se afla în drum spre locul spargerii. În faţa complexului comercial îi

așteptau cei de la miliția locală. Au coborît. Colonelul Mitu îi informă pe scurt despre spargere, despre unele caracteristici și formulă deja cîteva ipoteze.

— Pe aici, tovarășe colonel Mihalcea, zise el, conducîndu-i în magazin.

Responsabilul complexului se repezi și el să le arate ce se furase.

— Nu vă atingeți de nimic, dădu prima indicație Mihalcea.

În discuțiile purtate la fața locului revenea mereu aceeași întrebare privitoare la căile de pătrundere. Nu era nici o ușă forțată, nici un geam spart. Și totuși hoțul a pătruns ! !

Se cercetează tavanul și se observă, într-un tîrziu, că ventilatorul de aerisire era smuls. Pe acolo ar fi putut intra infractorul... Dar cum ? Cum ar fi putut urca pînă la acel geam, sau, dacă a urcat pe acoperișul magazinului, cu ce a putut coborî ? Chiar și pentru niște cascadori o astfel de performanță ar fi fost dificilă.

Cei din echipă, în frunte cu colonelul Mihalcea, s-au urcat pe acoperiș cu ajutorul scării culisante care a fost adusă de pompieri. S-au găsit și urme, și chiar unele obiecte, între care un cablu și un furtun. Urmele duceau către acoperișul clădirii alăturate, o unitate a cooperației meșteșugărești. Pe peretele de trecere către această clădire, alte indicii, alte urme plantare. În felul acesta s-a ajuns în spatele complexului. Aici, într-o ladă de gunoi, s-a găsit o haină veche, strîmtă și scurtă. A fost ridicată. Iată un indiciu evident asupra infractorilor. Probabil că unul dintre infractori a folosit această haină abandonată, înlocuind-o cu una dintre cele care lipseau din magazin. Modul de pătrundere era acum clarificat.

S-a alcătuit un cerc de bănuiți și au început verificările. Dar dacă hoții sînt străini de oraș ? se gîndi căpitanul Popeangă. Toate speranțele rămaseră în urmele descoperite și în amprentele digitale de pe frigider și de pe șublerul cu care s-au forțat casele de marcaj.

Mai era însă o problemă la care colonelul Mihalcea aproape că nu a vrut să se gîndească : dacă aveau de-a face cu „infractori primari", adică fără antecedente penale, înseamnă că amprentele nu se aflau în cartotecă și „urmele" își pierdeau din valoare.

Orașul se trezise de mult și oamenii din echipa de cercetare alergau dintr-un colț în altul. Suspecții din cercul de bănuiți erau eliminați rînd pe rînd și persoana care purtase haina găsită nu a putut fi încă identificată.

După-amiază se analizează cazul la inspectorul șef, deplasat și el în orașul cu pricina, prezentîndu-i-se primele măsuri ce au fost luate și rezultatele obținute.

— Trag concluzia, din ce-mi spuneți, conchise Banu, că există un stil aproape asemănător în toate aceste spargeri. Pare a fi o acțiune gangsterească. Aici trebuie să fie vorba, întîi și întîi, de mai mulți infractori, în al doilea rînd, cu siguranță măcar unul este recidivist, în al treilea rînd sînt indivizi care cunosc bine zona, orașul, sistemul de pază.

Pornind de la aceste raționamente, colonelul Banu ordonă să i se prezinte urgent situația eliberaților din detenție pe ultimele luni, cu deosebire cei din orașul respectiv și din comunele învecinate.

Lista cerută nu era mare, au fost reținuți : Geax Costache, Pancu Ilie zis Melcu, Pancu Gheorghiță,

Ştefan Ilie, Teicu Ivan, Enucă Ghiţă zis Germanu şi alţi cîţiva.

Sînt aduşi, pe rînd, în faţa inspectorului şef şi a şefului miliţiei. Unii dintre ei, cei mai mulţi, s-au încadrat şi muncesc cinstit. Dar alţii... În sfîrşit, este identificată haina. Geax le declară că haina îi aparţine, dar nu ştie cum de a ajuns într-o ladă de gunoi ? ! Este lăsat să se „gîndească". Geax revine şi declară că haina i-a fost furată din casă. Din nou căutări, verificări. În ziua următoare, Geax este rechemat în anchetă şi îşi „aduce aminte".

— Cred că Victor mi-a luat-o, avea o cheie de la camera mea. Ştiţi, eram prieteni... dar acum nu mai sîntem, ne-am certat. A vrut să se agaţe de nevastă-mea, ospătară la bufetul de la barieră.

— Unde-i Victor ?

— Nu ştiu. S-ar putea să fie acasă, la Călmăţeni... dar s-ar putea să-l găsiţi şi în oraş, la Cora.

— Cine-i Cora ?

— O fată, adică o femeie. Sînt prieteni, uneori stă la ea. E fără bărbat şi are un apartament. I l-a lăsat prostul de bărbată-su şi s-a cărat, numai să scape de ea.

— Unde stă ?

— Pot să vă duc, să vă arăt. Nu-i ştiu adresa, dar am fost la ea. Cora stă pe Unirii, într-un bloc roşu, dar nu ştiu în care.

Este trimis la Călmăţeni căpitanul Popeangă. Îl ia cu el şi pe ajutorul şefului de post. Pe Victor nu l-au găsit la domiciliu. Mama lui, puţin speriată, tot întreba temătoare, cu glas slab :

— Dar ce, iar a făcut ceva ?

— Nu ştiţi unde vă este fiul ? răspunde tot cu o întrebare căpitanul Popeangă.

Femeia oftă și clătină din cap.

— Nu știu. N-a mai dat pe acasă de mult. Poate să fie o lună și jumătate de cînd a fost eliberat... Aaa, ba a mai fost odată. Ultima dată mi-a spus că lucrează cu o echipă la săpat fîntîni și cîștigă bine. Nu știu ce are copilul ăsta al meu, din instalator sanitar s-a făcut... fîntînar. Nu prea ascultă de mine, de cînd m-am despărțit de tatăl lui, care acum este la Sibiu, își face de cap. Eu, ce să fac ? Mă ocup de ăl mic, făcut cu bărbatul de acum. Să vă zic drept, nici lui bărbatu-meu nu-i convine cînd Victor vine pe-acasă.

*

Pe la orele 11, cînd locotenentul Popescu, îmbrăcat civil, a sunat, Cora i-a deschis cu întîrziere și plictis și, după un căscat îndelung, după ce s-a frecat la ochi, l-a întrebat supărată ce dorește.

— Îl caut pe Victor.

— Nu stă la mine, zise ea și împinse ușa.

Locotenentul Popescu își fixă vîrful pantofului în toc și ușa rămase întredeschisă.

— Am nevoie urgentă de el. Am fost împreună la „școală", spuse el repede, și am să fac cu el o afacere grasă. Dacă nu dau de el, ne scapă din mînă.

— Bine, intră, spuse Cora încă neîncrezătoare.

Locotenentul nu s-a lăsat rugat.

În apartamentul Corinei Dumitrașcu era o dezordine boemă, la care se adăuga, crasă, necurățenia. Parcă de săptămîni nimeni nu mai măturase și nu mai șterse praful. Cora se complăcea în starea asta. De cînd i-a plecat bărbatul, în urmă cu vreo jumătate

de an, nimeni nu-i mai pretindea să țină ordine. Cu atît mai mult nu-și pretindea sieși. Tinerii pasageri, care trăgeau la ea, se complăceau și ei în această atmosferă.

— Nu știu unde poți să-l găsești. Pe la mine trage rar și nu-l primesc decît atunci cînd e în bani, spuse ea cu dezinvoltură.

Locotenentul Popescu nu își arătă nerăbdarea s-o iscodească mai departe. I se părea și așa că făcuse un pas serios. Îi oferi un pachet cu țigări Kent.

— Mersi, dar nu-mi plac decît Malboro scurte și cartonate. Am un cartuș întreg, așa că le prefer pe-ale mele.

— De unde ai făcut rost ? Se găsesc mai greu.

— Mi le-a adus Victor, are relații...

— E băiat descurcăreț.

— Și culant, foarte culant.

— Nu mi-ai spus unde să-l găsesc ?

— Nu știu ! Îți place muzica ?

— Da.

— Am niște înregistrări a-ntîia. Cora întinse mîna spre casetofonul aflat pe o măsuță și în cameră se făcu auzită o muzică de dans pusă la maximum de intensitate.

— Nu vrei să-l dai mai încet ? spuse locotenentul pe un ton amical, am impresia că nu ne mai auzim.

— Ba da, dacă zici tu, îl tutui ea. Lui Victor îi place să-l dau tare. Am avut și discuții cu vecinii. Sînt niște ăia, invidioși.

La capătul dormezei, pe jos, se aflau trei sticle cu băuturi străine începute și una goală, răsturnată. El își îndreptă privirea spre ele.

— Dacă vrei poți să te servești ; toarnă-mi și mie un wisky canadian.

Locotenentul nu aşteptă să-i fie repetat îndemnul.

— Cum te cheamă, nici nu te-ai prezentat. Ai dat buzna în casa omului...

— Dinu.

— Parcă mi-a spus ceva Victor de unul Dinu cu care a fost la „mititica".

— Eu sînt.

— Salut, Dinule ! închină ea.

— Şi zici că nu poţi să-mi spui cum să-i iau urma amicului ?

— Cred că-i pe la Bucureşti, dar nu sînt sigură. A plecat ieri de dimineaţă de la mine, îmi spunea de o bişniţă serioasă cu nişte amici mai vechi.

— M-aş duce şi la Bucureşti, dar ce şanse am să-l găsesc ? Oraşul e prea mare...

— Poţi, dacă nu te grăbeşti, să-l aştepţi în tîrgul nostru.

— Mă frige graba, dar, dacă văd că nu am încotro, voi rămîne aici ; bineînţeles, dacă mă primeşti.

— N-am unde, camera de dincolo e închiriată. Am două fete, adun o miară din afacerea asta, dar, dacă eşti drăguţ şi mai ales atent cu ele...

— Se poate ? Am obraz. Dar unde-s fetele, că nu s-aud.

— În oraş, după potol. Mă ajută, spuse Cora.

Locotenentul Popescu ajunse la concluzia că nu mai avea ce să afle de la Cora, mai schimbă cîteva vorbe banale şi se decise să se retragă. Treaba nu era deloc uşoară căci Cora manifesta acum o tentaţie deosebită faţă de farmecul tînărului bărbat. A scăpat promiţîndu-i că se va întoarce mai tîrziu, ca s-o invite la un local.

*

Colonelul Banu îl ascultă cu atenţie pe locotenent.

— Deci, încă o informaţie care ne poartă spre Bucureşti. Datele se coroborează şi numai acolo trebuie căutat, reflectă el, cu glas tare. Cît despre Corina Dumitraşcu, să se facă o cercetare amănunţită. Dacă e aşa, să fie trimisă la muncă. Motive sînt destule : tăinuitoare de bunuri furate, complicitate şi, precis, o să mai găsiţi şi altele, dacă treaba e cercetată atent.

În acţiunea de căutare a lui Victor au fost antrenaţi mai mulţi ofiţeri şi subofiţeri destoinici.

În baza adreselor stabilite, şi presupuse ca gazde pentru Victor şi alţii cu care ar fi acţionat, s-au deplasat echipe la Sibiu, Piteşti, Bucureşti şi Braşov. S-a stabilit că, numai cu o săptămînă în urmă, Victor fusese la Piteşti, la o rudă. Discutîndu-se cu gazda, o mătuşă, femeia a declarat că Victor i-a cerut nişte bani. Ea n-a avut încotro, a dat banii şi el a plecat.

În ziua următoare, inspectorul şef primeşte o informaţie. „În dimineaţa spargerii magazinului „Macul" am văzut în gara oraşului un tînăr care avea asupra lui două sacoşe din piele, sau imitaţie de piele, de culoare verde. Tînărul a plecat cu trenul spre Bucureşti. Am auzit că obiectele furate au fost introduse în două sacoşe, tot furate şi ele. N-o fi acesta „eroul" pe care-l căutaţi ?..."

Sînt trimişi la Bucureşti căpitanul Popeangă şi plutonierul major Neculce Nicolae, ajutorul şefului de post din satul lui Ciortu, care-l cunoştea bine pe „erou", precum şi alţi doi lucrători, plutonierul major Bunea Andrei şi plutonierul major Stup Mihai, cu misiunea de a observa direct gara şi marile bule-

varde ale capitalei. Evident, li s-a precizat să-l reţină pe Ciortu în cazul în care dau de el.

Între timp, colonelului Banu i se prezentase o altă informaţie. Amprentele recoltate erau ale lui Victor. Acum se ştia precis că autorul spargerii era cel căutat.

Dar unde s-o afla oare ascuns Victor ? Pe cine cunoştea în capitală ? Să se fi deplasat cu marfa furată peste tot ?

Gîndindu-se la acelaşi caz, inspectorul şef şi-a amintit că Ciortu a furat nişte stofă scumpă, de culori diferite, metraj pentru două costume. Iată un amănunt care le-a scăpat. Ordonă ca un alt lucrător să plece la Bucureşti cu eşantioane din cele două cupoane şi, împreună cu căpitanul Popeangă, să verifice la toate croitoriile. S-ar putea ca infractorul să fi depus stofa pentru a-şi confecţiona haine. Era cam dezbrăcat şi, în plus, pentru a deruta, uneori şi haina-l face pe om... În timp ce plutonierul major Stup Mihai a rămas la Gara de Nord pentru a urmări dacă Victor îşi face apariţia la automatele de bagaje, ceilalţi doi au mers să verifice adresele pe care le stabilise căpitanul Popeangă.

După cîteva ore de căutări, perseverenţa lucrătorilor s-a soldat cu un aparent succes. Mangu Vasile unul din prietenii lui Victor, a relatat lui Stup Mihai, chiar pe peronul gării, că Victor dormise, noaptea, la el. Avea cu sine două sacoşe doldora şi i-a spus că are ceva de vînzare.

— L-am primit să mai discutăm, că ne cunoaştem din *pîrnaie*. Eu mi-am luat serviciu. Muncesc aici şi sînt mulţumit. I-am spus că nu mă interesează ce are de vînzare şi să nu mai vină. A plecat cam su-

părat. Mi-a spus că se duce la unul care ar fi fost și el cu noi... acolo, la Turnu. Ăsta ar sta pe strada Pîrîul Rece, cred că pe la numărul 20...

În cîteva minute, subofițerul, împreună cu ceilalți, cu care luase legătura prin emițător-receptor, sînt la adresa indicată.

— Nu-i acasă băiatul meu, a răspuns o femeie cam de cincizeci de ani, uscățivă, micuță. A plecat de vreo oră cu unul Victor. Mi-au spus că se duc să se plimbe. Că n-o fi mai făcut ceva doamne ferește !...

— Nu, nu este nimic grav cu băiatul dumneavoastră, vrem să-l întrebăm ceva. Nu știți cam pe unde obișnuiește să se plimbe ?

— Pe la „Gambrinus", „Victoria", sau pe bulevardul Magheru. Pe acolo se duce băiatul, că nu și-a luat încă serviciu, deși l-au repartizat. Zice că să se mai distreze și el...

Bulevardul Magheru, lume multă, forfotă, îmbulzeală, ca și la „Gambrinus", ca și la „Victoria", ca peste tot în capitală.

— Unde să-l găsim, Bunea ? spuse Neculce, uitîndu-se cu atenție la toți cei care treceau pe lîngă ei.

La un moment dat, apare un grup gălăgios de tineri care vorbeau într-un limbaj cam deocheat, aruncîndu-și unul altuia niște cuvinte greu de reprodus...

Printre ei, plutonierul major Neculce l-a recunoscut cu ușurință pe Victor. Era îmbrăcat în haine elegante, gri, avînd în mînă o scurtă de piele. Tocmai oprise niște trecători și le oferea spre vînzare marfa.

— E turcească, domnule. Am un frate „șef", care merge des în străinătate. Am și un aparat de fotografiat, marcă bună, străină, îl dau ieftin, e de 5.000, dar îl dau la jumătate. N-aș face-o, dar am nevoie de lovele...

Într-o fracțiune de secundă, Neculce l-a și înșfăcat. Pînă să intervină ceilalți, Ciortu s-a smucit și a scăpat fugind prin mulțime. Au sărit dealtfel și prietenii lui în ajutor.

— Ce-i, domnule ? Ce aveți cu oamenii ? zise unul din ei, un găligan brunet, îmbrăcat într-o canadiană roșie.

Cei doi subofițeri sînt puși într-o situație dificilă. Neculce se legitimează calm. Văzînd că lucrurile nu-s chiar simple, „prietenii" au luat-o la sănătoasa.

Bravo, Neculce, o făcuși de mămăligă, scăpași pasărea din mînă. De află comandantul, om te-ai făcut. Trebuie să-ți cadă în mînă acest hoț înainte de a se afla de isprava ta, Neculce ! gîndea el, amărît.

*

Singura speranță rămasă, pentru un moment, erau veștile de la ofițerul Popeangă, care cutreierase toate croitoriile „de marcă", pentru a identifica stofa și, implicit, clientul, dat fiind faptul că acestuia trebuia să i se fi eliberat vreun bon. Informația nu se lăsă mult așteptată. Victor își depusese stofa la „Arta Modei", ca să i se facă *ceva ca lumea* pe măsura banilor pe care-i avea. Chitanțierul indica „Ciortu V."

Mană cerească ! Ce să mai zic, se gîndea ofițerul Popeangă. Se interesă de ziua și ora cînd Victor urma să vină la probă, raportă „pe direct" la inspectorat, de la un organ de sector, și se instală în „post" la croitoria „Arta Modei", în chip de client. În după-amiaza cu pricina, iată-l pe Ciortu intrînd, jovial, în salonul luxos și, cînd i se proba costumul „ajutîndu-l" și el pe maistrul croitor, Popeangă îi puse în cîteva secunde cătușele clientului, spre stupefacția

celor prezenţi. Fu depus în maşină şi demarară spre provincie.

Cîţiva dintre prietenii lui Ciortu, rămaşi afară să-l aştepte, văzură scena şi se făcură nevăzuţi.

*

Secvenţele se derulau rapid şi condensat. Inspectorul urmărea pe de-o parte reacţiile opiniei publice, intervenţiile ferme ale oamenilor care condamnau infractorii, şi retrăia, pe de altă parte, tensiunea agitată a identificării şi prinderii vinovaţilor.

Glasul ferm al primarului îi opri retrospecţia.

— Legea nu-i va ierta. Este ceea ce aţi cerut şi dumneavoastră. Este ceea ce statul nostru apără. Dar nu numai acesta a fost scopul dezbaterii publice. Important ar fi ca asemenea „evenimente“ să nu mai agite viaţa oraşului nostru...

...În timp ce primarul Antip Sîrbeanu spunea ultimele cuvinte, Banu se urcă în maşină gîndindu-se ce frumos ar fi dacă în astfel de adunări oamenii ar sărbători numai rezultatele muncii lor cinstite.

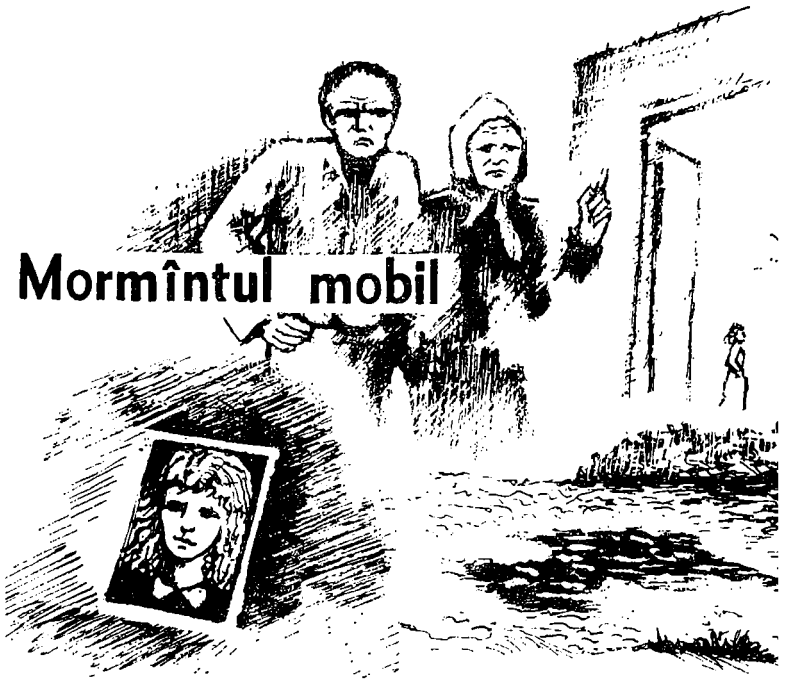

Mormîntul mobil

Era o zi frumoasă de vară. Colonelul Banu se pregătea de plecare, dar zbîrnîitul telefonului îl întoarse din drum. Ridică receptorul. De la celălalt capăt al firului se auzi vocea şefului miliţiei locale. Din raportul scurt şi lapidar, colonelul reţinu că pe malul Dunării s-a găsit cadavrul unei tinere.

Fără să stea pe gînduri, îi chemă pe maiorul Macu şi pe locotenentul Odae. După ce le-a spus despre ce este vorba, au plecat la faţa locului.

Cel ce descoperise cadavrul, caporalul Costea Nicolae, din compania de grăniceri ce străjuia ţărmul fluviului, le relată pe scurt :

— Eram pe malul Dunării. Priveam apa şi, deodată, am văzut cum valurile aduc spre mal corpul acestei fete. Era exact între comuna Islaz şi oraş, acolo unde apa face un cot de 45 grade. Cadavrul a fost împins spre mal de valuri.

— Unde este acum ?

— La morgă, răspunse şeful miliţiei locale. A început să intre în putrefacţie. Abia l-au primit.

S-au dus la morgă, nu înainte de a-i mobiliza pe doctorul legist şi pe procuror.

— N-aţi găsit nici un act asupra ei ?

— Nu, tovarăşe colonel. N-am găsit.

„Ce să fie cu ea ?“ îşi zise în gînd inspectorul şef. Să fie crimă sau moarte accidentală ? Fata, poate, a vrut să facă baie... Se vede treaba că moartea a survenit de mai multe zile. N-o fi a lui Toderică din Ţigăneasca ?

Ordonă măsuri de verificare în judeţ.

Cu două zile înainte, pe cînd se afla în comuna Ţigăneasca, la o expunere pe tema respectării legilor, colonelul fusese oprit de un sătean care-i relatase că fiica lui este plecată de acasă de două săptămîni şi că nu ştie nimic de ea...

— La morgă n-o mai putem ţine, zise medicul şef.

Se hotărî de către procuror să fie înhumată la cimitirul oraşului de la Dunăre, nu înainte de a fi făcute fotografii şi de a se administra probele biologice necesare în astfel de cazuri : grupa de sînge, alcoolemia, dacă are ceva hematoame pe trup, ceea ce ar fi născut ipoteza că înecata nu mai era... înecată, ci ucisă etc.

Era joi, zi de audiențe la inspectorul șef. În biroul său este condusă o femeie trecută de 50 de ani. O femeie cu fața îngrijorată și cu privirile rătăcite, în care, parcă, se cuibăriseră toate durerile. Inspectorul șef o invită să ia loc.

— O situație gravă, tovarășe comandant... mă obsedează, îmi sfredelește creierii de aproape trei săptămîni... Unde poate fi fata ? Unde, tovarășe colonel ? Eu sînt soția lui Toderică, care v-a povestit despre fata noastră. Am căutat-o peste tot ; și la rudele noastre din București, și la cele din Timișoara, și la Constanța. Am căutat-o... Femeia izbucni în plîns. Acum... acum am venit la dumneavoastră, poate mă puteți ajuta.

— Tocmai voiam să vă chem, să-mi spuneți mai în detaliu împrejurările în care a plecat de-acasă.

Femeia, mulțumită de atenția arătată de comandant, începu să povestească.

— După ce a căzut la admiterea în facultate, Steluța părea surmenată, nervoasă... Am trimis-o la mare, apoi i-am cumpărat bilet și pentru munte... Știți, ca să se refacă, pentru examenul din anul următor... Avem situație bună ; casă frumoasă, mare, cu grădină în spate, așa cum sînt destule în comuna noastră... După ce n-om mai fi, gîndeam că o să-i rămînă ei, că ea este ultimul copil. Celelalte fete au rosturile lor.

Cutele adînci de pe fața mamei trădau durere și multe nopți de nesomn. Timpul de cînd nu-și mai văzuse fata alunecase greu peste ea. Își luase, povesti ea, și concediu de odihnă, ca să aibă timp s-o caute ; se mai învoise deseori de la serviciu, dar toate strădaniile i-au fost zadarnice.

— Dar de ce n-ai reclamat pînă acum ? o întrebă inspectorul şef.

— Am tot crezut că va veni acasă, tovarăşe comandant !... Dar acum mi-am pierdut orice speranţă.

Colonelul Banu îi ceru amănunte despre fată. Cum arăta, cum era îmbrăcată...

— Are ochi albaştri, e blondă, poartă părul lung. N-a vrut să ia cu ea decît o rochiţă în carouri şi o fustă roşie. E frumoasă, ce să vă mai spun ! Mai frumoasă decît celelalte două. Nu ştiu cui seamănă, aşa frumoasă...

Un sentiment greu încercă şi inspectorul, gîndindu-se la cadavrul pescuit în Dunăre. Mai cu seamă că, după descriere, exista, cu mici deosebiri — cum ar fi fusta, o oarecare asemănare... O încredinţă totuşi pe femeie că va face tot posibilul ca s-o ajute la găsirea fetei şi o rugă să stea acasă. Dacă se iveşte ceva, o vor anunţa organele de miliţie. N-a avut inima să-i spună imediat despre corpul găsit pe malul Dunării. Dealtfel nici nu se putea pripi. Încerca să se convingă singur că apropierea este doar aparentă.

După plecarea femeii, îi chemă la el pe maiorul Macu şi pe locotenentul Odae.

Studiară împreună fotografiile, cu atenţie, le comparară cu descrierea fetei, făcută de mamă. Într-un tîrziu, inspectorul şef admise că s-ar putea ca Steluţa să fie fata înecată. Semnalmentele corespundeau aproape întru totul ; în parte chiar şi îmbrăcămintea. Fusta, într-adevăr, era altfel descrisă... S-au făcut asocieri, s-au purtat discuţii aprinse. Pînă la urmă...

Au fost chemaţi soţii Toderică, cei care se plînseseră de dispariţia de-acasă a Steluţei. Li s-au prezentat fotografiile celei găsite în Dunăre şi semnalmentele.

— Este fata noastră ! exclamă mama. Ea este ! O recunosc bine. Ăsta-i trupşorul ei. Părul este al ei. Doar fustiţa asta, fustiţa asta în carouri n-o ştiu ! Şi dintele... Dintele pe care mititica şi l-a pus luna trecută !... Aveam un inel de la părinţi şi ea m-a rugat să i-l dau ei.

Şi mama începu să bocească. O recunoscu şi taică-său şi întrebă unde este acum.

...În Banu se zbătea o bănuială care nu-i dădea pace. Nici el nu ştia de ce, dar ceva îl nemulţumea. Aşa că nu aprobă încă închiderea cazului. *Să mai vedem, să mai cercetăm,* decise el...

În aceeaşi zi, s-a efectuat deshumarea cadavrului. O măsurară : 1,60 metri. Ea este, e clar, ea este! spuseră din nou părinţii îndureraţi.

Cu toate că Banu avusese dubii — şi mai avea încă — la insistenţele părinţilor acceptă să le predea cadavrul. În fond, dacă era îngropată în cimitirul din oraşul de lîngă Dunăre, sau la Ţigănească, era tot una ; moarta era moartă !...

Jale mare în casa soţilor Toderică din Ţigănească. Au venit rudele, vecinii, toată comuna, să-şi ia rămas bun de la cea care a fost Steluţa, răsfăţata familiei, a rudelor şi chiar a tinerilor din sat. Doliul a rămas pus la o poartă din comuna Ţigănească, iar casa devenise pustie. Mama nu-şi mai găsea liniştea şi căzu grav bolnavă la pat. Fu internată în spital.

*

A trecut o săptămînă de la înmormîntare.

Undeva, pe şoseaua Constanţa—Bucureşti, o tînără blondă făcea semne unei maşini. Amabil, omul de la volan opri. Un bărbat îmbrăcat după ultimul stri-

găt : pantaloni vernil, larg evazați, sacou imitație de piele, păr lung, perciuni, zîmbet șmecheresc.

— Poftiți, urcați...

— Unde mergeți ?

— Oriunde. Dumneavoastră ?

— La Țigănească.

— La rude ?

— Da.

Tînăra s-a urcat liniștită și mașina acceleră. Dar drumu-i lung și obositor. Așa că mașina oprește la grădina Parc din Slobozia, aflată în drumul lor. Dacă n-ar fi întîlnit-o pe dulcineea de alături, poate că tînărul „domn" de la volan s-ar fi ocupat de altceva în ceasurile acelea, dar așa se plimba. E plăcut să te plimbi într-o dimineață de iulie, fără griji și fără un anume țel.

Apoi s-au apropiat de Țigănească.

Ajunși în orașul din apropiere, se despart. S-au înțeles să se mai întîlnească. Fata s-a apropiat de casă, vede doliul la poartă. Încremenește pentru o clipă. Își zice în gînd : „Să știi că mama ; ea s-o fi prăpădit, că era cam șubredă..." Intră buzna în casă. Îl găsește numai pe tata.

— Ce-i cu mama ? Unde e mama ?

Toderică se îngrozește. Începe să țipe, iese afară chemînd în ajutor vecinii : „Oameni buni, oameni buni, ajutați-mă ! Strigoiul a venit. Fata, prefăcută în strigoi !"

Fata încearcă să-l liniștească, dar nu reușește.

— Piei de-aici, piei !

Vecinii din fața casei se alarmează, aleargă să vadă despre ce este vorba.

— Ea este Stela ? Da, Stela este, nu-i moartă, trăiește ! exclamă ei, bucuroși.

Tatăl își revine, o sărută, o strînge în brațe.

— Te credeam moartă, fata tatii ! Mamă-ta e bolnavă. Am internat-o ieri în spital, cînd îți făcurăm și pomana de 9 zile — și îi istorisește toate cîte s-au petrecut. S-au strîns și alți vecini, apoi alții și pînă la urmă s-a adunat aproape tot satul.

Dar pe unde fusese Stela ? Ce făcuse ea în tot acest timp ?

Răspunsul avea să vină de la miliția Constanța, atunci cînd lucrătorii miliției locale s-au interesat.

Vara aceea fusese călduroasă, dar plaja de la Mamaia, pe care se bronza tînăra fată, împreună cu o colegă, avea nisipul fin și din larg vîntul aducea o undă permanentă de răcoare și miros de alge. Venea pentru prima oară la mare și tot ce vedea în jurul ei o tulbura, dîndu-i impresia că se află într-o lume de basm, care ei îi lipsise pînă atunci. Într-o zi, în timp ce juca volei cu alți tineri și tinere, unul din aceștia, înalt, blond, s-a înțeles prin semne cu ea. Stela l-a urmat aproape fără să-și dea seama ce face : băiatul îi plăcea. Sub un cearșaf prins în patru bețe, un cort improvizat, tînărul străin îi spuse, ajutîndu-se de un dicționar, că ar dori s-o cunoască mai bine, că el o iubește foarte, foarte mult...

I-a mai spus că ea este „ființa care îi lipsește", că o caută de ani, că a văzut-o mereu în visurile lui și că, în momentul în care s-au întîlnit acolo — arătase spre grupul care continua să se joace — a simțit așa, deodată, că ea, și numai ea, este femeia pe care a visat-o mereu. O ceru de soție, chiar acolo, în cortul acela de pe plaje, prins în patru bețe...

— Chiar acum ?

— Oui, declarase el. Tu ești ființa care îmi lipsește. Pe tine te caut de atîția ani !

— Să mă mai gîndesc, răspunse Steluța, făcînd un apel disperat la cunoștințele de franceză învățate în liceu. Este un lucru deosebit ceea ce-mi ceri...

Străinul a scos dintr-o geantă de voiaj un șirag de perle artificiale, măiestrit meșteșugite, și i l-a așezat la gît, apoi i-a pus în deget un inel de aur. Urmă o verighetă, cam grea pentru degetul ei. Gesturile acestea curtenitoare o copleșiră pe Steluța. Niciodată, își zise ea, nu mai fusese atît de fericită ca acum, deși o plăceau mulți băiețandri frumoși.

„Ce rol poate juca întîmplarea !" își spunea Steluța, în timp ce se îndrepta seara spre locul de întîlnire cu proaspătul ei prieten... Citise undeva că visele fetelor tinere sînt poleite cu aur, dar unde anume nu-și putea aminti. Dar parcă acum mai era vorba de vise !...

Zilele treceau repede, nopțile la fel. Marea fremăta parcă neobișnuit sub soarele de aur topit. În compania blondului străin, pe care și-l însușî ca „soț", Steluța își petrecea nopțile în baruri și restaurante, cînd la „Melody", cînd la „Riviera", cînd la „Internațional". Prietena cu care venise la mare stătea acum singură. Noaptea, tîrziu, cînd se culca, lăsa ușa descuiată, să n-o trezească Steluța cînd va veni, dacă va mai veni. Dar nimeni n-a mai bătut la ușa camerei ei. Pe de altă parte Steluța avea să descopere că „minuni" de genul celor trăite de ea nu durează mai mult de cîteva zile, uneori nici atît. Străinul n-a mai venit la întîlnire. L-a căutat peste tot și, incredibil, a aflat că plecase în țara lui... Așa și-a petrecut Steluța zilele de odihnă și de pregătire pentru un nou examen de admitere la facultate...

*

La sfîrşitul lunii iulie, printr-o adresă de la Corabia, se comunica inspectoratului despre dispariţia Minei, o fată căreia îi erau prezentate semnalmente similare şi acestea cu cele ale fetei înecate, asemănarea fiind evidentă prin particularităţile comunicate anterior celorlalte organe.

Odată cu această ştire a sosit şi mama fetei. Dă explicaţii în legătură cu dispariţia :

„De la examenul de treaptă, unde a luat nota 4 la matematică, n-a mai venit acasă Mina noastră. Este adevărat că noi i-am spus că, dacă nu ia examenul, să nu mai vină acasă, dar, ştiţi, i-am spus-o fără convingere, fără răutate..., astea sînt vorbe care se spun în mod obişnuit. Mă înţelegeţi !"

I s-au prezentat fotografiile şi Mina este recunoscută de mama ei. Inclusiv felul în care era îmbrăcată...

Cei doi ofiţeri care cercetau cazul au intrat la comandant şi au raportat :

— Aţi avut dreptate cînd n-aţi aprobat propunerea de clasare. Înecata a fost identificată abia acum. Nu este de la noi din judeţ, e de la Corabia. N-a luat un examen şi, probabil, de ruşine, de frică, s-a aruncat în Dunăre.

Cine ştie ce vorbe necontrolate i s-or fi spus acasă. Sau o fi fost ameninţată. Fata a făcut o tragedie din eşec şi de aici pînă la nenorocire n-a mai fost decît un pas. Rugăm să aprobaţi o nouă deshumare şi predarea înecatei părinţilor adevăraţi.

— Asta nu mai trebuie să aprob eu... Luaţi legătura cu procuratura şi cu consiliul popular din Ţigănească ; trebuie anulate şi formalităţile de înhumare

anterioare. Eu aprob acum închiderea dosarului... dar ce nu mai pot eu face este să redau vieţii această tînără fată, victima prostiei sau iresponsabilităţii unor părinţi. M-aş bucura dacă ar fi unicul caz, care nu şi-au cunoscut şi nu şi-au înţeles propriul copil.

Înecata nu mai era Steluţa din Ţigăneasca, ci Mina din Corabia. Era acum rîndul celor din Corabia să plîngă pe cineva...

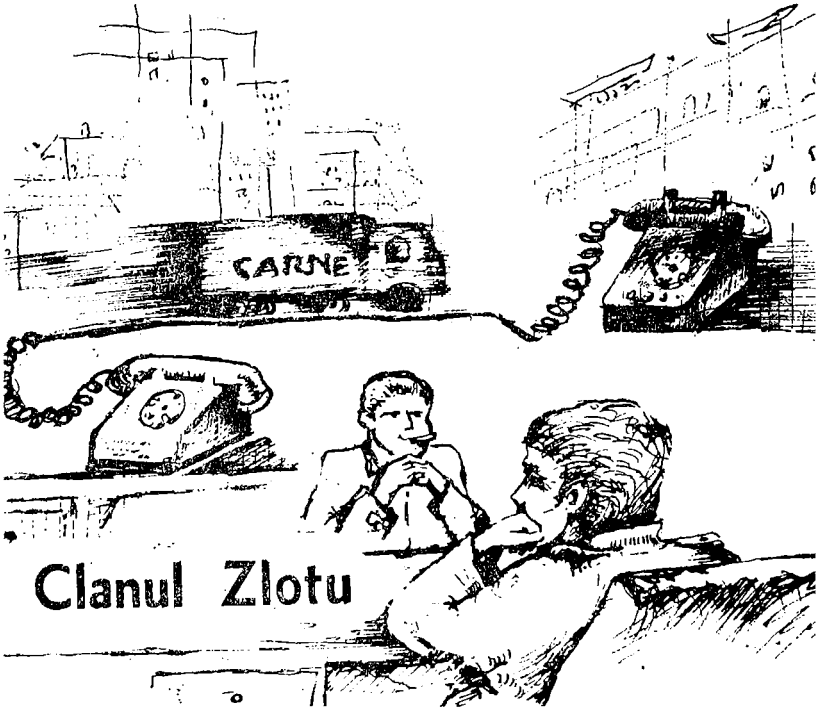

Clanul Zlotu

Într-una din zilele lui decembrie, două femei urcau scările clădirii inspectoratului județean. În mîini aveau cîte o sacoșă și păreau foarte agitate.

— Vrem să stăm de vorbă cu tovarășul inspector șef, spuse precipitat una din ele...

— Numai cu dînsul, accentuă cealaltă.

Cînd ofițerul de serviciu a încercat să afle cauza acestei încrîncenate solicitări, reacția femeilor s-a dovedit foarte fermă.

— Să afle și dînsul de hoția din piața noastră, de aici, din orașul-capitală de județ !

— Și să-i bage la răcoare pe hoți, interveni din nou cealaltă.

Ofițerul de serviciu ridică receptorul telefonului și formă un număr. Nerăbdătoare femeile se legănau de pe un picior pe altul, sacoșele pendulînd greoaie.

— Imediat o să vă conducem la tovarășul colonel, le anunță ofițerul de serviciu.

...Inspectorul șef n-avea ore de audiențe în acea zi, dar statornicise obiceiul de a primi oricînd — în orice clipă — pe cei care-l solicitau. Același lucru îl făceau și subalternii săi. E drept, uneori, din această cauză, Banu era nevoit să-și prelungească programul pînă la ore tîrzii, spre a rezolva lucrările care se adunau pe biroul său. Oamenii care îl căutau veneau să-și spună necazurile, să-i ceară într-un fel ajutorul. Și aceasta făcea parte din sensul datoriei sale.

Inspectorul șef s-a ridicat de pe scaun și, făcînd cîțiva pași în întîmpinarea femeilor, le rugă să ia loc. Una din ele începu să vorbească precipitat, înghițindu-și cuvintele.

— Nu vă grăbiți, am timp să vă ascult. E mai bine să pot afla totul clar și amănunțit.

Încurajate de vorbele colonelului Banu, cele două femei au început să-și spună păsul.

— Eu sînt Natalia Arvinte, îi dădu drumul una din femei. Și dînsa este Maria Țurlea.

— Vă rugăm să ne scuzați, interveni vioi Maria, dar am venit la dumneavoastră să-i băgați la răcoare pe hoți...

— Dacă sînt hoți, o să-și primească „răsplata" cuvenită, interveni inspectorul șef.

— Cei din clanul lui Zlotu, tovarășe colonel, continuă volubil Maria, fură ca-n codru. Ne bagă mîna

în buzunar, cum se spune, și, dacă zicem ceva, tot ei cu gura. Că, dacă nu ne place, să nu luăm și să nu mai facem atîta agitație... Poftiți, să vedeți și dumneavoastră...

Maria scoase din sacoșă unu pachet pe care îl desfăcu. Era carne sîngerîndă, o carne mai ieftină, despre care inspectorul știa că se vinde cu cel mult șase lei și cincizeci de bani kilogramul.

— Unșpe lei și cincizeci de bani pe kil, atîta ne-a luat, tovarășe inspector șef, interveni revoltată Natalia... Spuneți, nu-i bătaie de joc ? Doar muncim pe bani, nu ne pică din cer.

— Și încă în ture, completă cealaltă.

Inspectorul Banu se înnegură dintr-o dată și privirea lui deveni aspră și rece. De cei din „clanul" lui Zlotu, cum se exprimase Maria, se ocupa de o bucată de vreme ; mai primise și alte sesizări. Și nu numai despre ei. Ar fi putut organiza „flagrantul" și acum, dar asta ar fi însemnat să-i alerteze și pe alții, să zădărnicească, poate, sau să lungească depistarea și prinderea și a altor legături. Îi dăduse deja în atenția lucrătorilor inspectoratului. Era vorba de o acțiune mai amplă, mai delicată și mai grea... și se urmărea o rezolvare definitivă. Despre asta însă cele două femei n-aveau de unde să știe. Totuși, inspectorul șef trebuia să le dea satisfacție. Femeile nu concepeau să li se fure banii cîștigați prin muncă cinstită. Veniseră la el convinse că avea să li se facă dreptate. Veniseră cu încredere și el n-avea voie, nu putea să le dezamăgească. La urma urmei, nu era vorba numai de el, ci, în primul rînd, de organul pe care-l reprezenta.

Femeile poate observaseră licărul acela tăios din privirile inspectorului șef, pentru că nu mai insistară.

Maria a împachetat carnea și a lăsat-o să cadă greu în sacoșă. Și ea și Natalia așteptau.

— O să luăm măsuri, își auzi deodată Banu propriile-i cuvinte și tresări, ca și cum nu le-ar fi rostit el. I se păru puțin, prea puțin, acest „o să luăm măsuri", pentru ceea ce ar fi trebuit să le spună celor două femei.

— Bine, spuse neutru Maria și inspectorul șef se simți dator să adauge :

— Fiți încredințate că vom lua măsuri...

Femeile tresăriră surprinse, de data aceasta, de nuanța gravă din glas. Se ridicară de pe scaun, amîndouă deodată.

— Vă mulțumim, tovarășe colonel, spuse Maria.

— Și eu vă mulțumesc pentru informare, pentru ajutor, le răspunse inspectorul șef, conducîndu-le spre ușa capitonată a biroului.

*

În centrul acestei combinații se afla „Clanul Zlotu" : Racu, șef de depozit la hala din piața orașului — omul cu „pîinea și cuțitul" —, Iorgu și Marcu, frații săi, gestionari la boxele de carne...

Dacă ar fi fost numai ei !... Firul era însă mult mai lung și drumul pînă la capătul lui părea încă sinuos, cu obstacole pe care lucrătorii din inspectorat trebuiau să le înlăture cu atenție și răbdare.

Comandantul apăsă pe butonul soneriei de sub biroul său. Aproape instantaneu, își făcu apariția plutonierul Vasile, de la cabinetul conducerii inspectoratului, un tînăr zvelt, șaten, întotdeauna vioi.

— Anunță-l pe maiorul Melinte să vină pînă la mine.

Maiorul Melinte, un bărbat corpolent, care părea greoi la prima vedere, dar a cărui privire inteligentă arăta o deosebită vioiciune, înțelegea supărarea inspectorului șef. Nu numai că o înțelegea, dar o și simțea în egală măsură.

— Trebuie să urgentăm investigațiile, Melinte... Oamenii ne-au sesizat, ne sesizează în continuare și așteaptă de la noi să-i demascăm pe hoți. Să nu le punem la prea mare încercare răbdarea...

— Ne grăbim, tovarășe colonel, am demarat o serie de măsuri, dar...

— Să ne grăbim Melinte, să ne grăbim, dar să nu scăpăm nici un amănunt. Cînd s-or vedea la strîmtoare, infractorii or să caute să se folosească de orice fisură existentă în cercetările noastre... Ar fi bine să-l pui în temă și pe tovarășul procuror Lucian Trancă, să-l ținem la curent cu ultima... măgărie a celor din „Clanul Zlotu".

Banu adoptase expresia Mariei, care i se părea nu numai plastică, ci conținînd o mare doză de adevăr. Frații Zlotu formau un adevărat clan.

Maiorul Melinte nu răspunse. Aștepta ca inspectorul șef să continue, dar acesta tăcu, așteptînd date noi din partea celuilalt.

— Tovarășe colonel, am aflat că Racu Zlotu scoate carne din depozit, o degresează și o dă la diverse persoane. Grăsimea o dă vînzătorilor din boxele de carne, cărora le spune : „Fiți deștepți, descurcați-vă, eu am obligații mari, trebuie să mă înțelegeți"...

— Și care sînt „obligațiile" lui Racu Zlotu ? Ați putut afla ceva ?

Maiorul Melinte își umezi buzele. Parcă nu-i venea să rostească numele „obligațiilor" lui Racu Zlotu și

inspectorul întui ce se putea ascunde în spatele acestei ezitări.

— Feţe mai... înalte, asta vrei să spui, Melinte ? !

— Da, cam aşa, tovarăşe colonel, asta voiam să raportez...

Inspectorul şef zîmbi.

Telefonul sună înainte ca maiorul să nominalizeze „obligaţiile" lui Racu Zlotu.

— Da, maiorul Melinte se află la mine. Acoperi cu palma receptorul şi-l făcu atent pe Melinte că este căutat de şeful Inspecţiei comerciale.

Melinte făcu ochii mari, vru să spună ceva, dar colonelul luă palma de pe receptor.

— Puteţi să veniţi, vă aşteaptă. Puse receptorul în furcă. Ai vrut să spui ceva, Melinte ?

— Este unul din lupi, tovarăşe colonel. Tocmai vroiam să vă raportez că mi-a mai dat telefon şi de dimineaţă, nu ştiu ce vrea să spună. Poate aveţi dumneavoastră timp să-l ascultaţi.

— Nu, nu pe mine mă caută el...

*

Miru Ruginitu, şeful Inspecţiei comerciale, intră în birou afişînd o mină de om serios, preocupat. Dădu bună ziua şi luă loc pe scaun.

— Tovarăşe maior, datoria mea de om cinstit mă obligă să vă solicit sprijin în organizarea unui control în piaţa oraşului, cu ai dumneavoastră, de la economic, pentru a depista din timp unele nereguli şi a preveni altele. Prevederea este mama înţelepciunii, spune un vechi proverb românesc...

„Al naibii demagog, se gîndi Melinte, cum de i-a venit în minte chestia asta cu controlul ? Nu s-o fi înţeles cu Zlotu să ne dea o mostră de cinste şi corec-

titudine ? O fi mirosit ceva și vrea să ne spulbere eventualele bănuieli ? !"

După puțin timp, maiorul Melinte îi răspunse :

— De acord cu dumneavoastră. Trebuie să sprijinim Inspecția comercială, să conlucrăm... De amănunte o să se ocupe tovarășul căpitan Mag, aci de față.

Controlul a început a doua zi de dimineață și a produs agitație printre lucrătorii din piața orașului și printre cîțiva dintre cumpărători. Calm, neobișnuit de calm, Zlotu arbora un zîmbet, ca și cum tot ceea ce se petrecea l-ar fi bucurat nespus. Apoi începu să se agite. „Controlați, controlați, eu ăsta sînt, om cinstit, nepătat". La toate rigorile verificării manifesta o supunere absolută.

Așa cum era de așteptat, concluziile n-au indicat nimic necinstit. „Clanul Zlotu" și cu cel care „solicitase" acest control — Miru Ruginitu — erau fericiți că reușiseră să-i „ducă" pe „cei de la Dinamo", cum le spuneau ei lucrătorilor din cadrul Inspectoratului județean M. I.

Dar nu știau, nu aveau de unde să știe că, în timpul acesta, organele M. I., maiorul Melinte și căpitanul Mag, derulau cu repeziciune firul infracțiunilor și că această „înfrîngere" făcea parte din planul unei „bătălii" perfect regizate.

Nu știau nici că organele de cercetare stabiliseră deja suma exactă pe care Zlotu o obținuse, împreună cu clanul său, din vînzarea cu suprapreț a cantităților de carne sîngerîndă : peste 40 000 lei. Atîta „agonisise" clanul, bani din buzunarele cumpărătorilor, numai din această „mică acțiune". Aceasta era însă o bagatelă pe lîngă ce storseseră din avutul obștesc și din buzunarele oamenilor cinstiți, din cealaltă calitate de carne — „extra".

Fane Orbu, șofer la Întreprinderea județeană de vînzare a cărnii, iubea autoizoterma sa așa cum numai el era în stare. De familie cam uitase deși parcă de ăla mic îl apuca uneori dorul. Zile și nopți le petrecea în „clipele de fericire" extraconjugale cu fetițe cu trup frumos și piept tare, pe care le răsplătea cu ce avea și el, cu inele de aur și alte mici atenții... Îi era din ce în ce mai greu să se descurce cu banii care i se... lipeau de degete, din carnea pe care o transporta. Ce reprezentau pentru el 400 de lei zilnic ! Sora sa, femeie... înțelegătoare, îi dădea o mînă de ajutor, ca să „valorifice" carnea pe un plan „mai macro", drept care „instală" la ea acasă un fel de centru de vînzare a cărnii. Numai că Fane, așa îi spunea ea fratelui său, deveni dat dracului de zgîrcit și de nerecunoscător. Pînă și ei îi pretindea bani pentru carnea pe care i-o dădea spre consumul familiei. Se ciondăneau, se împăcau și, pînă la urmă, familia înghițea fără noduri carnea sustrasă de întreprinzătorul frate.

Lui Orbu nu-i ajungea însă ce scotea, pentru că trebuia să achite și lui Costache Pamfil garajul pe care acesta i-l construise. Și altele și altele... Cîte nu-i mai trebuiau ! Așa că, în afară de „microcentrul" amintit, mărșălui cu izoterma și pe la Dumitru N., Corneliu N., Polizu, C., Marin P. și mulți alții, oameni care nu se întrebau de unde avea Fane Orbu atîta carne, să vîndă și la porțile oamenilor ? ! Chiar dacă unii își dădeau seama că marfa nu era „curată", totuși cumpărau ca de la piață ; de ce să se mai ducă ei acolo, unde „jegmănea" alde Zlotu ? !...

Deci, cam de pe-atunci, Fane și-a zis că așa nu mai merge, adică cu un cîștig doar de cîteva sute pe

zi. Pe deasupra, el nu se considera un amărît de speculant, ci un „boss". În această postură, era de înțeles că nu erau de nasul lui mici ciupeli. Și s-a decis să fure cu autoizoterma. De aci și dragostea lui pentru aceasta.

Ca să înceapă afacerea proiectată, Orbu n-avea nevoie de capital, ci doar de cîțiva oameni care să-l ajute... Oameni care... să nu-l „supere". Adică să facă ce le va spune el, fără să clipească. Și nici nu trebuia să alerge ca să-i găsească. Erau indivizi pe care-i cunoștea bine, despre care știa că s-au mai ocupat cu asemenea „mici" învîrteli. De fapt, nu se știa încă precis dacă Fănică Orbu a fost singurul cu ideea furtului în stil mare. Poate că fiecare dintre infractori se gîndise la ea. Cert este însă că fără el „afacerea" nu numai că nu s-ar fi urnit din loc, dar nici n-ar fi putut fi concepută. El, „Fane", cum îi spunea clanul hoților, era o piesă de bază, fiindcă autoizoterma era pe mîna lui. Doar el era cel care transporta carnea de la abatorul județean, la I.I.S. „Antrefrig" din București. Scăzămintele ce se acordau pentru carnea depozitată la „Antrefrig" erau o... mană cerească pentru infractori. Și cum unii de la „Antrefrig", ca Fănică Ianculescu (alt Fane...), Nicu Oncescu sau Martin Dumitraș îl cunoșteau pe Fane Orbu, de-abia așteptau ca să toace ca șobolanii scăzămintele acordate prin lege. Planul lui Fane a fost primit cu entuziasm și, într-o zi de august, mai precis 9 august, a început lanțul furturilor în stil mare din avutul obștesc.

Fane Orbu a primit un telefon de la București, de la... Fane Ianculescu.

— O jumătate, șefule !

A priceput că era vorba de o jumătate de tonă de carne, din cea care urma s-o transporte la „Antrefrig" și care trebuia dată la o parte.

Fane Orbu a dat fuga la Ghiță Bibanu, principalul merceolog tot la întreprinderea cu pricina, și i-a spus :

— Șefule, treaba s-a urnit din loc... O juma' de tonă e cam puțin, da' pentru început e bine. Să fie într-un ceas bun !

Lui Ghiță Bibanu i-au rîs ochii și după ce și-a frecat mîinile negustorește, a întocmit avizul de expediție către „Antrefrig".

Fane Orbu și-a încărcat autoizoterma și... la drum ! Se spune că tot drumul ar fi cîntat : „Banii aduc fericirea". Ajuns în București, s-a gîndit că îi e mai aproape de piele cămașa decît haina, că, adică, bine ar fi ca mai întîi să aranjeze cu jumătatea „lui" de tonă de carne și pe urmă cu cea care trebuia predată firmei „Antrefrig". Și cum fusese prevăzător și dispunea de „piață de desfacere", s-a dus direct în piața Pantelimon, la o altă legătură, gestionarul Ică Tamaș.

— Meștere, te fac om, înțelegi, te fac om, îi zise Fane. Am o juma' tonă carne vită a mai prima. Îmi dai nouă mii, restu' la tine... E bine ?

— Valabil, i-a răspuns Ică Tamaș.

A luat carnea, i-a dat banii și gata. Fane Orbu a ambalat autoizoterma care, acum mai ușurată, a ajuns ca gîndul la „Antrefrig". Acolo, celălalt Fane, gestionarul Ianculescu, i-a confirmat primirea cantității de carne cu nota de intrare-recepție în regulă, inclusiv pentru cele 500 kilograme care fuseseră plasate prin Ică Tamaș. Pentru acest... serviciu, Fane Orbu i-a dat lui Fane Ianculescu o mică atenție de 4 500 de lei și o strîngere de mînă frățească. Apoi, la

drum, înapoi la Ghiță Bibanu, să-l omenească și pe el. Modest, Bibanu nu lua decît un leu pentru fiecare kilogram de carne sustrasă.

Fane Orbu intră ca o furtună în biroul lui Ghiță Bibanu și-i spuse :

— Șefule, ia plaivazul și „arde" două avize. Unul pentru 900 kilograme de carne de porc, altul pentru 1 846 kilograme de carne de vită. Știi, omul nostru de la „Antrefrig" poate să suporte cantitatea.

— Bine, băiete, i-a răspuns radios Bibanu și a întocmit numaidecît noile avize de expediție.

Cu avizele în mînă, Orbu a ținut-o tot într-o alergătură. A încărcat carnea și fuga cu ea la Racu, gestionarul depozitului din piața orașului județean.

— Lasă porcu' și fugi la București cu vaca, i-a spus Racu Zlotu.

Și Fane Orbu s-a conformat. I-a lăsat cele 900 kilograme de carne de porc și, a doua zi de dimineață, glonț la București, în piața Pantelimon, unde i-a lăsat lui Ică Tamaș restul de 1 846 kilograme de vacă, de la care primește peste 20 000 lei. Tamaș, dintr-un hop, și-a făcut o „parte" de 8 000 de lei.

Și ca treaba să fie acoperită, a dat fuga la Fane de la „Antrefrig", care a întocmit nota de intrare-recepție, confirmînd fictiv primirea întregii cantități de carne în depozitul al cărui gestionar era. Pentru „osteneală", Fane primește și el o bagatelă de 12 000 lei.

Revenit „acasă" Orbu a alergat într-un suflet la Racu Zlotu, de la care a primit cele 10 000 lei. Modestul Ghiță Bibanu și-a primit și el partea, adică 2 000. Cînd și-a făcut... casa, Fane Orbu a trecut la activ suma de 11 000 lei. „Mda, așa mai ține", s-a veselit el.

„Treaba" le mergea în plin. Mai ales că „acționarii" afacerii se înmulțiseră. Și nu cu persoane de mîna a

treia, cu ciurucuri, ci cu oameni subțiri, care mai ocupau și niște posturi de răspundere. Deci, oameni solizi, bine înfipți în scaune pluşate, avînd relații care, la o adică... Și nu erau nici așa de pretenționși. Nu cereau să împartă hoțește, adică frățește, ci să fie omeniți așa cum se se crede de cuviință că merită niște oameni ca ei.

În privința reviziei, care ar fi putut să le cam încurce socotelile, „acționarii" atrăseseră în „solda" lor pe contabilul șef al Direcției comerciale județene, Irinel Negulici, pe care îl rebotezaseră cu... dulcele nume „Șarpele cu ochelari".

Fără să știe precis de amploarea „afacerii", dar mirosind ceva, acest individ cu poreclă de tîrîtoare, căruia chiar îi plăcea să sugă nu sînge sau lapte, ci vin, coniac și altele de acest soi, era omul care-i „vămuia" pe Racu Zlotu și pe frații săi.

„Revizia o fac eu" !, amenința de fiecare dată cînd avea nevoie de carne. Și Racu Zlotu înțelegea aluzia. Vîra mîna în depozit, ca în propria-i cămară, și-l îndestula pe Irinel Negulici. Așa că, din partea asta, puteau să fie liniștiți ; nu era nici un pericol. De cîte ori își suna clopoțeii, „șarpele" era domolit cu cîteva kilograme de carne, pe care se ducea să le digere în liniște cu ai lui.

Cît privește inspecția comercială, era total anihilată de Miru Ruginitu și el verigă a clanului de hoți.

Între timp își împărțiseră „munca", așa, ca niște oameni gospodari, pentru ca fiecare să-și merite tainul din furt. Ghiță Bibanu, de pildă, avea sarcina să socotească cît revine fiecăruia din pradă și, în același timp, cumulase și funcția de casier, calitate în care încasa banii de la Zlotu pentru carnea furată pe care i-o aducea Fane Orbu.

Și hoții au găsit și o „soluție" pentru a induce în eroare posibilele controale „neasigurate". De cîte ori Fane Orbu descărca fără forme legale carne în depozitul gestionat de el, Racu Zlotu defecta instalația frigorifică. Dacă l-ar fi surprins vreun „dinamovist" în timp ce descărca, ar fi avut o justificare plauzibilă : nu putea să lase carnea să se altereze...

Omul însă care a participat la „perfecționarea" sistemului infracțional era unul la care nimeni nu s-ar fi așteptat.

— Măi Zlotule, măi Orbule, nu așa se face treaba. O să dea într-o zi miliția peste voi și s-a zis. Din partea mea eu n-am văzut, n-am auzit... De ce vă prostiți, măi, așa se fac afacerile ? Fără acoperire ?... Uite, Orbule, îl luă de un nasture al hainei, cînd mai lași carne lui Zlotu, să ai și o cantitate oarecare cu forme în regulă... E clar ?

Racu Zlotu s-a izbit cu palma peste frunte. „Cum naiba nu m-am gîndit la asta ?" Orbu, și el, a rămas mut de uimire în fața acestui argument simplu, privindu-l cu evlavie pe „inventatorul patentului", Nicușor Frasin, nume de lemn tare. „Tare" — așa cum se și considera directorul comercial, cel care aducea o „notă de perfecțiune" în sistem.

— V-am spus asta, deși nu prea meritați..., îi dojenea mai departe Frasin. Se gîndea că și Racu Zlotu și Fane Orbu nu prea îl mulțumiseră cum trebuie pînă atunci. În august, cînd cu cele 900 kilograme de carne de porc pe care cei doi le făcuseră bani și cu consimțămîntul său tacit, i-au dat doar 1 000 lei.

Mai tîrziu... Era consum mare de carne în casa lui Frasin. Avea și un cîine lup, ori ăsta mînca pe măsura numelui rasei.

Apoi, la mare, să umble omul după hrană ! Și a plecat șoferul Nicu Cioc, trimis expres de Racu, cu

peste zece kilograme carne de fripturi, să facă plajă pe litoral. Directorul Frasin era cam pretenţios, dar îşi merita „trataţia". Doar el, Nicuşor Frasin, l-a promovat în muncă pe Zlotu, deşi acesta era cunoscut de tot judeţul, ca ins „cu antecedente"... A ! Unele mici „lipsuri", „ciupeli", a motivat Nicuşor Frasin celor din jur şi povestea a ţinut.

Frasin mai avea şi alte „ticuri". Împrumuta „mici atenţii", bani şi obiecte... de la subalterni şi, cum era foarte obosit şi avea multe pe cap, uita să-şi achite datoriile.

— Măi Puiule, obişnuia Nicuşor, directorul, să se adreseze cîte unui subaltern, am o reţetă de făcut la farmacie, da' n-am bani la mine. Subalternul se... simţea, băga mîna în buzunar şi îşi „împrumuta" şeful cu 35,47 lei, exact cît avea omul nevoie. Numai că schema cu reţeta se repeta şi contul precis al zilei creştea la beneficii. Treaba se repeta peste cîteva zile. Bineînţeles datoriile rămîneau... datorii.

Asta se întîmpla în „zilele de lucru", adică atunci cînd nu era ceva de sărbătorit în casa lui Nicuşor Frasin (zi de naştere, ziua numelui, a soţiei, a fiului ş.a.). Cînd erau „sărbători", cadourile constau în obiecte mult mai costisitoare : costume de haine de 4—500 lei metrul, băuturi alese, cravate şi — de ce nu ? — se făcea şi cîte un ştat cu „premiaţii", aprobat foarte simplu şi frumos de el, de Nicuşor F. Şi toată lumea era mulţumită.

Racu Zlotu ofta după bani, dar n-avea ce face. Era în mîna lui Frasin. Şi, pe deasupra, Frasin perfecţiona şi sistemul, ca să nu mai vorbim despre faptul că Frasin avea relaţii mai „sus", cu oameni care, la o adică...

Racu Zlotu trecea printr-o perioadă mai grea. Nu prea stătea grozav cu finanțele. În ultima vreme a avut cheltuieli mari. Fusese ziua de naștere a drăguței lui, Iulica Popeangă, o femeie ce-l băgase în draci. Și a dus-o pe Iulica la restaurantul „Bucur" la București, să-i sărbătorească cei douăzeci de ani ai ei. Cu mașina mică o dusese, mașina lui Mitică Secăreanu zis Nebunaticul. Și mai fuseseră la masă și prieteni. Îl costase pe Racu aproape 6 000 de lei — de „macaoni", cum spunea el — și alte vreo 6 000 de lei cadoul. Numai cruciulița de aur pe care i-o oferise cîntărea 11 grame, bașca un lănțișor de aur tot de „greutate". Dacă la astea mai adăugăm niște covoare, carpete și un casetofon — atenții pe care la plasase pe ici, pe colo — ne putem face o idee de ce Racu era cam îngrijorat. Aștepta să-i pice un nou transport, să se „refacă", și pe urmă...

Îi mai dădea bătaie de cap și Mircea, frate-său, vînzător la o boxă de carne, părtaș și el la afacere. Că juca barbut pînă făcea scurtă la mînă, treaba lui ; că „închidea" restaurantele și schimba femeile ca pe ciorapi, iar treaba lui, dar că se lăsa jecmănit de Frasin, care îi luase carne de vreo 4 500 lei, fără să plătească un ban, ca și de Irinel Negulici, „șarpele cu ochelari", care îl „vămuise" cu carne de vreo 2 500 lei, ca și de M. Ruginitu, care își luase și el tainul, în valoare de vreo 1 500 lei, asta nu-i putea fi indiferent lui Racu Zlotu, șeful „clanului", „antrenorul", cum îi plăcea lui să-și mai spună. Îi era necaz pe fraieru' de frate-său și, mai ales, îi era teamă să nu i se descopere... gaura din gestiune. Atunci s-ar fi dus naibii toată șandramaua, iar el n-avea chef să stea după gratii. Trebuia să vorbească cu frate-său și,

dacă era nevoie, cu cei ce-i luau „haracine", pentru că nu le ajungea nesătuilor ăştia cît le dădea el...

Dar, ca să-i sature, mai avea nevoie de un... şut, aşa cum fusese cel din noiembrie. Atunci Bibanu fusese „salon". Îl ajutase să „prăduiască" 4 392 kilograme de carne. Fane Orbu, la ieşirea din abator, îl luase şi pe Biban în cabină. Carnea o lăsaseră la el, la Racu Zlotu, şi, după cîteva zile, Bibanu încasase banii, vreo 50 000 lei, pe care îi „sortase" pe persoane împreună cu Orbu, care a trebuit să se grăbească la Bucureşti, la „Antrefrig", să aranjeze acolo cu Nicu Oncescu, ca să-i dea acte pentru primirea fictivă a mărfii.

Din afacerea aceea, el, Zlotu, s-a „ales" cu 36 000 lei. Bineînţeles, Nicuşor F., „şarpele cu ochelari" şi Ruginitu îşi primiră şi ei partea. De restu', treaba lui Orbu...

Racu Zlotu aştepta ca Orbu să-l „viziteze" cît mai repede cu autoizoterma lui „vrăjită", aducătoare de carne şi de bucurii. Şi nu numai pentru el. Dar nici Zlotu, nici acoliţii săi n-aveau de unde bănui că...

*

Inspectorul şef Banu citea scrisorile care, în ultimul timp, se adunaseră pe biroul său. Îi scriau oamenii din oraş şi din judeţ, care se loviseră de neregulile celor din „clanul Zlotu". Îi dădeau exemple de nereguli şi-l asigurau c-o să-l ajute, să se termine odată cu toată şleahta de pungaşi. Dar, mai ales, două scrisori îi reţinuseră atenţia. Una semnată de Constantin Branea şi alta semnată de Tudor Pancu. Ceea ce se sesiza în ele erau confirmări aşteptate la nişte bănuieli care, în ultimul timp, se transformaseră treptat în certitudini. Şi nu numai atît. Scriso-

rile aduceau şi elemente noi, sugerînd nişte piste care, exploatate, ar fi elucidat şi petele, deocamdată nebuloase, ce mai acopereau ici-colo lanţul infracţiunii.

Banu derulă din nou întregul film. Ghemul se desfăcea. Firele erau clare. Ceva însă, ca o neliniște vagă, îi persista în inimă. Îi revenea în minte, sîcîitoare, o întrebare, pe care o mai pusese maiorului Melinte, cînd de-abia au început să se ocupe de această murdară infracţiune. „Cum s-a putut ajunge la aşa ceva ?" Întrebarea îi înnegurase multe zile şi nopţi, iar cînd au apărut în combinaţie şi oameni ca Nicu Frasin, M. Ruginitu, Irinel Negulici şi alţi inşi „de suprastructură", implicaţi direct în toată mocirla, inspectorul şef a simţit cum începe să-i vuiască ceva în cap. Nu înţelegea, nu putea să înţeleagă şi să admită că aceştia, unii cu funcţii de răspundere, cu o situaţie şi o poziţie bună, fuseseră capabili să se înhăiteze cu elemente de soiul lui Fane Orbu sau Racu Zlotu.

*

Era sfîrşit de an, afară începuse să ningă, oamenii se pregăteau de sărbători, dar inspectorul şef nu vedea, nu putea să vadă nimic din toate acestea. Trecuse de mult ora prînzului, uitase să se ducă la masă, nici nu-i era foame. Aştepta. Aştepta ca Melinte să se înapoieze de la Bucureşti cu dovada, cu una din cele mai zdrobitoare dovezi ale infracţiunii. În birou începuse să se întunece, dar nu se grăbi să aprindă lumina... Ei, bine, Melinte avea să aducă dovada, dar asta nu avea să schimbe cu nimic gîndul care-l urmărea pînă la obsesie. Dacă infracţiunea căpătase o asemenea proporţie, fără îndoială că şi el era vinovat. Vina o simţea chiar aici, lîngă el, ca pe o prezenţă

materială. O prezență ciudată, pe care n-o putea defini... Era vinovăția de care se simte apăsat omul cinstit cînd află de necinstea care a murdărit totul în jur și cînd, în chip firesc, își pune întrebarea dacă a făcut totul pentru ca fapta urîtă, reprobabilă, să nu se fi întîmplat... Inspectorul încercă iar să recapituleze totul și să se întrebe dacă, într-adevăr, făcuse ce trebuie ca să prevină infracțiunea. Era o datorie față de sine. Era o datorie față de oamenii cinstiți, care îl ajutaseră pe el și pe tovarășii de muncă ca să dea de capătul firului atît de încîlcit al infracțiunii.

Un ciocănit în ușă, și inspectorul șef se smulse din gîndurile sale. Răsuci comutatorul și lumina neonului izbucni rece și albă, gonind întunericul.

— Intră !

Maiorii Melinte și Secuiu aduceau cu ei miros de ger și zăpadă proaspătă. Erau obosiți. Inspectorul șef îi invită să-și scoată paltoanele și să ia loc. Nu-i întrebă nimic. Melinte rupse tăcerea cu o voce ce și-o voia cît mai calmă, cît mai indiferentă, dar inspectorul șef desluși, chiar de la primele cuvinte, o bucurie ascunsă.

— Tovarășe colonel, se confirmă... Nici pe 18, nici pe 19, autoizoterma lui Fane Orbu nu este înregistrată ca fiind intrată în unitatea „Antrefrig". Deci se confirmă primirile fictive de carne...

— Bine, bine, eram sigur, spuse, parcă fără nici un chef, inspectorul șef. Pentru astăzi este destul, dar să nu fie scăpat din vedere Orbu... Am fost sesizat că a lăsat carne gestionarului Costache Marinaș din Videle. O să se ducă după bani, hoțul ! Trebuie să-l prindem în flagrant, să nu ne mai irosim forțele și timpul cu confruntări și alte probe.

Fane Orbu a fost prins chiar a doua zi, pe cînd încasa suma de 31 000 lei de la gestionarul cooperativei

din Videle pentru carnea pe care o primise de la el fără nici o formă. Carne furată, carne luată de la gura oamenilor. Carne intrată fictiv în gestiunea legăturilor lui Orbu de la „Antrefrig" — București.

Fane Orbu, frumos îmbrăcat, în cojoc de peste 3 500, costum la fel, n-a rămas fără grai cînd fu adus la miliție. A încercat chiar să protesteze, să spună că banii nu erau ai lui...

S-a dispus arestarea lui, ceea ce, așa cum prevăzuse inspectorul șef, avea să stîrnească panică printre „asociați". Nicușor Frasin a început să zbîrnîie cu telefoanele la cunoscuții săi „de sus", dar... nimic ! Unul din oamenii lui „forte" nu mai răspundea la telefoanele știute, alții de pe „la centru" încercară să-l ajute, ba cu telefoane, ba cu scrisori pe tonuri diferite, dar se putea speria cineva de gesturile unor asemenea indivizi ? ! Cu atît mai mult un om ca Banu putea avea cea mai mică ezitare ?

Curînd, toți au fost arestați... iar procesul a fost public.

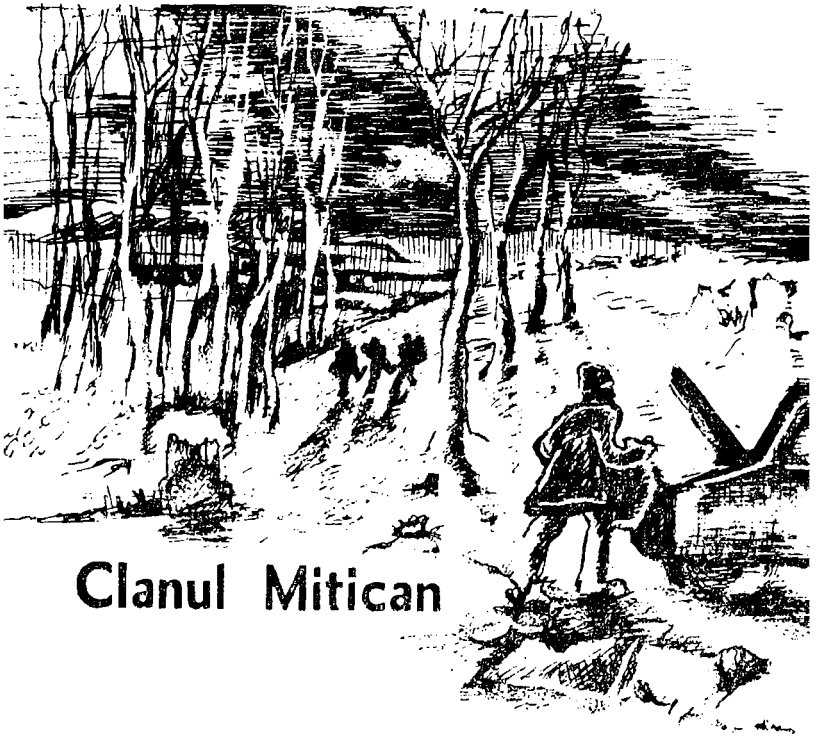

Clanul Mitican

— Acum, va trebui să porniți pe urmele altor hoți de carne : hoți de porci în bandă ! Am fost sesizat telefonic azi de dimineață — le spuse inspectorul șef aceloraşi iscusiți ofițeri care acționaseră în cazul Zlotu. O voce de bărbat m-a informat că la ferma Burdea s-au furat 70 de grăsuni. Știți, desigur, că mai avem cîteva cazuri de acest fel, încă nelămurite. E posibil ca hoții să fie aceiași.

La orele 10 noaptea, o „autospecială" îi transportă pe maiorul Melinte și grupa lui operativă tocmai la marginea comunei Vedea.

Adia, aspru, vîntul care aducea înghețul. Se lăsa o noapte rece și grea.

Oamenii din echipă se mișcau repede, înfruntînd troienele de zăpadă.

— Niște urme, tovarășe maior ! exclamă unul din componenții echipei, căpitanul Andrei Dangu, criminalist cu experiență. Sînt patru, patru urme care duc spre grajduri... Poate că pe aici au trecut infractorii...

Le examinară cu atenție. Se observau destul de bine. Un om „normal" n-ar fi lăsat astfel de urme. „Ăștia, conchise Dangu, au avut la ei ceva încărcătură"...

— Au avut porci ! replică unul din ofițeri.

Dar cu ce îi putuseră căra ? Animalele furate aveau în jur de 50—60 de kilograme fiecare.

S-au întors în șosea. Noroc că nu ninsese deloc în ziua aceea. O urmă apăsată de mașină arăta că vehicolul staționase acolo. Se imprimaseră pneurile în zăpadă. Se ajunge rapid la concluzia că a fost o „Dacie". Da, o „Dacie 1300". Dar cum puteau să fie îngrămădiți în ea porcii ?

Echipa se retrage la postul de miliție.

Începe o muncă atentă de investigare, se verifică, se emit ipoteze, cad ipoteze, se emit altele.

Vestea furtului de porci de la ferma Burdea s-a răspîndit repede. Telefonul dat inspectorului șef destăinuise o realitate.

În aceste împrejurări, cînd miliția se tot mișca în dreapta și în stînga, satul, firesc, s-a trezit din amorțeala lui. Cîțiva săteni se strînseră în jurul postului de miliție.

Un bătrîn scund și uscat, ușor încovoiat din șale, s-a strecurat prin mulțime și a intrat în post. Șchiopăta și abia își trăgea picioarele.

— Am auzit că sînteți de la județ, am venit să vă spun un necaz. În noaptea trecută, așa, pe la miezul nopții, în timp ce mergeam peste cîmp, spre gara Atîrnați, am fost atacat de niște huligani. M-au bătut de m-au frînt, de-aia merg așa. Pe mine și pe alți doi consăteni.

Auzind aceste vorbe, maiorul Melinte tresări și-și aruncă privirea spre bătrîn.

— Ce-ai zis ? Ia mai repetă o dată !

— La noi, aici, începu bătrînul, există o potecă peste cîmp, care scurtează mult drumul pînă la gară. În noaptea aceea am plecat de-acasă împreună cu Bică și Ion, am trecut peste șoseaua ce merge spre Roșiori și am luat-o pe poteca de care vă zisei. La un moment dat, cîmpul fiind acoperit cu nămeți, ne-am rătăcit, am pierdut poteca. Eu eram înainte, ceilalți doi în urma mea. Am aprins lanterna, ca să găsesc poteca, și am văzut, culcate pe zăpadă, patru mogîldețe. Pînă să mă dumiresc, m-am trezit lovit cu un ciomag și am căzut jos. N-am mai știut de mine. Cînd mi-am venit în fire, mogîldețele tocmai se repeziseră la ceilalți și-i loveau. Ion a reușit să scape mai ușor. Nu l-au ajuns, era mai tînăr, mai iute... După aia, mogîldețele au luat-o la fugă. S-au pierdut în beznă.

— Și n-ai mai auzit nimic, n-ai mai reținut nimic? Vreo voce de om, pe care s-o fi recunoscut ?

— Nu. Voce de om, nu... Am auzit un grohăit de grăsune, dar nu puteai ști de unde anume vine... Am crezut că sînt grăsuni de la fermă. S-o fi dus pe-acolo paznicul, mi-am zis, și i-a deranjat din somn. Am strigat totuși după el, după paznic... A venit pînă la

noi. A zis că avem vedenii, că să ne vedem de drum. N-am mai spus întîmplarea aceasta la nimeni, dar acum, cînd auzii că de la ferma noastră s-au furat din animale, venii să vă spun. Poate că ăia or fi hoţii...

Pe faţa maiorului Melinte apăru o licărire de speranţă şi un zîmbet discret îi descreţi fruntea. Raportă situaţia inspectorului şef Banu, care ordonă să fie aduşi la postul de miliţie şi ceilalţi doi oameni bătuţi, ca să dea amănunte. S-a discutat mai întîi cu Petre, care, mai mult decît bătrînul, n-a prea avut de spus. A fost chemat apoi Ion, de la care s-au obţinut cîteva indicii foarte preţioase. Acesta a povestit că, înainte de a se abate pe potecă, a văzut, pe şosea, o maşină, care staţiona pe partea dreaptă. S-a oprit şi s-a uitat pe geam. În ea dormea un bărbat, întins pe banchetă.

— Nu-ţi aminteşti, cam ce marcă era maşina ?

— Mda, răspunse acesta după o scurtă pauză, era, cred, o „Dacie 1300". Sigur, o „Dacie 1300" de culoare închisă. Nu putea fi altă marcă, după cum arăta...

— Altceva, ce-ai mai observat ? întrebă maiorul Melinte.

— Altceva, n-am mai observat... Ba nu, staţi, am mai văzut ceva. Am observat că scaunele din faţă aveau ceva deasupra. Erau mai înalte decît la alte „Dacii". De-alea, ştiţi dumneavoastră, ca să poată omul sta rezemat.

— „Cefare", replică maiorul Melinte.

— Aşa, cum le ziceţi dumnevoastră, „cefale"... Şi mai era ceva. Sub geamul din spate erau două perne cusute cu motive naţionale, cum se fac pe-aici, pe la noi.

— Mulţumesc, nea Ioane. Dacă o să-ţi mai aduci aminte vreun amănunt, te rog să mi-l spui.

După plecarea lui Ion, s-a hotărît căutarea autoturismului. Existau, de acum, cîteva indicii bune pentru descoperirea infractorilor.

Este găsită, în comuna vecină, o mașină „Dacia 1300" care corespundea întru totul celor declarate de Ion. Aparținea fraților Mutulică. Unul din ei, cel mijlociu, era în pușcărie. Erau patru frați, toți cu antecedente penale, cunoscuți infractori.

Este adusă mașina. E cercetată amănunțit. În portbagaj se găsesc saci. Într-unul din ei, urme de excremente. S-au mai găsit cizme de cauciuc, pufoaice și ciomege. Are loc o consultare între oamenii din echipă. Maiorul Melinte încearcă zadarnic să-și ascundă bucuria :

— Băieți, se pare că acțiunea se apropie de sfîrșit. Toate indiciile duc către... Ne trebuie însă probe pentru documentarea cauzei.

Din nou cercetări, investigări, căutări, interogări... Mutulică, cel mijlociu, neagă. „N-am făcut nimic. Ce aveți cu mine ? De cînd m-a avertizat tovarășul șef de post Tilă, n-am mai condus mașina. Nu recunosc. N-am circulat cu mașina. Nu am nici permis de conducere !"

Fusese însă văzut, în noaptea aceea, în jurul orelor cînd s-a comis furtul, de către secretarul Vasile, conducînd autoturismul spre marginea comunei.

Inspectorul șef aprobă propunerea ca Mutulică să fie adus la județ. Se fac probe, confruntări și, pus în fața lor, e nevoit să recunoască :

— Da, am condus, într-adevăr, mașina în noaptea trecută. Am zis că să nu uit meseria, să mai învăț, că urma să dau examen ca să iau din nou permis... Mi-a fost greu să recunosc de la început. Știți, am mai fost prins o dată... și-l am și pe frate-miu la pușcărie.

Ancheta este încredințată aceluiași experimentat maior Secuiu.

— Să ne spui atunci cum ai acționat și cu cine.

— Unde să acționez... Ce... Nu cumva credeți că eu sînt...

Culmea ! Rezultatul analizelor excrementelor găsite în portbagajul mașinii încurcă lucrurile. Nu erau de porc, ci de păsări.

Se cere extinderea cercetărilor, găsirea de noi probe, se fac noi confruntări...

În cele din urmă, lui Mutulică cel mijlociu i se dă drumul acasă.

Maiorul Melinte, iritat și extenuat, se adresă, totuși, celorlalți pe un ton domol :

— Nu-i nimic, mergem mai departe, trebuie să găsim...

În aceeași zi e identificată o altă „Dacia 1300". Proprietar era Poujade, salariat la construcții; un om încrețit la obraji și sur la păr. Este trimis un subofițer să-l cheme la inspectorat. Iar culmea ! În timp ce subofițerul care îl adusese urcă să raporteze că l-a adus, omul cu încrețituri pe obraji și sur la păr dispare. Se iau măsuri excepționale și este găsit aproape de București. Era în mașină, cu fratele său, și gonea cu peste suta la oră. Așadar, clanul Miticanilor.

— Mă grăbesc, domnule, trebuie să-l duc pe fratele meu la București. Ce-aveți cu mine ?

Este adus la maiorul Melinte. Poujade însă protestează. „Vă rog să mă lăsați în pace! De ce mă aduceți fără voia mea aici? Sînt om cinstit!" Obrajii au început însă să-i tremure. În același timp, afară i se cercetează mașina. La deschiderea portbagajului, un miros specific de cocină izbește nările. Tot în portbagaj — cîțiva saci, paie împrăștiate...

— De data asta, nu cred că mai greşim, tovarăşe colonel ! raportează maiorul Melinte inspectorului şef Banu, care intrase în biroul de anchetă.

Au trecut, pe nesimţite, patru ore de cînd tot încercau să-l convingă pe Poujade să spună adevărul. Omul susţinea sus şi tare că se încearcă o înscenare. Dar probele adunate erau îndestulătoare. Inspectorul şef nu aproba însă încriminarea, pînă cînd Poujade nu se hotăra să spună adevărul despre el şi despre complicii lui. În meseria lui, Banu nu putea considera elucidat un caz decît după ce au fost clarificate şi poziţiile împricinaţilor. Ţinea foarte mult la aceasta, nu accepta ca un dosar să fie încheiat numai pe baza depoziţiilor martorilor. Îşi dădea bine seama că Poujade va trebui să-şi dea drumul, deşi, după toate aparenţele, nu prea aparţinea celor slabi de înger...

Atît Melinte cît şi Secuiu aveau ochii congestionaţi de oboseală. În schimb, Poujade arăta proaspăt, ca un campion în aşteptarea startului. Colonelul Banu îi înţelese, dintr-o privire, pe toţi şi, în cele din urmă, spuse :

— Încheiem discuţiile, deocamdată. Mergeţi şi vă odihniţi — se adresă el anchetatorilor — iar Poujade să se mai gîndească pînă mîine dimineaţă. Şi te avertizez, omule, să fii serios cu noi !

A apăsat, pe butonul soneriei şi a chemat subofiţerul de la arest.

— Duceţi-l în arestul preventiv.

Era semnul cel mai evident, pentru Poujade, că inspectorul are toate datele în legătură cu activitatea lui. Altfel, nu ar fi...

A doua zi, anchetatorii au la îndemînă şi rezultatul verificărilor ordonate de Banu la toate tîrgurile şi oboarele din judeţ, ca să se afle dacă se vînd porcii furaţi. S-a stabilit că porcii fuseseră însemnaţi de

unităţile de unde se furaseră, ceea ce uşura sarcina identificării. S-au găsit cîţiva porci în oborul de la Smîrdioasa. Proprietarii sînt chemaţi spre „recunoaştere". Se identifică şi omul ce-i vindea. „Este din Pereţeni. De la el i-am cumpărat. Am dat 1 000 lei pe unul", spuse omul ce-i cumpărase. 1 000 de lei grăsunul, frumoasă afacere : 70 de grăsuni, egal şaptezeci de mii ; şi cu alţii 60...

Se ordonă identificarea lui. Este găsit. Nu se aştepta să fie căutat de organele de miliţie. Locuia într-o casă arătoasă, cu etaj, împrejmuită de un gard orb de ciment, care împiedica orice vedere spre curte. Omul, auzind uruitul maşinii, încercase să se ascundă, dar nu a mai avut timp. „Ce vreţi de la mine, domnule ? La mine, porci ?! Ferească sfîntul ! De Crăciun am tăiat doi curcani, ca să zic şi eu că a fost sărbătoare... M-a ferit dumnezeu să am porci. Nici nu mănînc carne de porc. Ştiţi, eu sînt şi... sectant !"

Într-adevăr, la percheziţia efectuată nu s-a găsit nimic. Omul avea însă o fată, care locuia la cîteva case de el. „Acolo cred că i-a dus", îşi spuse în gînd maiorul Melinte. Se repezi într-acolo şi găsi ceea ce aştepta. Fiica intermediarului îi ascunsese în spatele casei. S-au găsit 4 porci cu „semnalmentele" cooperativei.

Este rîndul sectantului să fie adus la miliţia judeţeană.

Existau, de acum, probe certe că Poujade era iniţiatorul furtului. Confirmase şi sectantul acest lucru. Este adus Poujade.

— A venit momentul să ne spui adevărul, i se adresă pe o voce calmă maiorul Melinte.

— Asta am făcut şi pînă acum. Iar dacă vă imaginaţi că am să recunosc ce doriţi dumneavoastră,

numai pentru a vă fi pe plac, vă înşelaţi. Sînt nevinovat.

— Da, nevinovat ?! Săracul nevinovat ! Ia uitaţi-vă, ajunse un nevinovat chiar în arestul miliţiei judeţului... Şi asta cum? Cu aprobarea şefului de judeţ ! Păi adică, amice Poujade, crezi dumneata că inspectorul şef ar aproba o încarcerare dacă nu ar fi sigur de vinovăţia celui în cauză ?!

Intră pe uşă inspectorul şef. Poujade se scoală automat în picioare.

— Ţi-am atras atenţia să fii serios, Poujade !

— Sînt serios, tovarăşe comandant.

— Dacă-i aşa, atunci să lucrăm... Ce-ţi spune numele de Biblie ?

— Biblie ? O carte sfîntă...

— O fi cartea sfîntă, dar eu mă refer la Biblie, complicele dumitale.

Ochii mici, ca de asiatic, ai lui Poujade se făcură parcă mai mari... Sarcasmul şi dîrzenia lui încep să cedeze, să alunece, îşi zice în gînd maiorul, „spre dezorientare", ca acul unei busole, sub influenţa unei surse magnetice... Privirea-i atentă caută cu fixitate ochii colonelului şi ai maiorului. Cei doi nu-l slăbesc cu întrebările. Poujade vede că nu mai are chip de justificări. Privirea-i cade pe piept, umerii îi alunecă parcă şi ei în jos, odată cu mîinile sprijinite pînă atunci pe rama biroului.

— Recunosc, am furat, sînt hoţ... bolboroseşte el.

— Aţi avut dreptate cînd ne-aţi spus că trebuie să avem răbdare, tovarăşe colonel ! exclamă maiorul Melinte. El era hoţul !

— Acum, să-i adunăm pe toţi ! Aici, într-adevăr, este vorba de o întreagă bandă. Să nu uităm însă că trebuie găsiţi şi porcii. Aşa că, măi băieţi, să încercăm să recuperăm prejudiciul sută la sută !

De la sectant și Poujade, maiorul Melinte și Secuiu ajunseră la ceilalți complici, întregul clan.

Poujade recunoscu, pînă la urmă, furtul celor 70 de porci de la ferma Burdea, cum și cealaltă serie, de 60 de porci, în greutate de peste 100 de kilograme, de la ferma Săceni.

— La prima vedere, pare a fi vorba de fapte mai mărunte. Să ne gîndim însă la eforturile ce se fac pentru sporirea șeptelului — le spuse colaboratorilor săi inspectorul Banu. Banda asta de hoți a acționat împotriva acestor eforturi. Plus specula, plus îmbogățirea pe spinarea oamenilor...

Cuvinte simple... Dar care spun destul.

Musafiri care nu se anunță

Era o dimineață senină, ca un zîmbet de fată. Ploaia din ajun, vijelioasă, limpezise cerul. Cei de la punctul de control al circulației anunță prin stație că Mercedesul de culoare închisă și-a făcut din nou apariția. Duce în el o femeie și un bărbat. S-a îndreptat spre sud, spre Dunăre.

Apariția aceluiași Mercedes, pentru a treia oară, în această zonă, cu aceleași fețe la geam, a trezit suspiciuni. Care să fie scopul acestor reveniri repetate ?

Se întreprind măsuri adecvate, pentru a repera ce e de reperat...

Musafirii depășesc pe șosea o unitate militară. Rulează o bucată de vreme cu aproape 150 la oră, după care se înapoiază, căutînd parcă să scape de echipajul de circulație de pe traseu, sau, cine știe, de vreun alt echipaj din șirul cel mare de mașini...

În dreptul drumului ce duce spre unitate, mașina încremenește circa zece minute. Bărbatul dinăuntru coboară apoi ridică capota mașinii, pentru a „repara ceva". Tot timpul însă privește, pe furiș, spre ce fac militarii din unitate. Execută, mascat, și niște fotografii, cu un aparat dotat cu un teleobiectiv puternic, deși chiar acolo se află un semn foarte clar : fotografierea interzisă.

Dinspre unitate vine spre șosea o patrulă militară. Văzînd-o, străinul a demarat cu mare viteză, îndreptîndu-se spre oraș. Merge direct la hotelul „Central". Parchează mașina în fața acestuia. Urcă apoi în camera pe care și-o rezervase, dar numai după cinci minute coboară, avînd în mînă o valiză mică de voiaj. Se îndreaptă, pe jos, spre autogară. Studiază afișele cu traseul autobuzelor. Așteaptă, privind, plecarea mai multor mașini. Apoi ia o hotărîre bruscă... Deși autobuzul care îl interesa este pus în mișcare, se urcă din mers. Este tocmai autobuzul ce face legătura cu localitatea unde se află unitatea militară.

La prima stație, în autobuz se urcă și doi muncitori. Au la ei cabluri telefonice, ca să repare, probabil, niște linii. Din cînd în cînd, își aruncă privirile spre străin.

Soția străinului a rămas la hotel. Se odihnește. În stradă, un autobuz al O.J.T.-ului, vrînd să întoarcă,

a tamponat ușor mașina cu număr de T.C. parcată în fața hotelului. Recepționerul s-a sesizat și a urcat repede, sunînd la ușa camerei unde erau cazați străinii. După mai multe insistențe, și-a făcut apariția doamna. I-au fost relatate cele întîmplate. Au coborît în stradă, să vadă autoturismul. Anunțate fiind, au sosit de îndată la fața locului, cum era normal, organele de miliție. Șoferul de pe autobuz și-a recunoscut vinovăția și s-a angajat să remedieze avaria, care nu era cine știe ce.

În timp ce soția străinului era încă în stradă, parlamentînd cu șoferul, recepționerul reveni în camera străinilor spre a chema la telefon femeia de servici. Își aruncă ochii prin cameră și... descoperi un carnet cu diferite însemnări, care i se părură interesante. După circa 30 de minute, soția străinului s-a întors în cameră, dar nu a sesizat nimic despre „vizita" făcută în lipsa ei.

•

Străinul coboră din autobuz și, discret, făcîndu-se că cercetează cu privirea cîmpul, că „admiră" culturile de grîu, se apropie mult de unitatea militară. „Admira" de data aceasta, hărnicia soldaților din interior... De aici, el putea ușor observa și fotografia modul de amplasare al unității, precum și stația radar, de curînd instalată... Surîzător, se înapoia la hotel cu același autobuz. Soția îi relatează cele întîmplate. Revoltat, omul coboară să-și vadă mașina. Avaria fusese, între timp, remediată, așa că aproape nu se mai cunoșteau urmele. Mulțumit, urcă din nou în cameră, ca să se odihnească.

*

Din analiza atentă a fotocopiilor de pe carnetul de însemnări, o filă a reţinut atenţia colonelului Banu. Pe ea erau notate indicativele unităţii militare, precum şi numerele ei de telefon. Aceste date constituiau secrete de serviciu, şi ele nu puteau fi obţinute decît dintr-o sursă aflată acolo, în unitate.

Inspectorul şef ordonă să se facă o verificare atentă a musafirului străin, folosindu-se toate măsurile adecvate.

Se stabileşte că străinul sosise în ţară în anul 197... vara. Pînă atunci, fusese în mai multe ţări din Europa Occidentală şi, evident, văzuse şi auzise multe. Era un tip scund, cu faţa rotundă, cu ochi mici, ascunşi sub nişte sprîncene stufoase. Nasul coroiat, dar estompat oarecum de mustaţa neagră. Întotdeauna umbla proaspăt ras şi cu o ţinută foarte îngrijită, după ultima expresie a modei. Vorbea destul de bine românește. Cum de învăţase atît de repede ? Se află, în sfîrşit, că era fiul unui emigrant român, care ţinuse ca progenitura-i să ştie şi limba ţării unde se născuse. Pe timpul cît locuise în Occident se ştia că se ocupa cu contactarea românilor, în scopuri de exploatare informativă...

Comportamentul lui era auster. Nu-şi făcea niciodată relaţii intime cu alte persoane, prefera tovărăşia unei cărţi uşoare... Băutură, aproape deloc. În schimb, era un mare consumator de cafea. Invidia realizările obţinute de România şi — mărturisea — că nu se aştepta ca în ţara lui Dracula să nu existe manifestări de violenţă, că potrivnic propagandei de

acasă a găsit o lume evoluată, pașnică, deschisă, prietenoasă și n-a auzit de nici un fel de reținere politică.

Se afirma deci ca un prieten loial și entuziast al poporului nostru.

*

Cetățeanul străin părăsește însă localitatea în grabă. Cei care au reperat datele certe ce probau existența unui spion au fost dezamăgiți.

— Nu-i nimic ! le-a spus colonelul Banu iscusiților săi lucrători Iliescu și Floareș. Pe străinul ăsta îl interesează, cum am văzut, ceva de la noi. Cu siguranță, va reveni. Noi îl vom aștepta...

*

...Și, după alte trei săptămîni, același Mercedes, cu același străin, își face din nou apariția în județ. Se iau măsurile ce se impun. De data aceasta, mașina părăsește orașul-capitală de județ și se îndreaptă spre zona de vest. Face însă primul popas în orașul de pe Vedea. Străinul, după ce se asigură că nu-i urmărit, se îndreaptă, pe jos, spre parcul orașului. Se așază pe o bancă, scoate din buzunar un ziar și se preface că-l citește. Din cînd în cînd, privește trecătorii care se perindă prin fața sa. La un moment dat, își face apariția un bărbat care ia loc pe aceeași bancă și, ca omul în parc, venit să se relaxeze, intră în vorbă... Cei doi fac nu numai un schimb de cuvinte, ci, discret, ca din greșeală, și de cărți, după care se despart, luînd-o în direcții opuse.

Verificările efectuate au stabilit că bărbatul care fusese contactat de străin se numește Vangu Varade, profesor la unul din licee, fiul unui fost politician burghez. Vangu era bine cunoscut în oraș.

Despre acest profesor se știa că, în tot timpul studenției, călătorise frecvent, ca sportiv, în țări străine. Într-o asemenea deplasare, într-una din zile, s-a desprins de grup, intrînd într-un magazin de filatelie. Aici s-a oprit îndelung asupra unei colecții pe care, ca filatelist pasionat, ar fi vrut s-o cumpere. Făcîndu-și socoteala banilor, a realizat că are suma necesară, dar că prețul era cam pipărat. Nu s-a îndurat nici să cumpere, nici să părăsească magazinul, continuînd să soarbă din ochi dreptunghiurile minuscule de hîrtie colorată. Captivat de colecție nu luase în seamnă faptul că și el, la rîndu-i, era studiat, cu deosebită atenție, de un alt bărbat ce se afla în magazin. După cîtva timp a plecat, fără să ia vreo hotărîre. A hoinărit cît a hoinărit prin oraș, apoi a trecut din nou pe la magazinul filatelic, cu gîndul să mai vadă încă o dată acea serie frumoasă de timbre. Dar colecția dispăruse. Vînzătoarea l-a informat, cu amabilitate, că „fusese cumpărată de dumnealui", arătîndu-i un individ ce se uita la el. Individul s-a și apropiat și, pe un ton politicos, s-a oferit să renunțe la timbre, mai ales, zicea el, că și-a dat seama, după accent, după felul în care vorbea studentul, că este vorba de un român... Pe el, continuă celălalt, îl leagă multe amintiri de acest „minunat colț de lume". Ba, mai mult, auzind că Vangu este un filatelist pasionat, proaspăta cunoștință l-a invitat să-i arate colecția lui și să viziteze împreună clubul filateliștilor din localitate. Fără să bănuiască nimic, Vangu s-a

lăsat condus de străin într-o casă așezată pe una din străzile mai retrase ale marelui oraș.

— Aici este unul din cluburile filateliștilor, frecventat însă numai de lumea bună, i-a zis celălalt, de data aceasta în românește. Într-o românească cu accent străin...

Și Vangu a găsit acolo, într-adevăr, diverse publicații despre timbre, multe panouri pe care erau expuse rarități, ba chiar și vreo doi colecționari prinși în discuții febrile. Posedau clasoare bine garnisite cu timbre, pe care erau „dispuși" să le schimbe. Vangu, priceput în ale filateliei, și-a dat ușor seama că erau niște ageamii. Și și-a zis că ar putea profita de incompetența lor, mai ales că bărbatul din magazin îl tot îndemna să ia cît mai multe timbre chiar dacă n-are bani suficienți, pentru moment. O să-i împrumute el, urmînd ca Vangu să îi restituie, cînd acesta va veni în România unde vrea să-și petreacă concediul. Și Vangu a fost de acord...

După un an, bărbatul acela, pe care Vangu nici măcar nu știa bine cum îl cheamă, a venit în țară, aducîndu-i în dar niște timbre rîvnite... I-a mai adus niște clasoare legate în piele și niște cataloage dintre cele mai interesante. Omul mai avea asupra lui și niște serii de timbre care nu figurau printre „daruri". Serii din rarităţile cu totul excepționale. Întrebat de prețul acestora, celălalt i-a răspuns că nu-i cere bani, ci doar niște mici „comisioane".

— Și dacă refuz comisioanele ? a întrebat Vangu.

— Atunci, ai să ajungi la închisoare, i-a răspuns, calm, străinul, sfidîndu-l. Așa, ca să plătești cu vîrf și îndesat timbrele pe care le-ai primit ! Dacă vrei să te convingi, uite facturile cu valoarea tuturor timbrelor în cauză, a continuat el. Autoritățile românești n-o să-ți ierte că ai achiziționat timbre repre-

zentînd figuri proeminente ale fascismului din străinătate şi din România de altădată. Asta-i „literatură interzisă", înţelegi ?!... Ca să nu-ţi mai spun că îţi pot pune la dispoziţie filme care te înfăţişează stînd de vorbă prietenește cu doi indivizi. Vrei să-ţi spun cine sînt aceştia ?... Am impresia că eşti destul de isteţ să pricepi ce „bucurie" vor produce aceste fotografii dacă le voi preda... ştii tu unde. Să nu uit! Vrei să-mi plăteşti şi datoriile? Conform acestor acte oficiale, pe care ai avut proasta inspiraţie să le semnezi, fără să le citeşti cu atenţie, îmi datorezi 127.500 dolari. Eşti amabil ?!...

Şi Vangu s-a simţit pierdut, prins într-un laţ strîns şi necruțător. Individul nu glumea deloc şi el era victima. Neavînd încotro, a acceptat să-l ajute.

— Vezi, ai grijă, nu încerca să ne duci, că te găsim şi-n gaură de şarpe şi e vai de pielea ta !...

Aşa a ajuns profesorul nostru să furnizeze informaţii unui agent străin.

La început, i s-au cerut date despre unele evenimente din ţară, despre unii oameni cu funcţii de răspundere... Ulterior, lucrurile au luat amploare. I se cereau date din ce în ce mai complicate, mai greu de procurat, din domeniul economic, militar... Străinul identificase în judeţ o unitate specială şi i-a cerut să folosească toate mijloacele pentru a-i stabili programul de lucru, aparatura cu care este dotată etc.

Vangu s-a simţit speriat de „perspectivele" pe care i le deschisese grava încurcătură în care intrase. Sesizîndu-i frămîntarea, soţia, care abia se întorsese de la maternitate, unde dăduse naştere unui băiat, l-a tot descusut, pînă a aflat totul.

— Trebuie să mergi urgent la securitate şi să istoriseşti tot ce ţi s-a întîmplat !

— Mulţumesc de sfat, a răspuns Vangu. Crezi c-o să mă creadă cineva ?! Doar ştii cine a fost tatăl meu...

— Or să te creadă, n-or să te creadă, asta o să vedem ! Dar tu trebuie să te duci neapărat. Dacă nu te duci tu, mă duc eu. Gîndeşte-te la copilul nostru. Singura salvare este adevărul şi recunoaşterea greşelii. Singura ! Singura !

Vangu nu şi-a ascultat soţia, a continuat aventura în care intrase. Nevastă-sa însă nu l-a slăbit şi pînă la urmă, s-a dus în audienţă la inspectorul şef, căruia i-a povestit tot ce reuşise să afle sau să deducă în legătură cu încurcătura în care intrase soţul ei, spunîndu-i că acesta ar recunoaşte, dar nu are curajul necesar...

O vreme, s-a părut că Vangu, în sfîrşit, a renunţat la „activitatea" sa... Nu l-a mai căutat nimeni, pînă în momentul cînd acelaşi bărbat cu care se întîlnise în magazinul de filatelie din străinătate — şi cu care, ulterior, s-a întîlnit în parcul oraşului — l-a vizitat acasă. Soţia profesorului, deşi n-a asistat la discuţii decît foarte puţină vreme, timp în care i-a servit cu cafele şi în care s-au schimbat amabilităţile de circumstanţă, a fost totuşi numai urechi... Trebuia să-şi salveze copilul, bărbatul, să se salveze pe ea... Trebuia !

*

— ...Toate bune, dar datele găsite în carnetul de însemnări al străinului nu puteau fi furnizate decît de unul din personalul unităţii militare, zise colonelul Banu la analiza cazului. Trebuie să vedem dacă nu cumva profesorul nostru şi-a creat acolo vreo relaţie.

Se fac investigări și verificări în rîndul cadrelor unității. Datele conduc spre un oarecare Niki, telefonistul unității, originar dintr-un sat din Banat și stabilit ulterior, împreună cu mama sa, într-o comună din sudul județului. Pînă la încorporarea în armată, Niki lucrase la o întreprindere din orașul de pe Vedea și, paralel, urmase și liceul, la seral. Coincidența a făcut să-l aibă ca profesor de germană chiar pe Vangu. Niki, așadar, ar fi putut furniza acele date care constituiau secret de serviciu (indicativele și numerele de telefon).

După mai multe verificări se stabilește că Niki, în timpul permisiilor, se deplasa, de fiecare dată, în orașul de pe Vedea, unde se întîlnea cu Vangu. Vangu avea grijă să-l exploateze „în orb", adică fără ca Niki să-și dea seama, oferindu-i, în schimb, o serie de „atenții". După care Vangu transmitea informațiile obținute străinului, cu care se întîlnea în oraș sau, uneori, la București.

Pentru a-l împiedica pe diplomat să intre, în continuare, în posesia unor date secrete, se hotărăște chemarea la organele de securitate a lui Vangu.

Prezentîndu-se, Vangu arboră inițial figura unui om ocupat, teribil de ocupat, deci deranjat acum dintr-ale lui... și oricum surprins de această invitație. L-a luat pe „nu" în brațe și nu înceta să-și manifeste mirarea și indignarea.

La un semn al inspectorului șef — intră în birou soția lui Vangu. Era palidă, cu ochii încercănați și umezi.

— Omule, în numele copilului, al dragostei noastre, în numele vieții noastre cinstite de pînă acum, spune adevărul, spune tot, tot, rosti femeia printre lacrimi și cu un ultim licăr de speranță.

Apariția neveste-si a fost un veritabil șoc.

— Vangule ! interveni colonelul Banu. Soția ta a făcut tot ce e posibil să te salveze. A venit la noi de la bun început. Știm cum ai fost șantajat și de ce ai tăcut pînă acum. Și așa e destul de tîrziu pentru tine și va trebui să dai socoteală oamenilor, dar mai ai timpul să repari ce se mai poate repara. Oricum — mulțumește femeii tale. Altfel, acum era mult prea tîrziu.

Pe fața lui Vangu încep să se prelingă dîre de transpirație. Buzele-i tremurau. Se uita cînd la nevastă, cînd la Banu. Cîtva timp s-a lăsat o tăcere absolută ; Vangu își auzea respirația, iar bătăile inimii le simțea în gît.

— Am să vă spun cum a fost, zise el, în cele din urmă. Am să vă spun. Am fost și prost și laș. De ce nu te-am ascultat la timp, femeie ?

— Lasă Vangule, lasă lamentările. Încearcă să ne fii de folos măcar acum. Fii om ! Fii bărbat ! Măcar acum !

Și, într-adevăr, Vangu a relatat, cu lux de amănunte despre cele ce i se întîmplaseră în străinătate, despre legăturile lui cu „filatelistul" pe care-l cunoscuse acolo și cu care apoi se întîlnea în țară, furnizîndu-i fel de fel de date... Și cum, prin intermediul unui fost elev de liceu, acum militar în termen la unitatea militară, a obținut acele date militare și toate amănuntele acestor evenimente.

*

La analiza finală ce a avut loc la inspectoratul șef, după ce s-au tras concluziile, Banu simți nevoia să povestească colaboratorilor lui apropiați un caz similar, petrecut cu ani în urmă.

*

...Comandantul meu de atunci, colonelul Firulescu, studia cu atenţie conţinutul ultimei piese din dosar... Se clarificaseră, într-o oarecare măsură, lucrurile : Beker va sosi în marele oraş din sud peste trei zile, cu rapidul „Traian", după-amiază, şi va locui, pentru început, la hotelul „Palace".

— Înţelegi, Banule ? mi s-a adresat comandantul. Individul vine să ia legătura cu agenţii care i-au cules informaţii, pentru a le transmite afară. Lucrul e cert. Întrebarea e însă de ce nu le transmit prin radio ? Probabil, pentru că aşa este stabilit, pentru că aşa socotesc ei că e „mai sigur". Apoi, insul are un pretext plauzibil de vizită : vine, ca turist, să-şi vadă părinţii.

— Sînt de aceeaşi părere cu dumneavoastră, i-am răspuns eu.

— Mda, mulţumesc ! În fine, căpitane Banu, ai misiunea de a-l supraveghea cu atenţie pe acest „turist". Vei răspunde personal de acest lucru. Îi ai la îndemînă şi pe locotenenţii Guriţă şi Mărcuş. Ai grijă să nu se comită greşeli. Ei abia au ieşit din facultate şi n-au experienţă. E clar ?

După un „Am înţeles !" hotărît, m-am îndreptat spre locul misiunii.

*

De la intrarea pe poarta Stamorei, Beker încerca un sentiment deosebit, pe care nu-l trăise de ani de zile. Constata, uimit, transformarea peisajului românesc. Dorul de ţara pe care o părăsise cu douăzeci de ani în urmă nu se stinsese definitiv. Ba, parcă, dimpotrivă, îl încerca mai tare... Era nerăbdător să

ajungă cît mai repede, să-şi revadă familia şi locurile unde şi-a petrecut copilăria. Ar fi fost şi mai entuziasmat de revedere, dacă nu l-ar fi apăsat pe conştiinţă însărcinarea primită de la şefii lui, nişte transfugi fără scrupule, puşi în slujba spionajului străin. Feţele lor îi apăreau în umbră, ameninţătoare, şi îi stricau buna dispoziţie. Îi părea rău că acceptase, dar acum era prea tîrziu ; ştia că nu se glumeşte cu asemenea indivizi. „Traianul" alerga nebuneşte şi Beker nu contenea să se încînte, la fereastra compartimentului, de priveliştea românească.

Începu să-şi pregătească bagajele, recapitulînd, instinctiv, tot ceea ce avea de făcut.

...Va locui un timp la hotelul „Palace". Se va putea plimba prin oraş, dar, luni seara, va trebui să fie neapărat la întîlnire. Cine vor fi cei doi indivizi ? Unul îi va da un pachet de ţigări „Winston", în parcul de lîngă liceu ; celălalt, trei copii după tablouri de Grigorescu. „Nu ne faci decît un simplu comision", i se spusese...

Ieşi pe culoar şi deschise un geam. Văzu oraşul în care trebuia să coboare. Sorbi cu nesaţ aerul rece, înviorător. Privi, uimit, spre siluetele gigantice ale construcţiilor industriale de la poarta de vest a oraşului. Simţi bucurie şi chiar mîndrie. Apoi, dintr-o dată, plecă cu umilinţă capul...

*

Am întins pe biroul comandantului lista călătorilor sosiţi în acea zi la hotel : doi soţi din Italia, o bătrînă din Austria, cinci tineri floretişti suedezi şi un spaniol cu nume românesc, Beker Adrian Vică. Cu un creion negru, am subliniat numele lui Vică.

Raportez, tovarăşe colonel, că, identificînd mai multe familii cu numele de Beker, am dat de un anume Beker Adrian pe Calea Dunării. Are un fiu stabilit în Occident, de la care primeşte, sporadic, scrisori. Scrisori care vin din Spania sau din alte ţări occidentale. Mărcuş l-a supravegheat pe oaspete. La părinţi nu s-a dus încă, nu prea se simte-n largul lui, e cam stînjenit, stîngaci, poate fricos. Nu s-a întîlnit, deocamdată, cu nimeni.

— Ce-i cu casa asta ? — întrebă comandantul, privind atent o fotografie înfăţişînd o căsuţă cu trei camere şi cîteva dependinţe lipite de ele, toate acoperite cu iederă şi cu viţă de vie.

— E casa părintească a lui Beker.

— Mda. Perfect. Foarte bine. Continuaţi urmărirea ! Dealtfel „prietenul" nostru se va întîlni mîine cu cineva ! Ştim precis asta ! Ia-l ca ajutor pe Guriţă şi nu scăpaţi nici o clipă din vedere „legătura" cu care se va întîlni. Pe Beker să-l „conducă" Mărcuş la reîntoarcerea la hotel.

— De-aş da ochi cu Barnave, aş fi un om fericit ! N-o fi ăsta ? Îl căutăm de atîta timp !

— Nu este exclus să fie chiar Barnave, dar pot fi şi alţii. După acţiunea de mîine, raportaţi ! Cred că vă vor mai trebui ajutoare.

Vorbele colonelului sunară într-un fel ciudat...

„Şeful ştie ceva", mi-am zis.

M-am simţit dintr-o dată cuprins de nerăbdarea cu care porneşti, de regulă, la o misiune mai grea, mai deosebită...

*

Tot întinsul grădinii „Sfîntul Dumitru" vuia sub larma clopotelor de vecernie ale catedralei, cînd, pe banca de lîngă clopotniţă, s-a aşezat un ins blond,

cam de vreo 30 de ani, cu o barbă scurtă, cu ochelari negri. Avea alura unui om liniştit, ieşit să se recreeze. De la un timp, a început să privească iscoditor, dar discret, în jur, ca şi cum ar fi aşteptat pe cineva.

De bancă s-a apropiat, cu aparentă indiferenţă, un alt individ cu acelaşi aer al unuia ieşit la promenadă. Privea, ca din întîmplare, spre necunoscutul care scotea, ostentativ, o ţigară dintr-un pachet „Winston". Ceru voie să se aşeze. Urmă un moment de tăcere, de parcă cei doi s-ar fi ignorat reciproc... Dar „turistul" Vică face, maşinal, gestul de a-şi căuta o ţigară. Necunoscutul i-a întins pachetul, invitîndu-l... Numai un ochi experimentat ar fi putut observa că, în acelaşi timp, îi înmînase un al doilea pachet, neînceput.

Au mai schimbat, ceremonios, cîteva vorbe, apoi s-au salutat cu indiferenţă, ca oamenii ce se întîlnesc pentru prima oară. Bărbosul plecă primul, amestecîndu-se printre oamenii ieşiţi la plimbare pe bulevard. A mers un timp agale, apoi a grăbit pasul.

— Fir-ar să fie ! Ăsta nu-i Barnave !

*

Taxiul îl aduse pe Vică la casa părinţilor săi. Cei doi ofiţeri îşi parcaseră maşina într-o fundătură, în imediata apropiere a casei cu numărul 15, şi aşteptau.

— Mă tot bate gîndul la pachetul ăla cu ţigări, pe care l-a luat Vică ! Ce-o fi putut, oare, să-i transmită filfizonul ăla bărbos de Wagner ?

— Ce altceva, Guriţă, decît informaţii ? replică scurt Mărcuş.

— Filfizon-nefilfizon, Wagner lucrează la un institut de cercetări ! E prieten la toartă şi cu fiul direc-

torului, are intrare liberă în biroul lui, ba și în casa lui, așa că...

Cînd am sosit lîngă ei, le-am curmat sporovăiala. Liniște și atenție ! le-am cerut. În acel moment, pe străduța lui Adrian Beker apăru o Warsawă vișinie, care se opri lîngă chioșcul de răcoritoare.

— Un taxi, șopti Mărcuș. L-o fi comandat Vică mai înainte. În orice caz, nu-i cel cu care a venit. Ce facem, tovarășe căpitan ?

— Așteptăm.

S-a mai scurs un timp, cam 15—20 de minute. Dinspre casa lui Adrian Beker se auzeau, neclare, mai multe voci de bărbați, apoi un plînset de femeie, provocat, desigur, de emoția neașteptatei apariții a lui Vică.

Forfota se prelungi pînă noaptea tîrziu.

La ora șase dimineața, pe strada cu pricina își făcu apariția, din nou, un taxi.

— L-o fi comandat „turistul", ca să-l ducă la hotel... sau în altă parte... șopti unul dintre cei doi ofițeri. Are aceeași culoare și același număr ?

— Nu. O să ne convingem !

Din Warsawa vișinie coborî un om în vîrstă, cu un geamantan de mărime mijlocie. Avea pălărie cu boruri late, purta și el ochelari fumurii. Tacticos și prudent s-a îndreptat spre casa lui Beker.

— Ei, dar ce-mi văd ochii ? !

Ofițerul mai scoase o dată fotografia din buzunar.

— Frații lor, ăsta-i Barnave !

Individul cu ochelari fumurii se uita grijuliu în jur, apoi s-a oprit în poarta lui Beker. A bătut scurt, de trei ori. I s-a deschis încet și străinul a intrat fără vorbă.

Orele 6 și 25 de minute... Vică și Barvane stăteau sub halingar. Discutau încet, dar gesticulau aprins.

Din locul meu, bine ales, tocmai pregăteam un mesaj pentru șef, cînd am auzit prin radio vocea comandantului :

— Ce face eroul nostru ?

— Adică eroii, tovarășe comandant ! M-am convins că sînteți un profet ! Dar, să știți, nu-i timp de pierdut. Schimbați, vă rog, canalul, continuai eu. „Prietenul meu cel vechi" a apărut de o oră și ceva în urmă. Are cu el un geamantan. Acum face o conversație cu amabilul musafir... Mărcuș îmi aduce vestea că i-a predat „marfa", care se află pe masă. Se pare că nu se grăbesc să plece la gară. Totuși, aș zice că trebuie să fiți glonț aici, să ridicați marfa, deoarece timpul s-a înseninat. Trimiteți ajutoare !

— Mă bucură înseninarea timpului, dar nu trebuie să grăbim ridicarea „mărfii". Să vedem, mai întîi, unde a stat pînă acum, în ce condiții și cine mai știe de ea.

— Tovarășe șef, acum e cel mai bun timp. Vă rog, grăbiți-vă, altfel riscăm să pierdem „marfa". Și știți cît de mult am umblat pînă am găsit-o !...

— Nu mai am nimic de adăugat, fă ce ți-am spus, Banule !

— Tovarășe șef...

— Continuați în aceeași formulă. Mărcuș va rămîne acolo și, la nevoie, va ține legătura directă cu mine, iar dumneata și Guriță știți ce aveți de făcut. Executarea ! ne-a ordonat, scurt, comandantul.

Pe moment cei doi ofițeri au rămas nedumeriți.

— De ce n-o vrea șeful să-i arestăm acum ? Au și „materialul" asupra lor ! I-am „sălta" magistral, tovarășe căpitan, zise nerăbdător Guriță.

— Măi Guriță, să știi că tot șeful nostru are dreptate, zise Banu într-un tîrziu. Vezi tu, activitatea asta a noastră presupune tact, răbdare, strategie. Noi prea am pornit în galop. Cum să-ți spun eu ție... Șeful are dreptate ! De pildă, în cazul acesta : dacă i-am „sălta" acum, așa cum am vrut noi, am face o mișcare greșită. Tipul este uns cu toate alifiile și, în anchetă, va merge doar cu jumătate de măsură. Or, noi trebuie să-i stabilim toate legăturile ; eventual, unde lucrează, unde domiciliază ; mai precis, unde s-a ascuns de atîția ani ! Asta este ideea șefului. Așa că... dragă Guriță, noi mai avem de învățat...

În toiul acestor vorbe rostite mai mult în șoaptă, Mărcuș ne-a făcut atenți că omul cu pălărie se pregătește de plecare, lăsîndu-i lui Vică un pachet dreptunghiular.

„Turistul" nu era așteptat de vreun taxi, așa cum credeam noi, ci s-a urcat în autobuzul 1, de gară.

— De-acum te afli în mîinile noastre, domnule Barnave ! mi-am zis eu, plasat pe undeva, prin apropiere.

Controlat în toate mișcările, omul cu pălărie cu boruri late a fost descoperit în persoana lui Bazil Ilarie, economist la o întreprindere din țară, care executa importante lucrări de construcții civile și militare. Tocmai în acel timp întreprinderea respectivă construia un obiectiv deosebit, iar Bazil era la curent cu evoluția lui.

Omul poseda buletin de capitală, unde figura și cu domiciliul stabil. În localitatea unde lucra i-a fost pusă la dispoziție — așa cum se obișnuiește — o garsonieră. Trecea ca o persoană de frunte în întreprindere.

În scurt timp, la adresa din București, menționată în buletin, a fost găsit adevăratul Bazil Ilarie, econo-

mist de profesie, căruia, cu vreo cîțiva ani în urmă, pe cînd călătorea de la Timișoara la București, i-a dispărut, în chip misterios, portofelul în care erau buletinul de identitate, o adeverință de la Ministerul construcțiilor, unde lucra, niște bani, precum și diploma de economist, în original.

Omul a publicat dispariția acestor acte, dar nu a reușit să reintre în posesia lor.

Acum, adevăratul Bazil părea să recunoască, în fotografia arătată, pe unul dintre „tovarășii" lui de drum din timpul călătoriei cu pricina.

— El este, tovarășe căpitan. Acum sînt chiar sigur ! El este ! A spus după un oarecare timp.

Cercul s-a închis, probele adunate erau suficiente și zdrobitoare.

*

Comandantul ne-a ordonat să trecem, simultan, la reținerea „turistului" Vică, a spionului Bazil-Barnave și a agentului Wagner.

*

În biroul comandantului se aflau trei oameni. Stăteam în fotolii, fumînd și întreținîndu-ne cordial.

— Să-mi permiteți, tovarășe colonel, să vă mărturisesc că, în dimineața aceea în care am hotărît să dăm buzna peste Barnave, ordinul dumneavoastră ne-a încurcat, ne-a nemulțumit într-un fel... Și ce mare dreptate aveați ! Vă cerem scuze !

— Nu-i cazul, Banule. E adevărat că tinerețea e cam pripită. Despre voi trei se poate spune că ați lucrat minunat. Vă felicit !

Tatuajul care trădează

În orașul de pe malul Vedei plouă înverșunat. O tăcere cenușie alunecă peste acoperișuri, peste asfaltul umed al șoselelor și străzilor.

Este încă lumină, o lumină de amurg de septembrie. De sub podul de la Vedea se aude rîul bolborosind.

Dinspre capătul podului pornește un țipăt. Cîțiva indivizi dispar în goană mare peste terenul bîlciului anual. Apoi, tot din aceeași direcție, apare, speriat

parcă, un bărbat. Se uită în dreapta, în stînga. Fuge tot spre teren, ca și ceilalți. Nu reușește însă să ajungă pînă acolo, pentru că două brațe puternice îl prind zdravăn ca într-un clește. Încearcă să scape, se zbate, dar... zadarnic. Se resemnează și răsuflă greoi, degajînd în juru-i damfuri de alcool.

Omul care-l imobilizase este foarte vînjos. La o nouă încercare de eliberare este strîns și mai tare.

Îndată, tot dinspre pod, se aud strigăte : „Salvarea, salvarea ! Să vină repede salvarea și miliția ! Repede, să vină salvarea și miliția..."

— Ce-i acolo, mă omule ? Acolo, sub pod, de unde-ai fugit...

Individul nu răspunde. Geme, iar ochii îi sînt tulburi și părul răvășit. Încearcă, din nou, să scape din brațele care l-au imobilizat.

— Stai liniștit ! se răstește celălalt. Spune ce-i acolo ?

Individul rămîne însă tăcut. Și este împins, încet, încet, către locul cu pricina.

— Acolo-i Vancu, domnule, da, el, Vancu... încearcă el să vorbească, moale, fără vlagă, pe cînd se apropiau de pod.

Rostogolit către piciorul podului, este găsit un tînăr care geme. Salvarea — anunțată de la punctul de control din apropiere — sosește în goană. Tînărul este urcat pe targă și expediat imediat la spital. Cu mașina circulației, care sosește la timp, individul este dus la sediul miliției.

*

Maiorul Fătu și căpitanul Tomescu sînt însărcinați de inspectorul șef cu efectuarea cercetărilor.

— Tomescule, Vancu și-a dat sfîrșitul, îi spune maiorul Fătu.

O liniște grea îi cuprinde pe amîndoi. Se mișcă încet, cu pași tîrșîiți, prin birou, gîndindu-se care să fie mobilul faptelor. Întunericul se lipește încet de ferestre, ca o nevăzută ureche, ascultînd parcă tăcerea din cameră.

Maiorul sună la arest, ordonînd aducerea lui Hanganu la anchetă. Apoi îi face semn lui Tomescu să aprindă lumina și să-și pregătească mașina de scris.

Hanganu este adus. Miasmele alcoolului dospit s-au risipit, dar fața individului trădează încă starea-i de mai-nainte : pometii obrazului și nasul sînt plini de pete, cînd vineții, cînd galbene, ochii-i sînt înroșiți, mîinile-i tremură.

— Ia loc, îl invită maiorul. Hangane, cum zici că s-au petrecut faptele ? Te rog să ne relatezi tot ce s-a întîmplat și numai adevărul ; altfel ne pui pe drumuri și complici cazul ; te complici și pe tine. Știi, cred, ce spune legea privitor la mărturia mincinoasă. Ai de ales deci și, în ceea ce te privește, n-am prea întîlnit cazuri ca ale dumitale, cînd indivizi care ajung să fie certați cu legea caută cu lumînarea, ca să zic așa, circumstanța cea agravantă...

Hanganu, așezat pe colțul scaunului, se uită spre parchet, de parcă i-ar fi căzut ceva, un obiect pe care-l caută... Poate că se gîndește ce să declare. Maiorul nu-l tulbură, îl lasă să-și adune gîndurile, să și le mistuie, să-și facă ordine în ele.

Afară, adierea vîntului înlătură ultimii nori.

Hanganu îi privește cu atenție pe cei din jur, pe căpitanul Tomescu, în mod special, dar de ce ?

— Dînsul este căpitanul Tomescu. Îl vei mai vedea și de-acum încolo, pentru că dînsul, împreună cu mine, trebuie să clarificăm piesa asta în care un rol îl are și un anume Hanganu, precizează maiorul Fătu.

Hanganu tresare, se mai uită o dată atent la căpitan, apoi îl măsoară cu privirea pe Fătu, apoi, din nou, pe Tomescu...

— Numele, prenumele, vîrsta, adresa stabilă și cea nestabilă... îi cere căpitanul Tomescu.

— Hanganu Lepăduș, mi se spune și Lebădă, 29 de ani, în Plopii, răspunse Hanganu cu o voce ștearsă, în timp ce mașina de scris țăcăne sub degetele căpitanului, umplînd golul dintre întrebare și răspuns.

— Profesia !

Hanganu ezită.

— Am lucrat la un șantier, la o centrală termică a I.C.M., ca mecanic, deși am și liceul... Acum, caut de lucru.

— De ce nu mai ești la I.C.M. ?

Hanganu tace.

— Și de cînd cauți de lucru ? intervine maiorul Fătu.

Hanganu rămîne, mai departe, tăcut. Își desface șireturile de la pantofi (i s-au umflat picioarele?), își descheie nasturii scurtei, care răspîndește în jur un miros de tutun și de băutură...

— Tovarășul căpitan te-a întrebat ceva, îi amintește maiorul Fătu.

— De vreun an, aproape doi, răspunde Hanganu.

*

Inspectorul șef se strecoară încet în biroul de anchetă, întinde mîna celor doi ofițeri ridicați în picioare, apoi se așază alături de Fătu. Hanganu își ridică fruntea și-l privește cu insistență și pe noul venit.

— Cu Vancu cum zici că s-a întîmplat, Hangane?
— Nu știu, cred că eram beat, răspunde Hanganu.
— Și Vancu era tot beat ?

Hanganu ezită, îl mai privește o dată pe noul venit, pe ceilalți, mai privește podeaua, apoi :

— Nu... sau poate că da, revine el repede.
— Ați băut împreună ?
— Nu.
— De ce l-ai lovit ?
— Nu l-am lovit eu.

Inspectorul șef îl privește drept în față. Mașina se oprește din țăcănit.

— Cum zici că... nu l-ai lovit tu ?! Atunci cine ?
— Nu, nu l-am lovit eu, de ce nu mă credeți? protestează Hanganu... Altcineva l-a lovit.
— Atunci de ce-ai fugit de lîngă capul podului, de lîngă Vancu, tocmai cînd era în starea aceea ?
— Nu știu... eram beat... poate de teamă, nu știu... Erau însă acolo mai mulți, era și unul înalt cu părul mare, cu lațe... Ăsta l-a lovit... Pe onoarea mea !
— Hangane, fii, te rog, mai ordonat în ce spui... intervine inspectorul. Tu zici că ai absolvit liceul, ești băiat cu școală. Te rog să povestești metodic. Aceasta înseamnă că trebuie s-o iei pas cu pas, de la început, de cînd ai plecat de acasă ; și atunci, o să vezi că n-o să scapi nimic. Nu putem pierde timpul.
— Da, tovarășe comandant, vă spun așa, cum ziceți, cronologic. De acasă am plecat pe la 9 dimineața. Am intrat la „Vedea" să beau o răcoritoare, o tecola...

Hanganu se oprește brusc, lăsînd impresia că se gîndește la ceva, doritor să nu scape nimic.

— Și ?

— ...Şi am băut două coniacuri, pentru că nu aveau tecola. După ce am mîncat o friptură, am dat-o pe bere.

— Răcoritoare la „Vedea", la restaurant !... De unde aveai bani ? intervine inspectorul.

— Cum de unde ? De la părinţi, răspunde Hanganu, pe tonul cel mai firesc, ca şi cînd acest lucru trebuia subînţeles de anchetatori.

— Părinţii unde lucrează ?

— Numai mama, tată n-am, a plecat de cînd eram mic... Ea e manichiuristă, tovarăşe inspector.

— Mda... Deci, ai numai mamă. Continuă !

— După ce am mîncat şi am băut vreo trei halbe, am plecat... la alt local, la bufetul „Rapid". Am plecat de la „Vedea", pentru că n-au mai vrut să-mi mai dea de băut. La „Rapid" am luat cîteva şprituri. Bere n-aveau.

— Îmi permiteţi, tovarăşe comandant ? şi maiorul Fătu primi, printr-un semn încuviinţarea. Cu cine ai mai fost în timpul acesta, Hangane ?

— Singur.

— Şi apoi ?

— Eram destul de ameţit, doream să merg acasă. În drum, pe strada mare, prin dreptul hotelului „Central", nişte inşi, nişte tineri, s-au luat de mine, m-au înjurat... Unul din ei m-a îmbrîncit şi mi-a dat una după ceafă. Am rupt-o la fugă, că eram în minoritate... Am ajuns la „Vedea", unde ştiam că-l voi găsi la ora aceea pe Vancu. Şi l-am găsit. L-am rugat să meargă cu mine, că, i-am zis, m-au bătut unii, sînt în primejdie... Vancu m-a însoţit. I-am ajuns pe ăia la locul bîlciului, în zona podului. Vancu i-a întrebat ce au cu mine. S-au repezit la noi, ne-au lovit,

apoi au fugit. Vancu a rămas jos, în nesimțire... M-am speriat și am rupt-o și eu la fugă... Asta-i tot ce știu.

Colonelul stătea pe gînduri. Un tînăr ca Vancu să-și fi pierdut viața în acest chip? Așa de repede?... Doar asta să fi fost cauza ? Un oarecare act de huliganism ?!

— Nu cunoști pe nici unul din ei ?

— Nu, nu-i cunosc ! răspunse Hanganu, repede.

— Caută să-ți amintești, Hangane, este în interesul tău. Aici e vorba de moarte de om... Te previn că cercetarea va fi minuțioasă. Iar tu ești implicat direct în tot ce s-a întîmplat.

— Parcă pe unii i-aș recunoaște, tovarășe comandant, parcă i-am mai văzut... După cîte știu, ar lucra pe un șantier, care aparține de București. Nu-s din județ, cred că dorm într-un cămin al burlacilor, din cartierul... Katanga.

— Și altceva ce-ți mai amintești ? Mai gîndește-te — și să declari anchetatorilor totul, îl îndemnă inspectorul, după niște clipe îndelungi, în care celălalt tăcuse.

Hanganu ridică din umeri și-l privi pe inspectorul șef cu ochii lui injectați și tulburi.

Banu se retrase, nu înainte de a atrage atenția lui Fătu și lui Tomescu — în fața lui Hanganu — că nu are încredere în cele declarate pînă acum de interogat. Ceru ca Hanganu să-i însoțească pe ofițeri la căminul burlacilor, pentru a-i „recunoaște" pe cei amintiți.

Fătu și Tomescu îi cerură lui Hanganu să-i însoțească. Îl determinară însă cu greu...

Reușiră să-i vadă la față, în plin miez de noapte, pe toți locatarii căminului șantierului. Dar Hanganu nu recunoscu pe nici unul. Reveniră la sediu. Han-

ganu fu trimis în camera sa, iar cei doi ofițeri plecară acasă, ca să se odihnească... Odihnă ?! Nici unul, nici altul n-aveau să aţipească decît aproape de ziuă. Nu avansaseră mai deloc în cazul pe care îl cercetau... Se gîndeau ce vor raporta, dimineaţa, inspectorului care, probabil, se aştepta la mai mult.

A doua zi dimineaţa, inspectorul Banu îi chemă pe Fătu şi pe Tomescu, pentru analiza cazului. După ce a răspuns la cîteva telefoane şi după ce a cerut sergentului major Vasile I. trei cafele, comandantul intră în problemă.

— Cum a fost ?..

— Tovarăşe colonel, Hanganu ori ne minte, ori a fost atît de beat, încît chiar că nu mai ştie ce s-a întîmplat.

— M-am aşteptat că nu va ieşi mai nimic. Măi băieţi, trebuie să vă puneţi întrebarea : de ce a fugit de lîngă amicul său, Vancu, cînd acesta era în starea în care era ? De ce nu i-a venit în ajutor, de ce nu a strigat el — şi nu alţii ! — după salvare după miliţie ?...

— Poate de teamă, poate de ruşine... Pentru că şi el a fost amestecat în povestea aceea cu huliganii, îşi dă părerea căpitanul Tomescu. Ne-am formulat şi noi asemenea întrebări, dar...

— Huliganism?! Poate ! O să mai vedem. Deocamdată, avem în faţă un caz de omor clasic. Şi cine este omorît ? Un tînăr. Adică un om care, în primul rînd, trebuia să trăiască şi să muncească, în al doilea rînd, să se însoare, în al treilea, să facă doi-trei copii, în al patrulea, să fie ostaş, în al cincilea, să ajungă şi el cineva, poate chiar un savant etc. etc. Oricum, ucigaşul trebuie găsit. Iar pe cel picat în braţele masi-

vului nostru sectorist, Covescu, adică pe acest Hanganu, nu-l putem exclude, deocamdată, din cercul suspecților.

Inspectorul făcu o pauză, trase aer în piept de la geamul întredeschis.

— După ce verificați bine ce-a declarat Hanganu în legătură cu ziua de ieri, de cînd a plecat de acasă, la local, pe stradă, peste tot pe unde a umblat, după ce aflați de unde are bani de dat pe băutură, odată ce nu muncește, reluați ancheta. Vedeți, vă rog, și cum stă cu echilibrul psihic... Prea are ochii tulburi și mintea răvășită. Să mă anunțați cînd terminați. O să caut să particip măcar la o parte din anchetă.

Cei doi ofițeri se retrag în biroul lor.

— Are dreptate șeful. Fătu îi adresă lui Tomescu o clipire semnificativă din ochi. Cine știe ce surprize o să avem ! părea să spună.

După-amiază, Fătu reluă anchetarea lui Hanganu, Tomescu continua singur verificările ordonate de inspectorul Banu.

Fătu era nerăbdător. Se gîndea că Hanganu avusese tot timpul ca să-și „amintească" mai multe lucruri. Nu se înșela. Hanganu făcu o declarație care contrazicea flagrant ceea ce susținuse ieri.

— ...M-am gîndit să vă spun cum a fost, tovarășe maior. Că așa mi-ați cerut, „să vă spun cum a fost". Dar, vă rog, dați-mi și mie o țigară...

Fu servit cu o țigară. Hanganu și-o aprinse cu mîini care încă tremurau. După ce trase cu sete fumul, începu să povestească :

— Cu Vancu aveam o răfuială mai veche. Acum trei luni ne-am și bătut. Adică, el m-a bătut, că era mai puternic. Ieri m-am întîlnit și cu un alt prieten al meu, Gibu Fane, cu care am lucrat pe la Sibiu.

Venise aici cu niște treburi de șantier. I-am cerut lui Gibu și altor prieteni de-ai lui de aici să mă ajute să mă răzbun pe Vancu... Gibu a fost de acord. L-am ademenit pe Vancu la restaurantul „Vedea", i-am zis că dau ceva de băut, că e onomastica mamei... Și, în drum, lîngă pod, băieții au tăbărît pe el. Gibu a scos cuțitul, a dat, apoi a fugit împreună cu ceilalți.

— De ce n-ai spus de la început ? îl întreabă, sever, maiorul.

— N-am vrut să-l „dau" pe Gibu, că mi-e prieten...

Fătu se grăbi să-i raporteze inspectorului șef că, în sfîrșit, Hanganu a fost „spart". Adică își recunoscuse vina. Deci, „totul s-a clarificat"...

— Ați adunat toate datele din teren ?

— Încă nu, tovarășe comandant. A rămas să se ocupe de ele căpitanul Tomescu. Eu am reluat ancheta... Lucru pe care, dealtfel, l-a cerut insistent și Hanganu.

— Crezi că e bine că ai reluat ancheta, cînd n-aveai încă toate detaliile de pe teren ? Cunoști măcar din ce familie provine acest Hanganu ? Cu ce s-a ocupat ? De unde are bani ? Cum își petrece timpul ? Ce a făcut, concret, pe parcursul zilei de ieri ? Cine-i sînt prietenii, relațiile ? Care îi e starea sănătății ? V-am spus că nu este exclus să avem în față un dezechilibrat, un psihopat, un alcoolic... Te rog să întrerupi orice dialog cu Hanganu, pînă cînd Tomescu n-o să-ți aducă toate detaliile. Să nu-mi încalci ordinul.

— 'Nțeles, tovarășe colonel !

În ziua următoare, în jurul prînzului, căpitanul Tomescu dă buzna peste Fătu, în birou, fără să mai bată la ușă.

— Sînt mort de oboseală, tovarăşe maior. Sînt mort şi de foame. Am umblat peste tot, dar am şi găsit...

— Spune-mi repede ce-ai făcut cu Gibu ăla din Sibiu, despre care ţi-am zis ieri la telefon...

— Gibu Mazuru, zis Gini, a lipsit, într-adevăr, din Sibiu, în ziua cînd s-a petrecut crima.

— A lipsit ? E formidabil ! Asta înseamnă că Hanganu nu m-a minţit. Mă reabilitez în faţa comandantului... M-a făcut praf, ştii, i-am încălcat ordinul. Mi-e cam ruşine...

— Da ? Păi staţi aşa, că n-am terminat. Gibu a lipsit din Sibiu, dar am stabilit că a fost la Săcele, la socrii lui. Am verificat asta prin organele de acolo, prin sectoristul locului, care-l cunoaşte bine pe Gibu. De fapt, pe Gibu-Gini, l-am adus totuşi aici, pentru o eventuală confruntare.

Maiorul reveni la starea iniţială, crispată... Deci, Hanganu m-a dus din nou ! îşi zise el. Ceea ce înseamnă că iar are dreptate comandantul...

Sună şi ceru să-i fie adus Hanganu.

*

— Şi zici, Hangane, că Gibu l-a lovit pe Vancu ?

— Da, tovarăşe maior, răspunse apăsat Hanganu.

— Bine, Hangane, aprobă Fătu. Dar, uite ce-i, îl avem chiar aici pe Gibu, pe prietenul ăsta al tău... O să ţi-l aducem de faţă. Să spui şi în prezenţa lui ceea ce ne-ai declarat nouă.

— Aduceţi-l ! conveni, cu prefăcută bucurie, Hanganu, dînd a-nţelege că, în sfîrşit, e uşurat, odată ce sosise momentul să se clarifice totul... (Sau poate că nu credea că Gibu fusese adus aici ?)

Gibu fu introdus în camera de anchetă. Hanganu păli.

— Îl cunoşti ? îl întrebă maiorul.

— Da. Este Gibu Fane din Sibiu, zise răguşit Hanganu.

— Susţii ceea ce ai declarat la anchetă ?

— Da. Susţin. M-am întîlnit cu el duminică, la „Vedea". El l-a lovit cu cuţitul pe Vancu.

— E nebun, tovarăşe maior ! sări celălalt. Pe smintitul ăsta nu l-am mai văzut din '70, cînd ne-am certat pe nişte bani. Ne-am bătut şi... şi el a plecat la spital, să-şi îndrepte falca. Apoi s-a cărat de pe şantierul nostru. Nu ţi-e ruşine, mă, smintitule, să mă năpăstuieşti pe mine ? Şi să-i minţi pe tovarăşii ofiţeri ?

Hanganu îl privea fix pe Gibu. Îşi strîngea şi deschidea pleoapele şi înghiţea în sec. Bărbia îi tremura.

Gibu este retras.

— Hangane, mă, Hangane, ascultă ce-ţi spun ! interveni, calm în felul lui, căpitanul Tomescu. Sîmbătă şi duminică, Gibu a fost la socrii lui de la Săcele.

— Minte ! sări de pe scaun Hanganu.

— Bine, să zicem că el minte, dar organele de acolo ? Dar sectoristul, care-l cunoaşte ? Dar oamenii din Săcele, care au stat cu el de vorbă? Toată lumea minte, numai tu spui adevărul ?! Noi zicem să te mai gîndeşti puţin... Adu-ţi aminte ce spunea tovarăşul comandant : „moartea de om e moarte de om..."

Hanganu deschise gura, vru să spună ceva, dar renunţă.

— Ei, hai, spune ! A fost Gibu la „Vedea" duminică, sau nu ?

— Nu, n-a fost, dădu din cap Hanganu... Am vrut să i-o plătesc, că prea mi-a mutat falca de la locul ei... Asta a fost.

— O să-i plăteşti altceva. Trenul, dus şi întors, îi spuse căpitanul.

După un timp în care stătu cu privirea pironită în podea, Hanganu ridică capul :

— Eu l-am omorît pe Vancu, tovarăşe maior. Ca să mă răzbun. I-am întîlnit pe băieţi şi le-am spus că vreau să mă răzbun pe Vancu. Ei m-au înţeles. L-am adus pe Vancu, ei l-au lovit, iar eu am dat cu cuţitul. Apoi am fugit.

— Bine, dar ei au fugit mai înainte...

— Da. Eu, fiind băut, n-am putut să mă ţin de ei. Şi pe urmă, trebuia să văd ce se întîmplă cu Vancu.

— Şi cum de nu-i cunoşti pe nici unul din grupul acela care a consimţit să te-ajute ?

— Nu, tovarăşe maior, nu-i cunosc pe nici unul, de ce să vă încurc !

— Şi cuţitul unde-i ?

— L-am aruncat. Parcă v-am spus de ieri că l-am aruncat, pe cînd fugeam... Nu ştiu unde, dar l-am... cum v-am spus, pe cînd fugeam. Apoi m-a prins omul ăla, găligan, al dumneavoastră. Altceva nu mai ştiu nimic.

Îşi lăsă capul, moale, între palme, şi puse privirea, din nou, în pămînt.

Metru cu metru este scotocită întreaga zonă în care fusese comisă crima. Cuţitul cu care Hanganu declarase că-l lovise pe Vancu nu-i nicăieri.

Era încă de alergat, nu glumă, şi se hotărîră să-şi împartă sarcinile şi sectoarele.

— Dar tovarășului comandant nu-i raportăm că plecăm ?

— Nu mai raportăm decît atunci cînd cazul va fi limpede... Nu știi c-a ordonat să obținem detalii, inclusiv despre relațiile lui Hanganu ? îi replică lui Tomescu maiorul Fătu.

Firele erau încurcate, Fătu și Tomescu identifică, cu răbdare, grupul de diverși „prieteni", frecvenți ai străzii. Tomescu reușește să dea de un fir. Află că dintr-un astfel de grup face parte și un anume Hosu, care ar lucra pe șantier. Un tip, i se spune, cu pigmentul feței „mai mult decît brunet", cu părul mare și cu tatuaje pe ambele antebrațe. Dar județul are peste 25 de șantiere. Pe care dintre ele se află Hosu ? Sînt aflate, pe șantierele din județ, patru persoane cu numele Hosu. Care or fi avînd tatuaje ?

Se organizează un control medical al tuturor lucrătorilor din șantiere. Un Hosu brunet, cu tatuaje, iese îndată la iveală.

Hosu cel cu tatuaje este invitat la sediul inspectoratului. Discuția cu el se prelungi destul de mult.

Cînd i se făcu cunoscut, de către Fătu, cum că se știe că face parte dintr-un grup format din patru tineri, cu care bate zilnic, după-masa, străzile, că au avut în cursul zilei de sîmbătă o neînțelegere cu alți doi, tot pe stradă, și că s-au încăierat cu ei lîngă pod, Hosu începu să se agite, să protesteze. Chiar și cînd i se prezentă un martor care-l recunoscu, continuă să protesteze.

— Cer să fie aduși cei trei colegi ai mei de pe șantier, Tibiș, Nanu și Franc, care știu că în ziua aia eu mă aflam la căminul burlacilor.

Căpitanul îi invitase deja pe cei trei, care, în altă cameră, fuseseră puși să dea, în scris, declarațiile.

Culmea ! Toate declarațiile semănau. Toate coincideau cu cele spuse de Hosu, deși în ele erau o seamă de amănunte nesemnificative, imposibil de reținut cu atîta fidelitate de către toți...

— Ăștia s-au înțeles între ei, Tomescule !

— Și eu cred tot așa, tovarășe maior. Asta înseamnă că și Hosu și, poate, și ceilalți, sînt amestecați...

Dar n-apucară să continue raționamentele, că în birou intră inspectorul șef. I se prezentă situația, Hosu fiind scos afară din încăpere.

— Vă felicit ! Cred că ați reușit să picați, cum se zice, pe cercul de suspecți... Și chiar pe cel mai suspect dintre ei ! M-a informat ofițerul Oltiu, de la judiciar, că Hosu, ca și ceilalți din grupul lui, nu sosiseră la cămin nici la orele 22... S-a stat de vorbă cu colegi de dormitor de-ai lor. Toți confirmă că Hosu și ceilalți au ajuns la cămin abia cînd se transmitea radio-jurnalul de noapte. Că erau afumați de băutură și că, după șoșoteli între ei, s-au culcat... Așa că, nici vorbă de orele 18, cum au declarat ei.

Este reintrodus în camera de anchetă Hosu.

— De ce minți anchetatorii, Hosule ? Mai e nevoie să-ți aducem vreun martor ? îl întrebă, aspru, inspectorul șef.

— Nu, nu mai este nevoie, răspunde cu voce moale Hosu... Dar să știți că nu eu l-am omorît. Nu eu am dat cu cuțitul ! se apără el, speriat.

— Dar cine, Hosule, dacă nu tu ?

— Tibiș, el a dat ! Eram cam băuți... Ne-au înjurat, acolo, la pod, și unul din ei l-a lovit pe vărul lui Tibiș, pe Nae... Și Tibiș a dat cu cuțitul. Știți, el a fost măcelar înainte...

— Deci, cine mai era cu tine ?

— Tovarăşe colonel, păi... Eram eu, erau Tibiş, Nae, vărul lui Tibiş şi Filip. Vă jur, ei ne-au provocat... Ei l-au lovit pe Nae. Şi atunci Tibiş, care era şi el băut, a scos cuţitul şi...

— ...Şi aţi omorît un om, un tînăr ca şi voi! Duceţi-i în arest pe toţi patru !

*

Este readus în biroul de anchetă Hanganu.

— Gata, Hangane, am găsit vinovaţii. Am terminat treaba şi fără ajutorul tău. Ca să nu mai spun că ne-ai făcut atîtea greutăţi.

— Cum adică, tovarăşe comandant ? Cum adică, nici acum nu mă credeţi că eu am dat cu cuţitul?!... Eu am lovit, de ce nu mă credeţi ?... Aveam răfuiala aceea cu Vancu, m-am răzbunat !

— Hangane, nu m-ai înţeles ! Făptaşul a fost prins. Sînt şi martori care confirmă, s-a găsit şi cuţitul, iar ucigaşul a mărturisit...

— Păi şi eu am mărturisit, tovarăşe inspector !, susţine, încăpăţînat, Hanganu. Cînd v-am spus că eu am făcut-o, eu am făcut-o ! Ştiţi, pentru cafteala aia veche ! Aşa e drept, să recunoşti... Eu sînt vinovatul, legaţi-mă !

— Ia-l de-aici, Tomescule, şi dă-l pe mîna unui psihiatru. Eu nu sînt medic, dar cazul lui mi se pare clar : pe un fond de alcoolism s-au suprapus faptele la care a fost martor şi... Şi uitaţi-vă ce s-a ales de el ! Internaţi-l repede la spital... Poate că va fi recuperat.

Comandantul oftează. De ce oftează? Se gîndeşte, poate, la nişte tineri care, necontrolaţi de părinţii lor şi de cei de la şantier, au ajuns unde au ajuns ?

— Acum, cred că aţi înţeles ce importanţă are verificarea oricărui indiciu rezultat dintr-o cercetare — îl aud, din senin, Tomescu şi Fătu. V-aţi răfuit aproape trei zile cu un zdruncinat mintal, iar ucigaşul şi complicii lui zburdau liberi...

— Vă mulţumim pentru sprijin tovarăşe comandant.

— A fost de datoria mea. Acum, duceţi-vă să vă odihniţi...

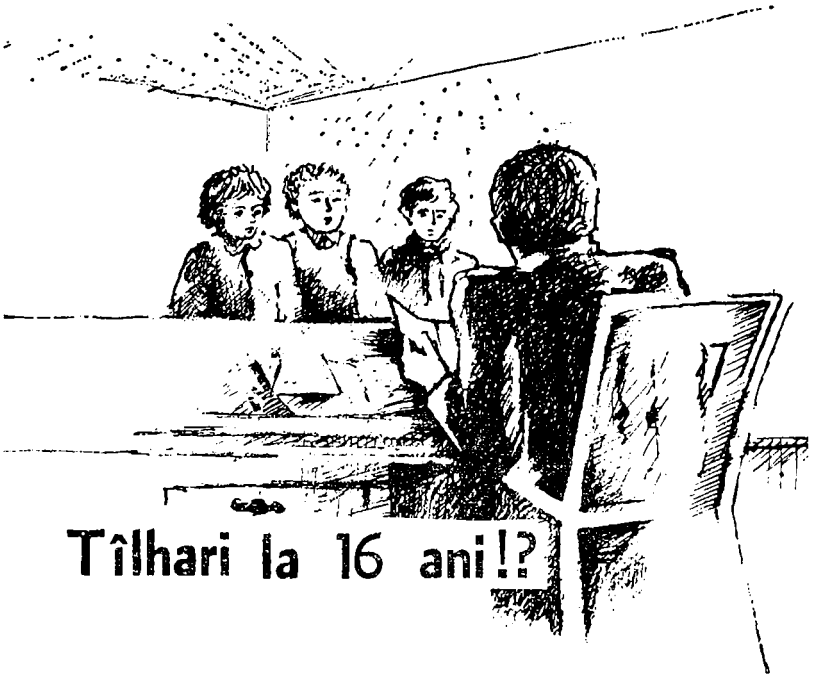

Tîlhari la 16 ani!?

Olteni — localitate din sud, din lunca Vedei, comună cu gospodari ai ogoarelor şi cu navetişti în drum zilnic spre întreprinderile din capitală. O viaţă activă, închinată muncii. Case noi se înşiră de-a lungul şoselei, alternînd cu grădini şi livezi. Peste garduri se vede vegetaţia bogată a curţilor şi viţa de vie căţărată pe spaliere. Senzaţie tonică de aşezare statornică. Cînd, într-o asemenea aşezare, apare umbra unei fapte rele, străină de morala obştii, întreaga

colectivitate trăiește, pe bună dreptate, sentimentul ofensei nemeritate.

Aerul ușor umezit de boarea dimineții poartă peste cîmpuri aroma strugurilor copți. Soarele începea să-și arate roșeața, dincolo de dealuri. Roua strălucește metalic pe firele ruginii de viță.

Nunta Anuții lui Drăghici era încă în toi. Așa este obiceiul prin locurile acestea, ca nunta să țină două zile. La o masă, moș Pandele, paznicul de la C.A.P., discuta cu un grup de cheflii.

— Și zi, nu te grăbești ? Ar fi timpul să intri în post !

— Lasă, mă, că nu piere pămîntul, noaptea e lungă. Oi trece eu și pe la vie... Da' nu-i păcat să lași nebăut vinul ăsta ?

Era trecut de ora șase. Moș Pandele abia intrase în post, îndemnat de nuntașii care îi spuseseră că se cherchelește dacă mai bea, că rămîne via fără struguri, că o să dea graurii iama prin ea... Se așezase pe o buturugă, în fața covercii părăginite, încercînd să ațipească. Nu putea, căci îl frămîntau fel de fel de gînduri și de vedenii... I se părea că, pe coama dealului, siluete nedeslușite se strecoară printre spaliere și, ridicîndu-se, începu să strige cît îl țineau rărunchii : „Stai, bă ! Cine ești, bă ?... Te-am prins !"...

Dîndu-și seama că este numai o părere a sa, moșul strînse mai bine între genunchi ciomagul și încercă din nou să ațipească. Închise ochii... Nu peste mult, prin aburеala somnului, auzi niște glasuri :

— Moș Pandele a adormit, asta-i sigur, că prea a gustat din vinul lui nea Drăghici...

Moșul tăcu.

„Ce mai, se vede treaba că, în dimineața asta, am să prind pe careva la struguri", gîndi el.

— Lasă, Bombonele, moș Pandele chiar treaz n-o fi atît de rău să nu ne lase și pe noi să luăm o burtă de struguri. După cîte știu eu îți este rudă mai îndepărtată, așa că...

— Rudă ? zise Nicu, pe care moș Pandele îl recunoscu după glas. Ruda asta e în stare, pentru o boabă de strugure, să ne cînte în tot satul. Iar pentru o burtă, ne dă chiar pe mîna miliției.

Ceața începu să se ridice de-a binelea și paznicul, printre pleoapele întredeschise, deslușì acum patru trupuri aplecate. Erau patru tineri, aplecați peste vițele pe care le păzea ca pe ochii din cap.

Sări ca ars și, tiptil, tiptil, o luă către locul cu pricina. În același timp, un boldei, pe care nu-l observase, lătră scurt și-l prinse de pantaloni, speriindu-l. Moșul mai să cadă de frică și, înjurînd printre dinți, lovi cu piciorul cățelul care, schelălăind, se rostogoli printre vițe.

Cei patru auzind hărmălaia se îndreptară din șale, și, arătîndu-și curajul, rămaseră pe loc, pînă ce moșul s-a apropiat.

— De ce-ați venit, mă, la furat ? Să mă nenorociți ?

— Unchiule Pandele, noi... încercă Bombonel.

— Voi, mă, voi ! Să mă nenorociți, ha !

Și ridică bastonul lovindu-l pe Nicu. Ceilalți se strecurară în fugă pe lîngă el, răsturnîndu-l. În cădere, își pierdu un dinte ; mai bine zis un colț de dinte... Cățelușa, lătrînd, se pierdu în urma băieților.

Moș Pandele se ridică, se șterse de praf, supărat, și, înjurînd, o luă la vale, către primărie...

— Dă-mi, Pistaie, o hîrtie și-un creion. Îi învăț eu minte. Păi cum așa, măi Pistaie, să mă omoare ?

Secretarul primăriei îl privi curios și, fără să scoată o vorbă, îi dete hîrtie și creion. „Să fure din averea C.A.P. ! Auzi, domnule ! Legați îi duc, da, da,

legaţi !“ Mînios, moşul începu să scrie. Creionul se rupe şi cere altul. „Unde ne aflăm, măi Pistaie ? Unde ? Îşi fac de cap, da-i aranjez eu ! Auzi, auzi... mă Pistaie, tu eşti ca şi copilul meu, ţie pot să-ţi spun : auzi, să mă omoare hoţii ! Dă tu un telefon la post, să-i prindă“. Şi se apucă iar de scris... *„Cerere.* Subsemnatul Pandele Iordan, pîndar, din anul 197... la C.A.P., viile din coastă, vă reclamez pe numiţii... care au furat cu nerușinare struguri, venind cu noaptea în cap, avînd şi cîine asupra lor, care m-a muşcat şi care, cînd m-au îmbrîncit, am pierdut un dinte, de am rămas ştirb. Să-i puneţi să plătească paguba şi dintele meu, că o să iau şi certificat de la doctoră cînd vine, că e la Bucureşti, vine marţi, că eu de cînd sînt n-am păţit ruşinea asta. Drept care mă semnez eu, în puterea forţelor mintale, I. Pandele“.

Aşa cum îl rugase moşul, Pistaie, secretarul Consiliului, sună la postul de miliţie, comunicîndu-i sergentului major Iliescu Radu despre cele întîmplate lui moş Pandele. Subofiţerul veni la primărie. Îl găsi şi pe primar, venit şi el între timp, care şi primise jalba paznicului.

— Poftim, tovarăşe Iliescu, citeşte şi dumneata ! Vezi ce faci cu ei !

Iliescu citi cu atenţie reclamaţia, zise un „’nţeles !“ scurt, îl salută pe primar şi plecă la „locu faptei“.

Din primele cercetări făcute şi audierea celor patru tineri, se stabileşte că nu e vorba de un pericol social, că prejudiciul este mic... Sergentul major n-a mai raportat întîmplarea la judeţ. Celor patru tineri le-a aplicat amendă contravenţională. Dar moş Pandele nu s-a lăsat. El a rămas fără dinte, şi apoi... de ce să-şi bată joc de el nişte copii, adică nişte tîlhari ? Şi-a scos certificat medical şi a venit în audienţă la judeţ.

La inspectorul șef Banu a fost chemat căpitanul Popeangă, șeful judiciarului, cel ce cercetase dosarul. Pe birou, o foaie de hîrtie pe care erau scrise patru nume : Nicu, Bălașa, Tudorică și Ghiță. Tudorică și Ghiță erau subliniați cu cîte o linie îngroșată. Tudorică era însoțit de un discret semn de întrebare, iar Ghiță era urmat de o liniuță subțire, verticală, ce voia să sugereze o mirare nehotărîtă. Toate numele erau înconjurate de contururile unei eclipse aproximative, din care țîșnea o săgeată trasată energic.

— Mi se pare că lucrurile sînt clare... raportă Popeangă. Toate probele îi acuză... Cu toate că mulți oameni pun mîna în foc pentru ei.

— Și ei, tinerii, ce spun ?

— Nu recunosc, tovarășe colonel. Susțin că sînt nevinovați, că au vrut să mănînce și ei, acolo, doi-trei struguri...

— Dar de furat, au mai furat ?

— Nu. Cel puțin nu „apar" cu așa ceva...

— Și ce fel de purtări au ? V-ați interesat ?

— Încă nu. N-am avut timp.

— Și ce-ați găsit acasă la ei ?

— Nimic... Cred că strugurii furați i-au ascuns bine.

Colonelul Banu se ridică de pe scaun și se apropie de fereastră, atingînd cu fruntea geamul lucios și rece.

— Atunci de ce v-ați grăbit să arestați niște tineri ? Vom discuta după ce o să-i primesc în audiență pe părinții lor. Îi vezi ? Uite-i, așteaptă în stradă să fie chemați.

Popeangă înghiți în sec, ca și cum ar fi luat o doctorie amară. Cunoștea exigența inspectorului șef în asemenea cazuri.

După audierea părinților celor arestați, colonelul Banu ordonă căpitanului Popeangă să vină cu dosarele la el. Îl intrigase faptul că nimeni nu crezuse că e nevoie să se discute cu părinții sau oamenii din comună și că subofițerul, proaspăt în meseria sa, nu raportase, adică raportase tardiv, după ce dosarul se și afla la procuratură, iar paznicul Pandele Iordan ceruse audiență la județeana de partid. Acum, se edificase. Aflase destule amănunte despre familiile lor. Trebuia totuși să discute cu tinerii. Dar în libertate. Așa hotărîse. Așa era omenește. După părerea sa, se făcuse o greșeală, o gravă greșeală.

Popeangă, cu dosarele sub braț, intră la inspectorul Banu.

— Să trăiți, tovarășe colonel.

— Noroc, Popeangă.

— Am adus dosarele, așa cum ați ordonat, zise acesta, stînd în poziție de drepți.

— Spune-i tovarășei Niculina, secretarei, să aducă stenograma audiențelor.

Căpitanul reveni și, la invitația colonelului Banu, luă loc. Jos, în stradă, se auzi o mașină frînînd puternic. Apoi liniște.

*

— Sînt văduvă... E singurul meu copil, tot ce am pe lume, tovarășe colonel... Bărbatul mi-a murit de tuberculoză. Și cît m-am chinuit cu copilul ! N-a furat, vă asigur, tovarășe colonel ! Tîlhar la 16 ani ? ! adăugase femeia, în șoaptă. Trebuia să-i împlinească peste o lună...

— Al meu va fi de 17 peste cîteva zile, tovarăşe colonel, intră în vorbă un alt părinte, îi împlineşte în... Nu mai continuă, izbucnind în plîns. El, tatăl, bărbat în toată firea !

— Cît m-am chinuit să-l cresc ! reluă femeia. Că a fost şi el bolnav, răcit la piept, ca taică-său, mi-e frică să nu se îmbolnăvească iar, tovarăşe colonel. E aşa de plăpînd ! Cînd a venit şi mi-a spus că a fost la vie să mănînce struguri, l-am bătut măr, l-am făcut ca pe-o albie de porci. „N-avem noi, măi, Bombonele, struguri în curte ? Şi cu sacoşa aia de plastic, ce-aveai de gînd să faci ? M-ai făcut de rîs, de rîs m-ai făcut !" Şi femeia începu să plîngă cu sughiţuri. Şi băiatul mi-a zis : „Mamă, bate-mă, omoară-mă, am greşit... Că şi moş Pandele ne-a altoit cu ciomagul. Că ne-a prins şi ne-a zis că ne dă pe mîna miliţiei." Am rămas singură, tovarăşe colonel, el e mîngîierea mea. Cine ştie ce-o ajunge ? Tîlhar la 16 ani ? ! — şi femeia iar începu să plîngă.

•

— Ei ce zici, căpitane Popeangă ? Nu v-aţi grăbit arestînd nişte copii ?

— Păi eu...

— Adică noi, Popeangă, noi. Aşa-i corect spus. Nu tu eşti şef la judiciar ?

Colonelul ceru legătura cu procurorul şef al judeţului.

— Alo... da, eu, Banu. Referitor la tinerii aceia de la Olteni... S-a comis în grabă o greşeală... Trebuie, tovarăşe procuror, trebuie să-i eliberăm... Desigur, nu este vorba de tîlhărie. Vă aştept pe la mine, bună seara. Vă mulţumesc !

Așează receptorul în furcă și ordonă căpitanului Popeangă să-i pună pe tineri în libertate, imediat, și să-i aducă în biroul său.

— Vreau să discut personal cu ei. Și te rog să fii și dumneata aici.

Căpitanul părăsi imediat biroul colonelului și, peste cîteva minute, cu ochii privind țintă... covorul grena, se aflau în fața inspectorului cei patru tineri etichetați drept „tîlhari". Acesta îi privi lung, apoi, cu vocea sa gravă, dar calmă, îi întrebă :

— Nevinovați ?

— Da, tovarășe colonel, răspunseră toți într-un glas. Cel mai înalt dintre ei, cu ochii în lacrimi rosti :

— Nu sîntem tîlhari ! Pentru cîțiva struguri, moș Pandele era să ne rupă cu bătaia. Nicu are și-acum mîna neagră. L-a lovit cu ciomagul. Arată, Nicule, mîna tovarășului comandant !

— Noi n-am vrut să-i facem nici un rău moșului, îndrăzni cel mai mic din grup — Bombonel, fiul femeii văduve.

Colonelul Banu îi asculta în tăcere. „Copii !" Parcă undeva, în adîncul sufletului, regretă că nu-i întîlnise în altă împrejurare. Într-adevăr, greșiseră, dar lucrurile se puteau rezolva, cel mult, printr-o amendă contravențională sau printr-un avertisment, așa cum îi spusese procurorului, și nicidecum prin trimitere în judecată. „Tîlhari la 16 ani ? !"

— Sînteți liberi, dar să nu se mai întîmple ! zise inspectorul. Vedeți-vă de școală și de munca voastră !

Tinerii clipiră des, toți deodată.

— Sîntem chiar liberi ? Păi...

— Cum ați auzit. Duceți-vă la casele voastre.

— Vă mulțumim, tovarășe colonel, zise unul din băieți. Altfel... Și așa ne-am făcut de rîsul satului... Vă mulțumim...

— Bine, bine. Să vedem cum o să vă comportați în continuare. Poate că ne vom întîlni și-mi veți povesti și lucruri frumoase despre voi, despre munca voastră. Vedeți că vă așteaptă și părinții. Au suferit foarte mult din cauza voastră. Mergeți cu bine !

La cîteva săptămîni după ce tinerii arestați fuseseră puși în libertate, o femeie, la poarta unității, cerea cu insistență să ajungă la inspectorul Banu. O femeie între două vîrste, îmbrăcată simplu, o femeie cu o floare în mînă. Inspectorul o primi.

— Vă mulțumesc încă o dată din inimă, tovarășe colonel ! Băiatul e bine, își continuă școala, are numai note bune. Numai de dumneavoastră vorbește. Vrea să fie ca dumneavoastră, că el... și o lacrimă curată țîșni din ochii ei mari, negri. Apoi, cu mîna aceea bătătorită, de țărancă muncitoare, întinse colonelului Banu o floare proaspătă, roșie, roșie, încărcată de toate miresmele cîmpului și ale sufletului omenesc, bîntuit, nu o dată, de neliniști, dar mereu luminat de dragoste și de înțelepciune.

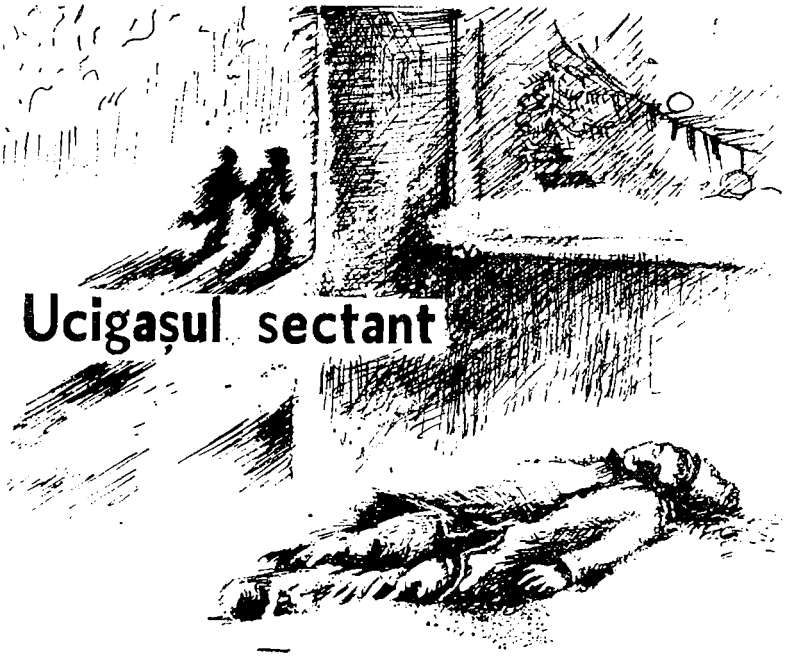

Ucigașul sectant

Alexandru Proorocu a ajuns primul la casa de rugăciune din comună. Era sîmbătă. Anul abia începuse. De fiecare dată, la început de an, Alexandru Proorocu trăia un coșmar. Amintirea crimei îi revenea obsedantă. Nu dintr-un sentiment de remușcare, ci de teamă. Îi era frică să nu iasă cumva la iveală faptul că el săvîrșise omorul. Și de fiecare dată, la început de an, se grăbea spre casa de rugăciune, pentru ca, singur cu „Domnul", să-i poată aduce rugi pentru a-l mai păsui, pentru a-i mai da putere să reziste. Îmbă-

trînise prematur. Nervii nu-l mai ajutau. Întîmplările triste care, în ultimul timp, se abătuseră asupra copiilor săi, nu-i păreau altceva decît vrerea Domnului. Pe Nelă, unul dintre băieţii săi, îl luase, atunci, la 2 ianuarie 196... părtaş la crimă. Nu se gîndise că îl împinge pentru totdeauna, spre periferia vieţii, spre un şir de fapte antisociale, care, poate aveau să se răzbune... Nelă nu împlinise nici măcar 14 ani ; ceilalţi erau mai mari.

Un avocat mare din Bucureşti, pe care l-a consultat în taină, frate fiindu-i şi el după credinţă, i-a spus că o crimă se prescrie numai după 15 ani de la săvîrşirea ei. El avea nevoie, deci, de încă doi ani... Drept care îl implora pe „Domnul" să-i acorde şi acest răgaz. Doar doi ani !

A încercat prin toate mijloacele să şteargă amintirea acelei crime. A căutat să-şi creeze o aureolă de om al cinstei. Se număra în rîndul adventiştilor de ziua a şaptea. A fost primit în sectă cu oarecare neîncredere, dar a reuşit să-i facă pe „fraţii întru Domnul" să-şi schimbe părerea, să-i treacă cu vederea faptele din tinereţe, să-şi astupe urechile la zvonul în legătură cu omorul petrecut la începutul anului 196... Oamenii din sat îl porecliseră „Criminalul". Porecla îi fusese dată încă din tinereţe, cu mult mai dinainte de a făptui omorul. O poreclă care plana, deci, de multă vreme asupra lui... Toată lumea îi spunea aşa, iar despre copiii săi, oamenii din sat ziceau, de asemenea, că sînt „ai Criminalului".

Nelă, ieşit a doua oară din penitenciar, unde ispăşise o pedeapsă pentru un viol în grup, pus la cale de el, îl luase tare :

— Tu-mi tot vii cu basme de-ale voastre, de la casa de rugăciune ! Crezi că am timp să te ascult ? Faci pe sfîntu' cu mine şi cînd colo !... Tu trebuia să

fii în penitenciar, nu eu ! Să ştii că nici acum nu-i tîrziu ! Dă-mi două miare, ca să tac din gură ! Altfel...

N-a avut încotro şi i-a numărat de douăzeci de ori cîte o „foaie". Nelă, după ce-şi mai numără o dată banii, ca să se convingă că n-a fost înşelat, îi aruncă în obraz, drept mulţumire : „Din cauza ta am făcut ce-am făcut" !

L-a durut pe Proorocu, dar ce să zică ? Nu făcuse nimic pentru acest copil. Din contră, l-a împins de mic spre fapte grave.

Nelă, după puţin timp, a intrat din nou la popreală : mai făptuise un viol.

Nu din partea lui îi era însă frica lui Proorocu. Nelă era doar copilul lui. „N-o să mă divulge tocmai el, sîngele apă nu se face"...

Frica era chiar în el. Îl urmărea ca o umbră. Nu ştia dacă dosarul său s-o fi închis, ori nu. Trebuia să fie mereu în gardă, mereu la pîndă.

*

Căpitanul Popeangă luă din fişet dosarul care purta numărul 1 din 196...

Dintre cele patru dosare cu „autori necunoscuţi", dosare repuse în lucru de către noul inspector şef, trei fuseseră, în sfîrşit, rezolvate. Doar acesta îi dădea încă de furcă. Era un caz dificil, întrucît data de mai mulţi ani. Urmele, desigur, au fost şterse de vreme, oamenii îşi reamintesc mai greu...

Au fost răsfoite filele îngălbenite, pentru a se descoperi, în ancheta făcută atunci, o breşă, un fapt pe care vechea cercetare nu l-a sesizat, un amănunt cît de mic, care să-i pună pe o nouă pistă.

După ce a întors ultima filă, fu cuprins de amărăciune. Nu găsise firul de care avea nevoie. Şi totuşi...

În mai multe rînduri, printre filele dosarului se ivea un nume : Alexandru Proorocu.

Insul — cu toate că unele indicii, încă de la început, conduceau către el — fusese scos din cauză. Motivul ? El fusese acela care, în seara crimei, anunţase la Sfatul Popular şi la miliţie că Tipu Petre „se află mort" în faţa Agenţiei C.E.C.

*

Din momentul în care A. Proorocu, împreună cu Nelă, fiul său, s-au prezentat la Sfatul Popular şi la miliţie începuse ancheta... Adică începuse să fie căutat criminalul, cel care, cu o lovitură de cuţit, una singură, bine ţintită în zona inimii, răpusese viaţa unui om. Omul murise aproape instantaneu, după cum constataseră medicii care au efectuat expertiza.

Cu aceeaşi atenţie şi minuţiozitate a examinat acel dosar prăfuit şi colegul lui Popeangă, căpitanul Tomescu, şeful cercetărilor penale. Nici el n-a descoperit vreun lucru nou...

*

Căpitanul se înfăţişă în cabinetul inspectorului şef, ţinînd în braţe voluminosul dosar.

Aştepta să fie luat la întrebări, să-i fie cerute explicaţii, justificări... Dar comandantul îi făcu doar semn să-i lase dosarul. Dorea să-l studieze personal...

A doua zi dimineaţa, inspectorul şef ordonă ca atît căpitanul Popeangă, cît şi căpitanul Tomescu să intre în biroul său de lucru. Şi să fie chemat şi maiorul V. Fătu.

Colonelul le făcu semn să ia loc la masa de lucru.

— V-am convocat în legătură cu acest dosar cu AN — Nr. 1. Înțelegeți de ce poartă numărul 1 ? Pentru că datează tocmai din 196..., le răspunse tot el, arătînd coperta dosarului. Trebuie să-l găsim pe făptaș. S-a lucrat cam superficial în acest caz, altfel era deja clarificat. Știu, vă gîndiți că e greu, că a trecut atîta timp... Dacă vom porni cu astfel de prejudecăți, nu vom ajunge prea departe. Premisa de la care vom porni e că un criminal, chiar dacă i se prescrie timpul de pedeapsă, nu trebuie abandonat, ci descoperit. Și arătat lumii !

Trebuie deci întocmit, își urmă ideile Banu, un plan de muncă, în care să se ia totul de la început. Se pare că nu s-a făcut chiar totul. Iată, spre exemplu, n-au fost audiați toți acei care puteau să vadă sau să audă ceva ; e necesar să lărgiți cercul bănuiților, să verificați pe toți acei care au făptuit vreo violență ; să fie identificați toți acei care au frecventat drumul în seara aceea ; să fie identificați cei care se găseau atunci la cinematograf și au ieșit în timpul filmului ; victima, după cum știți, plecase de la cinema... N-a fost limpezită pe deplin nici situația celor cu care victima a avut diferende, mai mari sau mai mărunte. Se impune și o nouă reconstituire a cazului, mai exact un experiment, brodat pe mărturiile martorului, a celui care a auzit și a văzut niște fapte din acel vagon-dormitor aflat în curtea vechiului Cămin cultural...

*

Ofițerii convocați nu pridideau să-și noteze în caiete tot ceea ce le spunea inspectorul șef. Și doar cu o zi înainte ceruse dosarul pentru a-l studia ! Au ieșit din biroul șefului cu gîndurile ușor învălmășite.

Faptul că inspectorul Banu îl angrenase în elucidarea cazului şi pe maiorul Fătu dovedea încă o dată importanţa pe care i-o acorda dosarului. Banu avea în vedere, în acest sens, şi starea de spirit a oamenilor din comună, cam neîncrezători în operativitatea organelor statului, care, ziceau ei, nu au reuşit încă să descopere autorii crimei.

*

A doua zi porniră, plini de încredere, spre Pereţeni, satul din cîmpie.

Într-adevăr totul trebuia luat de la început, trebuia răscolită din nou cenuşa acelui foc care mistuise un destin... Şi nu numai unul. Omorul lăsase, în urma victimei, o soţie şi doi copii preşcolari. Criminalul mai era oare în sat ? Plecase oare în altă parte ? Sau, poate murise şi el, de bătrîneţe ?... Ori de inimă amară ?...

— Nimeni nu e perfect şi nici o crimă nu poate să fie perfectă, reflectă sentenţios căpitanul Popeangă. Omul este supus greşelii. Numai că, pînă acum, n-a greşit criminalul, ci aceia care au cercetat cazul.

La sediul postului de miliţie îl întîmpină plutonierul Pleşoianu, şeful de post. Plutonierul era mai nou în comună. Auzise ceva despre crima de demult, dar era sceptic. Cazul nu-l preocupase decît aşa, tangenţial... Se gîndea că, oricum, nu se întîmplase „în timpul lui". Şeful de post nu se sfii însă să-şi mărturisească, în faţa superiorilor îndoiala.

— Dacă nu l-am dibuit pe criminal atunci, cum o să-l mai găsim acum, după atîta timp ? Cred că ne pierdem vremea, n-o să mai scoatem nimic de la cei care, atunci, poate că mai ştiau ceva. Oamenii uită...

— Uită, plutonier Pleşoianu... Dar există lucruri pe care oamenii le reţin, fără să-şi dea seama. Cred, de pildă, că tu n-ai să-mi poţi spune, în mod sigur, ce ai mîncat alaltăieri la prînz. Dar sînt convins că îmi vei relata în amănunţime evenimentele care s-au petrecut în ziua în care ai absolvit şcoala de subofiţeri, sau în noaptea cutremurului...

— Aveţi dreptate, tovarăşe căpitan, aşa e ! confirmă, de data asta ceva mai convins, plutonierul. Sînt bătrîni în sat care îşi amintesc cu lux de amănunte fapte petrecute în primul război mondial. Ori alte lucruri şi mai vechi.

— Să-i căutăm şi noi, plutoniere, pe aceşti bătrîni...

Căpitanul Popeangă avea o listă de vreo 40 de martori, care fuseseră ascultaţi cu prilejul cercetărilor anterioare. Se consultară cu care dintre ei să înceapă. Şi au început... Cercetările, de prisos s-o mai spunem, se anunţau mai mult decît dificile. Se lucra intens... Coli de hîrtie albe deveneau declaraţii de martori. Se contura un alt dosar al crimei. Rînd pe rînd, oamenii convocaţi la postul de miliţie îşi răscoleau amintirile. Avea să se dovedească, cu acest prilej, că oamenii numai în aparenţă uitaseră. Criminalul nedat în vileag era, pentru ei, un motiv de teroare ascunsă, de permanentă, nedesluşită teamă. Mulţi dintre cei chestionaţi îşi mărturiseau mîhnirea că ucigaşul nu fusese încă găsit şi pedepsit. Se străduiau să ajute organele de stat în elucidarea cazului.

Unul auzise cîte ceva atunci, demult, altul auzise altceva mai tîrziu... Un zvon circulase cîndva, o vreme, apoi interveni un altul... Cu Sandu Proorocu n-au stat de vorbă de la bun început. El fusese acela care, în seara crimei, venise să anunţe organul de miliţie şi pe paznicii comunali că victima, Petre Tipu, era bătut, în faţa Agenţiei C.E.C., de doi necunoscuţi...

Toate faptele reconfirmau concluzia că Petre T. fusese ucis printr-o lovitură — una singură — de cuţit, dată de mîna sigură a criminalului.

Şi totuşi... Atunci, nimeni nu ţinuse seama de acest amănunt, a cărui semnificaţie scăpase. Victima, de fapt, nu se bătuse cu nimeni, ci fusese răpusă dintr-o dată, prin acea unică lovitură a criminalului.

O bătrînă, care acum era anchetată, pentru prima dată, relată lucruri revelatoare.

— De ce n-ai spus atunci, maică ? îi reproşă căpitanul Tomescu.

— Nu m-a întrebat nimeni.

Astfel de dialoguri s-au mai purtat şi cu alte persoane.

Unii dintre cei care ar fi putut, în 196..., prin amănunte de esenţă, să contribuie la elucidarea cazului, nu fuseseră întrebaţi... Iar ei nu avuseseră iniţiativa de a se prezenta singuri, la organul de cercetare. Au purtat în ei, peste ani, apăsînd greu pe conştiinţa lor, nişte lucruri ştiute, dar despre care se fereau să vorbească. Cuţitul ucigaş se strecurase în viaţa lor şi îi îndemnase să tacă.

Maiorul Fătu se prezentă, seara, la sediul postului de miliţie.

Pînă tîrziu în noapte, acest om cu multă experienţă citi declaraţiile care se adunaseră în noul dosar de cercetare penală. Din cînd în cînd, pe unele din ele le compara cu cele care fuseseră date cu ani în urmă.

— Cred că e bine cum aţi procedat pînă acum, le spuse el colegilor săi, da, e bine, dar mai sînt multe de făcut... Cred că acum trebuie să-l chemăm şi pe Proorocu Sandu. Apoi, unul din noi ar trebui să se deplaseze la Braşov, să-l găsească pe martorul care s-a stabilit acolo, pentru ca acesta să-şi reînnoiască decla-

rația ; e pensionar. Consider, deocamdată, că vechea sa mărturie stă încă în picioare...

„Eram în vagonul de dormit mobil — reciti maiorul din vechea declarație a martorului — și am auzit o discuție aprinsă între trei persoane : una avînd o voce de copil, o alta răgușită și cea de-a treia un timbru normal. Cele trei persoane au plecat apoi spre marginea comunei. Nu reținem, din cearta lor, decît cuvintele de la început ale copilului : „Ăstai, ticule !". În urma lor am auzit pașii unui om. N-am putut să-i observ fizionomia. În orice caz, după mers și după timbrul vocii, era un om tînăr. „Ce-i făcurăți, mă, îl omorîrăți ?" a zis el, apoi și-a continuat drumul".

Au mai auzit și alții cîte ceva ! — își zise Fătu. Să coroborăm deci faptele, pentru a reconstitui în întregime tabloul acelei seri de ianuarie. Ar fi necesar să refacem schița străzii principale a satului de atunci, cu toate detaliile sale. Din cîte am aflat, s-au schimbat multe. Acolo unde se afla vechiul Cămin cultural e astăzi complexul comercial cel nou. Trebuie să stabilim și cam pe unde se afla vagonul mobil. Și, în mod evident, cine a mai fost pe stradă în jurul orei respective. Comuna era și în timpul acela electrificată. Era, deci, lumină și, cum oamenii se cunosc între ei, n-au putut trece neobservați unii pe lîngă alții...

*

Proorocu Alexandru aflase de cercetarea începută și era destul de îngrijorat, mai ales că el nu fusese chemat. Aștepta invitația, era pregătit sufletește și totuși cînd s-a trezit în fața maiorului V. Fătu a rămas derutat. Fața acestuia îi era cunoscută, dar uniforma îl neliniștea. Era sigur că se mai întîlnise cu

acel om, dar unde ? Și vocea lui Fătu îi era familiară. Brusc, își aduse aminte : se întîlnise cu el în ultimele zile, chiar aici, la Pereteni. Stătuseră chiar de vorbă, fără să-i treacă prin gînd că străinul ăsta care se plimba prin sat ar putea fi ofițer de securitate. O frică rece îl cuprinse. Versiunea pe care o stabilise împreună cu Nelă, fiul său, în seara crimei, o memorase foarte bine, o repeta mereu și o considera inatacabilă. „Știu oare ofițerii acum mai multe ca atunci ?"

N-a mai avut cînd să caute răspunsul la întrebare. Se trezi prins într-un interogatoriu încrucișat, în care n-avea timp să formuleze răspunsul la o întrebare, că urma, pe neașteptate, o alta, care părea că nu are nici o legătură cu omorul. Viața lui întreagă, din acești 13 ani, îi era răscolită.

— Spune, cetățene Lisandru Proorocu, ai avut vreun diferend cu Ilie Proorocu în ultimii doi ani ?

După ce îl privi îndelung pe anchetator, dîndu-și seama de tîlcul ascuns al întrebării, A. Proorocu răspunse :

— Ilie Proorocu este nepotul meu. Între ginerele meu și el a fost, e adevărat, o ceartă, pentru un capăt de pămînt, moștenit de la părinți. Eu am înclinat să-i dau dreptate ginerelui, adică fiicei mele. Însă n-am avut nici o discuție directă cu Ilie. N-am nimic cu el. Pămîntul i-a rămas lui..

— Prin înțelegere firească, frățească, sau n-ați avut încotro ?

— Copiii s-au înțeles între ei și eu am fost de acord cu înțelegerea lor.

— Minți, cetățene Proorocu ! Să-ți spun eu cum s-a întîmplat, ca să nu pierdem timpul. Cînd Ilie Proorocu a văzut că nu cedați și că vreți să-i luați o bucată din capul lotului, ți-a trimis dumitale o vorbă care suna cam așa : „Spuneți-i lui Nică Lisandru să

se potolească, că știe el că cu am tăcut, dar n-am să mai pot tăcea". Și dumneata, atunci, te-ai conformat, i-ai lăsat pământul lui Ilie... Ba cred că erai în stare să-i mai și dai ceva, numai să tacă. Dar Ilie n-a mai putut să țină taina în suflet și a spus...

Interogatoriul a continuat în același spirit.

Într-un tîrziu, cînd, încolțit, nu mai găsi nici o ieșire din impas, Proorocu își compuse o față îndurerată și, cu o voce teatrală, joc pe care și-l însușise în convorbirile avute cu frații „întru Domnul", spuse, după ce, prin mătănii repetate, imploră divinitatea să-i acorde clemență :

— Văd că n-am încotro... Va trebui să fac ceea ce n-am îndrăznit, n-am vrut pînă acum, datorită legăturii de sînge... Domnul mi-a poruncit — urmă el, solemn — să vă spun adevărul, cu toate că-i greu pentru mine. Domnul mi s-a arătat și mi-a spus : „Alexandre, ai suportat îndestul calvarul. Eu îți poruncesc să-ți izbăvești păcatul care te apasă și să-l dai !" Așa mi-a poruncit Domnul... Și eu trebuie să-i ascult glasul. Am să vă spun tot, nu mai pot să rabd povara. E vorba de nepotu-meu, Ilie Proorocu. Dacă el spune că eu l-am omorît pe Tipu, eu spun că el e ucigașul, domnule maior, o jur !

Această „noutate" neașteptată, intervenită în anchetă, îl făcu pe maiorul Fătu să întrerupă discuția.

— Mai consultă-te cu „Domnul" și cu cine vrei, cetățene Proorocu, și mîine să-mi mărturisești adevărul.

Împreună cu căpitanii Popeangă și Tomescu au analizat, pînă tîrziu în noapte, noua situație ivită. Nu aveau voie, acum, cînd obținuseră o serie de date importante, să facă vreun pas greșit. Declarația lui Ilie Proorocu contrazicea cu totul pe cea a unchiului său și confirma omul văzut de pensionar în spatele

ucigaşilor. Totuşi, situaţia rămînea încă neclarificată pînă la capăt.

Colectivul de cercetare a fost completat cu doi specialişti, căpitanul Odăngescu şi plutonierul Bădin.

Din fapt în fapt, din amănunt în amănunt, după o muncă răbdătoare, ofiţerii au reuşit să şteargă colbul aşternut peste acea seară de ianuarie 196... Încet, încet, faptele întîmplate atunci fuseseră readuse în memoria acelora care le trăiseră.

Cel care se ascundea printre fraţii „întru Domnul" a fost demascat şi adus în faţa legii. Nepotul îşi acuza unchiul, cu amănunte care fură confirmate integral de alte coroborări.

Trecuseră treisprezece ani de cînd Ilie Proorocu, nepotul lui Nică Alexandru, cum obişnuia să-şi zică, tăcuse. Nu făcea parte din sectă şi nu vreo dogmă îl silise să ascundă adevărul, ci numai teama de cuţitul unchiului.

Un coşmar care, mulţi ani, planase asupra satului liniştit din cîmpie, se risipise. Ultimul dosar A. N. din 196... putea fi închis.

... și casa asta mare a lor ...

O săptămînă întreagă căzuse o ploaie măruntă și deasă, ca o pînză imensă ce unea cerul cu pămîntul, topind totul și toate într-un cenușiu compact, mohorît și murdar. Apoi, cerul a început să-și limpezească obrazul și oamenii parcă s-au înviorat. Mai era porumb necules. Îi aștepta în cîmp, scuturîndu-și apa de pe foile îngălbenite și tresărind uimit, în bătaia vîntului, de minunea rodului copt.

Comandamentul local mobilizase oamenii, i-a organizat astfel ca munca lor, a tuturor, să nu se risipească, ci să ia drumul hambarelor. Oamenii munceau, dar sarcinile de plan încă nu erau realizate.

În dimineaţa aceea, în care cerul îşi mai descreţise fruntea, ARO-ul cooperativei, „navigînd" prin băltoace şi noroi, „acostă", în sfîrşit, în faţa clădirii primăriei. Portiera s-a deschis larg şi preşedintele a coborît lipăind cu cizmele prin pasta moale de noroi. Era un bărbat înalt preşedintele, şi bine legat, iar în colţul buzelor îi anina, într-un echilibru precar, nelipsita-i mărăşească. Un timp stătu parcă în cumpănă în faţa clădirii apoi, tropăi mărunt, ca să-i alunece noroiul de pe cizme, şi, după ce aruncă ţigara, care-şi dădu duhul sfîrîind în mijlocul unei băltoace, urcă cele cîteva trepte de ciment şi pătrunse în primărie.

Se convocase adunarea generală ca să se lămurească povestea aceea neplăcută cu nerealizarea sarcinilor de plan la porumb. Adunarea a fost furtunoasă şi cei mai... scărmănaţi au fost cei din echipa care răspundea de lotul cu pricina. Şeful de fermă, un om trecut de a doua tinereţe, înghiţise în sec tot timpul, făcînd feţe-feţe, şi se întreba mereu, şoptind ca pentru sine tot felul de vorbe, unde naiba putea să fie porumbul, că de cules ei l-au cules. Dar zeci şi zeci de tone de porumb lipseau şi nu putea găsi nici o explicaţie. Parcă s-ar fi topit, parcă l-ar fi înghiţit pămîntul. Îşi bătea capul degeaba ; cei care l-au făcut să dispară nu au lăsat nici o urmă. Cel puţin aşa credea el, şeful fermei, şi nu numai el.

Şeful de post, plutonierul major Dănilache, împreună cu ajutorul său, sergent major Stoican i-au mobilizat pe cei din gărzile patriotice şi pe vînătorii

din comună ca să prindă... stafia ce le dijmuia recolta. Au organizat pînde, au controlat utilajele și remorcile ce se întorceau din cîmp, dar nimic. Dacă nimeni nu... subțiase recolta de pe tarlaua fermei, atunci unde era porumbul ? Un semn mare de întrebare chinuia gîndurile plutonierului și... atît. Dar, ia stai ! ! În mintea șefului de post și-a făcut loc, deodată, o aducere aminte. Cu doi ani în urmă, la I.A.S. tot așa se... vaporizase porumb. Și, atunci, a reușit să afle ce și cum... Nu cumva se repeta treaba ? „Ar fi prea de tot" și-a spus șeful de post.

Întrebase cîțiva tractoriști de încredere dacă au văzut ceva, dacă... În noaptea cînd năvălise acea aducere aminte, șeful de post nu a putut să doarmă. S-a chinuit un timp, strîngînd cu înverșunare pleoapele, dar somnul hălăduia undeva departe de el. S-a îmbrăcat și a plecat la post. Dinspre baltă sufla un vînt subțire cu miros de ger timpuriu și sus, pe cer, luna alerga ca beată prin pîlcurile rare de nori.

S-a zgribulit și a iuțit pasul. Ajuns la post, descuie fișetul și scoase o mapă pe care începu s-o răsfoiască. Din cînd în cînd se oprea și nota ceva pe o bucată de hîrtie.

Noaptea curgea leneș pe lîngă ferestre, iar luna rîdea de una singură, acolo, sus, unde ultimele petice de nori se destrămau spre aiurea.

Dimineața a sosit încet, căznit, parcă luptîndu-se cu întunericul ce se încăpățîna să rămînă lipit de pămînt și case. Cînd sergentul major Stoican a sosit la post, lumina ardea încă și șeful de post îl aștepta. În fața sa, stăteau cîteva file pe care le înnegrise cu scrisul său mărunt și ordonat.

— Eu plec la inspectorat, spuse șeful de post... Te rog să-i inviți la post pe cei de pe această listă... Sînt

unii din cei care sînt „predispuși" să comită infracțiuni ca aceea de care ne ocupăm noi.

— Am înțeles, îi răspunse scurt sergentul major.

*

Inspectorul șef îl asculta pe șeful de post, care îi raporta cele petrecute în comuna lui. Cînd acesta termină ce avea de raportat, Banu îl întrebă :

— Și nu bănuiți pe nimeni ?

Șeful de post făcu o pauză, după care răspunse :

— Nu, tovarășe colonel. Cei cunoscuți de noi, cu antecedente, se pare că s-au făcut oameni de treabă... Am lista lor. Și o așează în fața inspectorului șef. Unele nume erau subliniate cu creion roșu.

— Nu sînt cam mulți ?... Ar fi bine ca toți, sau măcar majoritatea, să nu mai repete faptele, dar... nu-i așa ?

Subofițerul tresări, vru să spună ceva, dar își luă seama.

— Ai luat legătura cu șefii de post din comunele vecine ? S-ar putea ca făptașii să fie de pe-acolo... Deși, mai sigur, pot fi din comuna dumitale. Cred că-ți mai amintești de cazul de acum doi ani...

Șeful de post își amintea. Se putea să se repete povestea cu gropile ?... Cu gropile unde hoții își ascunseseră prada, porumbul furat. Se putea. Dar cine erau acești noi jefuitori și cum reușiseră să fure fără să lase vreo urmă ?

Inspectorul șef era înnegurat. Îl căută pe... Mihalcea în dorința de a termina cît mai repede povestea asta neplăcută. Mihalcea, șeful miliției județului, era însă plecat la Salcia. Probabil că acum, împreună cu cei de acolo, se ocupa de culesul po-

rumbului de pe ultimele suprafețe. Agricultura, ce să-i faci ! Inspectorului i-ar fi trebuit totuși cîteva relații pentru a putea pune rînduială în gînduri și pentru a da de acel sîmbure care ar fi putut lumina, după aceea, totul. Poate că cei de la Direcția generală a județului ar putea să lămurească chestia cu cocenii... Întrebă de directorul Mihuț. Plecat. Sigur, tot în agricultură ! Nu, în Statele Unite. Da, firește, treburi... Atunci, adjunctul — Banciu. E plecat și dînsul. Tot în... ? Da, în străinătate, în Grecia. Atunci...

— Formidabil ! Ștefane, cei din conducerea agriculturii se plimbă pe meridiane acum în toiul campaniei ? !

Inspectorul bătea cu degetele în masă, îngîndurat.

— Ai vreun caz în lucru, căpitane Ștefan ?

— Cazul de la Udupu, pe care mi l-ați dat acum o săptămînă, tovarășe colonel. Este ca și finalizat.

— Mda...

Fusese și aceasta o „poveste". Ieșită, parcă, din snoavele cu Păcală. „Eroul" ei, un măgar, un fel de... porumbel-voiajor care cunoaște foarte bine drumul spre casă. Zile în șir, ieșea patrupedul dintre rîndurile înalte de porumb, legănîndu-și desagii încărcați — corabie minusculă pe valurile toamnei — și mergea leneș, netulburat către casă. Nici măcar nu-și ciulea urechile. Zile în șir dijmuia astfel porumbul, făcînd pereche bună cu stăpînul său. Cînd stratagema a fost descoperită, acesta — stăpînul — a încercat o ultimă măgărie : să nu-și recunoască măgarul.

Pentru dijmuirea de acum însă ar fi trebuit desagii unei întregi turme de măgari.

Căpitanul rămase uitîndu-se întrebător.

— Ia loc, îl invită inspectorul. O să preiei alt caz. Și colonelul începu să-i explice despre ce era

vorba. Este vorba, din nou, de unii care iau bucatele de la gura oamenilor, înțelegi Ștefane ? De aceea trebuie să ne ocupăm grabnic și eficient. Mă vei informa personal de mersul acestei acțiuni, i-a spus în loc de concluzie și căpitanul s-a ridicat de pe scaun, a salutat și a părăsit biroul.

*

Cazul era destul de complicat. Nici un fir care să urnească din loc cercetările. Oamenii din comună se grăbeau cu recoltatul, că iar se arătaseră semne de ploaie. Și el, Ștefan, se grăbea. Dar se grăbea... încet, așa cum i-a atras atenția colonelul că trebuie să facă. Șeful de post era posomorît și el. Nici ajutorul său nu arăta altfel.

...În dimineața aceea de sfîrșit de săptămînă, Ștefan îi raportă inspectorului șef primele date pe care reușise să le adune și care, strînse la un loc, păreau că înjgheabă o pistă. Sau poate, chiar mai mult. Dar nu bănuia că pînă către prînz...

— Ne lipsesc probe concludente, tovarășe colonel.

— Nu vor lipsi mult, căpitane. Hai să mergem împreună la fața locului... Aș vrea să stau și eu de vorbă cu acest Călina... După cîte mi-ai spus, ai vorbit și dumneata cu el... De fapt, Călina ăsta, cu care ați discutat, lucrează în cooperativă sau pe șantierul de irigații ?

— A lucrat pe șantier, la irigații, pînă în septembrie. Acum s-a întors acasă să-și ajute soția la culesul porumbului. Are și el acord global...

— Știi ce mi se pare curios, Ștefane, la acest Călina ? ! Nu l-a văzut nimeni pe tarla la cules. În schimb, așa cum ne spune și cooperatorul Iordache,

el deschide bufetul din comună, el îl închide... Ca și ăsta, cum naiba-l cheamă... Fleancu, nu ? Dar au pătulele pline cu porumb. Așa-i ? Cum, de unde și-au umplut pătulele ?

— Păi, din... lotul personal, a răspuns Ștefan neconvingător, rupt de îndoială, și îl fulgeră așa, ceva ca o presimțire.

— S-o creadă el, zise colonelul. Asta o s-o vedem.

Porni cu căpitanul Ștefan către tarlaua cu pricina, de pe care porumbul aproape că fusese cules. Numai cocenii, e drept, puțin cam jumuliți, rămăseseră într-o resemnare mută.

— Mergem pe jos. Face bine mișcarea, căpitane.

Și au pornit-o mai departe, urmați de plutonierul Cristache, șoferul de pe mașina cu care sosiseră în comună.

La o curbă a apărut o căruță, burdușită de coceni.

— Ăsta e chiar Fleancu, tovarășe colonel, zise surprins și puțin emoționat căpitanul Ștefan.

— Oprește-l.

Căruța fu oprită pe un podeț. Căruțașul s-a repezit să deschidă porțile.

— Te grăbești Fleancule, te grăbești, interveni căpitanul. Omul încremeni cu mîna pe poartă.

— Ca omul cu munca, cu necazurile lui, că acuși începe să pice iar de sus, și dădu iar să deschidă poarta.

— Cam devreme cu căratul cocenilor, zise și inspectorul șef, care, între timp, se apropiase. Vi i-a repartizat... ?

— Nu știu, tovarășe șef, nu sînt ai mei. M-a rugat un prieten să-i aduc și gata, că eu nu mă bag, nu-mi trebuie. Între timp Cristache, șoferul, la semnul discret al inspectorului, trebăluia în spatele căruței, fără ca Fleancu să-l observe.

— Tovarășe colonel, uitați, priviți, i-am găsit.
— Întoarce căruța, Fleancule. Hai la post.

Cîțiva oameni s-au și strîns pe la porți. „Ce-or fi găsit în căruța lui Fleancu ? A dat de dracu Călina, la el îi ducea". „Bine că i-ați prins, maică, exclamă o bătrînă, ăștia au de gînd să aducă tot cîmpul acasă". „S-a terminat cu hoțiile și chefurile, Fleancule !", adăugă un om bătrîn.

În cercul bănuiților s-au aflat și cîțiva dintre cei care și în trecut „călcaseră în strachini".

— Că infractorii au „lucrat"... ingenios, este adevărat, dar asta nu scuză pe lucrătorii noștri care i-au descoperit tîrziu pe hoți. Greșeala constă în faptul că nu a fost sesizată graba acestor oameni de a tăia cocenii și nu s-a verificat cît porumb a fost dus la bază. Apoi, paza. Ce a făcut paza ? Cine sînt paznicii ?

Întrebările inspectorului șef plutiră parcă în încăpere, grele, așteptînd răspunsuri ce întîrziau să „vină". Dar nici șeful de post, nici ajutorul său, nici președintele, nici ceilalți nu deschideau gura. Și se mai puteau pune și alte întrebări, și ei le așteptau ca pe niște mustrări. Colonelul însă continuă pe altă direcție. Vorbea rar, ca și cum ar fi vrut să recapituleze pentru sine cum s-au petrecut lucrurile .

Ideea de a lăsa știuleți neculeși a fost a lui Gheorghe Călina, zis Cocîrlă. Culegeau porumbul doar pe capetele tarlalei, iar restul... Fleancu, prieten cu Călina, poamă de chefliu, s-a angajat să care cocenii. Pentru cîteva sticle de țuică și două vedre de vin. „Vă fac oameni, le zisese, mai în glumă, mai în serios, părtașilor la furt. Dacă vă prinde, mă ard și eu și voi. Dar..."

Ceilalţi au scuipat în sîn. Dar Fleancu a avut parcă gura aurită. A fost prins în flagrant delict.

Cînd inspectorul şef l-a întrebat pe Călina „Ce faci, omule, cu atîta porumb, nu-ţi ajunge cît ţi se dă ?“ hoţul s-a făcut verde-galben.

— Ba da, tovarăşe şef, dar... acum o făcui, o făcui !

Colonelul l-a privit cu dezgust pe rotofeiul cu părul aproape alb, care acum înghiţea în sec şi stătea cu privirea pironită în pămînt aşteptînd parcă de acolo, dacă nu scăparea, cel puţin un gînd bun. Dar pămîntul tăcea...

Sala Căminului cultural era arhiplină. Procesul acesta, în faţa obştei, adunase şi oameni din comunele învecinate. „Să-i vedem, acuma. Hoţii trebuie pedepsiţi cum se cuvine. Ne-au făcut comuna de rîs“, spuneau mulţi dintre ei. Mecanizatorul Ifrim, care arase, semănase şi prăşise porumbul furat de alde Călina şi complicii acestuia, s-a aşezat împreună cu doi paznici — Vamanu şi Iordan — care aveau şi ei partea lor de vină, lîngă Ariton, contabilul şef al S.M.A.

— Ăştia, tovarăşe contabil, pe ăştia, să-i dăm afară din comună. Auzi dumneata, păi eu, pe timpul ăla nenorocit, că ştii ce-a fost astă-primăvară, am semănat, am muncit toată vara şi ei, păcătoşii, să ne fure ? ! Ne-au furat munca, fir-ar ai dracului de panglicari, că la bufet, cînd veneam duminica, „nu iei una mică, Ifrime ?“ îmi zicea Călina. „Nu iau, mă ! beau berea asta a mea şi plec.“ „Treaba ta, îmi răspundea hoţul, să n-aştepţi să zic de două ori“. Auzi dumneata, parcă aveam nevoie de mila lui. De unde avea Călina bani ? Fura. Fura şi vindea, că la percheziţie s-au găsit în ograda lui fel de fel de lucruri furate de pe şantier.

Dar contabilul șef îl privi pe Ifrim într-un mod ciudat, sau, cel puțin, așa i se păru acestuia.

— Dacă ai... mirosit că Fleancu ăsta cam umbla cu lucruri necinstite, de ce nu ai anunțat la miliție, omule ? Sau la cooperativă ? Sau la primărie ?

Ifrim se foi pe scaun, fără să răspundă.

— Ce-i Ifrime, ce zice tovarășul contabil șef ? îl întrebă Vamanu.

— Ce, ne ce, chestia e că trebuia să fim cu ochii deschiși. Și eu și tu și noi toți... Asta e... Să n-așteptăm să ne facă alții ordine în casa noastră.

La fel gîndeau și șeful de post și președintele și primarul. Aici, în comuna lor, ei ar fi trebuit să facă ordine la timp. Ei, cu ceilalți oameni din comună.

În sală intră completul de judecată și liniștea se lăsă grea, plină de așteptare.

Începea procesul celor care furaseră din averea lor comună. Din *casa asta mare a lor,* a tuturor, pe care ar fi trebuit, și ar fi putut, s-o mături de gunoaiele care acum se aflau, cu capetele plecate, în boxa acuzaților.

Ștefan privi pe fereastră. Cerul se înseninase și de departe, de sub zările toamnei tîrzii și blînde, răzbătea parcă pînă aici marea și liniștita respirație a pămîntului.

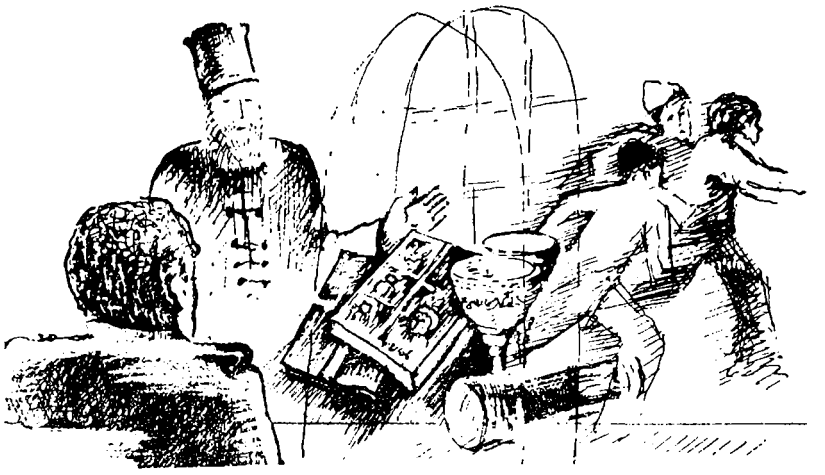

Potirul a fost totuși găsit

Țîrîitul telefonului l-a trezit dis-de-dimineață pe Măgură, șeful postului de miliție din Popești. Plutonierul, după ce s-a întins și a căscat de două ori, ridică alene receptorul. Se auzi o voce baritonală, cu un accent grav. Preotul Serafim, din satul Caravaneți, cu glasul gîtuit de emoție, îl anunță că hoții au făcut o spargere în biserică.

Era vorba nu de o spargere, ci de o a treia, toate săvîrșite, într-un interval de timp destul de scurt, la cele trei biserici din comună.

Somnoros, căci era obișnuit să se scoale pe la ora 7, șeful de post i-a spus preotului să aibă răbdare,

că, puțin mai tîrziu, o să se deplaseze chiar el, „personal", la locul infracțiunii... Fără tragere de inimă, se echipă și plecă spre Caravaneți.

Drumul dintre Popești și Caravaneți trecea prin cîmpul neted și drept, străjuit de o parte și de alta de plopi înalți, pînă-n arcadele de beton ale podului de peste rîul Mostiștea. Era o toamnă tîrzie, dar timpul se menținuse frumos, înclinînd spre uscăciune. Cerul era străveziu, fără nici un pic de nor, și văzduhul plin de o lumină de aur moale... Adierea vîntului uscat se simțea din plin cînd drumul urca din vale spre dealurile din apropiere. Pe cîmp era liniște și pustiu. Plutea un miros de praf și de pămînturi arse, de porumbiști răscoapte, dezgolite acum, cu glugile de coceni frunzoși, înghesuiți în rînduri rare și lungi, și un miros de poamă dulceagă, venind dinspre livezile și viile însîngerate de dincolo de rîu. Subofițerul ținea cărarea, cu ochii la frunzele căzute din plopi, prins de foșnetul lor moale. Se oprea din cînd în cînd, persecutat totuși de un gînd...

— A treia spargere...

În sfîrșit, în jurul orei 9, căci nu s-a grăbit deloc, i-a apărut în față biserica, ale cărei turle albe se înălțau deasupra plopilor din jur. Preotul îl aștepta în curte, la intrare. Se frămînta și era plin de teamă. Începură să cerceteze.

Ferestrele cu gratii nu prezentau urme de forțare. Ușa de la intrare, din lemn masiv, fusese însă găsită de preot deschisă...

— Ieri după-amiază, la plecare, am încuiat ușa cu cheia... De asta sînt sigur. Dintotdeauna am obiceiul ăsta. Încui, apoi încerc ușa. O încerc de două sau trei ori. Nu mi s-a întîmplat niciodată s-o uit descuiată. La o anumită vîrstă, vezi dumneata, îți formezi

niște tipicuri, după care te conduci... Niște reflexe, cum se spune acum.

— Să lăsăm reflexele și să vedem ce s-a întîmplat, zise subofițerul, scurt și plin de importanță.

Au pătruns amîndoi în biserică. Aici, lucruri răvășite, iar în altar, pe jos, cîteva icoane. Preotul informă că lipsesc două potire suflate cu aur, trei icoane vechi, de mare valoare istorică, și o lanternă.

— Altceva a mai dispărut ? întrebă Măgură.

— Da. Banii din cutia milei. N-am desfăcut-o de multă vreme. De regulă găsesc în ea numai mărunțiș...

Plutonierul mormăi înciudat. Se uită în toate părțile, doar-doar o zări ceva, dar nu zări nimic.

În ce direcție trebuie să-și orienteze cercetările ? Nu prea s-a omorît cu așa ceva. A mai avut de-a face cu cîteva cazuri încîlcite, dar veneau de obicei cei de la județ și le rezolvau. El era mai mult un fel de ghid al celorlalți...

*

Să raporteze spargerea, să n-o raporteze ?...

Un furt de la biserica din sat, își dădea seama, nu putea fi tăinuit prea multă vreme. Și, într-adevăr, vestea s-a dus repede în sat, a ajuns chiar și la Popești... Așa că a fost nevoit să raporteze „evenimentul".

De data aceasta, a primit ordin să ia măsuri urgente de cercetare la fața locului, pentru descoperirea autorilor. Un ordin categoric... N-avea ce face. Așa stînd lucrurile, și-a luat ajutorul, pe sergentul major Feleagă, și a trecut la treabă...

Exista o urmă digitală pe un potir, dar asta, pentru Măgură, era prea puțin ca să însemne un fir. A

mai întrebat în stînga și în dreapta, printre curioșii adunați să vadă ce se întîmplă, a întocmit un proces verbal de cercetare la fața locului... Apoi a luat corpul delict — potirul — și a plecat la postul de miliție.

Și... au trecut zile și săptămîni. Ancheta n-a mai înaintat cu nici un pas. Plutonierul a uitat de obiectele furate, pînă cînd a fost chemat la județ, cu prilejul unei analize asupra „cauzelor cu autori necunoscuți".

Șeful inspectoratului, colonelul Banu, l-a ridicat în picioare. I-a cerut subofițerului explicații, „despre ceea ce s-a făcut în dosarul respectiv."

Măgură a ridicat din umeri. N-avea ce să spună...

Colonelul Banu i-a ordonat să reia cercetările și să raporteze, în scurt timp, rezolvarea cazului. Măgură știa că inspectorul șef „nu poate fi dus" cu scuze. S-a bîlbîit de cîteva ori, îngăimînd niște vorbe și..

A plecat de la ședință supărat și, pe drum, spre postul de miliție, s-a tot gîndit ce să facă pentru a ieși din încurcătură. De ce să fie el ridicat în picioare ?

Ideea i-a venit repede și s-a simțit ușurat. O să-l cheme pe preot, iar acesta o să dea o declarație că a găsit icoanele și potirele. În fond, sînt niște obiecte „fără valoare". Cît despre banii luați din cutia milei, cîți să fi fost ?... Nu-i mare lucru, și-apoi părintele îi poate pune de la el ; nu va sărăci din atîta.

Ajuns în comună, și-a trimis ajutorul să-l invite pe preotul Serafim la post. Și, pentru că nu voia ca ajutorul să fie martor la discuție, cînd a venit preotul l-a și trimis pe sergentul major ca să rezolve niște... „probleme" de serviciu, într-un sat învecinat.

Preotul Serafim intră sfios în lăcaşul miliţiei. Nu mai fusese pînă atunci acolo. Măgură l-a invitat să ia loc.

— Sfinţia-ta, am intrat în mare încurcătură cu şefii de la judeţ. Şi nu mi-ar fi necaz, dar obiectele astea furate n-au, zic eu, cine ştie ce preţ...

— Sînt obiecte de cult, păstrate din moşi-strămoşi în sfînta biserică, i-a replicat, cu timiditate, Serafim.

— Nu ştie nimeni ce ai în biserică, continuă plutonierul. Ce-ai zice, cuvioase părinte, dacă mi-ai da o declaraţie că le-ai găsit ? Erau puse de dascăl în altă parte, să zicem...

— Eu nu pot să fac asta, intru în păcat.

— Gîndeşte-te că am peste 20 de ani de serviciu şi că, dacă nu rezolv cazul, o să fiu dat afară. Aşa mi-a zis şeful ăl mare de la inspectorat.

Preotul şi-a şters năduşeala şi a oftat atît de tare, încît s-a mişcat anteriul pus pe speteaza scaunului.

— Domnule plutonier, cum aş putea să fac una ca asta, să mint ?

— Te rog, te implor, dumneata ai făcut mult bine oamenilor, ajută-mă şi pe mine ! O să-ţi fiu recunoscător !

Şi iar te rog, şi iar insistenţe, şi iar apel la bunătate, şi iar...

La rugăminţile atît de disperate ale şefului de post, preotul dădu declaraţia. A socotit că această grea abatere îi va fi iertată de oameni şi de dumnezeu, pentru că a săvîrşit-o întru izbăvirea unui biet creştin, iar nu pentru a trage vreun folos.

Plutonierul, după ce smulse declaraţia, se grăbi să raporteze despre rezolvarea cazului. Era din nou liniştit. Putea să se odihnească. Era sigur că, la o vi-

itoare ședință de analiză, va putea să stea nemișcat pe scaunul său, fără să mai fie ridicat în picioare de inspectorul șef...

De atunci, lungi și negre au fost nopțile pentru sărmanul preot Serafim. S-a sucit bietul preot, s-a învîrtit, și-a frecat mîinile, și-a smuls cîteva fire de păr din barbă, pînă s-a convins în ideea că e vinovat de ceea ce făcuse și că, pe bună dreptate, va fi pedepsit.

Ba a mers și la părintele Climet, vecinul și prietenul său de la biserica din Sărdăreasa, spunîndu-i :

— Sfinția-ta, ca mai bătrîn și mai citit, ce pedeapsă socotești că ar putea să dea un episcop ?

— Canon, destituire, excludere din tagmă.

— Și mai ce ?

— Blestem...

Plecă cu sufletul negru de la Sărdăreasa.

El, care spovedise atîtea suflete întru izbăvirea păcatelor, simțea, acum, nevoia să se destăinuie cuiva, să se „spovedească". Conștiința încărcată nu-l lăsa să doarmă. Nu voia însă să-i vorbească oricui despre această întîmplare... Ci numai cuiva care l-ar înțelege, care l-ar scoate din încurcătură... Dar unde să se ducă ? Cui să se spovedească ? La episcopie, la patriarhie ? Numai bine nu i-ar fi... Se gîndea la cele spuse de părintele Climet. Îl vor întreba, cu siguranță, de ce a făcut asta, de ce a încălcat cele zece porunci ale Domnului ?

După multe frămîntări și îndoieli, gîndurile preotului s-au îndreptat către inspectorul șef. S-a hotărît să mărturisească totul acelui tînăr colonel, despre care auzise că e un om de inimă, măcar pentru ușurarea sufletului.

Își mai făcea și socoteala că, pe lîngă ușurarea sufletului, „spovedania" făcută inspectorului șef ar mai putea duce, cine știe, fiind vorba chiar de către șeful cel mare, la măsuri pentru găsirea hoților, a valorilor furate din altar. Nu se împăca deloc cu gîndul ca acele lucruri să încapă pe mîna unor netrebnici. Au fost ele păstrate, din vechime, cu grijă, au înfruntat pînă la el timpul și vitregia vremurilor... Și acum să se piardă ?

Serafim s-a interesat de zilele de audiență ale șefului inspectoratului. I-a fost ușor să afle. Se gîndea cum să se prezinte : în straie preoțești, sau în straie obișnuite ? În cele din urmă, și-a îmbrăcat hainele cele mai bune, pe care numai atunci cînd era chemat la mitropolie le folosea, și-a pus pe cap epitrahilul și a luat-o spre autogară.

Aici, lume multă, îmbulzeală mare. Preotul n-ar prea fi vrut să fie văzut de cei din fruntea satului. Nu de alta, dar l-ar fi întrebat unde se duce și ar fi trebuit să mintă din nou. Într-adevăr, cîțiva dintre consăteni chiar l-au întrebat. Le-a răspuns, evaziv, că la oraș, și a scurtat vorba. Grijile i se citeau pe față. S-a furișat pînă în holul inspectoratului.

— Vrea să merg la șeful cel mare, a zis cu o voce stinsă preotul.

Subofițerul l-a condus în camera de așteptare.

Peste cîteva minute preotul s-a oprit în fața ușii capitonate de la biroul inspectorului șef. O emoție puternică îl stăpînea, picioarele abia îl purtau. Zîmbetul încurajator al colonelului Banu, care l-a poftit să ia loc, i-a mai risipit îndoiala, dar...

— Ce aveți de zis, părinte ? Care vă e numele ? Că nu v-am întrebat.

— Serafim, domnule comandant. Sînt preot în satul Caravaneți.

— Cum merg treburile, acolo ? îl întrebă din nou colonelul Banu, privindu-l atent.

— Bine !... cu ajutorul lui Dumnezeu.

— Şi pe la noi ce vînt vă aduce ? V-a supărat careva ?

— Greşit-am înaintea Sfîntului, domnule comandant. Şi păcatul ar fi şi mai mare dacă aş încerca să-l ascund mai departe... să micşorez ceea ce nu se poate micşora. Dar oameni sîntem. Şi mila celui de sus e mare, iar bunătatea şi priceperea dumneavoastră îmi vor îngădui să arăt cum că abaterea pe care am săvîrşit-o de la slava sfintelor canoane nu se datoreşte necinstei.

Şi preotul se destăinui comandantului, relatîndu-i amănunţit toată întîmplarea.

Colonelul Banu îl ascultă cu atenţie. Urmărea şirul povestirii analizînd parcă fiecare cuvînt. Gestul preotului era, desigur, motivat şi scuzele lui nu puteau fi puse la îndoială. Îi spuse, după un timp, că înainte cu o zi subofiţerul Măgură, dîndu-şi seama de greşeală, a venit şi a raportat... Îl asigură pe preot că va lua toate măsurile să-i descopere pe hoţi şi să redea bisericii obiectele furate. S-a interesat, apoi, în amănunt, despre spargere. Preotul amănunţi grijuliu, cu glasul încărcat de tristeţe, cele întîmplate. Apoi s-a sculat de pe scaun, a mulţumit pentru buna primire şi, după ce făcu o plecăciune, a ieşit din birou. Plecă de la inspectorat ca un tînăr, cu pas vioi. S-a oprit la primul bufet şi a sorbit dintr-o înghiţitură un pahar de ţuică bătrînă. Cînd paharul rămase gol, a zîmbit cu mulţumire. Drumul de întoarcere spre sat, acum, cînd se simţea descărcat de povara care-l chinuise, îl făcu cu inima plină de voioşie. Mai trebuia să facă o vizită. Să-l vadă pe

șeful de post și să-i spună că a fost la șeful de județ. La post — nimeni. Unde să fie plutonierul ? I-a lăsat un bilet.

*

Imediat, colonelul Banu l-a chemat la el pe căpitanul Popeangă, șeful judiciarului.

Șeful inspectoratului a intrat direct în subiect :

— Cum este posibil, căpitane, ca în satul Caravaneți, într-un interval scurt, să se comită trei spargeri, toate la biserici, să se fure obiecte ce reprezintă piese istorice, iar voi, judiciarul, să nu-i descoperiți pe hoți ?

— Obiectele au fost găsite. Așa mi s-a raportat.

— Nu-i adevărat. Plutonierul din comună te-a indus în eroare. Te ocupi personal de caz și să-mi raportezi că ai găsit hoții !

Cu un „înțeles, tovarășe colonel !", Popeangă ieși din birou.

Plutonierul Măgură, luat din scurt de căpitanul Popeangă, încercă, în continuare, o soluție cît de cît salvatoare. Și-a recunoscut, în fața inspectorului șef, grava greșeală, știa că va fi pedepsit, dar acum voia să facă totul să găsească obiectele. Poate chiar au fost deja găsite. (Oare nu de asta îi lăsase părintele biletul în care îi scria că are ceva important să-i spună ! !).

— Iar în cazul că n-au fost găsite ?

— Păi, o să le căutăm... Și totuși, vă rog să mă iertați, de ce atîta vîlvă pentru niște cruci, pahare de alamă, chiar și argintate ?... Ce valoare au ?

Căpitanul se făcu foc. De felul său, era un om de un calm desăvîrșit, dar îl scotea din sărite atitudinea subordonatului. Îl mustră și el aspru pe pluto-

nierul Măgură care, deşi îşi recunoscuse greşeala, urma să fie pus în discuţia *consiliului de onoare.*

Aşa a început „cea de a doua etapă, a cercetării spargerilor de la biserică..."

De mai bine de o lună şi jumătate, cei de la postul de miliţie îi căutau pe hoţi... Nu se obţinuse nici un indiciu. Că spărgătorul era unul, că erau mai mulţi, că vindeau, ori nu vindeau obiectele furate — nu se ştia nimic.

— E mîna unor infractori „pricepuţi", raportă căpitanul Marin, pe care Popeangă îl cooptase în echipa sa.

— Te gîndeşti concret la cineva ? La cei din corturi ?

— Da şi nu ! Da, pentru că la ei vom găsi potirele. Nu, pentru că, de regulă, ei nu fură, ei se ocupă doar cu traficarea obiectelor. Autorii sînt alţii care însă cunoscîndu-le „pasiunea" pentru... colecţionarea de potire, le-au furat tocmai pentru a le vinde acestora. Se plătesc sume mari pentru ele.

Popeangă ştia şi el cîte ceva despre asemenea afaceri. Unii au un adevărat cult pentru astfel de obiecte. Îşi atribuie chiar respectul reciproc după numărul şi valoarea potirelor deţinute de fiecare. Tot după ele se categorisesc, între ei, ca bogaţi, mijlocii şi săraci. Se spune că o fată de-a lor nu se poate căsători dacă nu are un astfel de potir. La sărbători, ele sînt scoase din ascunzători şi se bea vin. Cei bolnavi, ca să atingă o singură dată un potir foarte vechi, trebuie să-i plătească posesorului o sumă de bani în raport cu valoarea obiectului. La bătrîneţe, închid ochii tot cu potirul în mînă...

O zi călduţă de iarnă. Spre seară, cei doi ofiţeri s-au oprit la bufetul din comună, să mănînce ceva.

Uitîndu-se spre tejghea, au văzut o femeie care deznoda o batistă, scoţînd din ea bani, ca să-şi plătească berea.

— Faceţi vînzare serioasă! intră Popeangă în vorbă cu gestionarul. Bani berechet, adăugă, arătînd cu coada ochiului spre femeia care număra un pumn de mărunţiş.

— Asta nu-i nimic, răspunse gestionarul. Să mă fi văzut alaltăieri, 80 de lei ! Şi numai din ăştia, vorba cîntecului : cinci bani, zece bani...

— Şi cine a făcut „gluma" asta ?

— Nu-i glumă. Vica, nevasta lui Pîrciu, ea... Sînt amărîţi, dă-i încolo.

— Amărîţi şi cumpără băutură ?

— A băut două lichioruri şi a luat cu ea patru litri de vin. A vrut pe urmă să cumpere şi mîncare, dar, cînd am văzut altă legătură de mărunţiş, i-am zis : „Du-te şi cumpără de la alimentara, că mă îmbolnăveşti !" A plecat supărată, zicea că ea n-are nici o vină, dacă aşa i-a primit Pîrciu de la... serviciu.

— Soţul ei lucrează ?

— Nu e încadrat nicăieri, dar se duce cînd pe la unul, cînd pe la altul, şi mai ajută la lucru.

Căpitanul a şi „muşcat" din acest fir. Mărunţişul nu este oare din cutia de la biserică ?

A făcut imediat o scurtă verificare la locuinţa Vicăi, cu consimţămîntul ei. Nu s-a descoperit nici un obiect de cult din cele furate. Căpitanul Popeangă privi însă cu atenţie o lanternă aflată pe masă.

— De unde o ai ?

Vica tresări. A încercat să spună ceva, dar s-a încurcat.

— Îţi spun eu, zise ferm căpitanul, luînd-o la sigur. E de furat, de la biserica din...

Mai tîrziu, preotul avea să-şi recunoască singur lanterna.

Un pumn de mărunţiş aruncat pe tejgheaua bufetului, o lanternă găsită într-o casă din sat au fost indicii suficiente pentru experimentatul căpitan. Mai departe, totul a decurs aproape de la sine.

Infractorii, trei la număr, au fost arestaţi. Furaseră în grup. Ofiţerul criminalist a stabilit că urma găsită pe potirul ridicat de Măgură din biserică, urmă pe care şeful de post uitase s-o ia în seamă, fusese lăsată de degetul mare de la mîna dreaptă a lui Căldărar, cumnat cu Pîrciu.

Peste cîteva minute, Vica i-a condus pe cei doi ofiţeri la locul unde erau ascunse potirele şi icoanele. Nu se ivise încă prilejul să le valorifice.

Peste două zile a avut loc şedinţa *consiliului de onoare*. Plutonierul Măgură fu ridicat în picioare. Începea judecata aspră a colectivului...

Erupția

Se lăsa încet seara, stingînd luciul zăpezii și făcînd pădurea, care întrerupea brusc întinderea cîmpiei, să semene cu însăși noaptea. Era atîta liniște în aer, încît se auzea cum se strînge chiciura pe ramurile întunecate. Și, deodată, liniștea aceasta înghețată fu spartă de o explozie care cutremură nemărginirea cîmpiei încremenită de ger. Vîlvătaia, izbucnită vio-

lent spre cerul care arăta ca un uriaş clopot nins, se întindea cu repeziciune, trosnind, bolborosind, aruncînd pe zăpadă lumini fantastice. Sute de iepuri şi de căprioare, stîrnite din culcuşurile calde, alergau bezmetic, parcă hăituite de o cohortă întreagă de vînători năpustiţi asupra lor cu furia zgomotului şi a flăcării.

Era sfîrşit de ianuarie. De cîteva zile timpul se înăsprise. Sondorii lucrau cu rîvnă, continuînd să „sape" pentru a scoate la iveală aurul negru din cîmpia Burnasului. Sonda fusese instalată încă de la sfîrşitul toamnei trecute. Se fora cu aceeaşi îndîrjire, uneori cu uşurinţă, alteori cu greutate, atunci cînd roca era tare. Acolo, departe în străfundul pămîntului nu ajunsese nici gerul şi nici urmă de zăpadă. Doar ei, cei aflaţi la suprafaţă, aveau de luptat cu natura.

Se apropia seara şi sondorii se pregăteau să oprească lucrul. Gică Golgojan, un tînăr cu chipul contrastant faţă de albul imaculat al cîmpului, continuă să lucreze, şi rîvna lui opri locului toată echipa.

— Încă puţin, băieţi, zise el, şi ceilalţi îi urmară îndemnul. Unul din ei îşi aprinse o ţigară, dar o stinse de îndată la observaţiile celorlalţi.

Sapele scrîşneau în străfundul pămîntului la peste patru mii de metri.

Deodată, în adîncuri, se simţi zbaterea zăcămîntului de petrol „deranjat" de foreze. În cîteva secunde, uneltele care cu tenacitate şi răbdare scormoniseră glia şi straturile de dedesubt, zburară prin aer şi se produse erupţia Gaze, pietriş şi noroi, la o presiune de 80 de atmosfere, ţîşneau spre înălţimile întunecate de seara timpurie a sfîrşitului de ianuarie. Hăuliră văile de zgomotul exploziei, stîrnind fauna cîmpiei şi pădurilor din apropierea Ciupercenilor.

Sondorii se retraseră cu repeziciune, rostogolindu-se cît mai departe de sondă. Flacăra cînd înroșea, cînd albea cerul. Natura se dezlănțuise. Pentru un moment stăpîni teama. Apoi...

*

Din loja Casei de cultură a orașului — reședință de județ, colonelul Banu urmărea spectacolul Teatrului de revistă „Fantasio". Fiind sezon „mort" pe litoral, teatrul constănțean „învia" în orașele din sudul țării. Locotenentul Floareș Dănuț intră discret, se apropie și șopti ceva colonelului. În timp ce Jean Constantin se străduia să se descurce printr-un lanț de dansatoare, colonelul se ridică precipitat și părăsi sala.

Inspectorul șef știa relativ multe despre asigurarea instalațiilor petroliere, despre modul lor de funcționare, măsurile obligatorii contra incendiilor etc. etc. În județ se afla o mare schelă petrolieră cu puzderie de sonde și s-a mai întîlnit cu situații neobișnuite. Se gîndea ce s-ar fi putut întîmpla acolo, în nordul județului. El știa că o singură scînteie apărută la instalația petrolieră, într-un anume loc, poate declanșa un incendiu greu de stăvilit. Eventualele materiale aflate în dezordine, drumul de acces blocat pot duce la întîrzierea intervenției pompierilor, la creșterea pagubelor materiale și chiar la pierderi de vieți omenești. Sistemul de iluminat și instalațiile electrice trebuie să prezinte o securitate maximă în cazul unor avarii, ele trebuie verificate periodic și bine întreținute. Deși pînă la stratul de țiței mai sînt foarte mulți metri totuși oricînd gazele puteau apărea...

Autoturismul „Gaz", condus de şoferul Cristache, rulă în noapte cu viteză mare, ducîndu-l pe inspector la locul faptului. Depăşi cu repeziciune coloana Grupului judeţean de pompieri, condusă de colonelul Dima, şi ajunse, printre cei dintîi de la judeţ, la locul faptului.

A început investigările din mers spre a afla, mai întîi, dacă sînt victime, dacă au fost luate din timp toate măsurile de prevenire de către echipa de sondori, dacă s-a pierdut circulaţia fluidului de foraj, ceea ce ar fi determinat o manifestare bruscă şi violentă a gazelor la gura sondei.

A aflat, cu satisfacţie, că nu erau victime, iar în ceea ce priveşte cauza preliminară a erupţiei, se bănuia că o mică defecţiune în structura materialului prevenitorului, provocată de o bucată expulzată din adîncuri, însoţită cu pietriş, lovise părţile metalice ale suprastructurii şi provocase scîntei, aprinzînd gazele ce erupeau. Împreună cu primarul oraşului petroliştilor, Ciupică Alexandru, şi cu directorul schelei a ajuns repede la concluzia că primul lucru ce trebuie făcut, şi cît mai repede, este stingerea flăcării foarte puternice, ca apoi să se poată estompa şi zăgăzui ţiţeiul.

Se constitui un comandament de intervenţie care cuprindea : primarul oraşului, specialişti din domeniul stingerii incendiilor, specialişti petrolişti, geologi precum şi inspectorul şef al judeţului ; comandamentul a elaborat pe loc un plan de acţiune.

Principalul gest ce s-a impus, pentru a se putea interveni cu succes la nificarea incendiului, a fost deblocarea gurii sondei de supra şi substructura me-

talică ce se prăbuşise datorită temperaturii foarte ridicate, operaţiune deloc uşoară necesitînd multe strădanii şi chiar acte de vitejie, curaj şi abnegaţie.

Faptul că sonda se afla în plin cîmp, la o distanţă de circa 5 kilometri de şosea, condiţiile atmosferice grele şi în special drumurile impracticabile constituiau factori care îngreuiau concentrarea forţelor cît mai aproape de obiectiv.

Încă din primele ore ale dimineţii a început aducerea întregului utilaj de luptă, a rezervelor de hrană, echipament, carburanţi şi mijloace de legătură prin radio.

Comandamentul făcea pregătiri pentru echiparea cu costume aluminizate şi instruirea de urgenţă a personalului pentru securitatea oamenilor în momentul apropierii de sonda incendiată.

Primele încercări de apropiere de sondă au făcut să se observe pe „viu" cum omul poate rezista la condiţiile de temperatură ridicată existente în astfel de situaţii.

Se continuă tractarea tehnicii de luptă de la punctul de concentrare spre locul acţiunii. Pentru a se putea interveni cu autospeciala de stingere cu jet de gaze, se fac îndiguiri care opresc înaintarea apei şi a noroiului expulzate de sondă. Concomitent cu operaţiunile de îndiguire, se fac pregătiri pentru acţiunea turbojetului precum şi încercări de a se ancora în cîrlig părţile metalice prăbuşite, în scopul degajării lor.

Prima acţiune de deblocare nu reuşeşte. Şi totuşi gura sondei trebuia deblocată. Trebuie să se pătrundă cu orice preţ pînă la sondă pentru a smulge partea metalică prăbuşită care protejează, acum, flacăra. Greu să pronunţi nume. Cine vrea să încerce ? Cine

are curaj ? Cum cine ? Ei, sondorii, pompierii s-au şi oferit. Sub protecţia jeturilor de apă, pornesc. Parcă umblă pe nisipuri mişcătoare. Se afundă uneori în noroi pînă la brîu. O dată, de două ori, de trei ori, de patru ori... Izbutesc, în sfîrşit, să prindă cîrligul cu cabluri de monstrul acela de fier. Tractoarele tremură, urlă, parcă vor să se înfigă în pămînt. Cablurile zbirniie, cîteva se topesc... Grămada de fier nu se clinteşte. Autospeciala de stingere cu jet de gaze este acţionată. Se încearcă o dată, de două ori, de trei ori, de patru ori... Flacăra joacă, ironic, parcă, spre cer. Alte strădanii. Cine vrea ? Cine are curaj ? Cine... ? Toţi. O dată, de două ori...

*

Alarmă la nivel central. De la Bucureşti sosesc de urgenţă „puzderie" de specialişti din mai multe domenii care zumzăie în jurul incendiului şi al comandamentului local cu tot felul de „soluţii". În mod deosebit un om, Pacoste, adjunct la resortul geologic central, în ciuda numelui, se dovedeşte de mare utilitate. Ceilalţi, deşi pricepuţi şi bine intenţionaţi, reuşeau să se încurce reciproc. Ba mai mult, îi derutau şi pe cei ce făceau treabă efectiv.

Şi ziua se sfîrşeşte într-o astfel de zumzăială. Cerul lumină o nouă zi parcă şi la stăruinţa acelei flăcări.

— Vîntul şi-a schimbat direcţia. Putem încerca în condiţii mai bune smulgerea părţii metalice din direcţia opusă celei de ieri, nu, tovarăşe Pacoste ?

— Da. De acord cu dumneata, inspectore.

În aerul îngheţat au răsunat din nou ordine, îndemnuri, încurajări. Sub arcul trombei de apă, oa-

menii iau din nou iarăși cu asalt diforma „redută" de metal, legînd-o zdravăn cu cabluri de oțel. 15 tractoare scrîșnesc pe șenilele lor și, în sfîrșit, substructura sondei este dislocată. Flacăra, însă, prinde puteri, erupția devine și mai violentă. Se fac îndiguiri. Autospeciala cu jet nu trebuie să se scufunde în noroi. Alte două țevi sînt pregătite pentru a acționa odată cu turbojetul. Ele vor răci prevenitorul de erupție în cazul în care flacăra se va stinge, împiedicînd astfel reaprinderea gazelor datorită temperaturii ridicate.

Prima încercare de deblocare a prevenitorului de erupție nu reușește. Autospeciala de stingere cu jet de gaze a acționat cu apă, apoi prin presiunea gazelor arse ale turboreactorului și, în sfîrșit, cu praf special.

Era acum mai greu parcă decît la înlăturarea substructurii sondei. Comandamentul de intervenție hotărăște să se acționeze pentru ruperea prevenitorului de erupție. Noi pregătiri, noi încercări, nu lipsite de primejdie. Ore întregi de încordare și de exemplar spirit de sacrificiu dovedit de întreg personalul civil și militar aflat la locul intervenției. Treizeci și cinci de ore de muncă asiduă, de extraordinară dăruire pentru fiecare acțiune, dovedite de oameni ca inginerul Popescu, muncitorii Iancu Vasile, Soare Dumitru și alți muncitori, pompieri, militari și civili.

Popescu ! Acest admirabil inginer, despre care o anonimă adresată inspectorului spunea că... el este vinovatul, că el a dat foc... cu o țigară... că el, care este fiul unuia cu cazier judiciar... Colonelul Banu știe însă că inginerul Popescu este un om muncitor, cinstit, pasionat și urmează să fie promovat. Știa, de asemenea, că nici nu fumează ! Cît despre tatăl său,

da, furase, în '44, cinci pîini de la patronul său, pentru care făcuse şase luni închisoare. Un fel de Jean Valjean...

*

O nouă şedinţă a comandamentului în plină noapte, în vagonul mobil în ferestrele căruia tremură flacăra neînvinsă încă. Se hotărăşte smulgerea prevenitorului de erupţie pentru a putea fi stins incendiul. „Specialiştii" de la centru au altă părere. Sînt vizibil afectaţi de „afrontul" pe care şi-l „îngăduie" localnicii. Intervine Ciupică, primarul, şi îl susţine cu argumente inspectorul şef. Colonelul cere tot mai multă disciplină, ordine şi calm. Aluziile au fost înţelese. Alături participa cu trup şi suflet acelaşi inimos şi util Pacoste.

*

În conformitate cu hotărîrea comandamentului de intervenţie, se confecţionează un jug sub forma literei U care, tractat cu cabluri de oţel tare, este lansat spre prevenitor.

Acţiunea eşuează din nou, deoarece după ce a mişcat din loc prevenitorul, care are o greutate de peste 4 tone, jugul a trecut peste acesta.

Alte pregătiri. O nouă încercare.

De data aceasta un lanţ format de un cablu tractat de două şiruri de tractoare şi... tentativa tot nu reuşeşte. Cablul culcă prevenitorul, fără a-l smulge.

Se produce totuşi o schimbare a prevenitorului, acum şi mai nefavorabilă pentru reuşita stingerii incendiului.

Se hotărăşte o nouă tentativă de rupere — de data aceasta din sens opus încercării anterioare care, chiar în caz de nereuşită, va aduce totuşi prevenitorul în poziţia în care presiunea sondei ar putea fi împinsă de acţiunea autospecialei cu jet de gaze, lichidînd astfel arderea.

Două cabluri din oţel de secţiune 40—50 de mm, două laţuri formate din acestea, 22 de tractoare dispuse pe 4 şiruri, dirijate chiar de şeful miliţiei judeţului — locotenent-colonelul Mihalcea, aflat şi el la faţa locului, motoarele în plin şi, poziţia prevenitorului este schimbată în sensul dorit.

*

Se trece la atacarea dispozitivului stabilit. Alimentarea cu apă este asigurată de la un pîrîu situat la trei kilometri de sondă prin două conducte cu un debit total de 3 000 de litri pe minut care serveau, la rîndul lor, prin autopompe, maşinile din sectorul intermediar şi autospeciala de stingere cu jet de gaze.

Suprafaţa flăcării ieşită din pămînt fiind de aproximativ 40—50 mp oamenii-pompieri ai autospecialei de stingere cu jet de gaze primesc misiunea să rupă flacăra pe centru, unde presiunea sondei se manifesta intens, iar cele două autotunuri cu jeturi de apă la presiuni mari să rupă flacăra dinspre exterior. Utilajul de luptă din sectorul de stingere este adus în apropiere şi atacul se declanşează.

Incendiul fu lichidat după aproximativ cinci minute de presiune. Acţiunea continuă apoi alte circa zece minute pentru răcirea prevenitorului de erupţie. Cantitatea mare de apă refulată a dus la penetrarea îndi-

guirii, inundînd în unele locuri utilajul de luptă care a fost retras pe noi poziții.

Se auziră urale și bătăi din palme, parcă s-ar fi încheiat un spectacol lung și plăcut ? !...

*

Pe tot timpul executării operațiunilor, concomitent, s-au efectuat la o distanță de circa 200 de metri de sondă lucrările de asamblare a clopotului de erupție care, după demontarea prevenitorului, a fost tractat și amplasat peste beciul sondei pentru oprirea erupției, operațiune care a durat aproape o săptămînă, atunci cînd se retrăgea, în sfîrșit, la sediu și inspectorul șef.

Da, fusese un „spectacol". Însă unul care a probat curaj, pricepere, devotament și, de ce nu, eroism.

A mai avut loc o întîlnire a comandamentului unde nu a mai fost nevoie să se ia hotărîri, ci s-au schimbat opinii diverse sub semnul satisfacției pentru reușită.

— N-am putut să-i înțeleg pe unii oameni de ce s-au agitat atîta ! Indiscutabil, cu cele mai bune intenții, dar și cu panică. Desigur că erupția trebuia estompată, însă nu la întîmplare și mai cu seamă nu cu... nervi. Apoi, de ce atîta supărare cînd ea, erupția, a adus aurul negru de care azi are atîta nevoie omenirea ? ! Ar fi trebuit să se joace în jurul acelui foc o horă mare de bucurie, în loc de atîta supărare...

Părerile inspectorului șef, formulate cu un zîmbet ușor obosit, au fost acceptate de toți.

— Într-adevăr !

— Are dreptate inspectorul Banu. Oamenii aceștia care lucrează la județ trăiesc într-adevăr cu picioa-

rele pe pămînt, simt mult mai bine şoptitul pămîntului, avea să conchidă omul care dovedise atîta înţelepciune pe tot parcursul acţiunii — Pacoste.

S-au retras cu toţii la cantina consiliului popular, unde primarul oraşului petrolist, analiticul, dar şi spiritualul Ciupică, făcu cinste tuturor.

...Şi totuşi erupţia aceea mai exista în ei. Flacăra continua parcă să le lumineze chipurile, scoţînd din adîncurile sufletelor mai multă înţelegere, înţelepciune, omenie.

De vină este... dragostea

— Atenţie ! Inspectorul şef ! În rînd, cîte unul, şi gata la raport ! anunţă în fiecare cameră plutonierul major Huiban.

Însoţit de ofiţerul Tomescu, şeful cercetărilor penale, inspectorul şef al judeţului trecu din cameră în cameră şi întrebă dacă are cineva de raportat ceva. Nimeni... Cîţiva dintre cei implicaţi într-un mare scandal din oraşul R. începură să mulţumească, fiecare, în felul lui.

— Aci, mai ceva ca-n sînu'mamei, dom'inspector şef ! Pat cu saltea de lînă, mîncare d-aia bună, cu

carne. A mai prima, dom'șef ! Ca-n rai, dom'șef, nu ne-am așteptat, zău ; zău că nu ne-am așteptat. Ne îngrășăm, nu alta. Auzisem că dă mîncare bună în pușcărie numai la criminali, înainte de moarte, dar noi nu sîntem d-ăia, dom'șef... Ce-o fi cu noi de ne îngrășați ca pe gîște ? Sîntem numa niște amărîți de huligani, dar n-o să ne împuște ; sau, mai știi, doamne ferește ! Sîntem rigidiviști unii, dar n-am omorît oameni, dom'șef, și ne-am bătut între noi. Știți, la noi : ne batem după legea veche, fie pentru bani, și, dacă-s de aur, mamă mămulică, trebuie să cadă unul ; dar mai ales ne batem pe femei că de, ele-s dracu' pe pămînt. Avem femei frumoase, dar rele de muscă ; și cum unii din noi sîntem... plecați mult, oacheșele noastre sînt stătute și, cînd prinde unul, care-i place, se îndrăgostește de el, uită legea și-l stoarce pînă-l face scîndură. Apoi, scandalul, și s-alege și cu moarte de om. Acum făcurăm și noi un mic scandal, dom'șef ; poate ne iertați.

— Din păcate, un scandal mare, Zumzule ! Ați sculat un oraș întreg. L-ați întors cu susul în jos ! Huliganism, și nu numai atît ; tentativă de crimă ! Consecințe : 13 oameni în spital, din care 6 copii, 7 cai tăiați, 4 căruțe făcute țăndări, din acelea lungi, cu coviltir, geamuri sparte, sticle sparte, un om cu ochiul scos... nu-i destul pentru pedeapsă ? Și legea e lege ! Dar dacă mîncarea...

— Aaa ! Nu, nu dom'șef, a fost o glumă a noastră, că sîntem și noi oameni care mai greșește...

— Bine, bine, încercă inspectorul șef să încheie discuția.

Cînd a încercat să se retragă, sări de la locul său un altul, Kalib.

— Am mai avea o dorință, dom'inspector șef, că văd că ești bun, pupați-aș ochii, spuse mieros.

— Zi, Kalib, că de-aia am venit, să vă ascult dacă aveți ceva de reclamat.

— Cum să zic eu... nu-i răclămație, e o dorință : să nu ne bată la tălpi, dom'șef. Știi matale, noi mergem desculți și n-o să mai putem...

— Dar v-a bătut cineva ?

— Aaaa, nu, pînă acu', nu, dar dacă...

Inspectorul a rîs cu poftă și i-a asigurat că niciodată, nimeni n-o să-i bată ; se aplică legea fără excepție, fără nici o încălcare.

— Să vă trăiască Dumnezeu, dom'șef, și să vă videm gineral-locotinent.

După ce au rămas numai între ei, unul zise puțin înfricoșat :

— Auleo, mămulică, e nasol de noi... Tentativă de crimă... Arde-l-ar focu pe alde Neamu, cu care sîntem neamuri ; el, dacă el nu-i dizloca ochiul baragladinei de Zazu, nu eram băgați la căpitolul crimă. Sîntem pierduți. Rămîne pirandele iar singure. Tu, tu și tu, Zumzule, aveți muieri tinere, rămîn neconsumate. Săracile !...

— Nici o grijă, prostule, îl lămuri, în bătaie de joc, Auraș, că găsesc ele... Trece rîul la lingurari sau vin ăia la ele, că știu să înoate. Nasulia e alta. După ce ieșim, le găsim încurcate, și iar scandal, și iar nenorociri... Mai bine nu veneam pe lume !

În cameră s-a făcut liniște, oamenii erau bîntuiți de gînduri negre. Se gîndeau la femeile lor tinere, plinuțe, cu pieptul tare, pe care le cumpăraseră, după obicei, cu bani grei. Cerură țigări sau tutun, ce-o fi, să aibe să fumeze, ca să le mai treacă focul de pe inimă.

În ultima cameră, unul privea absent pe fereastră. Afară, dimineața era mohorîtă, cerul plumburiu, lăsat în jos, parcă voia să strivească orașul peste care vîntul rece de octombrie alerga hai-hui. Cînd inspectorul șef îl întrebă dacă are ceva de reclamat, a întors capul într-un gest scurt, repezit.

— S'trăiți, domnule șef, spuse el cu o vioiciune suspectă. Dom'șef, v-aș raporta ceva, dar... mai bine să tac.

Colonelul îl privi atent în ochi, pînă ce învins de licărul acela albastru, ca o alică de oțel, acesta a coborît privirea.

— Nu, nu privi în jos, îl îndemnă, uită-te aici, în ochii mei... Așa ! Acuma, spune-mi ce ai de spus.

— Dom'șef, v-aș spune, dar mi-e frică de dom'Colombo.

— Cine-i ăsta, Colombo ?

— Dom'comandant Lisandru, așa îi spunem noi în oraș. E diștept foc și al dracului ; e ixtraordinar, nu-i scapă nimic. Ne-a prins în flagrant. Dacă vrei matale să mă primești la raport... Am să spun adevărul.

Colonelul Banu ordonă șefului de arest ca, a doua zi, omul să fie adus la el.

Revenit în biroul său, încercă să reconstituie o parte din tabloul scandalului provocat în cartierul de sud al orașului R., așa cum îl reținuse de la comandantul orașului, căpitanul Alexandru.

*

În apropierea focului din curte, plutea un nor gros de fum. Cîțiva dintre ei, așezați în jurul unei mese joase, jucau cărți. Pe lîngă aceștia, alții, cu femeile

lor, se buluceau în spinările celor ce jucau. Peste tot, dezordine : pahare, sticle cu băuturi, oale din lut arse chiar de ei, cînd fuseseră în Dobrogea, la fabrica de cărămidă.

În răstimpuri de liniște se auzea susurînd rîul din apropiere, în mersul lui către inima cîmpiei.

— Pas ! hîrîi unul dintre jucători.

— Deschis.

— Pă da trei, spuse aţîţat altul.

— Merg, zise al patrulea.

Grămada de bani din faţa lor se rotunjea : numai bancnote de 25 și 100.

Cel care cîștigă „potul" numără satisfăcut peste două mii de lei.

*

Ostenit, soarele se rostogolea spre apus, învăluit într-o pînză roșiatică de jar. Liniștea serii aluneca ocrotitoare și blîndă peste orașul R. La un timp, dinspre zări, începură să se strîngă nori negri, prevestitori de ploaie. Apoi, din cerul cu stele tot mai rare, începură să cadă stropii care explodau sfîrîind pe asfaltul străzii. Trecătorii erau din ce în ce mai rari. Ploaia bătea liniștită darabana pe acoperișuri ; din depărtare se auzea, estompat, uruitul gros al autobuzelor care făceau curse între gară și barieră.

Deodată au ţîșnit strigăte, ţipete, zgomot de geamuri sparte... Apoi cai nechezînd, ca și cum i-ar fi înjunghiat cineva.

Ileana lui Vlad s-a smuls de la fereastră și a fugit în dormitor. A început să-l miște pe bărbată-său, care abia aţipise.

— Scoală-te ! Scoală-te, Vlade ! Afară se bat unii! Cred că vecinii noştri s-au încăierat iarăşi. Trebuie să fie ai lui Neamu, care abia s-au întors de la puşcărie.

Au sunat imediat la uşa a doi vecini, care aveau telefon. Nu li s-a răspuns.

— Trebuie să dăm într-un fel alarma, a zis Vlad, în timp ce se îmbrăca. Ăştia nu se lasă pînă nu moare cineva : îi cunosc eu bine.

Pe strada Calea Dunării, un şir lung de maşini au blocat circulaţia. Un autobuz al I.G.C.L.-ului, încărcat cu pasageri, a fost lovit cu pietre şi cărămizi, i s-au spart geamurile. Rănită, taxatoarea a trebuit să fie internată în spital.

Erau mulţi bărbaţi, femei şi chiar copii — împărţiţi în două tabere. S-au încăierat şi s-au lovit cu sălbăticie. Pe stradă, mormane de cărămizi şi sticle sparte. Caii lui Neamu erau tăiaţi la coaste, pe şolduri, iar geamurile erau făcute ţăndări.

Oamenii din cartier, ieşiţi la porţi, priveau îngrijoraţi, fără să poată face ceva. Să iasă din curţi, nici vorbă.

Cărămizile şi sticlele se terminaseră şi, acu, aruncau unii în alţii cu copii, care ţipau amarnic.

Hărmălaia era de nedescris.

În sfîrşit, sosi şi miliţia. Erau doi ofiţeri, Ciurică şi Ferecatu — şi patru subofiţeri. Dar nici toată miliţia orăşenească nu ar fi putut potoli „gîlceava" care luase dimensiuni pe care doar un Ion Budai Deleanu le-ar fi putut înfăţişa artistic.

Staţia radio intră în funcţiune şi se raportă situaţia la judeţ.

Colonelul Banu, care ştia că asemenea încăierări se pot termina cu accidente foarte grave, dacă nu se

intervenea la timp, ordonă să se deplaseze urgent la locul... „bătăliei" și alte cadre. După numai douăzeci și cinci de minute, zece ofițeri și subofițeri sosiră în oraș și fură puși sub comanda căpitanului Alexandru.

Văzîndu-l și pe Alexandru, bătăioșii au încercat să se împrăștie. Săreau gardurile ca la cursele de obstacole. Pînă spre seară au fost reținuți șaptesprezece scandalagii, aduși la miliție și introduși în arest, cu tot protestul celorlalți.

Inspectorul rămînea, însă, nedumerit. De la un joc de cărți să iasă un scandal așa de mare ? Nu, pesemne că mai era și altceva la mijloc !

*

Ancheta a fost încredințată căpitanilor Tomescu și Alexandru.

— Te ascult... Să-mi spui tot, auzi ? îl avertiză căpitanul Alexandru pe Mericanu.

— Spun, dom'căpitan. Tot spun, dar să nu mă bateți.

— Cîți erați cu toții ? Și lasă bătaia. De bătut v-ați bătut voi. Aici vrem doar adevărul.

— Să fi fost f-o șaișpe, s'trăiți, dom'căpitan. Și a început să-i spună : Viscol, Robinet, Zazu, Auraș, Rapiță, Bică, Zumzu, Kalib...

Mericanu ocolea totuși adevărul. Încerca, prin fel și fel de vorbe mieroase, să-l înduplece pe căpitan să-l creadă.

— Dom'căpitan, să nu-mi văd copilu'boier, dacă sînt vinovat. Să moară dușmanii mei să cadă p-ăla d-a spus că eu am dat primul și nu altu' !

Căpitanul Alexandru apăsă nerăbdător pe butonul soneriei. Apăru plutonierul Stoian care îl scoase pe Mericanu din birou și-l duse în arest.

*

A doua zi a avut loc „ieșirea" la raportul inspectorului șef.

Mișu Boșu, un bărbat cam la 40 de ani, nu mai fusese condamnat, ci numai amendat de cîteva ori pentru mici „ciupeli", mai cu seamă porumb pentru cai de la depozitul de lîngă gară, și pentru faptele copiilor minori — vreo șapte — care furau, vara, pepeni verzi din grădinile de lîngă rîu ale cooperativei. Mișu nu era cunoscut cu infracțiuni grave și nici ca huligan. Acum, căzuse în cursă printre alții și pentru alții : pentru Mericanu și alde Neamu, cu care, după nevastă, era ceva neam. Dacă în scandalul cu pricina nu ar fi dat și el, ar fi riscat să fie bătut zdravăn de adversarii lui Mericanu.

— Ia loc, Mișule, pe scaunul acela, și spune-mi ce ai pe suflet... Te ascult.

Boșu nu se așează pe scaunul cu pluș vișiniu, ci pe unul fără pluș, de lîngă bibliotecă. Avea hainele nu prea arătoase. Probabil, se gîndise să nu murdărească plușul scaunului.

— Dom'inspector șef, cum să vă spun eu matale... Ăsta, alde Neamu, deși mi-e neam, nu vreau să-l apăr, că din cauza lui fusăi arestat de domnul căpitan Colombo, dar... I-adevărat că a luat toți banii la cărți. Douăzeci de mii de lei, bani făcuți cu palmele de ai lui Mericanu și de alții, și de mine ; tocmai în Dobrogea la Capul Midia, am făcut cerămică. Am rămas fără bani. Nu i-am cerut altceva decît să mai jucăm pe datorie. Pe deasupra, a amenințat pe Zazu

că nu-i mai dă fata, pe Nobila, o nepoată pe care o creşte el, el era tutore... care era cumpărată pentru Arşinel, fiul cel mic al lui Zazu. Ce era să facă Zazu ? L-a pocnit pe alde Neamu. Neamu l-a pocnit şi el, de i-a dizlocat ochiul ăla din stînga. Da' să ştiţi că ochiul era bolnav, clipea mereu din el, de mult, de cînd s-a mai bătut cu alţii, că şi lui Zazu ăsta îi plac scandalurile. Ne-a sărăcit şi acum sîntem şi-n puşcărie !

— Cît zici că i-a dat Zazu pentru Nobila ?

— Mult de tot, dom'şef. Le-a luat la tot neamul lor cadouri ; le-a dat treizeci de vedre de vin şi cinşpe de ţuică ; treizeci de saci cu mălai, pantofi la toţi nepoţii lui Neamu şi zece galbini napulioni austrieci de optşpe caracte. Dacă nu-i dă ăsta fata, Zazu este nenorocit ; şi-i nenorocit şi ăla mic, Arşinel, care are paişpe ani şi moare după ea.

Stenografa, care nota cu fidelitate discuţia, părea disperată. Se gîndea cum o să descifreze jargonul lui Boşu.

— Bine, dar din treaba asta rezultă, pînă acum, că şi alde Neamu, cum spui tu, a ieşit destul de pocit. Obrazul drept deplasat, casa cu geamuri sparte, patru cai înjunghiaţi, căruţa ţăndări, toţi ai lui cu răni. Dar nu ştiu de unde am aflat şi de o bătaie care a fost între Neamu şi Mericanu. Cînd a avut loc şi de ce s-au bătut ?

— Ee ! aicea e, dom'inspector şef ; ăicea vream să ajung, să vă ixplic, că de aici a plecat totul, adică de la Argentina, nevasta lui Mericanu, dar... cum te cheamă fătuco care ne asişti aci — mă iertaţi dom'colonel — nu cumva eşti din sîngele nostru ?

— Niculina mă cheamă.

— Să mă bată dumnezeu, mă iertați, dom'comandant, seamănă ca două picături cu a lui Mericanu, cu Argentina.

Boșu îl rugă pe inspector să fie de acord ca Argentina adică Niculina, să nu mai asiste, pentru că ceea ce are el de depănat nu e potrivit pentru urechile ei.

— Dacă ar fi fost... era alta...

— Da, de acord, Mișule. Te voi asculta eu și căpitanul Tomescu. Cred, însă, că n-ai nimic împotrivă dacă „Argentina" noastră o să ne... trateze cu cîte o cafea.

— Aaa, sînteți bun ca mama, dom'inspector, nu m-așteptam să fiți așa salon, cu noi. Credeam că d-aici o să ieșim, cînd o fi timpu', burdușiți de bătaie.

— ...la tălpi, îl completă colonelul.

— Da, așa ne-așteptam, că o să ne bată la tălpi, că așa ne-a zis bulibașa al nostru ; c-așa-i bătea pe ei jandarmii. Și acum i-o zisese lui dom'Colombo că, dacă nu ne astîmpărăm, o pățim. Nu ne-am gîndit decît la tălpi, c-o să fie vai de piciorușele astea ale mele !...

— Care piciorușe, măi Mișule — mă scuzați, tovarășe inspector șef — că văd că-s labe, nu alta. Cît porți la picior ? îl întrebă căpitanul Tomescu.

— Patrușnouă-cincizeci, s'trăiți. Am mari defecultăți cu procuratul încălțămintei, dom'căpitan, și pe comandă îți ia și pielea cismarii. Mă-ncalț numa' iarna, vara merg desculț, că de aia-mi era mare teamă : să nu-mi strice tălpile dom'Colombo... Cu ce aș mai călca ? Și asta vream să vă rog, dom'inspector : să nu mă bată la tălpi !

Niculina aduse cafelele. Îl servi mai întîi pe Boșu. Inspectorul o rugă să cumpere și un pachet „Mărășești" pentru Boșu, că lui numai de astea-i plac.

— ...sau tutun, dom'inspector ; tutun, dacă se găseşte e mai bun, vă pup ochii...

Boşu se uită la ceaşcă, se uită la inspector, îl măsură şi pe Tomescu. Nu ştia ce să mai creadă. De ce s-o purta inspectorul ăsta aşa frumos ? Aşa o fi el cu toţi ? Dar mîine, cum s-or purta ăilalţi cu mine, tot aşa, sau se duc dracului tălpile mele ?... cugetă, cu inima îndoită, Boşu.

— Să continuăm, Mişule... Uite, acum îţi aduce fata şi tutun şi ţigări.

— Era cam f-o opt ani în urmă, dom'inspector. Eram cu toţii în Dobrogea. Nu mai ţin minte dacă eram dincolo sau dincoace de Vadu'Oii. D'eram pe malul Dunării şi ne ciuguleau al naibii ţînţarii. Eram cam optzeci de suflete, cu mic cu mare, şi-l aveam ca bulibaşe pe răposatul Uju başa. Ştiu că erau cam optzeci de suflete, că restul, aproape jumătate, rămăseseră la casele noastre din oraş, aşa cum hotărîse Uju başa... Deodată, la porunca lui Uju başa, toţi am ieşit din corturi. Ne-am aşezat pe locul acela cald bătut bine de soare toată ziulica. Aşa-i în Bărăgan. Am făcut un fel de cerc. Ne-am aşezat după rînduieli vechi, fiecare la locul lui. Unii nu ştiau nimic, alţii bănuiau cîte ceva, că de, ştirile, chiar alea mai ascunse, tot trec din om în om.

Neamu, cu nevasta lui, Argentina, a venit mai la urmă, cu fereală. După ei, urma alde Mericanu. Dar privirile îl căutau pe Neamu care părea pus pe bătaie. Veni în faţă şi Argentina. Mericanu se aşează lîngă noi. Toţi erau încruntaţi, Argentina, subţire ca trestia, fir-ar ea să fie, se uita însă limpede şi părea liniştită. Oare ştia ce-o aşteaptă ?

Tocmai atunci, ca un făcut, un vapor răgi ca un măgar.

Uju başa dete să înceapă, dar nu putu. Un alt vapor începu să sune. Parcă ne cobeşte a rău, gîndeau mulţi dintre noi. Am rămas în aşteptare. Era o tăcere care nu mirosea a bine.

— Ascultaţi, spuse Uju başa, v-am chemat pe toţi la judecată.

Au fremătat murmure. Adevărul trebuia să iasă la iveală. Cei trei aşezaţi mai în faţă păreau pregătiţi. Noi... ce să vă mai spun ! ?

— V-am chemat, zise mai departe Uju başa, ca totul să se ştie şi hotărîrea ce vom lua aici, pe malul apei celei mari, să fie dreaptă şi după legea noastră.

Nu de mult am trăit cu toţii la un loc o mare petrecere, tot într-un loc ca ăsta, pe malul unei ape mari, dar mai încolo, mai spre Burnas. Atunci s-a pus la cale căsătoria lui Neamu cu Argentina. Flăcăul era de-al nostru şi-l ştiam. Am întrebat-o atunci pe Argentina dacă vrea şi ea. Ţineţi minte ! A tăcut o vreme şi, cu jumătate de glas, a spus da.

Şi erau cu toţii fericiţi că Neamu şi-a ales o femeie frumoasă. Că familia noastră s-a îmbogăţit cu încă o muiere grozavă, care o să facă copii mulţi şi frumoşi.

*

După asta, Uju başa s-a uitat, cu ochii lui mari peste tot locul şi, un timp, n-a mai zis nimic. Nici noi n-am zis nimic.

— Să mergem acum mai departe, ca să ştiţi pentru ce v-am adunat pe toţi din corturi, a zis Uju başa.

— Spune-ne tot, bulibaşe !

— Neamu a plătit prețul și Argentina trebuia să respecte vechile și neclintitele noastre legi. Așa a și jurat. Două zile și două nopți ne-am veselit cu toții la nunta lor. A fost cea mai frumoasă nuntă și n-am avut nici supărări.

De atunci Argentina a rămas printre noi.

Totul a mers bine, aș putea spune, pînă în noaptea trecută cînd Neamu nu și-a mai găsit nevasta. Plecase cu ce a avut pe ea și el de disperare a început s-o caute. Dar pînă în zori nimic nu află, nimic nu zări. Pe unde n-a căutat-o. A umblat prin toate locurile, pe toate cărările. În zori, a găsit-o. Era cu Mericanu ! !

Un murmur se făcu auzit, apoi tăcere.

Argentina tresări, dar nu cine știe ce. Aștepta dreaptă și frumoasă.

— Alde Neamu, potrivit cu vechea noastră lege, putea să lovească cu cuțitul, să facă moarte de om. Dar el n-a făcut-o, a judecat el că ar fi bine să vină înaintea noastră a tuturor. Acum să aflăm întîi dacă o iartă sau îi dă drumul.

Neamu, după un timp de tăcere, răspunse :

— Nu, nu, nu mă pot lepăda de Argentina. Fără Argentina nu pot trăi ; dar nici de iertat n-o pot ierta. Nu pot. Nu vreau. Vreau judecata.

— Vrei să se împlinească obiceiurile noastre vechi?

— Da. Altfel, nu se poate.

Mai murmurară ceva femeile, dar tăcură și ele.

— Dar tu, tu, Mericane, știai că este nevasta lui. Știai legile noastre ! Știai ce te așteaptă ?

— Știam, bulibașe, știam tot, dar la Argentina nu puteam renunța.

— Ei, drăcie ! Adică nimeni nu-i vinovat ? Ce ziceți voi, cine-i vinovat ?

— Este cineva vinovat, este, bulibașe. Se auzi vocea tare a Argentinei. Vinovată-i dragostea mea grea pentru Mericanu.

— Da, daaa ! se auziră mai multe voci. De vină este ea, dragostea, dragostea !

Se așternu iarăși tăcerea peste adunare. Se auzea numai susurul marelui fluviu și zgomotul din depărtare al unui vapor.

Se auziră mai departe tot vorbele muierii. „Dragostea, dragostea e vinovată. Eu nu m-am dat cu toată inima după alde Neamu. M-a cumpărat, după obicei. Am jurat, acum un an, amintiți-vă, am jurat că nu mă voi uita la un alt bărbat din altă parte, dintre cei ai lui Uju bașa nici vorbă. Dar aici l-am văzut pe Mericanu. El era omul meu. Și uitați-vă, cine e cel mai frumos bărbat de aici ? El este, Mericanu ! Și cine este cea mai frumoasă ? Ați spus-o chiar voi, chiar tu, Uju bașa, eu sînt, Argentina, fiica lui Alimut bașa. Omorîți-mă, dar de Mericanu nu mă las !"

Iarăși murmure, mai cu seamă ale femeilor, pentru că erau, pesemne, unele care se credeau mai ceva decît Argentina. Se așternu iar tăcere în marginea Dunării, la Giurgeni.

Judecata era însă abia la început.

*

Inspectorul Banu rămase la început uimit de modul coerent în care Mișu Boșu depăna întîmplări petrecute cu opt ani în urmă. Descoperea astfel un om inteligent, sensibil, cu imaginație și reale ta-

lente de povestitor. Dealtfel, dacă se gîndea bine nu era prima oară cînd descoperea talente ascunse printre aceşti oameni. Ei ! Dacă-ar duce o altfel de viaţă şi ar avea şcoală !... Povestea suna ca o pagină de literatură. Cine ştie ?...

— Văd că ţii bine minte lucruri petrecute de mult, Mişule ; cîtă carte ai Mişule ?

— Am patru, dom'inspector, patru, nu le-aş mai avea...

— De ce ?

— De ce ? Păi mă poartă cu toţii după ei : la primărie, la depozitul de lemne, la cumpărat ceva cu facturi, dar la ce nu mă ia, ca să le semnez, că ei nu ştie să iscălească ; ar şti copiii mei, dar n-au încă buletin. Eu i-am dat pe toţi la şcoală măcar să facă patru clase, apoi la cărămidă, că aia-i de ei.

— Nu-i aşa, Mişule, să nu faci greşeala asta. Dă-ţi copiii să-nveţe mai departe ! Învăţămîntul e gratuit şi obligatoriu ! E lege, Mişule ! Şi cu legea... nu te joci ! Dar ia zi-mi, cîţi copii de şcoală, de la voi, nu se duc la învăţătură ?

— Aaa, păi, cine-i ştie ? Ştiu de la bulibaşa ăl nou că-s v-o nouăjdoi. Nu-s prea mulţi, dom'inspector. Ce ne trebuie carte ? Aşa zic toţi, chiar şi stăpînul nostru, bulibaşa.

— Mai vrei o cafea, Mişule ?

— Cum, dom'inspector, cum să vă refuz eu pe matale, care sînteţi un om aşa bun ? Să fiu drept, aş mai bea, şi, cu voia matale, aş mai fuma şi-o „mărăşească".

— De acord.

Tomescu o sună pe Niculina şi o mai rugă să facă o cafea pentru Mişu.

Veni fata-subofiţer cu cafeaua şi o aşează pe colţul mesei, acolo unde sta Boşu, aşezat pe acel scaun de lemn neîmbrăcat în pluş vişiniu. Apoi, fata a luat tăviţa din plastic.

— Mă iertaţi, dom'inspector, rog să mă iertaţi, fata asta seamănă nemaipomenit cu Profira mea, pe care am lăsat-o acasă... Cînd îmi daţi drumu' dom'şef, să ajung la ea, să ajung la Profira mea ?

— Este de neînţeles, Boşule, interveni Tomescu. Ziceai că fata noastră seamănă ca două picături cu Argentina ; acum... seamănă cu Profira ? !...

— Cu Argentina seamănă pînă la mijloc, dom'căpitan, de la mijloc seamănă cu Profira mea, pupa-i-aş tălpiţele ei... Plîngînd, Boşu, suspină încet : Cînd îmi daţi drumul, să ajung la copilaşii mei, dom'şef, la Profira mea, dom'inspector !...

Inspectorul vru să-l apostrofeze, dar renunţă.

— Să continuăm cu ce ai început, Mişule, pentru că, drept să-ţi spun, mă interesează. Mă interesează istoria începută şi tu povesteşti frumos. Cît despre scandalul din R., îl cunosc foarte bine.

— Ştiţi, într-adevăr, dar nu totul. Nu ştiţi de ce a început scandalul, iar eu nu v-am spus pînă la cap... Boşu îşi reluă povestirea, trăgînd adînc din mărăşească.

*

...Cînd Uju başa a dat să-şi continue vorba, un vapor, din nou, a răgit lung, ca un măgar nemîncat.

— Dacă nimeni nu-i împotrivă, a zis Uju başa, atunci să se înfăptuiască vechile obiceiuri.

— Da ! au răspuns toţi, şi cu ei şi Argentina, şi Neamu şi, mai puţin bucuros, Mericanu.

Soarele se făcu mai întîi galben, apoi roşu, ţînţarii începură să ne bîzîie pe la urechi şi să ne pişte şi toţi aşteptam cu sufletul la gură.

— Pregătiţi-vă! le zise Uju başa şi cei doi, Neamu şi Argentina se îndreptară către cort. Argentina reapăru îmbrăcată într-o fustă lungă, subţire şi roşie, desculţă, şi într-o bluză albă, tot subţire.

Părul lung, negru ca noaptea, şi-l legase la spate într-un mănunchi, ca o coadă de cal. Iar Neamu apăru şi el cu un bici în mînă, luat de la căruţă. Era dezbrăcat pînă la brîu ; pantalonul negru îl avea sumes pînă aproape de genunchi, aşa cum ai trece peste o apă.

Uju başa cercetă biciul, îi făcu două noduri, pesemne că să aducă a harapnic, pentru că în vechime pedeapsa se dădea cu harapnice lungi, din piele neagră, cu noduri, care, ca şarpele, se încolăceau de cîteva ori pe corp, cînd te plesnea cu el, în timp ce toţi eram în picioare, arşi de nerăbdare, cu ochii holbaţi. Ne călcam pe picioare şi ne înghioldeam.

Uju başa grăi :

— Biciul n-are plumb pe el, se poate întrebuinţa.

Neamu o aducea pe Argentina de mînă, de parcă se pregătea de dans. Doar încruntarea din privire spunea altceva. Fel de fel de cuvinte se rosteau. Ba să fie fără milă, ba să aibe grije să n-o omoare, ba s-o ierte. Strigau şi bărbaţii şi femeile. Ba chiar, ici-colo, se auzeau glasuri subţiri de ţînci.

Mericanu, aflat în cercul de oameni, se dichisise şi el. Îşi dăduse cămaşa jos, îşi sumesese pantalonii, ca şi Neamu, şi aştepta să înceapă lupta. Uju başa nu fusese însă de acord să se bată ei, bărbaţii, întîi, deşi alde Mericanu ceruse să se bată cu alde Neamu,

pentru că el este de vină în chestiunea cu Argentina... Se făcuse puţină hărmălaie, dar Uju başa strigase să se facă linişte ! Şi se făcu linişte. Uju başa dădu apoi biciul lui alde Neamu. Neamu o duse pe Argentina în faţa noastră. Toţi aşteptam să vedem ce-o să facă. Deodată s-a oprit. Cu o mînă ţinea biciul, cu cealaltă, întinsă, se apropie de Argentina. Oare o va mîngîia înainte de..., gîndeam noi. A stat aşa o clipă, dînd din cap şi legănîndu-se de pe un picior pe altul. Apoi a lăsat mîna în jos, a sărutat-o pe ochi, s-a întors la o distanţă nu prea mare şi a început să privească numai biciul. Alde Mericanu dădu să sară în mijlocul cercului, dar îl puse la punct Uju başa. Îşi muşcă buzele şi rămase mai departe acolo, la locul lui.

Neamu ridică biciul şi începu să lovească frumuseţea de femeie care sta dreaptă în peticul de pămînt înconjurat de şatră. Sta dreaptă şi mîndră, mîndră din cale-afară. Lovi o dată, de două ori, de trei ori... Lovi de patru ori, lovi de cinci ori, tăindu-i bluza subţire, albă. Dungi mari apărură pe sînii arămii ai Argentinei, care nu se văita şi stătea mereu dreaptă. Din cînd în cînd se auzea că icneşte.

Neamu se tulburase de tot şi se năpusti iarăşi, asupra Argentinei. Şi iarăşi o lovea acum, cu meşteşug. Biciul îi tăie şi-i zdrenţui toate ţoalele de pe ea, pînă ce Argentina rămase goală. Ba nu ! Mai erau pe mijlocul ei, legate strîns, betele cu care-şi încinsese fusta ei lungă şi roşie.

Alde Mericanu fierbea, fierbea tare şi mulţimea, simţea, poate, durerile iubitei lui, dar nu putea să facă nimic. Era porunca lui Uju başa...

Şi iar mai stătu puţin alde Neamu şi-o privi pe Argentina. Femeia avea pielea plesnită, plină de

sînge. Se auziră voci de femei bătrîne, înverşunate şi rele. Şi alde Neamu, sub privirile noastre, credea că e drept să facă ceea ce face. Era înfuriat că muierea sta neîndoită, mîndră, ca şi cum ar fi arătat tuturor că nu-i pasă de nimic şi că-l înfruntă.

Dar, istovită de năprasnicele lovituri, Argentina căzu. Nu-şi ceru iertare, cum ar fi aşteptat Neamu şi mulţimea. Şi-atunci omul transpirat şi plin de furie, se înverşună şi continuă s-o lovească de parcă ar fi înnebunit.

Pe urmă s-a oprit. În faţa lui, întinsă la pămînt, Argentina părea fără viaţă. Uju başa s-a apropiat de ea. Părea speriat.

Se aplecă peste ea şi îşi apăsă urechea de pieptul femeii.

— Aruncaţi cîteva găleţi cu apă, ca să-şi vină în fire. Trăieşte !

Neamu, palid, tremurînd, aştepta ca femeia să deschidă ochii, să se ridice, şi, după obicei, să-i ceară iertare. Adică să recunoască că a fost învinsă. Argentina, plină de sînge, cu pielea crăpată, se ridică în genunchi. Dar nu ca să-şi ceară iertare. Ochii ei îl înfruntau pe Neamu cu mîndrie şi duşmănie. Parcă i-ar fi aruncat în obraz că nu ea, ci el, Neamu era cel învins. Şi-atunci Uju başa strigă să se facă linişte.

Copiii, tinerii şi femeile, care se aflau în spatele bărbaţilor, îşi lungiră gîturile, ca să şi vadă, nu numai să audă cum se hotărăşte chestiunea.

— Fie ! Să se bată ei, bărbaţii, dar nu cu cuţitele, nici cu biciul... Să se bată cu pumnii. Aşa e bine. Aşa hotărăsc, răsună glasul bulibaşei.

Am murmurat. Am înţeles că bulibaşa nu vroia moarte de om. Ştia că or să se bată cu pumnii pînă ce-or să cadă amîndoi laţi.

— E bine ! E cel mai bine, bulibaşă ! E bine aşa cum hotărăşti tu ! au strigat mulţi dintre noi la auzul hotărîrii luate.

Timpul trecea. Începuse să se lase noaptea. Şi broaştele din băltoace orăcăiau. Şi mai tîrziu apărură stelele... Cîţiva aduseră felinare de la căruţe şi le agăţară în pomi şi pe nişte pari pe care-i bătură în pămînt. Apoi, făcură şi focul mare. Să-i vadă pe Neamu şi Mericanu cum se bat...

Neamu şi Mericanu, amîndoi pletoşi, amîndoi bărboşi, amîndoi păroşi, şi, mai ales, ochioşi, se priviră crunt. Ne uitam şi noi la ei, nimeni nu scotea o vorbă. A trecut aşa mai multă vreme. Apoi au început să se apropie unul de celălalt. Unul venea mai spre dreapta, celălalt mai spre stînga. Începură să se mişte în cerc, dar nu se loveau încă.

De la un timp însă, cum cei doi n-aveau de gînd parcă să se încaiere, au început să se audă nemulţumirile noastre. Nu ne plăcea că Neamu şi Mericanu se priveau ca doi cocoşi fără să se pocnească.

Uju başa interveni şi le spuse să tacă din gură. Atunci se auzi din nou glas de vapor. Poate era un semn ! Uju başa era trecut de şaptezeci de ani, aşa că oftă şi dădu din mînă a lehamite. Cîinii începuseră să urle, de ziceai că i-a lovit strechea...

Neamu şi Mericanu prinseră să vină unul către altul, cu ochii numai scîntei, gata să se lovească. Aşteptau ca Uju başa să dea ordinul de începerea luptei.

— Nu ! Nu, oameni buni, nu-i bine să se bată astă seară ! E tîrziu, sînt mulţi ţînţari... Ar putea ţine

mult, şi nici n-a fost făcut de mîncare, copiii sînt cu burţile goale. Le e foame. Mîine, mîine în zori, pe lumină, ca să se vadă bine !

Cuvîntul bulibaşei, era ordin ! Nimeni n-ar fi cutezat să-l încalce, aşa că ne-am retras la căruţe şi femeile începură să facă mîncare.

Neamu şi cu Mericanu se mai priviră un timp, apoi îşi întoarseră spatele şi plecară fiecare la ale lui... Nici la mîncare, nici la somn nu se gîndea vreunul din ei...

*

Mişu Boşu ceru o „mărăşească" şi băgă o dată degetul arătător în ceaşca de cafea, luînd pe el zaţul de pe fund, trăgîndu-şi apoi degetul prin gură semn că ar mai bea o cafea.

Inspectorul şef făcu un semn lui Tomescu şi acesta înţelese...

Apăru pe masă aceeaşi tăviţă din plastic, aceeaşi ceaşcă, dar pe Mişu nu-l mai servi Niculina. Niculina, fata-subofiţer, pe care Mişu o asemăna cu Argentina lui Neamu — de la mijloc în sus — şi cu Profira lui — de la mijloc în jos. Nu mai apăru ea, ci un bărbat bine legat, pe care Mişu îl privi surprins. Îşi zise în gînd : „Cine-o mai fi şi ăsta ? De ce n-o mai fi venit fata aia, care seamănă cu Fira mea, pupa-i-aş tălpiţele ei ? S-o fi supărat pe mine pentru chestia cu pupatul picioarelor ?" După o clipă de cumpănă întrebă, rupt de îndoială.

— Am făcut năsărîmba, dom'inspector, taman aici, la matale că fata aia frumoasă n-a mai vrut să-mi aducă ea cafea, să mă sîrvească ? Iertaţi-mă, dom'inspector, da' m-a luat aşa, cu ameţeală, cînd am văzut-o... Parcă era Profira mea, zău că seamănă,

copie, nu altceva, la picioare. Cînd îmi daţi drumu', dom'inspector, să mă duc la ea, să-i pup tălpiţele ei?

— Mişule, fata care te-a servit are alte treburi, îl lămuri, calm, inspectorul şef... Dînsul este plutonierul Vasile, făcu prezentările colonelul.

Mişu l-a privit cu aceiaşi ochi nedumeriţi, fără să spună ceva.

A sorbit apoi din cafeaua fierbinte, după care şi-a supt buzele repede. Se arsese la buze. Vasile, care nu l-a slăbit din ochi, s-a retras la semnul făcut de colonel.

*

— Am rămas acolo cînd trebuia să-nceapă lupta cu pumnii dintre Neamu şi Mericanu. Să ducem acum lucrurile pînă la capăt. De fapt, Boşule, am avut sute de audienţe, ba poate chiar mii, dar nu-mi aduc aminte ca vreuna să fi durat atît de mult. Dar... te ascult !

— Noaptea, ca orice noapte de vară, scurtă, trecu. A doua zi, odată cu răsăritul soarelui, fu în picioare toată lumea, cu mic — cu mare, ca să vadă bătaia amînată din seara trecută. Veni şi Uju başa, odată cu bătrînii ; se aşezară...

Sosiră şi Neamu şi Mericanu. Îşi dădură jos cămăşile, de rămăseră goi pînă la bîru şi iar se priviră ca doi cocoşi. Bărbaţii îşi aprinseră lulelele şi începură să le sugă ca pe nişte alviţe, dar cu ochii atenţi numai la ăi doi.

— Gata ! Puteţi începe ! comandă bulibaşa.

Şi lupta începu. Primul, atacă chiar „păgubitul", alde Neamu, care-l lovi în fălci pe alde Mericanu.

Dar nici Mericanu nu rămase dator. Începu să-l piseze cu pumnii în coaste pe Neamu, care se clă-

tină, dădu înapoi, dar veni iar spre Mericanu și începu și el să-i care la pumni... Se băteau ca doi draci, de le ieșeau scîntei din pumni. Dacă te uitai la mutrele lor, nu-i mai cunoșteai. Ziceai că sînt în stare să se omoare unu' pe altul...

Cineva strigă spre bulibașă să-i lase să se bată cu biciul sau cu cuțitele, că așa nu mai termină pînă dă bruma. Dar Uju bașa nu răspunse, semn că totul rămînea așa cum hotărîse el.

După aproape o oră, amîndoi aveau sînge la nas și la gură, dar se loveau și mai al naibii ca la-nceput. Ochii li se făcuseră ca la broscoi cînd orăcăie și suflau ca niște foale, da'nici unu' nu se da bătut.

În timpul ăsta, Argentina se tîrîse afară din cort și privea la ei, cum se stîlcesc din cauza ei... Striga de jos :

— Lovește-l, Mericane, lovește-l odată, omoară-l, strigă Argentina... Dă-i, nu-l lăsa... Lovește-l, Mericane, sînt cu tine, omoară-l !...

Nici Neamu, nici Mericanu, orbiți de sînge, nu auzeau ce striga Argentina. Nu-l auziră nici pe mai-marele nostru, pe Uju bașa, care le cerea să facă o pauză, ca să le arunce pe trupurile goale cîteva căldări cu apă din Dunăre. Așa că se băteau înainte, cu ură...

Deodată, au apărut, ca din pămînt, și milițienii. Erau trei. Unul, șeful de post din comună, ceilalți doi veniți tocmai din orașul R. Veniseră călări.

— V-ați sculat ? Ce se întîmplă acolo ? De ce se bat ăia doi ?

Uju bașa strigă cît îl ține glasul la cei doi dușmani :

— Destul ! Destul ! O să vă mai bateți și altă dată...

Dar strigătele erau zadarnice. Întărîtaţi şi orbiţi de sînge, nu-l auzeau, sau, poate, îl auzeau, dar nu voiau să-i dea ascultare.

Miliţienii îi priviră şi unul întrebă din nou de ce se bat.

— Pentru o muiere, dom'şef, pentru un fund de muiere, ştiţi, ele-s dracu' pe pămînt.

Uju başa strigă mai tare la ei, dar nu avu curajul să meargă să-i despartă. Atunci, unul din miliţieni se apropie de cei doi şi-l smuci pe Neamu deoparte.

Neamu şi Mericanu se opriră uluiţi şi se uitară, la miliţian : „Ei, doamne... potera, potera-i pe noi !"...

...Se aruncară pe cei doi bătăuşi epuizaţi căldări cu apă...

— El este Neamu, ăla care calcă acum spre cort. El este ! Priviţi şi fotografia ! zise unul din miliţieni celorlalţi.

— Neamule ! strigă acelaşi miliţian, vino pînă aici !

Neamu stătu un moment pe loc, se uită la restul suflării, îşi privi îndelung nevasta, care, tolănită pe o rogojină, sufla greu şi se văita încet. Îşi zise în gînd : „Tot din cauza ei mă ia acu' potera... Mă ia, şi ea rămîne cu Mericanu. Mai bine o omoram, mai bine o omoram !"...

— Neamule, o să mergi cu noi. Te căutăm de un an... Să nu faci d-alea nefăcute, că p-ormă...

— Vin, vin dom' şef, să-mi iau şi eu ceva pe pielea asta nenorocită. I se aduse din cort îmbrăcămintea dar bocancii îi aruncă cît colo ; o mai privi încă o dată, îndelung, pe Argentina şi izbucni într-un plîns cu lacrimi mari, ca stropul ploii de vară. Se urcă pe cal în faţa unui miliţian, şi-i zise lui Uju başa :

— Să mă ierți, bulibașe, să mă ierți ; nu te-am ascultat cînd trebuia, la însurătoare, așa-mi trebuie acum, așa-mi trebuie ! Să mă iertați și voi, ăilalți ; și pe voi v-am supărat, să mă iertați. Iar voi, Mericanu și Argentina, voi n-o să scăpați de mîna mea, n-o să scăpați !

Uju bașa îl întrebă pe unul din milițieni :

— De ce este ridicat Neamu ? Nimeni nu știe, și nu știu nici eu...

— Cum nu știi, bulibașe ? Ce-ați mîncat acum un an, la nunta lui Neamu ?

— Ce să mîncăm ?... Friptură de bou și de mînzat.

— Așa-i... friptură de bou și de mînzat, furați de Neamu de la ferma I.A.S.

Uju bașa clătină din cap. Poate a dojană pentru Neamu, poate a supărare că-l descoperise miliția. Și se grăbi să le spună la toți pentru ce-l ridica miliția pe Neamu.

Cel mai cîștigat nu putea fi altul decît Mericanu. Rămase cu Argentina lui Neamu și făcură și vreo trei copii pînă ce se întoarse alde Neamu de la popreală.

*

— Mai departe nu mai este nevoie, Mișule, se ridică inspectorul șef de pe scaun... O să mai stăm de vorbă, Mișule...

Mișu se ridică și el, greu, ca și cum o povară i-ar fi apăsat umerii. Ochii negri priveau rugători la colonel, ca un strigăt surd de ajutor. Își frămînta mîinile și se schimba de pe un picior pe altul.

— Dom'șef, rosti în sfîrșit, cu glas de om istovit, peste care a dat un mare necaz. Dom'șef, pupați-aș mîinile matale, vezi ce faci, că se usucă Profira mea fără mine... Ca floarea fără apă, dom'șef, așa se usucă... Și-i păcat de ea, că-i muiere tînără, dom'șef și n-are astîmpăr... Și-odată să n-o ia din loc dom'-șef... Că s-alege prafu'de mine p-ormă... Și de ea, dom'șef, și de ăla care o să... Mă-nțelegeți, dom'șef.

Inspectorul șef privi la ochii răvășiți ai lui Mișu, cu înțelegere și regret...

— Bine, Mișule, să vedem ce putem face pentru tine, spuse el... Întîi, o s-o chemăm pe Profira, s-o vezi, Mișule... Și-o să stăm și noi de vorbă cu ea... Ca să nu s-aleagă praful nici de tine, nici de Profira ta... Da' legea-i lege, ce să-i faci...

Mișu își ridică umerii, ca și cum ar fi scuturat de pe ei povara aceea nevăzută.

— Ești un suflet, dom'șef... Pentru matale sar și-n foc, să n-o văz pe Profira mea dacă mint...

Peste birou plutiră, parcă, materiale, cuvintele lui Mișu, sau poate așa i se păru inspectorului șef...

„Ești un suflet..." așa-i spusese Mișu.

„Ei, na, parcă ce putea fi decît un om, un suflet de om ?"

*

Inspectorul șef l-a chemat în biroul său pe căpitanul Alexandru.

— Cum merge ?

— Cred că sîntem gata, tovarășe comandant. Neamu a recunoscut. S-au luat de la jocul de cărți. El cîștigase bani, ăilalți au vrut să continue pe datorie, el n-a mai vrut, s-au agitat spiritele, erau băuți bine din timpul zilei, de la bîlci, unde chefui-

seră cu lăutarii, şi încă ce lăutari : Mieluţă cu ai lui, Bidigaie la ţambal, Neaţu la acordeon, Tanţa dizeoza şi toţi ai lor, vestiţi în toată Muntenia... Au sărbătorit venirea pe lume a lui Arşinel, un nepot al lui Neamu, cît şi... venirea lui, a lui Neamu, din puşcărie. Le-au cîntat lăutarii toată ziua în bîlci, apoi, pe seară, s-au apucat de cărţi, şi de-aci scandalul...

— Nu-i ăsta motivul, căpitane. Mobilul este altul. Mobilul a început acum opt ani. Da, da ! Acum opt ani.

Alexandru rămase surprins de cele auzite. Mobilul a început acum opt ani ?... Şi el, care credea că a lămurit totul, fiind pregătit să raporteze, cînd va fi chemat, că a clarificat mobilul cazului.

— Eşti nedumerit, căpitane, te văd surprins... Ascultă banda asta ! Da, banda asta, proaspăt înregistrată. Ia-o în birou la tine şi ascult-o, apoi întoarce-te. Între timp, eu văd probaţiunea. Şi nu uita ! Cînd o asculţi gîndeşte-te că citeşti o carte. Se poate. Se poate imagina şi un film. Mişu ăsta este un talent.

Inspectorul şef analiză, împreună cu căpitanul Tomescu, toate datele şi probele cu referire la grupul celor reţinuţi.

Se opresc şi asupra încadrării juridice a faptelor: poate fi şi închisoarea, pot fi şi nişte amenzi, conform decretului 153, zice căpitanul.

— Da, ai dreptate, Tomiţă... Să mergem pe linia aplicării unor amenzi şi să le dăm un avertisment tuturor, mai puţin Neamu. Cu toate că-mi pare rău şi de ăsta ; i-a luat neisprăvitul de Mericanu nevasta... Neamu însă i-a vătămat ochiul lui Zazu şi,

în plus, se vede lucru că nici nu l-a potolit detenția anterioară. El, oricum, trebuie să ajungă în fața justiției.

*

— Te-ai lămurit, Alexandre ? i se adresă colonelul Banu.

— Da, m-am lămurit, tovarășe inspector șef. Acum mi-am dat seama de ce Mericanu tot îmi spunea în anchetă că motivul scandalului este „altceva". Mi-a repetat acest cuvînt „altceva" de cîteva ori. Cred, însă, că i-a fost greu să-mi detalieze în ce constă acest „altceva". Aici, după cum văd eu, trebuie să mergem cu o parte la justiție, cu o parte la amendă conform lui 153.

— Am hotărît deja cu Tomescu, după ce am văzut toate datele cazului, ca numai cu Neamu să se meargă la judecată. Dealtfel, nici nu este o altă soluție. Pentru restul, amenzi. Dați-le amenzi. Și încă ceva : să plătească toate oalele sparte, iar cazul să-l prelucrăm cu cetățenii din cartier, în prezența lor. Avertismentul să le fie dat acolo, în fața cetățenilor. Trebuie să participe neapărat și bulibașa lor. Căpitane Alexandru, în calitatea pe care o ai, de comandant al miliției orașului R, te vei ocupa personal de acest „ceremonial". Prezinți cazul primarului, îi soliciți sprijinul ; el este interesat în liniștea orașului și te va ajuta. În plus, prezintă-i și nota cu cei care nu lucrează nicăieri, poate se găsește soluția încadrării lor într-o muncă utilă. Că de mîncat, mănîncă !... Uite, ai aici și o situație a locurilor vacante la întreprinderile din oraș, luată recent de la Direcția județeană a muncii. Mai notează acolo și chestiunea aceea cu copiii neșcolarizați. Am aflat de

la Mişu Boşu că sînt aproape o sută care nu merg la şcoală. Culmea ! Nu de mult am ascultat un raport... şi datele nu se prea potrivesc. Spune-i şi asta primarului. Oamenii trebuie ajutaţi în corectarea vieţii lor, să-i integrăm !...

— 'Nţeles, tovarăşe comandant.

— Tu, Tomescule, încheie instrumentarea în ce-l priveşte pe Neamu, pentru justiţie, şi acţionezi imediat, spre a se putea aplica procedura de urgenţă. Ai grijă ca la procesul lui să participe toate neamurile, să tragă învăţămintele cuvenite. Să mă informaţi despre realizarea în practică a celor hotărîte şi efectul măsurilor noastre... Aa, încă ceva : nu uitaţi ca pe Boşu să-l aduceţi la mine, înainte de plecare. I-am promis că voi mai sta cu el de vorbă.

Ambii ofiţeri răspund simultan :

— 'Nţeles !

*

În ziua următoare, discuţia dintre colonelul Banu şi Mişu s-a desfăşurat în aceeaşi atmosferă de încredere şi reciprocă simpatie :

— Mişule, am vrut să-ţi fac o surpriză... Ţi-am adus-o pe Profira, s-o vezi...

— Mulţumesc, dom'şef, dar unde-i Profira mea ?

— Ai răbdare...

Fu introdusă în biroul comandantului Profira, o femeie frumoasă şi deloc timidă. Cei doi s-au repezit unul la altul, s-au strîns în braţe, s-au sărutat de sute de ori, de parcă erau singuri, apoi au început amîndoi să plîngă în hohote.

Inspectorul şef le-a făcut semn să ia loc şi să se liniştească. Între timp, Niculina le-a adus două cafele. Femeia însă continua să plîngă şi să-l jelească

pe Mişu al ei, cel bun, cel drag, cel puternic, cel sfînt, cel iubitor, cel drept.

Abia acum colonelul Banu şi căpitanul Tomescu au putut observa că Mişu Boşu nu i-a minţit. Niculina şi Profira semănau ca două picături.

— Ai dreptate, Profira, i s-a adresat inspectorul şef, aşezîndu-se lîngă ei, la masa din faţă. Mişu, bărbatul tău, este un om sincer. A greşit că s-a lăsat prins într-un scandal... Dar, pentru sinceritatea lui, pentru comportarea lui, am hotărît să-i dăm numai o amendă de 1 000 de lei. Deci nu ţi-l trimitem în judecată, îl iei acasă. De-aia te-am chemat, să-l iei acasă, să vă bucuraţi de copiii voştri, care, să ştii, trebuie să înveţe carte şi să muncească bine. Dar să ai grijă de el, de Mişu, dacă vrei să-l păstrezi.

Cei doi s-au ridicat în picioare, ca la comandă :

— Eşti un suflet, dom'şef, eşti un suflet ! Profiro, dom'inspector e un suflet ! O să facem aşa cum ai poruncit matale, dom'şef !

Relaxări

Zilele și nopțile colonelului erau deosebit de încărcate. Uneori, tracasat de telefoanele ce zbîrnîiau mereu, de rapoartele care anunțau diferite cazuri, de tot felul de probleme, inspectorul șef simțea nevoia evadării din cotidian. Își găsea relaxarea, după un vechi obicei, într-o odihnă activă ; pleca prin satele județului și se interesa de munca oamenilor, de recolte. Pleca „la aer", „afară", cum îi plăcea să spună. Alteori, mai ales duminica, însoțea în deplasări

echipa de fotbal preferată, care, după succesul înregistrat în campionatul județean și după un baraj cu destule emoții, ajunsese într-o serie din a treia lojă a fotbalului.

Era una dintre cele mai tinere echipe ale seriei și toți componenții, în aceeași măsură, se bucurau de încrederea și dragostea colonelului Banu și a tuturor cadrelor inspectoratului. „Sînt copiii noștri" — spuneau ei adesea. Mergeau cu toții în tribuna stadionului cel mare al orașului, înciorchinată de spectatori, mai ales tineri și copii, urmăreau jocul băieților cînd mai frumos, cînd mai puțin inspirat. Era plăcut să fie ascultat cîntecul echipei, interpretat de corul improvizat al tribunei : „Hai Dinamo, Hai Dinamo, Vrem și astăzi tu să învingi, Hai Dinamo, Hai Dinamo, fă și astăzi un meci mare..."

Echipa era în creștere de formă, juca din ce în ce mai bine. Poate îi prinsese bine înfrîngerea suferită pe teren propriu la începutul campionatului. Ifrim, Nicușor, Mihăilă, Dănuț — fiul inspectorului șef, Florică, Stelică, Călin, Mișu, Zană, Marian și ceilalți erau mobilizați de meșteri pricepuți : Iosif Szöke, celebrul internațional, și Andrei, secundul, care au lansat formula : „am pierdut un joc, nu campionatul". Puneau tot mai mult suflet în pregătirea lor și formația se sudase. Multă vreme îi va rămîne în memorie inspectorului Banu și colaboratorilor săi, meciul cu Flacăra, cea mai redutabilă echipă a seriei. În dimineața aceea, străzile care duc la stadion deveniseră animate. Mașini și oameni, suporteri, se îndreptau către stadion. Și nimeni nu avea să regrete. Mînjii au atacat din primul pînă în ultimul minut de joc, aruncînd multe goluri în poarta unei echipe puternice. Oamenii tribunei cîntau întruna : „Festival, festival, Dinamo dă recital"... „Cu Zană

în apărare / şi Ifrim la-naintare / cîştigăm şi-n deplasare" — scanda publicul.

— Bravo, băieţi! Aţi fost minunaţi. Cîteva partide tot aşa şi ne instalăm în fruntea seriei. Şi parcă niciodată băieţii nu-l văzuseră pe colonelul Banu atît de fericit ca în ziua aceea.

*

Cel mai bine se simţea însă inspectorul şef în imensa cîmpie cu păduri răzleţe, la vînătoare. Vînătoarea, literatura şi studiul teoretico-ştiinţific în domeniul dreptului formau un veritabil triptic al pasiunilor colonelului Banu.

În anii lui cei mai tineri mai avusese o pasiune — echitaţia. Acum ea a rămas doar o amintire, ceva de domeniul trecutului, legată de anii în care abia îmbrăcase tunica sublocotenentului. Şi totuşi...

Îi plăcea şi astăzi să audă vîntul, în galopul calului, cum îi vîjîie pe la urechi, îi plăcea să simtă calul cum se cabrează şi zvîcneşte în zbor de săgeată. Cîndva, participase chiar la un concurs republican, apoi la unul balcanic, e adevărat, în deschidere, unde obţinuse rezultate oarecum mulţumitoare. Dacă ar fi continuat... activitatea profesională îi consuma însă cea mai mare parte din timp. Totuşi n-a abandonat definitiv echitaţia, nu lipsea de la nici o reuniune hipică mai importantă. Rămăsese un statornic şi pasionat spectator.

Colonelului Banu îi plăcea pînă şi pescuitul. Dar tot vînătoarea rămînea marea dragoste şi, oricum, una care a rămas constantă, rezistînd timpului. Cînd reuşea să-şi facă timp, putea fi văzut, cu puşca de vînătoare sub braţ, colindînd după sălbăticiuni. Seara

se întorcea ostenit, dar destins şi, a doua zi, arăta proaspăt, cu poftă de muncă.

Şeful e-n formă ! remarcau principalii colaboratori, care ştiau că Banu iar dăduse „iama" printre mistreţi. Dintre toate vînătorile, cea de mistreţi îi plăcea cel mai mult. Mistreţul nu era un biet iepure care s-o ia la goană la cel dintîi zgomot. Mistreţul este o fiară periculoasă şi Banu avea sentimentul unei confruntări într-adevăr sportive, în care pericolul plutea şi asupra vînătorului, nu numai a vînatului. Şi vînătoarea de cerbi era plăcută. Nici ei, cerbii, şi nici ţapii nu „stau în puşcă", mai degrabă fug de puşcă... Ştiu, probabil, că trofeul lor este atrăgător.

*

Aşa a fost şi în ziua aceea. Sezonul de vînătoare la cornute se apropia de sfîrşit. Cu autorizaţia în buzunar şi puşca sub braţ, colonelul Banu se urcă în maşină. În faţă, la volan, şoferul Cristescu, un bărbat solid, trecut de prima tinereţe, dar încă un bun vînător şi el ; lîngă colonel, un prieten, Ion Rusu, aflat în trecere.

Rusu cocheta cu literatura şi, cum Banu nu era nici el în afara ei, tot drumul au discutat despre scris. Nici nu au ştiut cînd au ajuns. Au coborît la cumpăna Brîncenilor, au gustat din apa cristalină a fîntînii din bîrne, cu miros de frunze de copac doborîte de vînt, amintindu-şi de o altă ciutură, din Lola de Tupşa, de unde căra Banu apa cu ulciorul, cînd era copil. După ce s-au răcorit, porniră cu paşi rari, prin pădure. Şi, din una, din alta, Banu începu să istorisească din păţaniile sale de vechi vînător.

— N-am să uit de o păţanie cu nişte porci sălbatici, în pădurea Calopăr... Era să fiu sfîşiat de un-

sprezece mistreți, îndîrjiți de „ciuruiala" nesigură a vînătorilor de pe „standul principal", rîse Banu.

„Ce se întîmplase ? continuă el. Eu închideam standul pe laterală, într-o vale, ca să pot trage cu arma cu glonț. În fața mea era un deal, o adevărată biută naturală. În apropiere, pîndeau alți doi vînători, tot cu arme cu glonț. Deodată, auzim focuri în standul principal. Se trăsese cu brenike. În mai puțin de un minut, răsar, pe coastă, nu mai puțin de unsprezece mistreți, galopînd furioși. Veneau exact în direcția mea. Pun pușca la ochi, dar mistreții veneau iureș și-mi era greu să ochesc. Vecinii strigau la mine să mă dau la o parte din fața lor, să fug. Dar unde ? Știam că un mistreț rănit devine deosebit de agresiv. Ce să mai fac ? Vecinii mei se împrăștiaseră și, probabil, își puseseră mîinile la ochi, ca să nu vadă ce-o să se întîmple. Jivinele trecură firul mic de apă ca fulgerul, sau așa mi se părea mie. Nu mai erau decît cinci-zece metri pînă să dea peste mine. Am făcut cîțiva pași înapoi și m-am dat în spatele unui fag. Mistreții trecură ca turbați, izbindu-mă în goana lor besmetică peste picioare, lăsîndu-mi striații din humă pe cizme. M-am întors brusc, părăsind postura de statuie, și, ducînd arma la ochi, țintii spre o namilă din cele unsprezece, care trecuseră pe lîngă mine. Am apăsat pe trăgaci, simțind zvîcnitul armei în umăr. Am văzut cum namila sare în sus, ca o minge uriașă, lovindu-se de copaci. Dacă fiara s-ar fi întors, aș fi pățit-o... Dar își continuă fuga dezordonată după turmă, încă vreo doi kilometri, după care căzu, grohăind de moarte. Celor care asistaseră la scenă, nu le venea să creadă văzîndu-mă viu și nevătămat. Ne-am strîns apoi la locul stabilit și a fost adus vînatul. Am făcut... bilanțul bătăliei : trei porci doborîți de vînătorii din standul principal și

mistreţul pe care-l lovisem eu. Deci, patru ! Unul din vecinii mei a povestit celorlalţi ce mi se întîmplase în urmă cu cîteva minute. S-a rîs, s-a glumit şi mi s-a lăudat, poate, nu atît priceperea, cît curajul.

Această întîmplare, absolut autentică, m-a convins că mistreţul este vînatul cu care trebuie, într-adevăr, să te lupţi şi, mai ales, să cîştigi. Asta, din două mari motive : ca să nu cîştige el şi, în al doilea rînd, ca animalul să nu rămînă rănit, să sufere şi să moară în chinuri, să putrezească prin pădure. Îţi mai aminteşti, Cristescule ? Odată, pe malul Dunării — la Craca — am vînat două exemplare. Al doilea, fiind numai rănit, era să ne sfîşie. A trebuit să-i mai trag un glonţ, iar tu să-l orbeşti cu nişte alice în faţă. Dar dacă nu mai aveam glonţ în armă sau dacă nu erai lîngă mine să-mi repari greşeala ? Vînătoarea de mistreţi, mai cu seamă iarna, este o vînătoare adevărată, care îţi dă satisfacţie...

Cei trei s-au oprit şi aşteptau. Nimic !... Numai pădurea îi împresoară cu linişte şi răcoare. Mare şi rotund, soarele s-a săltat din marginile pămîntului, uimit parcă şi el de seninul şi liniştea ce-l înconjoară. Rusu îşi înăbuşe discret, cu dosul palmei, un căscat. După un timp, începe să-l zgîndărească pe colonel :

— Pînă apare vînatul, ce-ai zice inspectore, să ne mai... delectezi cu una vînătorească ?

Banu nu se lăsă rugat şi începu :

— Mă aflam în concediu. Erau ultimele zile şi se cuvenea ca una din ele să fie trăită la vînătoare. Stabilesc cu un bun vînător o partidă şi, a doua zi, în zori, pornim. Era o dimineaţă frumoasă, într-o pădure frumoasă... Dandara, aşa-i zice pădurii... Ne căutăm un loc şi ne aşezăm la pîndă.

Scotocim depărtările cu binoclul. Se vedea destul de bine, undeva, în stînga, mişcîndu-se cu paşi timizi, două tinere căprițe, urmate de un țap, rupînd ici-colo cîte un fir de lucernă. Se lăsau către lăstărişul din vale. Țăpuşul îşi purta cu semeție „furcile" şi, în trap mărunt, întindea gîtul către cele două „consoarte". Deodată încremeni, se făcu stană de piatră, împreună cu cele două. Din pădure, un brăhnit scurt, puternic, destramă liniştea. Tufele trosniră, se rupseră şi-n marginea pădurii apăru un musculos cu blana brun-roşcată. O mîndreţe de ţap, nu alta ! Priveam pe rînd prin binoclu. Rozete înalte, perlate, răspîndite uniform cu ramurile, şi ele înalte, aducînd culorii argintului la vîrf, contrastau cu brunul „furcilor". Punctaj ? Aproximativ 130—135. Să-l iertăm, nene Săndică, e un ţap care trebuie lăsat în teren pentru perpetuarea speciei, îi spun eu însoţitorului meu, profesor de naturale din Drăgăneşti. Cu coarnele scurmînd pămîntul, cu răsuflarea sacadată, mai brăhneşte o dată, prăvălindu-se după tinerelul care dispăru fulgerător. Iată însă că namila se-ntoarce, în pas domol, la căprioarele care pasc liniştite, ca şi cum nu s-ar fi întîmplat nimic. Cel tînăr, ajuns în mijlocul tăieturii, brăhneşte şi el, înciudat.

După ce mai fac o tură prin lucerna crudă, „miresele" şi musculosul „mire" dispar în hăţişul din vale. Doi iepuri o tulesc şi ei, speriaţi de brăhnitul ţapului. Nu trece mult, nici cît ai fuma o ţigară, şi apare un cerb cu trei ciute care pasc în tihnă — aşa cum ne-am dori şi noi acum. Masculul se ţine aproape de ele şi, din cînd în cînd, le mai îndeamnă, îmboldindu-le cu pădurea de coarne.

Dinspre izvorul din vale urcă încet, prin lăstăriş, o altă pereche. Ţapul poartă un trofeu pe care şi l-ar

dori orice vînător. Nea Săndică încearcă să-l ademenească cu chemătoarea. Ţapul ascultă un timp atent, face cîţiva paşi, de parcă ar fi vrut să vină, apoi se răsgîndeşte şi rămîne alături de capră.

Sigur, nu-şi va părăsi „iubita". Apar şi doi fazani pe lucernă, ciugulind grăbiţi, lacomi... Ne furişăm prin arboretul bătrîn, ocolim mărăcinişurile de mur şi porumbar şi ne îndreptăm către locul unde se soresc căprioriii dimineaţa, loc bine ştiut de nea Săndică.

Cu spatele spre mine, în faţă, un petec roşu urcă încet spre culme. Binoclul îl apropie... Un suliţar cu trup mare şi puternic. Trebuie scos, îmi zic, şi îndrept arma ca să-l „achit", dar sînt oprit de mîna prietenului, care-mi face semn să stau liniştit. Ne observă şi, ca un bolid, cu silueta-i elegantă, în salturi graţioase, uitînd de prudenţă, este gata să dea peste noi. Ne dăm seama că-i un ţap tînăr, poate să fi avut un an, dar bine dezvoltat. Un ţap bătrîn nu face asemenea gafe. „Bătrînul" se apropie tiptil, adulmecă, apoi face ocoluri în jurul celui ce-l cheamă şi, atunci cînd s-a convins că nu-i nici o primejdie, se apropie hoţeşte.

Iată că, de pe un versant, coboară în fugă o capră. Aleargă în cercuri largi, spre dealul din faţă. De pe tăpşanul însorit se ridică şi un ţap. Aleargă împreună, în cercuri concentrice. Se învîrtesc în jurul unui cerb foarte bătrîn. Apoi, are loc împerecherea, un adevărat spectacol al naturii. Ţapul se tolăneşte la umbră, iar capra, pe pajişte, paşte liniştită. După vreo jumătate de oră, jocul se reia, totul se repetă, după acelaşi ritual. Pe urmă, animalele dispar împreună în hăţişul umbros. Aşadar, capra urmărise secreţia lăsată de glanda copitei masculului pînă ce a ajuns la el.

Ne lăsăm mai la vale, printr-un lăstăriș de carpen și salcie căprească, și intrăm într-un brîu de pădure de fag. Observăm, prin binoclu, pe versantul opus, forfota caprelor. Este un permanent du-te-vino ; țapi și capre sar de pe un povîrniș pe altul, izgonite de un bătăuș arțăgos, care nu lasă pe nimeni în pace. Cum încearcă vreun rival să se apropie de ciopor, se și repede în el. Ne apropiem și-l cercetăm atent. Are un trup îndesat, gîrbovit, priviri ucigașe. De cîte ori are prilejul, își repede podoaba craniană, formată dintr-o furcă și o suliță, în tot ce vede potrivnic. Ăsta, da ! Ăsta-i un țap bătrîn, în regres, trebuie să-l scoatem. Nea Săndică îmi dă mie întîietate, ca musafir al pădurii. Sau, poate, s-a gîndit că-l scap și că el va interveni... Încarc arma, ochesc și, calm, apăs pe trăgaci. Răutatea de țap gîrbov se prăvale pînă aproape de firul apei, jos. Pe suliță, bine înrămată în rozeta joasă, observăm urme de sînge și păr. Făcuse multe victime, așa că liniștea multor turme tinere a fost restabilită... Dealtfel, chiar asta ne preocupa: să scoatem acele exemplare rău conformate, în regres fizic și fiziologic. Oricum, trofeul satisfăcea chiar dacă nu era cel mult visat.

*

Banu, prietenul său Ion și șoferul Cristescu se deplasară din adîncitură spre dreapta, urcînd ușor un piept de deal, pe lîngă o fîșie deschisă prin pădurea tăiată și încă neplantată. Tăietura cobora în vale și, pe laterale, mai rămăsese molidișul bătrîn, pe o suprafață de zeci de hectare. În această pădure trăiesc mai multe exemplare de cerbi lopătari, fiecare cu turma sa de ciute. Zăresc urmele lor mari, cît ale juncanului bun de jug.

În zadar așteaptă, în zadar colindă pădurea. Viclenii, retrași sub scutul pădurii, nu se făceau văzuți. Cei trei încep să dea semne de nervozitate. Banu nu-și îngăduia să împuște decît un singur cerb, doar unul, pentru care avea forma legală în buzunar. Dar, desigur, nu orice exemplar, ci numai pe acela „pric", pe care-l mai văzuse în cîteva rînduri, cînd venea la vulpi și la pisici sălbatice. Numai pe acela îl voia ! S-au instalat într-un loc de unde Banu îl mai văzuse altă dată, plini de speranță că cerbul se va ivi. Se lăsa seara. Liniștea pădurii avea să fie întreruptă de glasuri adînci, ca de orgă. Nu se istovea bine un viers voinicesc de dragoste și începea altul. Cu sufletul la gură, așteptau. Iată că cerbul apare, urmat de haremul lui de ciute. Se apropie. E într-o poziție favorabilă. Ion, ca și Cristescu, se agită și, pur și simplu, îl înghioldesc să fie atent, ca și cum el, Banu, nu ar fi observat vînatul. Rămîn dezamăgiți, văzînd că inspectorul lasă arma nefolosită. Nu, le spune el cu voce tare, nu este cazul... Animalul își reluă fuga prin pădure, cu haremul după el. Din nou, așteptare pînă la plictiseală. Reproșuri din partea lui Ion Rusu că se „pierduse" cel mai bun moment, că, dacă ar fi avut el arma, erau gata acum etc. etc.

— Ioane, bag de seamă că ești novice în ale vînătorii. Vînătoarea nu-i literatură, nu-i ficțiune... Ea nu se face cu vorba. Ea trebuie trăită...

Scriitorul Ion Rusu rămîne totuși nedumerit. Nu înțelege de ce Banu, cînd i s-a ivit o ocazie atît de favorabilă, nu a tras. Mai așteptară cît așteptară, după care se mutară în partea de răsărit a pădurii, într-un colț de unde puteau să vadă și livada cu lucernă, întinsă pe cîteva hectare.

— Stt ! îi atenţionează Banu. Oare văd bine ? La marginea pădurii, mişcare ! Iată două ciute, iat-o şi pe a treia ! Parcă spionează pădurea, zona, cu boturile lor ridicate, cu urechile lor ca nişte pîlnii înalte. Ciutele se conving că nu-i nici o primejdie. Lucerna dulce, deşi de puţin după a doua coasă, ademeneşte. Se mai iveşte o ciută. Cei trei stau liniştiţi, fără o şoaptă. Deodată, izbucneşte din taina pădurii, aproape acoperită de noapte, arătarea dorită. Îndesat, vînjos la trup, maroniu la păr, cu pete. Da ! Este el, „pricul" pe care Banu l-a mai văzut şi altă dată. Păşeşte mîndru, cu grumazul încomat, mişcîndu-şi capul, încet, în dreapta şi în stînga, şi, odată cu el, frumosul lăstăriş de coarne. Şi ce mai coarne ! Groase, lungi, înrămurite în mulţime de raze poleite şi albe la vîrfuri. Şi-a ridicat botul. Priveşte spre cerul de cobalt. Coarnele, coborîte, i se culcă pe spate şi, deodată, „derulează" sulul de răsuflare fierbinte, bufnit din pîlnia gurii, ca un muget de orgă. Pare nehotărît : să vină pe urma ciutelor, care înaintaseră binişor cu boturile aplecate în iarbă, să le supravegheze de la distanţă, să aştepte noaptea ? Şi cine ştie ce mai trecea prin mintea cerbului în momentul acela... Doi paşi, încă doi, scurţi şi socotiţi, şi se observă cum biruie puterea patimei, ajungînd din două sărituri chiar în mijlocul pîlcului de ciute. Turma nu se afla prea departe. Banu îşi face socoteala dacă arma lui poate birui cu uşurinţă distanţa. Se uită o dată pe lunetă, încă o dată şi încă o dată. Deşi luneta îi dădea siguranţa unei lovituri sigure, nu s-a hotărît prea lesne să tragă. Erau răgazuri deliberate de încîntare, în faţa valurilor frămîntate ale puterii dragostei... Dar timpul cernea pale de întuneric, tot mai dens, şi întîrzierea putea să ducă la pierderea prilejului dăruit atît de neaşteptat de cine ştie ce zeiţă a naturii. Prin

luneta armei se deslușea bine ceea ce căuta : spata taurului. Dar acesta, presimțind parcă ceva, era mereu neastîmpărat. Se întorcea brusc și rămînea stană, ascultînd mugetul unui rival din desișul pădurii. Banu ridică siguranța armei, îi înșurubează patul în umăr. Ochiul drept caută unghiul de fir de păianjen gradat în interiorul lunetei, ridică încet în susul piciorului din față, pînă la spată, apoi mișcă de o palmă înspre înapoi, acolo unde este ascunsă viața animalului. Arătătorul atinge ușor trăgaciul armei și, iată, cerbul începe să execute obișnuitele sărituri ale morții, încheiate cu una mai înaltă, pe picioarele dinapoi. Încă un salt dezordonat, apoi prăbușirea, cu fața spre celelalte animale care, speriate, se îndreptară în fugă către pădure. După un timp, își întorc și ele fețele, ca să vadă ce se întîmplă stăpînului lor sufletesc.

Rusu și Cristescu se năpustesc, pur și simplu, asupra lui Banu și-l îmbrățișează pentru excelenta lui lovitură.

Apoi, deplasarea către trofeu. Măsoară cu pasul distanța — peste 250 metri. Într-adevăr, fusese o tragere reușită pentru distanța aceasta, mai cu seamă că glonțul fusese expediat exact unde trebuia. Era un exemplar frumos, ajuns în culmea puterii. Banu a privit un timp vînatul și o amărăciune l-a mistuit, chiar o revoltă. Regreta că a răpus un animal atîta de maiestuos, din rîndul acelor ființe inocente, numai de dragul de a vîna... Ion Rusu încercă să-l consoleze.

În fond, îi dădu el să înțeleagă, asta este soarta lui, a cerbului. Dacă nu se întîmpla acum, i se întîmpla altă dată, cu un alt vînător. Ba, s-ar putea spune că a avut noroc că a întîlnit un vînător sigur, care nu

l-a făcut să sufere îndelung... Putea să ajungă un hoit, undeva, în marginea pădurii, sau într-un șanț, cine știe pe unde, și să-i fie irosit frumosul trofeu. Așa, el va trăi prin trofeul lui, care merită să fie expus și apreciat.

Între timp, Cristescu își etală aptitudinile de „veterinar". Împreună cu Rusu, Banu asculta în noapte cîntecul de orgă al altor cerbi, dintre care, oricum, nici unul nu părea mai frumos ca al cerbului *pric* vînat de el. „Porci sălbatici am să mai vînez, dar cerbi niciodată !" avea să exclame totuși inspectorul.

N-a mai putut continua dialogul cu prietenul său, nici să admire amurgul roșu ca jăraticul, pentru că, prin radio, fu chemat la bază ; desigur, apăruse un caz nou în care trebuia să acționeze...

Poiana Brașov — decembrie 1978

De același autor:

AU APĂRUT :

— **Revelion 214,** roman, Ed. Scrisul românesc, 1973

— **Descifrarea unei istorii necunoscute,** vol. 1, 2, 3, în colaborare cu Ion Rusu Șirianu, Ed. Militară 1973—1975

— **Piratii în acțiune,** roman, Ed. Scrisul românesc, 1975

— **Diplomația românească în slujba independenței,** Ed. Junimea, 1977

— **Călătorie în Marea Antilă,** roman, Ed. Scrisul românesc, 1977

— **Flagelul terorismului internațional.** Ed. Militară, 1978

REDACTOR : ARIE MATACHE
TEHNOREDACTOR : MIHAIL CÂRCIOG

BUN DE TIPAR 26.09.1980
COLI DE TIPAR 23

TIPARUL EXECUTAT SUB COMANDA
NR. 461
LA COMBINATUL POLIGRAFIC
„CASA SCÎNTEII, PIAȚA SCÎNTEII
NR. 1 — BUCUREȘTI
REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA